DOCUMENTE BÂRLĂDENE

Volumul IV

ACTE DELA MULŢI ŞOLTUZI ŞI DREGĂTORI AI BÂRLADULUI ŞI ALTE ACTE VECHI DE PRIN SECULII XV, XVI, XVII, XVIII şi XIX.

Cu 2 facsimile în text
şi
alte 2 anexate la fine

de

IACOV ANTONOVICI
Episcopul Huşilor

— BARLAD —
Tipografia şi legătoria de cărţi Const. D. Lupaşcu
— 1924 —

DOCUMENTE BÂRLĂDENE

VOLUMUL IV

PREFAȚA

Dupăcum am spus în Prefața vol. III, iată acum, cu ajutorul lui Dumnezeu, public vol. IV și, nu târziu, va urma și vol. al V.

In volumul defață, afară de un număr de dregători, cetitorul va aflà și numile a multor șoltuzi (primari) și pârgari (consilieri municipali) ai târgului Bârlad, din vremurile de demult.

Șoltuzii și pârgarii aceștia se alegeau de târgoveți numai pe câte un an,—foștii se puteau realege.

Cu venirea fanarioților la cârma țerei Moldovei, sistemul acesta de autonomie municipală a slăbit din ce in ce, în această țară, până când, pe la începutul jumătății a doua a veacului al XVIII, s'a desființat cu totul[1]*. De atunci însă apare un al doilea Ispravnic numit de stăpânire pentru fiecare ținut.*

Cel mai vechiu șoltuz bârlădean, cunoscut până acum, este Hârlea, anul c. 1434, iar cel din urmă, Ioan, anul 1757[2]*.*

Târgul Bârladului a avut desigur ca oaspe, în multe prilejuri, pe Marele Ștefan, noi însă vom aminti aci numai de unul din cele mai însemnate și mai bine cunoscute, anume:

La 5 Iunie 1476, Marele Voevod se afla la Bârlad cu toată armata (30,000 țerani și 10,000 boeri, curteni, „viteji“ și hânsari), gata să plece asupra Turcilor, cari, în număr de aproape 200,000, veniau cu mare furie asupra Moldovei, spre a-și răzbuna de cumplita înfrângere din iarna anului precedent. Se știea că, în ajutorul Turcilor, va veni și Laiot Basarab, domnul Munteniei, cu oastea sa. Ștefan, cu data de mai sus, scrie, din Bârlad, prietenilor Brașoveni și-i roagă ca să-i dee știri despre acel Laiot, cum și de mișcările armatei Turcești, după care apoi dânsul apucând cu oastea sa spre sud, pe cursul apei Bârladului, ajunge la Berheciu, distanță numai de 34 Km., la 11 Iunie, adecă peste 6 zile. Aci, Marele

---

[1] **Iorga**, *Conferința dela Ploești*, **3 Martie 1907, suplim. la Neamul Românesc, Bibl. Naționalistă, No. 9, 25 Fevr. 1909.**

[2] **Volumul defață, p. 1.**

Voevod, primind răspunsul Braşovenilor,—din nou le scrie mulţămindu-le şi iarăşi rugându-i să nu înceteze a-i da ştiri grabnice despre Turci şi Munteni,—şi totodată să nu îngădue de a se trece, în ţara Muntenească, grâu sau alte lucruri de ale mâncării [1].

Ştefan ar fi putut ca să meargă atunci dela Bârlad deadreptul peste Prut şi de acolo la Dunăre, în dreptul Isaccei, pe unde aveau să vină Turcii, dar noi socotim că dânsul, prevăzător cum era, a aşteptat pe aici ca să aibă, între alte grabnice ştiri şi aceia despre drumul încotro avea să apuce Laiot, pentru a putea şti ce trebue să facă. Şi deci numai dupăce acesta a trecut în Dobrogea cu 10,000 ostaşi şi s'a unit cu Turcii [2], *atunci Ştefan Vodă îşi îndreaptă paşii peste Prut şi apoi spre Dunăre, pentru a lua măsură de întărire şi de pază.*

Din observarea Hotărnicei Bârladului din anul 1495, cum şi a Hărţii Statului Major al Armatei [3], *se vede că, în curgerea vremei, multe din numile vechi topice au dispărut şi altele noui s'au ivit, de unde a urmat că unii din cercetătorii istorici, cari s'au ocupat de numita Hotarnică, n'au putut cunoaşte bine până unde se întindea altă dată, în toate direcţiile, Hotarul s'au Ocolul târgului Bârladului, mai ales pe liniile de hotar din partea de nord şi de răsărit,—care erau sprijinite, în mare parte, numai pe amintirile de copaci însemnaţi cu bouri, movile săpate şi chiar pe numile unor sate, care, cu trecerea vremei, au dispărut. Din lămuririle însă ce sânt date în Nota dela pag. 57—60, din acest volum, credem că s'au putut înlătura definitiv orice nedumeriri privitoare la Hotarul sau Ocolul de altă dată al târgului Bârladului.*

Incă de prin veacul al 16 şi mereu până într'al 18, unii din Domnitorii Moldovei, mai ales dintre fanarioţi, au dăruit la mulţi boeri de ai lor sate sau moşii din Ocolul târgului Bârladului, între care, dintre cele cunoscute până acum din Documente, amintim: Zorlenii, Bujorănii, Popenii [4], *Fruntişenii,* [5], *Balumireştii* [6], *Cetăţuia* [7], *şi alte bucăţi de loc,—între care şi imaşul din jurul târgului Bârladului* [8], *şi chiar vatra acestui târg.* [9].

---

1) Vol. defaţă. p. 7—9; Iorga, *Istoria lui Ştefan cel Mare pentru poporul român*, p. 174.
2) Iorga, *Istoria lui Ştefan cel Mare pentru poporul Român*, p. 175.
3) Planşele Bârlad şi Murgeni.
4) Iorga *Stud. şi Doc.* VI, p. 12, 18 şi 19.
5) Lucrarea mea, *Fraţi G. şi N. Roşca Codreanu*, Doc. p. 3.
6) Vol. defaţă, p. 140 şi 143.
7) Doc. Bârlădene, III, p. 1.
8) Doc. Bârl. II, p. 32.
9) Doc. Bârl. II, 176.

Instrăinările aceste de moşii, cum şi desele năvăliri de vrăjmaşi şi pârjoluri sau arderi ce a suferit Bârladul, în curgerea vremei, au micşorat, au înpedecat şi au ruinat adesaori viaţa economică şi gospodărească a acestui oraş, tot aşa cum i s'a întâmplat, din pricina domniei fanariote, şi nimicirea autonomiei sale municipale, cum s'a spus mai sus.

Dăm aici şi câteva informaţiuni asupra hatmanului Nicoară, amintit mai departe în câteva documente. A fost de loc din satul Bicani (Ghicani), de pe Simila, jud. Tutova, şi din familia Baltag, în care localitate dânsul avea moşie, vii, curţi, iaz şi moară [1]*.*

Nicoară (Baltag) a fost vornic a Ţerei-de-sus (1615), apoi al Ţerei-de-jos (1622) şi iar al Ţerei-de-sus (1624) şi în fine hatman (1627). Era cumnat cu Barnovschie Vodă, ţinând în căsătorie pe sora acestuia, Todosia).

In anul 1624, Nicoară a comandat pe vitejii moldoveni în lupta cu Tătarii, la Trestiana, lângă târgul Bârlad, în care războiu au perit: Stoica Armaşul, Eremia Potlogeanul, Mafteiu Căpitanul şi mulţi alţi fruntaşi luptători [3]*.*

Biserica Nicoriţă din Iaşi, este ctitoria acestui hatman.

In anul 1629, Nicoară cu soţia sa, Todosia, dăruesc nepoţilor lor, Dumitraşco şi Ionaşco Baltag, toată moşia şi toate acaretele din Bicani şi Balasineşti, pe Simila, cum şi părţile de moşie din Cepeşti şi Horgeşti, pe Bogdana, toate în jud. Tutova [4]*.*

Vestitul hatman moare în anul 1630,—iar soţia sa, după câţi-va ani, se duce în Polonia, unde credem că îşi va fi sfârşit şi zilele [5]*.*

Intr'un număr de documente, din prezenta colecţie, se vorbeşte de neamul Duculesc, care a trăit în Bârlad, a ocupat funcţiuni însemnate publice şi a avut moşii pe Tutova,—şi din care neam se trage şi d-l I. G. Duca, actualul Ministru de Externe.

Pela 1770, doi fraţi, Ştefănică Duca şi Vasile părcalabul ispravnic, au clădit Biserica Vovidenia, din Bârlad, căreia, pentru acest cuvânt, i s'a zis şi i se zice: „Biserica Ducăi", „Biserica Duculească" [6]*.*

In timpul cât neamul Duculesc a trăit la Bârlad, de către acel neam se îngrijea Biserica şi din acel neam erau şi Epitropii [7]*.*

---

1) Doc. Bârl. III, p. 99 şi vol. defaţă, p. 336.
2) Revista din Iaşi. an. I, p. 187.
3) Doc. Bârl. III, p. 126 şi 127.
4) Vol defaţă, p. 336.
5) Revista din Iaşi an. I, p. 187.
6) Documente Bârlădene, I, p. 85 şi 108.
7) Documente Bârlădene, I, p. 99.

La 14 Octombrie 1826, Biserica Vovidenia a ars și pentru a ei refacere a cheltuit în mare parte și s'a ostenit tot familia Duca [1].

Până într'al doilea deceniu al veacului al 19, nu cunoaștem vre un nume de doctor sau spițer, care ar fi trăit și profesat ale lui cunoștinți la Bârlad. In anul 1815 se aflau în acest oraș 2 doctori: Neculai Lafari și Hubert [2]; *și, tot atunci, și 2 spițeri: Samuil Engelleiter și Georg Schiepl* [3]. *Samuil era consul Austriac și reprezenta și statul Rusăsc* [4]. *In locul lui Samuil a urmat ca spițer ginerele său, Kraus, care aveà spițărie și în Iași; lui Kraus iarăș un genere, Simeon Brukner; iar acestuia fiul său, Emil Brukner. După moartea lui Emil însă, spițăria a trecut în posesiunea d-lui Corneliu I. Droc, ginere lui Simeon Brukner, frate răposatului Emil. Iată deci o spițărie care trăește mai bine de o sută de ani și care se află încă și astăzi în cercul aceliași familii.*

In afară de un număr de Documente de ale Bălăbăneștilor (altă dată Bursuci) și Româneștilor (din Tutova), de ale Bereștilor (Covurlui) și de ale Rădeștilor (Tutova), public în acest volum și alte Documente, de prin alte localități, pentru că unele au oarecare legătură cu trecutul Bârladului, iar altele pentru a nu se perde.

Publicarea volumului defață tocmai acum, după 9 ani dela aparițiunea celui al III, e pricinuită de vremea și împrejurările războiului, de ocupațiunile cerute de demnitățile bisericești la care am fost chemat, dela 1918 încoaci, cum și de scumpirea tiparului.

Cu acest prilej, din tot sufletul aduc mulțămirile mele tuturor acelora cari au binevoit a sprijini imprimarea acestui volum.

† Iacov Antonovici

Huși, 12 Septemvrie 1924.

---

[1]) **Documente Bârlădene I, p. 108 și 298.**
[2]) **Documente Bârl. II, p. p. 251, 353, 377, 380 și 383; vol. de față, p. 311 și 312.**
[3]) **Documente Bârl. II p. p. 205, 372; vol. defață p. 312; Doc. B I, p. 150.**
[4]) **Documente Bârl. I, 150.**

DOCUMENTE BÂRLĂDENE

Acte dela mulţi Şoltuzi şi Dregători ai Bârladului şi alte Acte vechi de prin seculii XV, XVI XVII, XVIII şi XIX.

I.

(Fără an, lună şi zi, c. 1484-1487). *Hârlea şoltuzul din Bârlad, scrie birăului din Braşov să-l dispăgubească de 10 zloţi, pe care, ca chizăş, îi plătise judeţilor din Bârlad pentru doi braşoveni, găsiţi vinovaţi.*

† Adâncă închinăciune birăului din Braşov dela prietinul mai mic al domniei tale, dela şoltuzul Hârlea din Bârlad. Îţi dăm de ştire domniei tale, că oamenii voştri anume Ştul Iacob şi Ţirbâs au rămas vinovaţi înaintea judeţilor din Bârlad. Deci, ei s'au învoit să plătească judeţilor şoltuzului 10 zloţi pentru hamuri. Deci, eu sânt chezăş pentru acei oameni că ei au să plătească judeţilor; dar ei n'au trimes, iar judeţii mi-au luat acum mie 10 zloţi. Te

rog dar pe domnia ta, să ne faci dreptate cu acei oameni; altfel voiu luà dela oamenii voştri pentru acea chezăşie; căci am pagubă.

Notă. — După traducerea publicată cu textul original slavon de d-l I. Bogdan în *Documente Moldoveneşti* din sec. XIV şi XV, din *Arhivele Braşovului*, Buc. Editura libr. Socec & Comp. 1905, p. 60, —unde d-sa, asupra acestui document, ne spune:

„Fără pecete; adresa: БÏРОВꙊ ѾТ БРАШОВА, birăului din braşov; scrierea: sec. XV. Arh. No. 501". Apoi adaoge: „Aş pune această scrisoare între anii 1434—1437, întrucât ЦИРЕБЬЄ poate fi identic cu ЦРЕÏШ din scrisoarea lui Ştefan, logofătul lui Vlad Dracul, dela 1432—37 (Arh. Braşovului No. 564; I. Bogdan, Doc. privitoare la relaţiile Ţării Româneşti cu braşovul, I, p. 252—254), iar Ştul Iacob este probabil identic cu „Iaccbus Stul". despre care Ştefan, voevodul Moldovei, scrie Braşovenilor, într'o scrisoare latinească din 1434, că a păgubit pe nişte supuşi ai săi (copie la Acad. Rom.; în copie „Iacobus Steel"). Vechimea scrisorii o arată şi filigranul hârtiei: cei trei munţi; cf. I. Bogdan, l. c., p. XVII".

Domnul I. Bogdan, publicând scrisoarea de mai sus, ne spune că ea este una dintre cele mai vechi scrisori municipale din Moldova, găsită în arhivele săsăşti din Transilvania (o. c. p. 9).

Totodată ne mai arată că: întrucât această scrisoare municipală este redactată în limba slavă, dovedeşte că elementul preponderant al oraşului Bârlad, în acea vreme, erà cel românesc, pe când alte oraşe, dela care ni s'au păstrat acte din veacul XV şi dela începutul celui al XVI, de pildă Suceava şi Baia, aveau o populaţie mai mult săsască, de oarece corespondenţele lor, din acea vreme, sânt scrise sau în săseşte sau în latineşte (o. c. p. 10).

II.

1444 (6952) Iunie 18. *Ştefan Vodă, fiul lui Alexandru cel Bun, dărueşte lui popa Toader din Bârlad o moară de pe Simila, unde a fost heleşteul Bistricenilor, cum şi mânăstirea de pe Lahova, amândouă foaste a fratelui său, popa Draghie.*

Facem ştire tuturor cui se cade a şti, pentru

acest *adevărat popa Toader din Bârlad*, care slujând nouă cu dreptate şi cu credinţă şi cu dreaptă şi curată rugă, către Dumnezeu pentru noi; pentru care noi văzând a lui dreaptă şi credincioasă slujbă cătră noi, l-am miluit pre el cu osăbită mila noastră şi i-am dat şi i-am întărit lui întru al nostru pământ *moara fratelui său a popii lui Draghie*, ce iaste pe Smila, *unde a fost hăleşteul Bistricenilor, valea până unde cade Smila în Bârlad. Şi am poroncit lui să-şi facă şi sat;* iar altul nime să n'aibă a se amestecà pe acel de mai sus zis pârău, cât iaste lui mai sus scris. *Şi pe Lahova, unde au fost mânăstire a fratelui său a popii lui Draghie*, încă am mai dat a celui de mai sus zis popa Toader din Bârlad (două rânduri din ispisocul cel sârbăsc fiind rase cu cuţitul şi şterse cu condeiul, n'am putut cunoaşte nimica şi, pentru aceasta, am lăsat loc). Deci toate acele de mai sus scrise, să-i fie lui uric şi cu tot venitul lui, şi feciorilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi a tot neamul lui, ce să va alege mai aproape, neruşeit niciodată în veci; *iar hotarul acei pustii, să fie cât va fi de ajuns unui sat.* Spre aceasta este credinţa Domnii mele de mai sus scris *Ştefan voevod şi credinţa fratelui Domniei mele Petru voevod*, şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldovei a mari şi a mici; iar după a noastră viaţă, cine va fi Domn ţării aceştia, din fiii şi neamul nostru, sau pe cine Dumnezeu va alege, să nu strice a noastră danie şi întăritură, ci mai ales să de şi să întăriască, de vreme ce şi noi am dat şi am întărit, pentru a lui dreaptă şi credinciosă slujbă. Şi pentru mai mare

lărie a celor de mai sus scrise, am poruncit credincios boeriului nostru, d-lui Mihaiu logofăt, să scrie şi a noastră pecete către această adevărată carte a noastră să o lege.

S'au tălmăcit de Gheorghe Evloghie dascal, leat 1780 Mait 23.

Notă.—Publicat de d-l Gh. Ghibănescu în «Surete şi Izvoade», vol. II, p. 210,—unde ne spune că: «Suretul acestui ispisoc aşa cum a fost tradus de Gh. Evloghie dascalul în 1780 Martie 23, l-am luat din pachetul cu acte, comunicat nouă de d-l Gh. Ionescu, şeful Arhivei din Iaşi. Traducerea lui Gh. Evloghie e apoi adeverită în 1826 Iulie 27, de boerii V. Roset vel logofăt, Andronachi Donici vel logofăt şi Vasile Miclescu vel vornic. Despre popa Draghie şi popa Toader fraţi, să se vadă nota la doc. din 7054 (Surete şi Izvoade, vol. I, 367)».

Mânăstirea, de care se vorbeşte în acest document, cred că este aceia dela Recea din fundul satului Banca (jud. Tutova), păstrându-i-se numirea topică de mănăstire, până astăzi, în gura sătenilor din partea locului; şi aceasta cu atât mai mult, cu cât şi numirea *Lahova* s'a păstrat în *Lauva, Lova*,—de pe dealul dintre pâraele Banca şi Ghermăneşti; de altfel toată partea de moşie, de pe întinderele comunelor respective,—se numeşte, prin documente, *Lahovă* sau *Leahovă*.

Din iazul Bistricenilor, ce a fost pe pârăul Simila, se mai cunoaşte astăzi numai nişte resturi de ezătură şi care se mai văd acolo, în punctul, de unde drumul, ce vine dela Drujăşti la Bârlad, cotigeşte spre răsărit, pentru a da în calea naţională (Bârlad-Vaslui).

Asupra chestiei de a se aşeză un sat, în veacul al 18, la capul iazului Bistricenilor (pe pârăul Similei) sau în dreptul acestui iaz, la capul piscului (spre răsărit), a fost pricină de judecată între vornicul Ioniţă Palade şi visternicul Iorga, pe la anul 1765 (Doc. Bârlădene, III, p. 28—30). Cu acest prilej s'a constatat că un sat fusăse cândva, pe unde să varsă Simila în Bârlad şi care, din împrejurările vremelor, dispăruse.

III.

Bârlad, 1459 (6968) Decemvrie 5. *Ştefan cel Mare dă o hotărâre în procesul ce l-au*

avut înaintea sa Ivaşco comisul cu Toma Dumitrescul şi cu Coste Turbure pentru satele Săseştii de pe Bârlad şi Romăneştii de pe Jeravăţ „unde a fost Roman, amândouă părţile," dând dreptate celui dintâiu, care a justificat posesiunea acestor sate cu privilegiile socrului său Ivan visternicul. Deaceea el pune o zavească de 100 ruble în favorul lui Ivaşco şi al urmaşilor lui, dacă cumva Toma Dumitrescul sau Coste Turbure, ori alt cinevà din neamul lor, ar încercà să redischiză procesul în potriva lui Ivaşco sau a urmaşilor acestuia.

† **Cu mila lui Dumnezeu Noi Ştefan voevod, Domn ţării Moldaviei.** Facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor câţi se vor uita la dânsa, sau o vor auzi citindu-se, când va fi cuiva de trebuinţă: Cum adică au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boiari a noastre slugi anume Ivaşco comisul şi Toma Dumitrescul şi Coste Turbure, şi s'au pârât pentru satul Săseştii pe Bârlad, şi pentru satul Romăneştii, *unde a fost Roman,* pe Jeravăţ, îmbe părţile, şi s'a pârât cât s'a pârât; iar Ivaşco cu privilegiile socrului său, a lui pan Ivan visternicul, au răpus cu dreptatea şi judeţul; iar Toma Dumitrescul şi Coste Turbure cu toate ale lor neamuri au rămas cu toate ale lor privilegii din toată dreptatea şi legea, şi să nu mai aibă mai mult a să pârî, nici a-şi mai aminti de aceste sate niciodinioară în veci. Deci noi, văzând câştigul dumisale Ivaşco, şi noi aşijderi am dat şi am întărit ceale de mai sus zise sate, anume Săseştii pe Bârlad şi Romăneştii pe Jeravăţ, îmbe părţile, slugii noastre lui pan Ivaşco comis, ca să-i fie dela noi uric cu toate veni-

turile, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui, şi la tot neamul lui, ce i se va alege mai de aproape, să le fie lor ne ruşiit niciodinioară în veaci. Iar hotarul (să fie) pe vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. Şi noi peste toate acestea, am pus zavescă 100 ruble de argint slugii noastre, lui pan Ivaşco, şi copiilor lui, şi la tot neamul lui, ca ori şi când şi la orice zi şi ceas, ar voi Toma sau Coste sau copiii lor, sau fraţii lor, sau oricare din neamul lor, a se mai pârî, sau a mai pomeni pe Ivaşco sau copiii lui, sau pe fraţii lui, sau pe oricare alt neam, acela să ne plătească mai sus zisa zavescă 100 ruble de argint.

Iar întru aceste singur martor însu-mi Domniea mea mai sus scris, Ştefan voevod, şi al nostru Mitropolit Kir Teoctist, şi ai noştri boiari: pan Duma Braevici, pan Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicul parcalab, pan Goian dvornic, pan Hodco Ştibor, pan Coste Danovici, pan Toma Cândea, pan Petru Ponici, pan Micu Craiu, pan Lazea, pan Albul, pan Hodco Creţovici, pan Isaia Nemţanul, pan Steţco Dămăcuş, pan Petrică Iachimovici, pan Cozmiţă, pan Ion Bucium, pan Buhtea, pan Fetion, pan Sacâş spatar, pan Iuga visternic, pan Tador ceaşnic, pan Crasnăş postelnic, pan Zbierea stolnic, pan Ion comis, şi altor boeri, ce au fost, mari şi mici. Iar spre mai mare tărie atot ce s'a scris mai sus, am poruncit credincios boeriului nostru pan Dobrul logofăt să scrie şi a noastră pecete să o lege de această carte a noastră. A scris Isaia Şuşmanovici în Bârlad la anul 6968 luna Decembrie 5.

Notă. — Domnul I. Bogdan, publicând, în limba slavonă, acest

document în „Documentele lui Ştefan cel Mare," volumul I, pagina 40–42, ne relatează: „Pecetea cea mare domnească cu legenda: † печатъ ιѡ стефанъ воєвода, гѡсподар земли мѡлдавскои, şi şase peceţi boereşti, trei deadreapta, trei deastânga celei domneşti. pierdute. Scrierea caracteristică pentru documentele din primii ani ai domniei lui Ştefan cel Mare. Originalul la Academia Română, fost al lui R. Şaraga, anticar din Iaşi, care mi l-a comunicat la 1905. Publicat întâiu de Gh Ghibănescu în *Opt urice slavone*, Iaşi, 1904, pag 5–10, cu data 1459..."

Publicăm şi noi acum, acest document, după traducerea făcută din nou de d-l Ghibănescu, în care s'a ţinut seamă şi de observaţiile răposatului Bogdan, din amintitul volum. Jeravăţul, pe care se aflà satul Româneştii, în timpul Marelui Ştefan, erà linia de mează-zi a hotarului Bârladului şi care linie despărţitoare de alte moşii se întindeà dela izvorul acelui pârâu şi pe tot cursul până la vârsarea lui în apa Bârladului, şi de aici, spre apus, până în apa Tutovei (Docum. Bârlădene, vol. II, p. 1—5). Satele Româneştii şi Săseştii sânt dispărute de mult. Dela amintitul Roman, pomenit mai sus, în document, se trage desigur numele satului Româneştii.

Zavescă însamnă garanţie sau amendă.

IV.

Bârlad, 1476 Iunie 5. *Ştefan cel Mare scrie Braşovenilor că se pregăteşte să meargă în potriva Turcilor şi se aftă în tabără cu toată oastea sa; îi roagă deci să-i trimeată ştirile ce le vor căpătà asupra mişcărilor Turcilor şi să asculte cu încredere solia lui Vulpaş.*

Ştefan voevod din mila lui Dumnezeu Domn ţării Moldovei Prietinească închinăciune cu urare de tot binele.

Aflaţi, iubiţi ai noştri prietini, că noi purtăm războiu, împreună cu prea înălţatul nostru domn şi rege, împotriva Turcilor păgâni, şi am tăbărât cu toată puterea noastră şi pornim împotriva Turcilor. Rugăm aşàdară prietinia voastră ca la tot ceasul să ne împărtăşiţi cu veşti despre partea Turcilor şi

chiar despre partea tuturor cari sânt în tovărăşie cu Turcii păgâni.

Şi încă şi la cele ce le va arătà prietiniei voastre credinciosul nostru slujitor *Vulpaş* din partea noastră, să-i daţi temeinică crezare.

Dată în Bârlad, în ziua de 5 Iunie, anul Domnului 1476.

Adresa: Bărbaţilor înţelepţi şi de taină, judeţului şi juraţilor cetăţii Braşovului, prea iubiţi ai noştri prietini etc.

Notă.—Din „Documentele lui Ştefan cel Mare," de I. Bogdan, vol. II, p. 339, unde d-sa asupra originalului, ce este în latină, ne spune: „Pecetea mijlocie stricată. Originalul în arhiva orăşenească a Braşovului; copie la Acad. Română." Domnul Bogdan zice că „Watress," din această copie, ar puteà fi o lectură greşită în loc de Wulpass (Vulpaş), cunoscutul pisăr şi logofăt al doilea a lui Ştefan.

Cuvintele: „Că noi purtăm războiu împreună cu pre înălţatul nostru domn şi rege în potriva Turcilor păgâni," —sânt aluzie la regele Ungariei, Matei Corvin, căruia, prin tratatul dela Iaşi, din 12 Iulie 1475, Ştefan îi declarase supunere, spre a-l puteà aveà ca aliat în potriva acelor păgâni,—tratat semnat şi de numitul rege, în luna următoare, 19 August 1475 (Xenopol, Istoria Românilor, vol. IV, ediţia II, p. 89). Decât folos i-a fost însă, Matei Corvin, să ştie.

V.

Valea Berheciului, 1476 Iunie 11. *Ştefan cel Mare mulţămeşte Braşovenilor pentru ştirile ce i-au trimes şi-i roagă de a-i comunicà şi de aici înainte veşti din „amândouă părţile," — ne permiţând exportul de grâu sau de alte bucate în Ţara Muntenească.*

Ştefan voevod, din mila lui Dumnezeu, Domn al Ţării Moldovei. Prietinească închinăciune cu urare de tot binele.

Aflaţi, iubiţi ai noştri prietini, că am primit cu

bine scrisoarea şi înştiinţările voastre şi mare mulţămită trimitem prieteniei voastre, pentru veştile ce ni le-aţi împărtăşit. Iar acum rugăm prietinia voastră, ca orice veşti veţi căpătà de acum înainte despre amândouă părţile, să mi le aduceţi cât mai repede la cunoştinţă prin oamenii voştri de încredere. De asemenea rugăm prietinia voastră ca, din dragostea pentru noi, să nu îngăduiţi să se treacă în Ţara Muntenească grâu şi alte lucruri de ale mâncării, pentrucă aceştia primejduirea noastră o doresc şi a întregii creştinătăţi şi sunt supuşii Turcilor.

Pentru aceasta încredinţăm cu tărie prietenia voastră că toate câte le faceţi şi le veţi face pentru dragostea de noi şi pentru plăcerea noastră, la rândul nostru şi noi le vom răsplăti totdeauna vouă şi tuturor alor voştri. Fiţi aşadară sănătoşi întru Hristos.

Dată în valea Berheciului, în a treia zi de odihnă, după sărbătoarea Sfintei Treimi (11 Iunie), în anul Domnului 1476.

Adresa: Scrisoarea să se încredinţeze bărbaţilor înţelepţi şi de taină, judeţului şi juraţilor Cetăţii Braşovului, prea iubiţi ai noştri prieteni.

Notă. – Din „Doc. lui Ştefan cel Mare," de d. I. Bogdan, vol. II, pag. 340, — unde d-sa, asupra originalului, ce este în l. latină relatează. „Pecetea mijlocie a Domnului, acoperită cu hârtie, — cu legenda: ПЕЧАТЬ IѠ СТЕФАНА ВОЕВОДЬ(I) И ГНЬ. Originalul în arhiva orăşenească a Braşovului, colecţia Schnell, III, No 36 Scrisoarea de caracter Italian. Copiată de d. N. Iorga."

VI.

Suceava, 1488 (6996, fără lună şi zi, neputându-se ceti, fiind şterse). *Ştefan cel*

Mare întăreşte lui Toader Gherman stăpânirea peste selişte Lăhoveni, cumpărată dela Daşco, fiul lui Gostilă, cu 60 zloţi tătăreşti.

† **Cu mila lui Dumnezeu noi Ştefan voevod, Domn Ţărei Moldovei.** Inştiinţare facem cu această carte a noastră tuturora cari vor vedea-o sau (o vor auzi cetindu-se, iată că a venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri) mari şi mici, sluga noastră Daşco, fiul lui Gostilă, de a lui bună voe, ne silit de nimeni şi nici asuprit, şi a vândut . . . . seliştea anume *Lăhovenii* slugii noastre lui Toader Gherman pentru 60 zloţi tătăreşti. Şi a rămas sluga noastră . . . . bani 60 zloţi în mâinele slugii noastre Daşco, fiul lui Gostilă, înaintea noastră şi boerilor noştri... De aşişjderea şi din partea noastră am dat şi am întărit slugii noastre lui Toader Gherman această mai sus zisă selişte (anume Lăhovenii) . . . . lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi tot neamului lui, ce se va alege mai de aproape . . . . ca să fie pe vechiul hotar, unde din veci au trăit. Şi la aceasta este credinţa domniei noastre a mai sus scrisului Ştefan voevod . . . . Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boerilor noştri : credinţa panului Zbiara, credinţa panului Neagu, credinţa panului Duma, credinţa panului Gangur . . . . panului Iaţco Gudici, credinţa panului Dajbog, credinţa panului Şteful dela Hotin, credinţa panului Micotă şi credinţa panului Reţeş . . . . credinţa panului Grozea Micotici, credinţa panului Secară parcalabul Cetăţei-Noui, credinţa panului Clănău spătarul . . . . postelnicul, credinţa panului Andreica paharnicul, credinţa panului Sandru comisul, şi credinţa tuturor boerilor noştri Moldoveni, mari... Moldovei din copiii noştri sau

din neamul nostru, sau iar pe oricine va alege Dumnezeu a fi domn țării noastre, acela . . . . să întăriască și susțină, pentrucă i-am dat lui și i-am întărit pentru a lui dreaptă slujbă și pentru . . . . întărire a tuturor celor (mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru panul Tăut logofătul (să scrie și să atârne pecetea noastră de această carte) a noastră.

A scris *Ion* în Suceava, în anul 6996 . . . .

Notă.—Tradus de d-l Ștefan Nicolaescu, de la Arhivele generale ale Statului, după originalul slavon publicat de d-l I. Bogdan, fără traducere, în *Documentele lui Ștefan cel Mare*, —vol. II, p. 247, Buc. Atelierele grafice Socec et Compania, 1913,—unde editorul face următoarele adnotări: «Pecetea stricată; din legenda ei se cunoaște numai: (†) ПЄЧАТЪ IѠ СТЄФ.—Orig. la d. Iuliu Zane; este rupt în două părți, din care s'a păstrat numai partea stângă; cu toate acestea textul documentului poate fi restabilit complet. D-l Zane posedă și o bună traducere, făcută în Iași la 14 Martie 1828 de condicarul Theodor Gașpar. Seliștea Lăhoveni se află pe teritoriul moșiei Pedești. din comuna Pedești, județul Tutova, aproape de Banca. Și azi o parte a moșiei se numește Lahova sau Laova. Cf. pe harta statului major, planșa Bârlad: Valea Lauei, lângă dealul și pădurea Ghermănești, care-și trag numele desigur dela Toader Gherman al documentului nostru. O încercare de a explica pe Lahova, fără să știu de existența Lahovei sau Lauei de azi, am făcut la No. XXXIII, din acest volum, p. 65. cf. și Ghibănescu, *Surete și isvoade*, I, p. 368». A se vedea mai sus notele de sub Doc. din 1444 Iunie 18, privitoare la danie ce se face lui Popa Toader din Bârlad.

VII.

(1493—1496) Ianuarie 18. *Marele Ștefan întărește lui Toader Lazinu cumpărătura satului Rădeștii din fundul Covurluiului-Sec, dela fiicele lui Stoica Dienișa, nepoatele lui Dienișa spatarul.*

† **Cu mila lui Dumnezeu noi Ștefan voevod Domn**

Țării Moldovei. Cum au venit înaintea noastră și a lor noștri moldovenești boeri a mari și a mici, sluga noastră . . . . . . de a lor bună voe, de nimeni nevoiți, nici asupriți, și au vândut a sa dreaptă ocină dintru a sa dreaptă . . . . . . zloți tătărești. Și s'au sculat sluga noastră *Toader Lazin* și au plătit tot deplin acești de mai sus scriși bani . . . . rudenii Fetchi, fiicele lui Stoica Dienișa, nepoților lui Dienișa spatariul, înaintea noastră și înaintea a lor noștri . . . . . . am dat și am întărit slugii noastre Toader Lazinu, această de mai înainte zisă . . . . ca să-i fie . . . . . . și nepoților lui, și împrăștieților lui, și la tot neamul lui, care i să vor alege lui mai de aproape, nestrămutat niciodinioară în veci . . . . . . umblat. Iar la aceasta este credința Domniei noastre acelui de mai sus scris, Ștefan Voevod, *și credința a prea iubiților fii . . . . . . credința boeriului Șteful, credința boeriului Mușat, credința boeriului Toader părcălabul de Hotin . . . . . . cred. boer. Eremia postelnicul* . . . . . . Iar după a noastră viață cine a fi Domn pământului nostru, din fiii noștri, sau din neamul nostru, sau pe care Dumnezeu va alege . . . . . . pentru a lui dreaptă slujbă, și pentrucă deosăbit l'au cumpărat pe ai săi drepți bani . . . . . . al nostru logofătu să scrie și a noastră pecete să-i spânzure, cătră această carte a noastră . . . . . . Ghenar 18.

(Nota traducătorului). Acest suret, se vede, după hronograful Domnilor, a fi din zilele lui Ștefan voevod, ce-au fost tată lui Petru voevod Raleș, ce-au domnit în anii dela Hristos, acest Petru voevod, 7054. Și s'au tălmăcit de pe sârbie pe moldovenie,

pe cât s'au putut cunoaşte slovele, fiindcă erà pe multe locuri lipsă, mult, de mine *Gheorghie Radovici, dascal dela Biserica gospod.* 1815 Maiu 29.

Notă. — Dascalul Gh. Radovici, tălmăcitorul uricului, a trăit şi slujit la Biserica „Domneasca," din Bârlad, în primele decenii ale veacului al XIX (Doc. Bârl. I, p. 297 şi II, p. 229 şi 138).

Uricul, fiind şters în mare parte, nu s'a putut ceti în el anul când îi scris, numele fiilor Domnului, numele celor mai mulţi din boeri, şi nici a satului sau moşiei ce s'a vândut.

Ne având înainte-mi originalul, public acest suret cu toate neajunsurile lui.

Cuvintele „credinţă pre iubiţilor fii", — înseamnă că uricul îi slobozit înainte de anul 1496 Iulie 28. — data morţii lui Alexandru, fiul cel mai mare al Marelui Ştefan.

In tălmăcirea de mai sus se văd şi 4 nume de boeri: Şteful, Muşat, Toader şi Eremia,—cari, cu toţii împreună, alăturea de fiii Domnului, Alexandru şi Bogdan Vlad, figurează ca martori în toate Uricele lui Ştefan cel Mare dintre 15 Martie 1493 şi 1 Februarie 1496 (I. Bogdan, Docum. lui Ştefan cel Mare, vol. II, p. 21—23)—de unde rezultă că *Marele Ştefan a slobozit uricul defaţă între anii 1493—1496,* — adică în vremea când amintiţii boeri se aflau în Divan şi principele Alexandru se găsià în viaţă.

Documentul este dat pentru satul şi moşia Rădeştii, din plasa Corod, jud. Tutova.

A se vedeà mai departe hrisovul dela Petru vodă Rareş, anul 1528 (7036) Maiu 18.

VIII.

Vasluiu, 1495 (7003) Ianuarie 12. *Ştefan cel Mare dărueşte slugilor sale, Focşa, Berehoiu şi Bantăş, un loc de pustie, la fundul Covurluiului — cu apă, între Rădeşti şi Voineşti, cunoscut astăzi sub numele de Moşia Roşie.*

Suret dela Ştefan Vodă, însămnare de unde şi până unde.

† **(Din mila lui Dumnezeu noi Ştefan voevod Domn Ţării Moldovei).** Insemnăm cu această carte a noa-

stră, cine va vedeà sau va auzi citindu o, iată aceşti adevăraţi slugili noastre *Focşa*, şi *Brehoiu*, şi *Bantăş*, slugi nouă drepte şi credincioase; drept aceia, văzând şi noi a lor dreaptă slujbă şi cu credinţă, şi noi ne-am milostivit spre dânşii, şi deosăbit cu a noastră milă am dat şi le-am întărit, lor, dela noi, din pământul nostru al Moldovei, *un loc de pustie, la fundul Covurluiului — cu apă, între Rădeşti şi între Voineşti;* ca să-şi facă loruşi silişti de sat, cari scrie mai sus, că am dat lor dela noi uric şi cu tot venitul, lor şi ficiorilor, şi nepoţilor lor, şi cine să va trage dintr'înşii şi a tot neamului lor, cine să (va) alege mai aproape, ne clătit şi nemişcat în veci. Şi hotarul acelui loc de pustie este: din vârvul piscului *Surăi*, şi merge în sus pe culme piscului prin dumbravă, şi dă printr'un lac, ce este în margine codrului, şi tot în sus culme pin codru, şi dă piste alt lac, ce este în codru, şi tot în sus până în culme *Jăravăţului*, unde se disparte *ţinutul Covurluiului de ţinutul Tutovei;* şi de acolo purcede spre răsărit tot prin codru, culmea dealului, pe unde se prăvale apa, şi dă printr'o poeniţă, şi tot spre răsărit, cam la deal, până în culmea dealului; şi de acolo purcede spre ameazi-zi, pe culmea dealului în gios, prin codru, şi esă în margine codrului în dreptul unei vălcele, şi tot în gios pin vălce şi pin dumbravă până în dreptul *poenei Purcariului*, în margine din gios, în *valea Bănesăi*, are hotar; de acole drept la apus prin poiană, unde sânt şi nişte chişteli, şi tot spre apus peste două văi, până în vârful piscului *Surăi*. Acesta au fost a credinciosului Domnului nostru celui mai sus scris, Ştefan voevod, şi a credincioşi şi pre iubiţi fii dom-

niisale, Alexandru şi Bogdan stăpânitor, şi a credincioşilor boerilor noştrii: credincios d-lui Duda (Duma) pârcalabu, a credincios d-lui Boldul (Boldur) vornicu (cred. d. Hârman, cred. d. Şteful, cred. d. Muşat), cred. d. Toader pârcalab de Hotin, cred. d. (Micotă) dela Neamţ, (cred. d. Ciortorovschi), cred. d. (Şandru) pârcalab de Cetatea-nouă (Roman), cred. d. Cananău (Clănău) spatar, (cred. d. Isac vist.), cred. d. Irimia postelnic, şi cred. d. Movila paharnic, şi cred. d. Frunteş stolnic, (cred. d. Petrica comis), cum şi toţi boerii noştri, s'au scris cei mari, văzând a noastră îndreptătură a pământului Moldovei, şi de ficiorii noştri, cine să va alegi Domn a stăpâni pământul nostru a Moldovei, să fie lor neclintit a noastră danie şi întăritură, ce am întărit şi am întemeiat, pentru trecuţii întăririlor dela noi, pentru dreaptă slujba lor; iar ce mai mari tării şi întăritură scrii mai sus, şi marile credinciosul nostru d. Tăutul logofătul, si scrii şi a noastră pecete spânzurată către această carte a noastră. Matei uricariul. Vasluiu. 7003. Ghenar 12.

(O adeverire)

Noi vornicii porţii, eu vornicu Spridon Berte şi vornicu Costin Ghenghe, fiind rânduiţi ca să hotărâm *moşia Roşie,* ce să cuprinde în această copie, care s'a poslăduit de noi di în cuvânt în cuvânt şi, fiind întocma, o am încredinţat'o.

1836 Apriil 25

Spridon Berte vornic porţii

Costin Ghenghe vornic porţii

Notă.—Suretul defaţă mi s'a dăruit de către d-na Aneta Atanasiadi, din Bârlad. Dela d-sa am şi alte hârtii privitoare

pe satul Pupezeni şi pe acaretele ce d-sa posedă pe *uliţa Cojocărească*, din Bârlad, cum aceasta se numeşte astăzi, iar altă dată numită *uliţa nouă*, cum se va vedeà mai departe unde acele hârtii se vor imprimà sub anii 1807, 1809, 1813, 1814, 1815, 1829, 1830, 1853. Doamna Atanasiade se trage din familia Zorilă dela amintitul sat Pupezeni, ce este în jud. Tutova.

Tălmăcirea suretului este făcută cu oarecare greşeli, mai ales în partea dela urmă, unde-i vorba de boeri. Ne având înainte-mi originalul am păstrat lucrul tălmăcitorului întocmai. Am complectat şi corectat numai numele de boeri după uricul Marelui Ştefan, din 12 Ianuarie 1495 (7003), dat tot din Vasluiu (A se vedeà I. Bogdan, Documentele lui Ştefan cel Mare, vol. II, p. 48)—punându-le pe acele nume în parantez, spre a se puteà deosebi.

Documentul acesta se referă la Moşia Roşie, care, în curgerea vremei, s'a împărţit şi sub împărţit între urmaşii primilor stăpâni, Pocşa, Berehoiu şi Bantăş. Postelnicul Iordache Zorilă, trăitor pela 1817, Martie 8, strănepot preotului Malachi Gâţă, se trăgeà din familia Focşa, dupăcum aceasta se vede dintr'un act de măsorişte, făcut în anul amintit,—în care act se mai spune că hliza respectivă (din Moşia Roşie), este cuprinsă între zarea dealului Jaravăţului (spre nord) şi între moşia Huleştii (spre sud).

Moşia Roşie, Piscul Surăi, Voineşti (acest din urmă, pe care cade şi o parte din satul Bereşti, numită Mălănceşti) şi Poiana Purcarului,—toate sânt spre apus şi nord de Târguşorul Bereşti-Covurlui. Interesantă este menţiunea «un loc de pustiu».

IX.

1508 (7016) Martie 2. *Bogdan voevod întăreşte stăpânirea spătarului Câlnău şi giupânesei acestuia Dragnei, nepoată Marelui Ştefan, asupra satelor Rusii, Buciumii şi Bărgăoanii, pe Bârlad, cumpărate dela nepoţii lui Gârbovăţ stolnicul, drept 300 zloţi tătăreşti. Aşijdere le întăreşte un sat Rădeştii pe Bilahoiu, cumpărat cu 90 zloţi tătăreşti,—cum şi un alt sat Radosloveştii, în Gura-Strajnicului, cumpărat şi dăruit lor de Marele Ştefan.*

Suret dela Bogdan voevod let 7016 Mart 2.

Facem înştiinţare pentru adevărată şi a noastră credincioasă slugă d-lui Clănău spatarul, care a slujit mai nainte răposatului părintelui domniii meale, iară acum slujaşte şi noao cu dreaptă şi credincioasă slujbă; pentru aceaia, osebit de mila noastră, i-am dat şi i-am întărit, lui şi giupânesăi d-sale Dragnii, întru al nostru pământ al Moldovii, pe a lor drepti ocini şi cumpărături, ce le-au cumpărat ei, încă în zilele răposatului părintelui domniii meale Ştefan vodă, satele pre Bârlad, anume: Ruşii, şi mai din gios Buciumii, şi mai din sus Bârgăoanii. Care aceale trei sate le-au cumpărat dela Mihul şi dela fratesău Ion şi dela rudeniia lor Iliana, nepoţii lui Gârboveţ stolnicul, drept 300 zloţi tătăreşti; şi aceale trei sate le-au cumpărat unchiul lor, Radul Gârbovăţ stolnicul, dela Grăpina, fata lui Toader Rusului, din dresuri ce au avut tatăl ei, Toader Rusul, dela strămoşul nostru, Alexandru voevod. Aşijderea un sat pe Bilahoi anume Rădeştii, care acel sat l'au cumpărat dela Marina, fata Dumii Isaescul, nepoată lui Ştibor celui bătrân şi Zoiţii, giupânesii Fătului Iacobăscul, drept 90 zloţi tătăreşti. Încă şi alt sat în Gura-Strajnicului anume Radosloveştii, care acel sat l'au cumpărat răposatul părintele domniii meale, Ştefan vodă, dela Sângur şi dela sora lui, Stanca, ficiorii Anuşcăi, nepoţi lui Ivan Frenciuc, drept 52 zloţi tătăreşti, şi au miluit pre al nostru credincios, d-lui *Clânău spatarul şi pre nepoata sa, şi noao rudenie, Dragna,* şi le-au dat lor acel sat Radosloveştii. Deci, ca să fie dela noi, acelor mai sus scrise sate, uric cu tot venitul, lor şi ficiorilor lor, nepoţilor şi strănăpoţilor, şi a tot neamul ce să va

aleage mai aproape. Iar hotarul acelor sate, ce sânt mai sus scrise, să fie lor despre toate părţile, după hotarul cel vechiu, pe unde au umblat din vecu.

Pentru aceaia, credinţa domniii mele şi a tuturor boerilor noştri, (dela d-lui Draguş vel vornic până la d-lui Petrica comis). Deci, cine va fi Domn ţării aceştiia, să nu strâce a noastră danie, ci mai vârtos să deà şi să întărească. Iară pentru mai mare întăritură celor mai sus scrise, am poruncit d-sali Tăutul vel logofăt a noastră carte să scrie şi peceate noastră de dânsa să o leage.

S'au tălmăcit de Evloghie dascal slovenesc.

let 7263 Apr. 5.

Notă.—După traducerea lui Evloghie, care, pentru prescurtare, nu mai înşiră pe toţi boerii, ci pune pe cel întâi şi pe cel de pe urmă. Constatăm că Clănău spatarul, după soţie, — era rudă cu Bogdan Vodă. Moşiile au fost în părţile de apus şi în înprejurimele gării Crasna, parte în jud. Tutova, parte în Fălciu.

X.

Suceava, 1528 (7036) Maiu 18. *Petru vodă dărueşte satele Orgoeştii şi Negomireştii de pe pârăul Horiata (ţinutul Tutovei) şi jumătate selişte Vlădeştii, pe acelaş pârău, cum şi o parte din Bogdăr·ştii, lui Felea paharnicul, prăpădite aceste de Petru Cărăbăţ fostul vornic, cu a sa hainie.*

Tălmăcirea de pe uricu vechiu sărbăscu dela Petru vvod, scris de Vascan Nebojatcovici pe parhament în Suceava 7036 Maiu 18.

Cu mila lui Dumnezău noi Petru vvod Domn ţării Moldovei. Inştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor celor ce o vor vede pre dânsa, sau o vor ceti, sau o vor auzi pre dânsa, pentru acest a-

devărat al nostru credincios boeriu, *Felea* paharnicul, că au slujit mai înainte răposatului fratelui domniii mele, lui *Bogdan voevod*, şi nepotului domniii mele, lui Ştefan voevod, iar astăzi să află slujind nouă cu dreptate şi cu credinţă. Pentru aceia, văzând noi pe a lui drepte şi credincioase slujbe cătră noi, miluitu-l'am pre el cu deosăbită a noastră milă, şi i-am dat noi lui dela noi întru al nostru pământ, a Moldovii, sale anume *Orgoeştii* şi *Negomireştii*, deasupra *Hovriletii*, şi giumătate de silişte, care acum să numeşte *Vlădeşti*, tij la Hovrileta, şi parte din *Bogdăneşti, care le-au prăpădit, aceste sate, Petru Cărăbăţ, ce au fost vornic, cu a sa hainie*, când s'au râdicat, cu alţi necredincioşi, un tâlhar asupra domniii nepotului de frate, Ştefan vvod, şi asupra pământului nostru. Aceste toate de mai sus scrise să-i fie lui dela noi uric şi cu tot venitul, lui şi ficiorilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi la tot neamul lui, care i să vor alege lui mai de aproape, neclintită niciodinioară în veci; iar *privileghiile* cu care el au fost cumpărat acele sate, anume Orgoeştii şi Negomireştii, deasupra Hovrileatii, *care sânt dela tatăl domniii mele, Ştefan voevod, acele privileghii s'au găsit la noi, şi le-am dat pre ele în mâna credinciosului boeriului nostru, Fele paharnicul.* Iar hotarul acestor de mai sus scrise sate, Orgoeştii şi Negomireştii, deasupra Hovrileatii, să-i fie întru toate ale sale vechi hotare, pe unde din vec au umblat; aşijdere această giumătate de sâlişte, care acum să numeşte Vlădeştii, tij pe Hovrâleata, parte din Bogdăneşti, să-i fie din tot hotarul giumătate; iară dintr'alte părţi, după vechile hotare pe unde din vec au umblat. Şi la aceasta este cre-

dinţa domnii noastre de mai sus scris, noi Petru voevod, şi credinţa pre iubitului fiu (al) domnii mele, Bogdan, şi credinţa boerilor noştri: credinţa boeriului Hrana vornicul, credinţa boeriului Negrilă, credinţa boeriului Grincovici, credinţa boeriului Talaba, credinţa boieriului Vlad şi Mihul părcalabi dela Hotin, credinţa boeriului Cârjă şi Hurul de Neamţ, credinţa boeriului Grozav şi Danciul dela Novograd (Roman), credinţa boeriului Barbov dela Suceava portariu, credinţa boeriului Drăguşan spatariu, credinţa boeriului Dumşa visternic, credinţa boeriului Liciul postelnic, credinţa boeriului Zbera stolnicu, credinţa boeriului Ioan comisu, şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici; Iar după a noastră viaţă cine va fi Domn pământului nostru, acela să nu strâce a noastră danie şi întăritură, ce să o întemeeză şi să le-o întăriască. Iar pentru mai mare tărie şi întăritură acelor de mai sus scrise am poroncit credinciosului nostru boeriu, Toader logofătu, să scrie şi a noastră pecetă să o lege de această carte a noastră.

(O însemnare)

Această tălmăcire posläduindu-să cu uricu dela Petru voevod şi fiind întocma, s'au încredinţat şi de mine *Ion Stamate pitar*, în Iaşi la anul 1820 Iunie 14.

Notă.—După o veche traducere, revăzută, dupăcum vedem, de pitarul Ion Stamate în anul 1820 Iunie 14; originalul, în slavonă, pe pergament, se află la un răzăş din satul şi comuna Docani, jud. Tutova, la care am avut prilejul să-l văd în 1907.

Prin „privilegiile . . . dela tatăl Domnii mele, Ştefan voevod", —se înţelege uricul din anul 1479 Oct. 17, ce-i publicat de mine în Istoria com. Bogdana, Bârlad. 1906, p. 338. cum şi de d-l Ghibănescu în Gramatica limbii vechi slavone, Iaşi, 1900, pag. 74.

Petru Cărăbăţ a făcut parte din conjuraţia boerilor împotriva lui Ştefăniţă vodă, acea dela 7 Septembrie 1524, – în care conjuraţie au fost şi: Coste părcălabul, Ivaşcu logofătul, Sima visternicul (ucişi la Roman), Trotuşan logofătul, Maxim Udrea, Secuian paharnicul, Ioan Păstrăv, cu fraţii lui, din Huşi, şi alţii. Ştefăniţă vodă moare însă otrăvit la 12 Ianuarie 1527, în etate de 21 ani. (Xenopol, Ist. Rom. IV, ediţia II, p. 301--302; Melhisedec, Crom. Rom. I. p. 177 şi 187).

XI.

Vasluiu, 1546 (7054) Martie 24. *Petru Rareş voevod întăreşte vânzarea ce o face Lazor Orbul, giumătate sat Bahnarii şi giumătate Vornicenii, unde a fost Lie, ambele pe apa Tutovii, lui Ion logofătul, drept 300 zloţi tătăreşti.*

Suret de pe ispisocu sirbescu dela Petru vvod din leat 7054 Mart 24.

Facem înştiinţare cu această carte a noastră tuturor cine pe dânsa va căuta sau, cetindu-să, va auzi, precum au venit înaintea noastră şi înaintea boiarilor noştri a Moldâviei Lazar Orbul, feciorul Maricăi, nepotul lui Dragoş vornicul, de a lui bună voe, de nime silit nici asuprit şi au vândut a sa driaptă ocină şi moşie dintru al său uric şi dres, ce au avut moşii lui, Ion Săcară vornicul şi frate-său Andreiu, şi de întăritură dela părintele domniei meale, Ştefan vvod, şi de dres de cumpărătură ce au avut moşul lui, Dragoş vornicul, aşijderea dela părintele domniei meale, Ştefan vvod,— giumătate de sat pe Tutova, anume Bahnarii, şi giumătate de sat anume *unde au fost Lie,* care acum să numesc Vornicenii, partea de către răsărit. Acealea le-au vândut credinciosului nostru, lui Ion logofăt, drept 300 zloţi tătărăşti; şi al nostru credincios, Ion logofăt, au plă-

tit toți deplin acei de mai sus scrişi bani, 300 zloți tătărăşti, în mânile lui Lazor Orbului, feciorului Maricăi, nepot lui Dragoş vornicul, dinaintea noastră şi dinaintea boiarilor noştri. Deci noi, văzând a lor de bună voia tocmală şi plată deplin, aşijderea şi dela noi am dat şi am întărit credinciosului nostru, lui Ion logofăt, pe acele de mai sus zise, giumătate de sat din Bahnari pe Tutova, şi giumătate de sat, anume unde a fost Lie, care anume să numesc Vornicenii, partea de către răsărit; ca să fie credinciosului nostru, lui Ion logofăt, dela noi uric şi cu tot venitul, lui şi feciorilor lui, nepoților şi strănepoților lui, şi a tot neamul lui, ce să va alege mai aproape, neruşuit niciodată în veaci. Iar hotarul acelor giumătăți de sate, de mai sus zise, giumătate de sat din Bahnari, ce-i pe Tutova, şi giumătate de sat, anume unde au fost Lie, care acum să numesc Vornicenii, partea de către răsărit, să fie din tot hotarul giumătate; iar despre alte părți să fie după hotarul cel vechiu, pe unde au umblat din vac. Şi spre aceasta este credința domniei meale de mai sus scris, Petru voevod, şi credința a prea iubiți fiilor domniei meale, Iliaş şi Ştefan şi Costantin, şi credința tuturor boiarilor noştri a mari şi mici. Iar, după a noastră viață, cine va fi domn din fiii şi neamul nostru, sau ori pe cine Dumnezeu va alegi a fi domn țării noastre ai Moldaviei, să nu strice a noastră danie şi întăritură, ci mai ales să deà lui şi să întărească, de vreme ce şi noi am dat şi am întărit pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă, şi pentrucă el au cumpărat pre ai săi drepți bani. Şi, pentru mai mare tăria şi întăritura a tuturor celor de mai sus scrise, am poroncit credincios boia-

rului nostru d-lui Mateiaş logofet să scrie şi a noastră peceate cătră această carte a noastră să o lege. S'au scris în Vasluiu.

S'au tălmăcit de Gheorghie Evloghie dascal. 1783 Febr. 18.

Notă.—Din actele cumpărate de mine dela tânărul Boteanu, fecior colonelului Boteanu, fost proprietar moşiei dela Gura-Ezerului, jud. Tutova. Bahnarii şi Vornicenii nu mai sânt astăzi.

XII.

Vasluiu, 1546 (7054) Martie 25. *Petru voevod întăreşte vânzarea a jumătate sat din Stoişeşti, de sub făgetul Leahului, partea despre apus, ce o face Anghelina giupâneasa lui Hrana biv dvornic şi nepoţii ei, Dumitru, Petre şi sora acestora, Todosia, către Badea şi femeei lui Muşei,— drept 200 zloţi tătăreşti.*

† **Cu mila lui Dumnezeu noi Petru voevod, domnul Ţerii Moldovei.** Inştiinţare facem, prin această carte a noastră, tuturor celor ce o vor vedeà sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri moldoveni Anghelina, jupâneasa lui Hrana biv dvornic, fiica Maruşcinei, nepoata lui Jurjea Păntecelea, şi nepoţii ei Dumitru şi fratele lui Petre şi sora lor Todosia, de a lor bună voe de nimeni nesiliţi şi nici asupriţi şi au vândut a lor dreaptă ocină şi moştenire, după dreptul lor uric şi privilegiu ce l-a avut Maruşca, fiica lui Jurjea Păntecelea, de cumpărătoare dela părintele domniei mele, Ştefan voevod, jumătate de sat din Stoişeştii *de sub făgetul Leahului,* partea dinspre apus. Şi au vândut-o slugei noastre lui Badea şi fe-

meei lui Muşei pentru două sute zloţi tătăreşti. Şi s'au sculat sluga noastră Badea şi femeia lui Muşa şi au plătit toţi deplin, aceşti mai sus scrişi bani 200 zloţi tătăreşti în mâna Anghelinei, jupâneasa lui Hrana biv dvornic, fiica Măruşcăi, nepoata Jurjei Pântecelea şi nepotului ei Dumitru şi fratelui lui Petru şi surorei lor Teodosiei, înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri moldoveni. Deci, văzând şi noi a lor tocmeală de bună voe şi deplină plată, şi noi de aşijderea şi din partea noastră am dat şi am întărit slugei noastre lui Badea şi femeiei lui Muşei aceasta mai sus zisă jumătate de sat din Stoişeşti *de sub fagetul Leahului,* partea dinspre apus, ca să le fie lor dela noi uric şi cu tot venitul, lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi restrănepoţilor şi tuturor rudelor lor ce se vor alege mai de aproape nestricat niciodată în veci. Iar hotarul acestei jumătăţi de sat mai sus scrisă din Stoişeşti *de sub fagetul Leahului,* partea dinspre apus, să fie de pe acest hotar jumătate, iar din celelalte părţi pe vechiul hotar, pe unde din veci au trăit. Iar de se vor mai găsi ceva privilegii dela acest Ştefan voevod, pronumit Lăcustă, apoi aceste privilegii nicăieri să nu aibe nici o lege înaintea privilegiilor noastre. Şi întru aceasta este credinţa domniei noastre, mai sus scrisului, noi Petru voevod, şi credinţa prea iubiţilor feciori ai domniei mele Iliaş şi Ştefan şi Constantin, şi credinţa boierilor noştri, credinţa panului Huru dvornic, credinţa panului Crăca, credinţa panului . . . . . . şi panului Sturza părcălabi de Hotin, credinţa panului Huru şi a panului Miron părcălabi de Neamţu, credinţa panului Şandru şi panului Tămpa părcălabi Cetăţii-

Noui, credința panului Petru Varticovici, portarul Sucevei, credința panului Iurie spatar, credința panului Movila vistiernic, credința panului Hrăbor postelnic, credința panului Șetrașcu păharnicul, credința panului Neagul stolnic, credința panului Plaxa comisul, și credința tuturor boerilor noștri moldoveni a mari și mici. Iar după vieața noastră cine va fi domn țerei noastre Moldovei, acela să nu le strice dania noastră și întărirea, ci să le-o întărească și susțină; pentrucă le-am dat-o și am întărit-o, pentrucă ei au cumpărat-o pe banii lor drepți. Și, spre mai bună tărie și întărire a celor mai sus scrise, poruncit-am credinciosului nostru panului Mateiaș logofăt, a scrie și a atârna pecetea noastră de această carte a noastră. A scris-o Mihail Bora în Vasluiu, în anul 7054, luna Martie 25.

Notă.—Uricul este scris în slavonă pe pergament și s'a tradus de d-l Ștefan Nicolăescu, translator pentru limbele slave dela Arhivele generale din București. Face parte din documentele moșiei Stoeșești, proprietatea d-lui Gr. Perticare.

XIII.

Huși, 1546 (7054) Maiu 18. *Petru vodă întărește urmașilor lui Toader Lazinu sau Lăzescul stăpânirea asupra satului Rădeștii, din fundul Covurluiului-săc, cumparat de acela, în timpul Marelui Ștefan, dela fiicele lui Stoica Dienișa, nepoatele spatariului Dienișa.*

† Cu mila lui Dumnezău noi Petru voevod Domnul Țării Moldovei. Facem știre cu această carte a noastră tuturor celor ce o vor vede pre dânsa, sau ce-

tindu-să vor auzi: cum au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor a lor noştri moldoveneşti boeri, *Danciul* şi fratele lui, *Hătălmaş*, şi sora lor, *Stana*, şi *Magoşa*, feciorii lui *Toader Lăzăscul*, şi i-am miluit pre ei cu deosăbită a noastră milă, le-am dat şi le-am întărit lor, a lor dreaptă ocină şi moşie, satul anume *Rădeştii, în fundul Covurluiului-săc* . . . . . . cumpărătură ce-au avut tatăl lor, Toader Lăzăscul, dela tatăl domnii mele . . . . . acest de mai sus scris sat anume Rădeştii, la fundul Covurluiului-săc . . . . . . dela noi uric cu tot venitul, lor, şi feciorilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi împregiuraşilor lor, şi la tot neamul lor, care să vor alege lor mai de aproape, neclătit niciodinioară în veci. Iar hotarul acestui de mai sus zis sat anume Rădeştii, care este pe *Covurluiul-uscat*, să-i fie lui despre toate părţile după hotarăle cele vechi, pe unde din vec au umblat. Şi la aceasta este credinţa noastră a domniei mele, celui de mai sus scris, Petru voevod, şi credinţa a pre iubiţilor fiilor domniei mele, Iliaş, Ştefan şi Constantin; şi credinţa a tuturor boerilor noştri, credinţa boeriului Efrem Huru, credinţa boeriului Borcii vornicul, credinţa boeriului Petre Cârcovici . . . . . . credinţa boeriului Danciul Huru şi a boeriului Miron, părcălabii dela Neamţu, credinţa boeriului Şandra şi a boeriului Tâmpii părcălabilor Novogradskih, credinţa boeriului Petrea Varticovu portar de Suceava, credinţa boeriului Juria spatar, credinţa boeriului Dan visternicu, credinţa boeriului Hârbov postelnicul, credinţa boeriului Trif Hamza, credinţa boeriului Patraşc paharnicul, credinţa boeriului Neagul stolnicul, credinţa boeriului Plaxi comisul, şi credinţa tuturor bo-

erilor noştri ai Moldaviei, a celor mari şi a celor mici. Iar după a noastră viaţă cine va fi domn pământulni nostru al Moldaviei, acela să nu le strice lor a noastră danie şi întăritură, ci mai vârtos să o întăriască şi să o întemeeze lor, pentrucă noi le-am dat şi le-am întărit lor, pentru a lor dreaptă slujbă către noi şi pentru că sânt a lor drepte ocini şi moşii. Şi pentru mai mare întemeerea şi întăritura acestora cu totul de mai sus scrise, am poruncit credinciosului boeriului nostru Matiaş logofătu să scrie şi a noastră pecete să se spânzure către această carte a noastră. Pisah Dumitru Văscan, Huşi, 7054 Maiu 13 zile.

S'au tălmăcit de pe limba slovenească pe Moldovenie, pe cât am putut înţălege, de mine dascalul dela sfânta Biserică Domnească, din târgul Bârlad, şi am iscălit.

Gheorghie Radovici dascal.

Notă.—Despre dascalul Radovici am vorbit cevà în nota de sub documentul No. VII; credem că tălmăcirea acestui document a făcut-o dânsul tot în Maiu 1815. Ne având de faţă originalul, păstrăm şi aici lucrul tălmăcitorului aşá cum este.

XIV.

Iaşi, 1558 (7066) Aprilie 16. *Alexandru Lăpuşneanu întăreşte vânzarea ce Vascan cu neamurile lui, urmaş din Dragoş Teleagă de sub Ştefan cel Mare, face către Lazor pitarul a unei părţi din Ceucani, pentru 700 zloţi.*

Cu mila lui Dumnezeu Noi Alexandru voevod Domn al ţării Moldovei. Ştiut facem cu această foae a

noastră tuturor cari o vor vedeà sau o vor auzi cetindu-se, că a venit înaintea noastră şi înaintea boiarilor noştri sluga noastră *Vascan şi surorile lui, Mariica şi Marina şi Neacşa, copiii lui Dragotă Teleagă,* şi nepoţii ei de soră, Toader şi Lazar ai Mariicăi, nepoţii lui Dragoş Teleagă, de bună voea lor, de nime nevoiţi şi nici siliţi, şi-au vândut dreptele lor patrimonii (otecinini) şi moşii (deadini), şi cu drese de schimb, ce au avut părinţii lor cu mătuşa lor Marina dela Iliaş voevod, un sat anume *Ceucanii* dintr'o silişte anume *Deviceanii,* din opt părţi şepte părţi, şi cu moară pe Tutova ; slugii noastre credincioase, lui *Lazor pitariul,* pentru şepte sute galbini tătăreşti. Şi sculându-să sluga noastră Lazor pitariul a plătit deplin toţi acei mai sus scrişi bani 700 galbeni tătăreşti în mânile mai sus zise, slugii noastre lui Vascan şi surorilor lui, Mariica şi Marina şi Neacşa, copiii lui *Dragotă Teleagă,* şi mătuşii lor Marinei, fiica lui *Dragoş Teleagă,* şi nepoţilor ei de soră, Toader şi Lazor, copiii Mariicăi, înaintea noastră şi înaintea boiarilor noştri. Şi, când am văzut buna lor voinţă şi tocmală şi plată deplin, noi de asemenea am dat şi am întărit şi dela noi slugii noastre credincioase, lui Lazor pitariul, acele mai sus zise părţi ale satului Ceucanii, din siliştea Divicea, din opt părţi şepte părţi, cu moară pe Tutova, ca să fie lui dela noi uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi la tot neamul lui, cine i se va alege mai de aproape, neruşuit niciodată în veci. Iar hotarul acelor înainte zise părţi de sate, să fie din tot hotarul din opt părţi şepte părţi, şi cu moară pe

Tutova, iar din alte părți pe vechiul hotar, pe unde din veac au apucat (oamenii). Iar la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisului, Noi Alexandru voevod, și credința prea iubiților fii ai domnii mele, Bogdan și Pătru și Ion, și credința boiarilor noștri, credința panului Moțoc vornicul, cr. p. Neagoe și a p. Moghilă ai Hotinului, cr p. Crâca și a p. Bodno și a p. Veveriță părcalabi, cr. p. Ion și a p. Crâstea ai Niamțului, cr. p. Vascan și a p. Spancioc ai Cetăţii-nouă, cr. p. Dumitru portariul Sucevei, cr. p. Andreica spătariul, cr. p Liciul postelnicul, cr. p. Ion visternicul, cr. p. Costea paharnicul, cr. p. Bolea stolnicul, cr. p. Pașcu comisul, și credința tuturor boerilor noștri Moldovenești, mari și mici. Iar după viața noastră cine va fi Domn țării noastre dintre copiii noștri sau dintre frații noștri, sau din neamul nostru, sau iarăși fie pe cine Dumnezeu va alege a fi domn țării noastre a Moldovei, acela să nu strice darea și întărirea noastră, ci mai vârtos să o afirme și întăriască, pentrucă i-am dat și întărit pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă ce ne-au slujit. Iar spre mai mare putere și întărire la toate cele mai sus scrise, poroncit-am credinciosului nostru panului Moghilă logofătul să scrie și pecetea noastră să atârne la această foae a noastră.

Scris-a Dumitru Dumșea la Iași, în anul 7066 April 16.

Notă. — Publicat cu textul slavon și traducere de d. Ghibănescu, în *Uricaru*, XVIII, p 199—204, unde d-sa ne spune: „Doc. este scris pe pergament de piele groasă, la mijloc rupt și boțit, ceia ce îngreuiază mult cetirea. Dedesubt are atâr-

nată pecetea cea mare legată cu un găitan gros de matasă roşie."

„Dragoş Teleagă, boer sub Ştefan cel Mare a avut 3 copii: pe Dragotă Teleagă, Marina şi Mariica. *Dragotă Teleagă* a avut feciori pe: Vascan, Mariica, Marina şi Neacşa; iar *Mariica* a avut pe: Teodor şi Lazor". Spiţa aceasta se complectează cu alţi urmaşi a lui Teleagă, în acelaş volum din Uricariu, p. 306.

Reproducem acest document în vol. de faţă, pentrucă este vorba de satul *Ceucanii,* astăzi Ciocanii, aşezat pe părăul Tutova, ce este linia de apus a ocolului Bârladului, arătat în Hotarnica oraşului Bârlad din 1495 (*Doc. Bârl.* voi. II, p. 1) şi pentrucă-i vorba şi de vechea familie Teleagă, ce a stăpânit acel sat, cum şi de acel ce l'a cumpărat, *Lazor pitarul,* om cu frumoasă avere, dela urmaşii căruia Crâste Ghenovici, în 1598, cumpără moşia Floreştii pe care o dărueşte Mânăstirii sale *noao zidită* Smila sau Florentina (A mea lucrare, Mânăstirea Floreşti', Bucur. Socec et comp. 1916).

XV.

1571 Ianuarie 17. *Din actele privitoare la negoţul românesc cu Lembergul. Anton Tetul şi Mihăilă, negustori din Bârlad.*

Stantes personaliter . . . . . providi Anton Tetul et Michailo, Walachi de Berlad, fecerunt iudiciale arestum in et super omnia bona immobilia et mobilia perfidi Abraami, filii Nachman, de Olesko (pentru 100 de florini în aur).—Mercuri înainte de Agnes (17 Ianuar) 1571. *(Arhivele Lembergului,* advocatialia, pp. 246—7*)*.

(N. Iorga, *Stud. şi Doc.,* Acte străine din Arhivele Galiţiei, vechii Prusii şi Ţerilor-de-jos, Buc. 1913,—pag. 354).

Traducere. Prezăntându-se în persoană . . . . ca măsură de prevedere Anton Tetul şi Mihail, români din Bârlad, au pus secvestru judiciar în şi asupra

tuturor bunurilor imobile şi mobile a nelegiuitului Avram, fiul lui Nahman, din Olesco (pentru 100 florini în aur).

XVI.

Bârlad (fără an) probabil 1582 (7090) Ianuarie 11. *Zapisul lui Jurjea şoltuzul de Bârlad cu 12 pârguri pentru vânzare către Păcurar din Greci a părţilor Vasâlcăi şi a lui Grozav cu 45 zloţi tătărăşti.*

Iată eu Jurgea şoltuzul şi cu 12 pârgari din Bârlad, cum au venit înaintea noastră Vasâlca, fata Mariei, şi fratele său *Grozav,* din Greci. de nimeni siliţi, nici învăluiţi, ci de bună voie, şi a vândut Vasâlca, fata Mariei, partea de ocină ce s'a alege, partea ei, din partea mătuşei sale Negrita, din Greci, şi din jumătate din partea lui Grozav, fratele ei, tij de acolo, cătă să va alege partea lui, aceia au vândut lui *Păcurariu,* din Greci, partea Vasâlcăi, drept 30 zloţi, iar a fratelui său drept 15 zloţi. Deci, s'a sculat Păcurariul şi a plătit toţi acei de sus bani 30 zloţi în mânile Vasâlcăi, şi 15 zloţi în mânile fratelui său Grozav. Deci noi, când înşine am văzut buna lor tocmală şi plată deplină între ei, aşijderea am făcut lui această mărturie, ca să-i fie lui ocină cu toate veniturile, şi altul să nu se amestece.

Scris în Bârlad Ghen. 11.

(L. P. T.)

Notă. — După traducerea d-lui Ghibănescu, publicat cu textul slavon în *Surete şi Izvoade*, vol. II, p 285—6, unde d-sa ne spune: „Zapisul scris pe hârtie, acta Machi Paladi, Bârlad, Pecetea ceară

neagră căzută; se vede urma a trei peşti, marca veche a Bârladului".

Zapisului acestuia îi lipseşte anul în care-i scris. Ţinând însă seamă că un Giurgea şoltuzul a slobozit un act în 1582 (7090), dupăcum se vede publicat în a mea Istoria comunei Bogdana, p. 13, şi, mai având în vedere că Grozav şi Păcurariu, amintiţi în acest act, după câte cunoaştem noi, au feciori cari trăesc în veacul al 17, conchidem că şi zapisul defaţă este slobozit de acelaş Giurgea şoltuzul, în anul 1582. Iată dece am datat, cu acest an, zapisul de mai sus.

XVII.

Bârlad, 1582 (7090) Aprilie. *Giurgea şoltuzul cu 12 pârgari, din târgul Bârladului, întăreşte un act de vânzare pe care Sima, pentru nişte porţiuni de pământ din satul Vişteleştii, şi Neaga, fata lui Viştială, pentru a patra parte de sat din Horgeşti, îl dau la mâna lui Vlaşin cumpărătorul.*

Suret de pe zapis la vălet 7090.

Giurgea şîltuz cu 12 pârgari ot târgul Bârladului. Adică au vinit înaintea noastră aceşti oameni anume Sima de nime nevoit nici asuprit nici împresurat, ce de a lui bună voe, şi au vândut a sa cumpărătură din sat din Veşteleşti, a patra parte; aşijderie parte lui Fărmachie şi a Băsului, iarăş de acolo; aceste părţi le-au vândut lui Vlaşin denainte noastră şi dinainte a mulţi omeni buni şi bătrâni, aceste părţi i-au vândut lui Vlaşin, dreptu 110 florinţă tătăreşti. Aşijdire Naga, fata lui Vişteală, de nime nevoită, nici împresurată, ce de a ei bună voe au vândut parte sa de ocină, a patra parte, din sat din Horgeşti, lui Vlaşin, ce mai sus scrie, această parte i-au vândut-o drept 40 de florinţă tătărăşti, denainte a mulţi omeni buni şi bătrâni, Bunbară şi Vasilie şi Ioniţă de Suceveni şi Sucevan, de acole,

şi Toader Bechi otam şi Ion Botăş ot Şărbăneşti şi Simion Buile şi Zaharia Amoloş otam; noi toţi ştim cum au luat Naga aceşti bani, 40 de florinţi tătărăşti, de au dat în mâna bărbatului ei. Aşijdere, dacă am văzut noi de bună voe lor tocmală şi plată deplin, ca să-i hie lui Vlaşin dreptă ocină şi moşie, noi am făcut zapis şi scrisoare, spre mai mare credinţă am pus pecete oraşului. Ap. (April ?)
(L. P. T. B.)

(O însemnare din anul 1760 (7269) Sept. 2). Acest suret de zapis este bun şi matca acestei scrisori este la Glegoraş priotul ot Căţârbaşi sîn popei lui Ştefau Bostaca, de care având şi acest răzăş Săcăreşti (?) şi Ştefan sân Ioniţă şi aceşti fraţi a lui trag din Bahluianu şi Vasilie Bahluianu se trage din Vlaşin din care răspunde această scrisoare. Şi când s'a întreba zapisul cel vechiu la feciorii popei Bostaca, să nu fie tăgăduit de dânşii, căci s'au văzut şi de noi acea scrisoare de zapis şi pentru aceia am iscălit şi eu acest suret, ce-i făcut de pe acel zapis vechiu a lui Vlaşin

Constantin Jora sulger. Velet 7269 Sept. 2.

Notă.—Publicat între Documentele din a mea *Istoria comunei Bogdana*, pag. 13.

XVIII.

Bârlad, 1586 (7094, fără lună şi zi).

Bucium vel vornicul Ţării-de-jos adevereşte vânzarea unei părţi de moşie din Mireni, ce Sava Robul face către Nicoară şi fetei acestuia, Anghelina Dărioae, din Bârlad, drept 100 taleri, cu care sumă a fost răscumparat dela Tatari.

Suret de pe un zapis sârbăsc de vânzare, lt. 7094.

Adică eu, Bucium vel vornic de Ţara-de-gios, facem înştiinţare precum au venit înaintea noastră

Savva Robul, fecior lui Stan din Mireani, la ţinutul Tutovei, pe pârăul Pereschivului, şi au dat a sa dreaptă ocină, care are el, un bătrân, din satul Mireanii, pentru 100 taleri; prea acela l'au vândut el lui Nicoară Vinicorici şi fetei lui, Anghelinii Dărioaia, din târg din Bârlad, cu tot venitul, cu loc de ţarină, şi cu loc de fânaţă, şi cu vad de moară, şi cu pometi,— care, cu acei bani, *l'au răscumpărat pre dânsul dela Tătari.* Deci şi noi, văzând între dânşii tocmală şi vânzare pentru capul lui, şi noi am făcut lui Nicoară şi fetei lui, Anghelinei, această scrisoare a noastră, ca să aibă ei de acum a stăpâni acel bătrân. Şi la această tocmală s'au tâmplat Neculai Făţigău şi Cârste Gheon, şi Costantin a Goştinesă(i), şi Rusă din Putredeani, şi Marcu. Şi, pentru mai mare credinţă, mi-am pus şi pecetea; şi de această scrisoare a noastră să aibă a-şi face şi dres gospod.

şi s'au scris în Bârlad.

S'au tălmăcit de Evloghie dascal, lt. 1766 Maiu 26.

Notă.—Satele Mirenii şi Putredenii sunt şi astăzi pe pârăul Pereschivului în jud. Tutova. Crâste Gheon = Crâste Ghenovici, ctitorul M-rei Floreşti, din jud. Tutova.

XIX.

Vasluiu, 1589 (7097) Aprilie 24. *Petru voevod, domnul Ţării-Moldovei, întăreşte stăpânirea lui Simion, Gavril şi Ion peste o jumătate din a treia parte de cumpărătoare din satul Drăgumăneşti.*

† Cu mila lui Dumnezeu noi Io Petru voevod,

domn Ţerii-Moldovei. Inştiinţare facem prin aceasta carte a noastră tuturor cari vor vedea-o sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici sluga noastră Fâteiu, feciorul lui Petru Hâra, nepotul Stanei, de a lui bună voe de nimeni silit şi nici asuprit, şi a vândut a lui dreaptă ocină şi moştenire din privilegiul ce l-a avut bunica lui, Stana, dela bătrânul Ştefan voevod dintr'a treia parte jumătate de sat din *Drăgumăneşti, care e de!a apa Sărata de!a apus şi de!a răsărit,* şi a vândut slugelor noastre lui Simion şi lui Gavril şi lui Ion pentru 180 zloţi tătăreşti. Şi s'au sculat slugile noastre Simion şi Gavril şi Ion şi au plătit toţi deplin aceşti mai sus zişi bani una sută optzeci de zloţi tătăreşti în mâna slugei noastre lui Frâteiu, feciorul lui Petru Hâra, nepotul Stanei, înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri. Deci, noi, văzând buna lor tocmeală şi deplină plată, apoi noi de aşijderea şi din partea noastră am dat şi am întărit slugelor noastre lui Simion şi Gavril şi Ion pe cea mai sus zisă jumătafe din a treia parte din satul Drăgumăneşti, care e din apa Sărata la apus şi dela răsărit, ca să le fie lor şi dela noi uric şi ocină cu tot venitul şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor şi la tot neamul lor ce se va alege mai de aproape nestricat niciodată în veci. Iar hotaru acestei părţi mai sus scrise dintr'a treia parte jumătate de sat din Drăgumăneşti, să fie a treia parte din celelalte părţi, să fie pe vechiul hotar pe unde din veci au tră t. Şi întru aceasta este credinţa domniei noastre a mai sus scrisului Io. Petru voevod, şi credinţa prea iubiţilor copii ai noştri Vlad şi Ştefan voevod, şi

credinţa boerilor noştri, credinţa panului Bucium dvornicul Ţării-de-jos, credinţa panului Eremia dvornicu Ţării de sus, credinţa panului Zota şi Gheorghe părcălabii Hotinului, credinţa panului Ivan şi Cârstea părcălabii Neamţului, credinţa panului Petre şi Ionaşco părcălabii Romanului, credinţa panului Andreiu portaru Suceavei, credinţa panului Bruti postelnicul, credinţa panului vistierul, credinţa panului Gheorghie paharnicul, credinţa panului Sava stolnicul, credinţa panului Stan comisul, şi credinţa boierilor noştri moldoveni mari şi mici. Iar după vieaţa noastră cine va fi domn din copiii noştri sau din neamul nostru, sau iar ori pe cine va alege Dumnezeu a fi domn ţării noastre Moldovei, acela să nu-i strice lui dania noastră şi întărirea, ci să o dea lui şi să o întărească, pentrucă i-am dat-o lui şi i-am întărit-o, pentrucă le este lor dreaptă ocină şi cumpărătură pe bani buni. Iar spre mai bună tărie şi întărire a tuturor celor mai sus scrise, poruncit-am la al nostru credincios şi cinstit boer panului Stroici vel logofăt a scrie şi a atârna pecetea noastră de această adevărată carte a noastră. A scris Eremia Băseanu în Vasluiu, în anul 7097 Aprilie 24.

Notă.—Hrisovul în slavonă, pe pergament, cu pecetea atârnată de un şnur roş închis. In el este vorba de un sat Drăgumăneşti (dispărut) pe Sarata, – deci în părţile satului Sărăţenilor, care sat era altădată în jud. Fălciu, astăzi în al Tutovei, plasa Targu. Traducerea este făcută de d-l Ştefan Nicolăescu dela Arhivele generale ale Statului. Despre Stana şi satul Drăgumăneşti a se vedea, I. Bogdan, *Docum. lui Ştefan cel Mare*, II, anul 1493, p. 7 şi anul 1498 p. 125.

XX.

Bârlad, 1599 (7107) Martie 6. *Zapisul de mărturie a lui Procop Negrea, uriadnic din Bârlad, în privința cheltuelii de 50 taleri făcută de Ivașco cupar pentru partea de ocină a lui Dumitru, luându-i acestuia ocina ca zălog.*

Procop Negrea uriadnic din Bârlad ; cum a venit înaintea noastră și înaintea a mulți oameni erei Pavel din Suseni și Cânaci de acolo, și Crețul, și Solomon, cu Ionașco cupar pentru oareșicare pricină, ce au avut acei ce sunt scriși mai sus oameni, cu *Calin biv dvornic,* pentru partea lui Dumitru ; deci într'acestea Ionașco cupar a cheltuit pentru acea parte de ocină a lui Dumitru, ce a avut în satul Suseni, până ce să-și facă lui ispravă, bani 50 taleri curați. Deci și noi, cum am văzut a lor tocmală, făcut-am înșine lui zapis, ca să-i fie lui ocină până ce-i va întoarce lui Dumitru acei de mai sus scriși 50 taleri; altul să nu aibă a-i sminti lui nici o dânăoară în veci înaintea acestei a noastre cărți.

In Bârlad, la anul 7107 Mart 6.

Procop a iscălit

Notă.—După traducerea publicată de d-l Gh. Ghibănescu, cu textul slavon, în *Surete și Izvoade,* vol. II p. 284,—unde ne se spune că actul îi scris pe hârtie și aparține d. Machi Paladi, Bârlad.

XXI.

Bârlad, (Fără dată, probabil 1599 Septembrie 25). *Anton voiut (șoltuz) și 12 pârgări și Trifan din Bicanii vechi și alții, adeveresc cum*

Bromară au vândut ocina și moștenirea sa din satul Bicani, — lui Ihnat din Bicani și lui Vitolt din Hulpășăni, pentru o vacă și zece taleri.

† Acest zapis l'am făcut eu însumi Bromară, cumcă am vândut ocina si moștenirea mea din satul Bicani, și am vândut această ocină lui Ihnat din Bicani și lui Vitolt din Hulpășăni pentru o vacă și pentru zece taleri. Și iar eu Ihnat și Vitolt mărturisim cumcă se amestecă un frate al nostru anume Ilie și nu vrea să plătiască. Așà noi am plătit banii gata deplin în mânele lui Brumară dinaintea șoltuzului și pârgarilor din târgul Bârladului, și pe marea credință pe care s'a aplicat pecetea orașului nostru și dinaintea oamenilor buni târgoveți dimprejur.

Eu *Anton voiut* și doisprezece pârgari și Trifan din *Bicanii vechi*, Ilie a lui Avram, Ionașco Țogoi din Portărești, și alți (oameni) buni.

Și s'au scris acest zapis în casele lui Ștefan diac domnesc din Bârlad. Și a scris popa Petriman din Mărtinești.

Scris în Bârlad, Septemvrie 25.

(L. P. T. B.)

Notă. — Zapisul îi în slavonă, scris frumos și cu toată îngrijirea pe hârtie siglată și care-i îngălbenită de vechime. Nu se arată anul în care-i făcut; dar, având în vedere forma semiuncială a scrierii și întrebuințarea numai a punctului (marca de fabrică necunoscându-se bine); având în vedere apoi că un *Anton a fost voiut sau șoltuz, la Bârlad, în 1598 Iulie 2* (Doc. Bârl. III, p. 276); având în vedere că în anul 1599 (7107) Martie 6, a fost, la Bârlad, ca uriadnic Procop Negrea (vezi mai sus); având în vedere că, acest uriadnic, într'un alt act, este amintit împreună cu Anton șoltuzul și 12 pârgari de Bârlad (Iorga, VI, p. 55); și, luând în băgare

de seamă că pe unul din cumpărători, din acest zapis, Ihnat, îl aflăm prin 1613 şi 1618 (Doc. Bârl. III, p. 97 şi 98) ca vânzător de moşie, ceia ce înseamnă că dânsul începuse acum a ajunge în declinul averei sau a vieţii; conchidem că anul scrierii zapisului trebue să fie circa 1599, în care amintitul Anton a fost ca voiut al oraşului Bârlad.

Bicanii (Ghicanii de astăzi), Hulpăşenii (fost la sud de Podeni, pe coasta de apus a dealului Horareţ), Portăreştii (dispărut) au fost pe pârăul Smila. Mărtineştii au fost ca sat pe Simila, în părţile Pătrăşcanilor de astăzi.

XXII.

Suceava, 1599 (7107) fără lună şi zi.

Ieremia Movilă voevod întăreşte lui Nistor Ureche vel dvornic al Ţării-de-jos, cumpărăturile făcute în satul Giuleşti, pe Bârlad, spre apus, dela Petrică, nepot lui Ion judele, cu 1000 zloţi tătărăşti; şi satul Bădeni, tot pe Bârlad, despre apus, dela prezviterul Ioan cu 120 ughi de aur, — care a luat acest sat dela mânăstirea Grăjdana, plătind cu 50 de boi o moarte de om.

Cu mila lui Dumnezeu Io Eremia Moghilă voevod, Domn ţării Moldaviei. Inştiinţare facem cu această carte a noastră, tuturor cari pre dânsa vor cătâ sau cetindu-li-se vor auzi: iată că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor a lor noştri Moldoveneşti boeri, a mari şi a mici, sluga noastră Petrică, nepot lui Ion Judele, de a lui bună voe, de nimeni silit nici împresurat, şi au vândut a lui direaptă ocină şi cumpărătură unchiului său, Ion Judele, pentraceia că dânsul fii din trupul lui n'au avut şi nici alţi nepoţi, nici alte seminţii mai de aproape, ci singur el a cumpărat cu ai lui drepţi şi adevăraţi bani dela Neagşa şi dela sora ei, Drăgana, fata Jur-

jei, din diresele de mărturie ce au avut dânsa dela Ştefan voevod, una selişte Giuleştii pe Bârlad dinspre apus, aceia au vândut credincios şi însemnat boiariu pan Nistor Ureache marele dvornic, drept una mie zloţi tătărăşti. Şi s'a sculat al nostru credincios şi însemnat boiariu pan Nistor Ureache marele dvornic şi au plătit deplin toţi acei de mai sus scrişi bani, 1000 zloţi tătărăşti, în mânile Petricăi, nepot lui Ion Judele, înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boiari. Deci, noi, văzând a lor de bună voe şi cu pace tocmală între dânşii, pentr'aceia i-am dat şi i-am întărit la al nostru credincios boiariu pan Nistor Ureache marelui dvornic acea de mai sus scrisă selişte anume Giuleştii pe Bârlad, despre apus, ca să-i fie lui cu toate veniturile.

Şi într'acestea iarăşi *au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri Moldoveneşti boiari, a mari şi a mici, prezviteru Ion din Ţigăneşti de a lui bună voe, de nimeni silit nici învăluit, şi a vândut a sa direaptă ocină şi cumpărătură, o selişte anume* **Bădenii** *şi cu loc de moară pe apa Bârladului; carea acea selişte au fost ţinut-o mai dinainte călugării dela sfânta mânăstire numită* **Grăjdana**, *ce le-a fost lor danie dela* **Vartic fost mare dvornic,** *şi acestui de mai sus scris, prezviter Ion din Ţigăneşti, i s'au perit lui cincizeci de boi, pentru cea de mai sus zisă selişte anume Bădenii, la o moarte de om* **în zilele răposatului Petru voevod**; *şi s'au lepădat călugării de acel de mai sus scris loc dinaintea noastră şi înaintea a tot svatul nostru, pentru atâţia boi, că ei nu pot a-i sămui şi a-i întoarce lui, ci au lăsat acel de mai sus scris loc în pərzare, să fie mai sus scrisului*

prezviter, *anume Ion, slobod şi cu pace a-l stăpâni sau a-l vinde altuia, pentru ale lui drepte bucate, ce el a perdut, pentru acea de mai sus moarte de om ; aceia a vândut la al nostru credincios şi însemnat boiar pan Nistor Ureache marele dvornic, drept una sută şi două zăci ughi de aur ; şi s'a sculat al nostru credincios şi însemnat boiariu, dumnealui Nistor Ureache marele dvornic, şi a plătit toţi acei de mai sus scrişi 120 ughi de aur, în mânile acelui de mai sus scris prezviter Ion, înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boiari.* Deci, noi, văzând a lor de bună voe şi cu pace tocmală între dânşii, pentr'aceia am dat şi am întărit la al nostru credincios şi însemnat boiariu, d-sale lui Nistor Ureache marele dvornic, acea de mai sus zisă selişte, anume Bădenii, şi cu loc de moară în apa Bârladului, ca să-i fie lui şi dela noi uric şi ocină cu toate veniturile, lui, şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor şi răstrănepoţilor, şi la tot neamul lui, ce i să va alege mai de aproape, neruşăit nici o dănăoară în veci. Iar *hotarul* acelei de mai sus zisă selişte anume Giuleştii pe Bârlad, dinspre apus, şi acea selişte anume Bădenii, tot despre apus, şi cu loc de moară în apa Bârladului, să fie lor *hotarele* despre toate părţile de ale sale vechi *hotare,* pe unde din veac au umblat. Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre mai sus scrisă, Io Eremia Moghilă voevod, şi credinţa prea iubiţilor şi din inimă fii ai Domniei mele Io Constantin voevod, şi credinţa boerilor noştri, credinţa dumisale Simeon hatman şi portar de Suceava, credinţa d-sale Gligore dvornic ţării-de-jos, cr. d. Gheorghie parcalab de Hotin, cr.

d. Prăjescul şi Dumitru parcalabi de Neamţ, cr. d. Drăgan Ciolpan şi Toader parcalabi de Roman, cr. d. Albotă şi Mănăilă parcalabi de Soroca, cr. d. Drăgan postelnicul, cr. d. Busiioc ceaşnic, cr. d. Ursul medelnicer, cr. d. Simeon visternic, cr. d. Gligore Gavrilovici stolnic, cr. d. Caraiman comis; şi cred. tuturor boerilor noştri moldoveneşti a mari şi a mici. Iar după a noastră viaţă cine va fi Domn din copiii noştri, sau din al nostru neam, sau pe oricare altul D-zeu îl va alege să fie Domn pământului nostru al Moldovei, acela să nu strice a noastră danie şi întăritură, ci să i-o dea şi să i-o întărească, căci că îi este lui dreaptă ocină şi cumpărătură cu ai lui curaţi bani. Iar spre mai mare tărie a tot ce s'a scris mai sus, poroncit-am însuşi la al nostru şi cinstit boeriu, d-sale Lupul Stroici marelui logofăt, a scrie şi a noastră pecete să o lege la această carte a noastră.

A scris Eremia Băseanul în Suceava la anul 7107 luna . . . .

Eremia Moghilă voevod

Notă. — După traducerea publicată cu textul slavon de d-l Gh. Ghibănescu în *Ispisoaca şi Zapise*, vol. I, partea I, p. 214—21, unde d-sa ne spune: „Originalul pergament tăiat în două, fără pecete. Are 0,55 latul pe 0,32 lungul". Tăiat de cineva sau rupt de vechime? Moşia Bădeana se află astăzi în proprietatea spitalului «Bârlad şi Elena Beldiman». Nu se cunoaşte unde a fost seliştea acelui vechiu sat, cum nu se cunoaşte nici a satului Ţigăneşti; acesta fiind însă probabil pe dealul sau pe coasta dealului numit «D. Ţiganca», pe unde sunt râpele numite: «Râpa Ţiganca mare» şi «Râpa Ţiganca mică», la sud de oraşul Bârlad (A se vedea harta Statului major, planşa seria XII, Bârlad, coloana X, scara 1 : 50.000).

Intâmplarea cu moartea de om şi perderea satului Ţigă-

nești, trebue să fi avut loc în timpul domniei a doua a lui Petru șchiopul (1582—1591).

O moarte de om s'a mai întâmplat în 15 August 1636. «pe apa Bârladului, mai jos de Gura Jeravățului, mai sus de Măciucașii, anume pe locul Țigăneștilor (Papadopol Calimah, *Notița Ist. despre Bârlad*, p. 50), — ceia ce înseamnă că satul Țigănești a fost ceva mai la sud de unde se varsă Jeravățul în Bârlad. Locul, pe care s'a întâmplat acum moartea de om, era a lui Ion Roșca, care, în lipsa omorâtorului, a plătit el gloaba.

Moșia Bădeana, fiind o bucată de loc deslipită din hotarul moșiei târgului Bârlad, urmează că ea trebue să fi fost dăruită M-rei Grăjdeni de un Domn oarecâre și, dacă tradiția despre fondarea acestei M-ri de Petru Rareș, este adevărată, —atunci acest Domn va fi dat-o.

Giuleștii și Bădeana au trecut prin danie, dela Nistor Ureche, la Alexandru Buhuș hatmanul și soția acestuia, Alexandra; iar dela Buhuș au trecut la V. Gheuca și soția acestuia, Simina, — parte prin danie, aceasta fiind nepoată lui Ureche, și parte prin vânzare. (Ghibănescu, *Ispisoace și Zapise*, III, partea II, p. 149 și p. 158).

XXIII.

Bârlad, 1603 (7111) Iunie 14. *Crucean Bumbar și cu Kița pun zălog lui Kicoș stolnicul jumătate de sat de Sârbi, — osebit vânzându-i și 40 pământuri la în 40 lei Ruptură din Cojani, din hotarul Sârbilor, fiind de față șoltuzul Sandul din Bârlad cu 12 pârgari.*

Crucean Bumbar făcut-am zapisul meu la mâna lui Kicoș stolnicului, și eu Kița, precum am pus zălog jumătati di sat di Sârbi, ci esti pi apa Bârladului, cu locuri de priseci, c'un vad de moară pi apa Bârladului, drept 100 di lei în 2 luni; iar ne fiind banii până la zi, să fie moșie ficiorilor și nepoților și a toată seminție lui veci di veci. Și am mai vândut 40 de pământuri în 40 de lei la *Ruptură*, din

Cojeni, din hotarul Sârbilor. Şi când am făcut acest zapis au tost *Şoltuzul Sandul din Bârlad cu 12 pârgari,* cari mai jos şi-au pus peceţile: Gligori, Gavril, Dumitraşcu, Neculai, Ioan, Ursul, Guiul, Căzacul, Dediul, Taşlica, Ursul, Dumitraşcu. Aiaşti oameni sânt toţi din târg din Bârlad. Să aibă a faci şi drese Domneşti pe scrisoarea noastră, precum m'am iscălit eu Crucean Bumbar. Kiţa mi-am pus degitul cu ficiorul meu Cozmiţa.

Bârlad, Vlet 7111 misiţa Iunie 14.

Popa Vasilie am scris zapisul, ot Cojeni.

Notă. — Publicat de A. Papadopol-Calimah, în *Notiţa ist. despre Bârlad,* p. 41—42, după columna lui Traian, 8, 9, Aug.—Sept. 1877, p. 391—394.

XXIV.

Bârlad, 1604 (7112) Iulie 5. *Necola Frăgăul şoltuzul şi cu 12 pârgari ai oraşului Bârlad adeveresc vânzarea unei cincimi din Rotompăneşti, pe Smila, lui Drăgan, Mihul şi Postolachi, cu 100 zloţi tătărăşti.*

Iată eu Necola Frăgăul şoltuz şi cu 12 pârgari, din Bârlad, cum au venit înaintea noastră Medelean şi Anghelina şi Arimiia şi Marie, copiii Şendroaei, de nimeni siliţi nici învăluiţi, ci de a lor bună voe, şi au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie, din satul *Rotompăneşti,* din a cincea parte, partea de sus, iar a treia parte cu toate veniturile; şi au vândut acea bucată lui Drăgan şi Mihului şi lui Postolache, pentru 100 zloţi tătărăşti. Şi s'au

sculat Drăgan şi Mihul şi Postolache şi au dat una sută zloti tătărăşti bani gata, în mânile lui Medelean şi Anghelinei şi Arimiei şi Mariei, fetele Şendroaei. Deci şi noi, cum am văzut a lor bună tocmală şi deplină plată, şi noi încă ne-am sculat şi făcut-am mărturie, ca să fie lor ocină şi moşie cu toate veniturile, şi altul să nu se amestece.

Scris în Bârlad, leat 7112 Iulie 5.

Notă. — După traducerea d. Ghibănescu, publicată cu textul slavon în *Surete şi Izvoade*, vol. II, p. 288—9, — unde d-sa spune: „Originalul pe hârtie; acta Machi Paladi, Suseni, Bârlad. Pecetea de ceară căzută, se cunoaşte urma pe hârtie cu marca 3 peşti, marca oraşului Bârlad".

Satul Rotompăneştii s'a numit şi Grecii (*Surete şi Izvoade*, II, p. 301 şi vol. III, p. 232) şi a fost pe pârăul Bogdana, între satele Cernaţi, la nord, şi Vulpeşti la sud (A se vedea Doc. Bârlădene, vol. III, hărţile dela urmă).

XXV.

1606 (7114) Martie 30. *Ieremia Movilă voevod întăreşte stăpânirea lui Toader Chiriac căminarul asupra a patra parte din Mastatici şi Picigani, în gura Băncii, cumpărate dela Anisia, fata lui Isaiu, drept 400 taleri de argint; — a patra parte din Borăşti, unde a fost Bora jude, cumpărată dela Costin şi sora lui, Sofiica, drept 60 taleri de argint; şi a patra parte din seliştea Iapa, cumpărată dela Tetiul, Anghelina şi Dragoş, nepoţi lui Fărâmă, strănepoţi lui Oană Julici, drept 60 taleri de argint. Toate acestea părţi de moşii fiind în ţinutul Tutovei.*

Suret dela Irimia Moghila voevod lt. 7114 Martie 30.

Adecă au venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri Anisie, fata lui Isaiu, nepoată lui Gherman post, şi de a ei bună voe au vândut a sa ocină din diresu de întăritură, ce-au avut moşii ei, dela bătrânul Ştefan vodă, din ispisocul de împărţală ce-au avut iai dela Domnia me, a patra parte din sat din *Mastatici* şi din *Picigani,* în gura Băncii, cu loc de moară în apa Bârladului, aceia au vândut dumisale lui Toader Chiriac căminar, drept 400 taleri argint. Şi iar au venit înaintea noastră Costân şi sora lui, Sofiica, feciorii Borcii paharnicul, nepoţi dumisale Julii, celui bătrân, de a ei (lor) bună voe au vândut a sa (a lor) ocină din diresu ce-au avut moşii lor dela bătrânul Alixandru vodă, a patra parte din sat din Borăşti, unde a fost Bora jude, aceia au vândut dumisale, lui Toader Chiriac căminar, drept 60 taleri de argint. Şi iarăşi au venit înaintea noastră Tetiul, feciorul Ştefului, şi Anghelina, fata Mălanii, şi Dragoş, tecior lui Echim, nepoţi lui Fărâmă, strănepoţi lui Oana Julici, — de a lor bună voe au vândut a lor driaptă ocină, ce-au avut moşul lor, Oana Julici, dela Ilie vodă, a patra parte dintr'o selişte ce se shiamă *Iapa,* pre deasupra fântânii, şi cu loc de moară în Bârlad, ce-i la ţinutul Tutovii, aceia au vândut iarăşi dumisale lui Toader Chiriac căminar, drept 60 de taleri de argint. Şi s'au sculat al nostru credincios, dumnealui Toader Chiriac vel căminar, şi au plătit tot deplin aceşti bani, ce scrie mai sus, în mânile tuturor celor scrişi mai sus; pentru aceia şi noi văzind a lor bună învoială şi tocmală deplină, aşijdere şi noi am dat şi am întărit credinciosului, dumisale lui Toader Chi-

riac căminar pre acele părți de ocină, ce scrie mai sus, ca să-i fie și dela noi uric de întăritură, cu tot venitul, lui, și copiilor lui, nepoților și strănepoților lui, și a tot neamul ce să va alege mai de aproape, nerușuit niciodânăoară în veaci.

Pentru aceia (este) credința Domniei mele, și a iubiți fiilor Domniei mele, Costantin, și Alexandru, și Bogdan voevod, și credința tuturor boerilor noștri, a mari și a mici. Deci, după moartea noastră, cine va fi Domn, din fiii noștri, sau din niamul nostru, sau pe cine va alege Domnul Dumnezeu, să fie Domn Moldovii, toți să nu strâce a noastră danie și întăritură, ce mai vârtos să de și să întăriască, de vreme că au cumpărat pre a lui drepți bani, Iar pentru mai mare întăritură celor mai sus scrise, am poroncit la al nostru credincios și cinstit boeriu, dumnealui Stroici vel logofăt, să scrie și a noastră pecete către această carte a noastră să o legi.

La școala slovęniască în svt Sava s'au tălmăcit.

Notă. — După o vechiă traducere, făcută, dupăcum vedem, în școala dela biserica Sf. Sava, din Iași. Face parte din Documentele Pălădești. Mastaticii și Piciganii au fost sate pe șesul Bârladului, în gura văei Banca, — ceva mai la sud de gara Banca. Iapa, deasemînea sat, a fost însă peste Bârlad, la apus, de acele două.

XXVI.

Bârlad, 1610 (7118) Maiu 10. *Crâste voiut cu 12 pârgari din târgul Bârladului adeverесc că Ursul, feciorul lui Paul din Olișești, a vândut a lui moștenire din Olișăști, partea unui bătrân, o țarină în frunte, — pentru 60 taleri buni, — panului Pavel, părcălabul din Orheiu, nepotul panului U-*

reche vel vornic al Țării-de-jos, spre a-și plăti gloaba pentru că a mers cu femeia lui Simeon, feciorul lui Grama din Bălești.

† In anul 7118, în zilele lui Crâste voiut și celor 12 pârgari din târgul Bârladului. Iată au venit înaintea noastră și înaintea tuturor târgoveților, oameni buni, bătrâni și tineri, de acole, Ursul, feciorul lui Paul din Olișești, nepotul Tăucoaei, de nimeni nevoit și ne asuprit, și de bună voia lui a vândut a lui dreaptă ocină și moștenire, din sat dela Olișăști, partea unui bătrân, o țarină în frunte, și cu vad de moară de sus, pentru 60 de taleri buni, panului Pavel părcălabul din Orhei, nepotul panului Ureche vel vornic al Țării-de-jos. Și s'au sculat panul Pavel părcălabul și au plătit toți deplin acești bani gata, 60 taleri buni, în mâinele lui Ursul, feciorul lui Paul din Olișăști, nepotul Tăucoaei. După aceia s'au sculat cu acești bani *Ursul,* feciorul lui Paul, nepotul Tăucoaei, și *și-au plătit capul său de năpaste,* cu acești 60 de taleri buni, *pentru că el au mers cu femeia lui Simion, feciorul lui Grama din Bălești,* și i-au luat de față. Și întru aceasta este mărturie: pan Nofit și Iani și Crăciun și Grăjdean și Ionașcu Frâncescul și Ion Corapotona și Cernea și Necula Bărbosul și mulți oameni buni. Și a scris Pătrașcu diacul și a pus pecetea orașului pe această carte și zapis.

Scrisă în Bârlad, Maiu 10.

(L.p.) (L.p.) (L.P.T.B.) (L.p.) (L.p.) (L.p.)

Pe verso: † Ursul sin Paul, vnuc Tăncoaei ot Olişăşti.

Notă.—Zapisul în slavonă, scris foarte frumos şi peceţile bine şi cu îngrijire imprimate. Traducerea făcută de d-l Ştefan Nicolăescu, tranzlatorul pentru limbile slave la Arhivele generale ale Statului, din Bucureşti. Crâstea Dănilă a fost ca voiut şi în 1609 (7117) Iunie 9 (Iorga VI, p. 16), cum şi în 7107 (1599) Iunie 24 (Doc. Bârlădene, III, p. 276).

Gloabă se plăteşte pentru faptul că Paul „au mers cu femeia lui Simion“,—deci pentru un act de imoralitate.

„In zilele lui Crâste voiut“—înseamnă, se pare, că dânsul a fost voiut sau Şoltuz mai multă vreme,—deci e cu putinţă să fi fost de pe la 7107 (1599) până pela 7118 (1610).

XXVII.

Bârlad, Fără an, (între anii 1618-1620), Iulie 15. *Coste Bucioc, marele vornic al Ţării-de-jos, adevereşte că Niţa din Giosăni, nepoata Gagiului, îşi vinde a ei moşie, din partea de mijloc a satului Giosănii, nepotului său, Zberea, în preţ de 6 taleri bătuţi, bani vechi buni.*

Suret depe carte de mărturie şi întărire, sărbăsc, dela Coste Bucium (recte Bucioc) marele vornic de ţara de gios, fără vilet, iar luna Iulie 5, şi scris în Bârlad.

† Coste Bucioc marele dvornic al Ţării-de-jos. Adică au venit înaintea noastră Niţa de Giosăni, nepoată Gagiului, de acolo, de nimeni silită, nici asuprită, şi au vândut a eai dreaptă ocină şi moşie, ci i să va veni eai, partea eai, din satul Giosănii, din ce de mijloc parte, şi ace a trie parte au vândut-o nepotului său, anume Zbeare, din Giosăni, ficiorul lui Trif a Gaftonei. Deci, noi, aşa văzând de bună voe tocmală şi deplină plată, aşijdire

şi noi i-am făcut această mărturie dila noi, ca să-i fii lui ocină şi dreaptă moşie cu tot venitul, din câmp şi din sat. Şi au dat Zbeare pe ace ocină şasă taleri bătuţi, bani vechi buni. Şi, când au dat acei bani, au fost mulţi oameni buni, anume: Mafteiu Giosa din Giosăni, i Sămion Barbul, i Fârtat, i Gheorghie, i Danciul, i Ion Poponeţ, i Moş, şi alţi mulţi oameni buni, bătrâni şi tineri, împrejuraşi, megieşi; şi noi i-am făcut această mărturie dela noi, ca să-i fie lui dreaptă ocină şi moşie, lui, şi ficiorilor lui, şi nepoţilor lui, şi alţii să nu să amestece înainte aceştei cărţi a noastre.

Scris la Bârlad, 15 Iulie.

(L. P. T.)

(O notă pusă aici chiar pe actul original). Intr'această mărturie, fiindcă scrie că au făcut'o Bucium (sic) dvornicu, dar nefiind iscălitura lui Bucium, nu s'au crezut, numai scriind pe parte din mijloc, unde este moşia a lui Gâţă, s'au dat la ficiorii lui Gâţă, şi eu am iscălit ca să nu se schimbe.

Ilie Catargiu vel logofăt.

Tălmăcită di pi cel adevărat, sărbăsc, precum am putut înţelege, de mine **Vasâlachi Cartul,** *la anii 1798 Noem. 19.*

Notă. — Se publică după tălmăcirea făcută de Vasilachi Cartul, în 1798, amintită mai sus. Dânsul a cetit în original Coste Bucium în loc de Coste Bucioc, ceia ce noi am îndreptat. Actul original, pe care îl posedăm, este scris frumos în slavonă pe hârtie şi bine păstrat. Pecetea vornicului Bucioc, dupăcum i se vede bine locul, a fost imprimită în ceară neagră, care a căzut, având mărimea monetei de 50 bani (argint).

Actul acesta n'are anul în care-i scris; dar, ţinând seamă că Coste Bucioc a fost mare vornic al Ţării-de-gios între 1618—1620, l'am datat cu intervalul dintre aceşti ani.

Să şt'e că Coste Bucioc a fost înţepat de Skindir-Paşa (Arhiva istorică, I, p. 112; Letop. I, p. 270) în anul 1620. Teo-

dosia, prima soție a lui Vasile Lupu Vodă, a fost fiica vornicului Bucioc.

Documentul de față, judecat din toate punctele de vedere, este absolut autentic. Este însă curioasă îndoiala vel logofătului Ilie Catargiu, care găsește că-i bun acest act numai pentru partea din mijloc a moșiei Giosăni, pe care o și dă familiei Gâță, — notând aceasta pe însăși actul original. In acelaș timp, amintitul logofăt, din nebăgare de seamă, greșit atribue, acest act, lui Bucium în loc de Bucioc.

XXVIII.

Bârlad, fără an, probabil 1622-1630, August 6. *Pavel uriadnicul și șoltuzul cu cei 12 pârgari și alți târgoveți, din Bârlad, adeveresc învoiala și plata pentru întoarcerea unei cumpărături de țigani.*

Adecă eu Pavel uriadnic și șoltuzul cu 12 pârgari, și cu toți orășănii din trâgul Brâladului. Cum au venit înaintea noastră Pănteleiu și cu Ursul Vartic, pârâtu-s'au și defață pentru niște țigani ce au fost vândut Samfira soru-sa, o țigancă cu trei feciori; deci, când au fost vândut soru-sa, Samfira, Ursu defață n'au fost, și mai apoi Ursul n'au vrut să lasă acea tocmală, ce s'au prins să întoarcă banii, ce au dat Pânteleiu, pe mâna Samfirei, 30 zloți, și zi i-au pus să-i întoarcă banii dinaintea noastră și a lui Simion marele medelniceriu; deci, când li-au fost ziua să-i dea banii, venit-au Ursul și au dat acei 30 de zloți, în mâna lui Pânteleiu, cum le-au fost tocmala, și aciia țigani de acmu să fie a lui Ursu Vartic, întru veci. Iar să va fi și mai dat Pânteleiu niscai bani în mâna Samfirei, să aibă Pânteleiu a cere dela Samfira. De aceasta dăm știre și mărtu-

risim cu această a noastră scrisoare, şi am pus şi pecetea trâgului pentru credinţă.

Pavăl Niagoe iscal U Brâlad, August 6 deni.

(L. P. T. B.)

Notă. — Publicat în *Uricaru*, XX, p. 336—337, — unde editorul zice: „Doc. original este din veacul al 17, scris pe hârtie. El este în dispoziţia mea".

D-l Gh. Ghibănescu, publicând acest act, cu literă chirilică în *Uricaru* vol. XXIII, p. 65, zice: „Documentul original e în proprietatea d-lui Th. Codrescu, care l'a şi publicat în transcriere (vol. XX *Uricar*). Pecetea are ca marcă trei peşti.

De oarece docum. aminteşte de Ursul Vartic, fără alt titlu de boerie, credem că este anterior doc. dat mai jos (în acelaş Uricar p. 134) în care se aminteşte de Ursul Vartic vornic (7146 Maiu 10). Doc. credem a fi slobozit între 7120—7130".

XXIX.

1623 (7131) Ianuarie 1. *Ioan Carapotorna şoltuzul cu pârgarii şi preotul domnesc ai oraşului Bârlad adeveresc că Zamfira, soţia lui Dumitraşc Chiriac şi cu fiii săi, îşi vând a lor ocină şi moşie, a patra parte din Mastatici şi Piceganii în gura Băncii,—şi cu vad de moară în apa Bârladului lui Gheneiu pârcălabul, drept 100 taleri de argint.*

Eu Ion Carapotorna şoltuzul şi 12 pârgari şi preotul domnesc, şi toţi oamenii bătrâni târgoveţi din târgul Bârladului, scrim şi dăm de ştire cu această scrisoare a noastră, cumcă au venit înaintea noastră giupâneasa Zamfira, soţia lui Dumitraşco Chiriac, şi fiii săi, Toader şi Maria, că de a lor bună voe, de nimene siliţi, nici asupriţi, şi-au vân-

dut a lor ocină şi moşie, ce au avut ei cumpărătură dela Anisia, fiica lui Isaiu, nepoată de fiu a lui Gherman postelnicul, al patrulea parte din Mastatici, şi Piceganii în Gura Băncii, pe aceiaşi au vândut-o ei d-sale lui Gheneiu părcălab, drept 100 taleri de argint, — însă cu vad de moară în pârăul Bârladului; şi d-lui Gheneiu cu soţia sa, Irina, li-au plătit mai toţi deplin, pe acei de mai sus arătaţi bani, în mânile sus arătate, Zamfirei şi a fiilor ei, dinaintea noastră şi dinaintea a tuturor târgoveţilor . . . . şi iarăşi mai sus numita Zamfira şi fiii săi, de a lor bună voe . . . . au vândut al patrule parte din sat dintr'o silişte ce se numeşte Iapa . . . . cu loc de moară pe pârăul Bârladului, ce i-au fost ei cumpărătură dela Tătiul, fiul lui Şteful, şi dela Anghelina, fiica Milaniei, şi dela Dragoş, şi dela Iancul, nepoţi de fii a lui Fărâmă, strănepoţi a lui Onă Giuliciu, pe aceiaşi au vândut-o Ion cu fiii săi d-sale lui Gheneiu şi soţiii sale, Irinii, drept 60 talere de argint, şi pe toţi acei de mai sus scrişi bani, Gheneiu şi soţia sa i-au plătit în mânile Zamfirii şi fiilor săi. Deci, noi, dacă am văzut între dânşii de bună voe tocmală şi plată deplină, dinaintea noastră, i-am dat d-sale lui Gheneiu şi soţiei sale, Irinii, această scrisoare dela noi, ca să le fie lor de credinţă, până când îşi vor face ei lor şi alte privileghii. Şi, pentru mai mare credinţă, am pus pecetea târgului într'acest zapis, ca să să ştie.

7131 Ghenarie 1.

(L. P. T.)

Notă.—Publicat în *Uricariu*, II, p. 263—64.

XXX.

Iaşi, 1623 (7131) Fevruarie 8. *Ştefan Tomşa vodă întăreşte mânăstirii dela Aron vodă, cu hramul Sf. Neculai, stăpânirea asupra moşiei Rânzeştii dela Prut, Fălciu, perdută de Meleştean postelnicul pentru viclenie cu Lobodă hatmanul căzăcesc în contra lui Aron vodă.*

(Lămuririle ce se dau cu privire la laturea de mează-noapte-răsărit a hotarului Bârladului).

In numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, sfintei cei de o fiinţă şi nedespărţitei Treimi. Iată eu robul stăpânului Domnului Dumnezeu a Mântuitorului meu Isus Hristos, adevărat închinător sfintei Treimi, Io Ştefan voevod cu mila lui Dumnezeu Domn ţării Moldaviei, fiiul binecredinciosului Ştefan Tomşa voevod,— înştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor cui pre dânsa vor cătà sau o vor auzi cetindu-li-se; cum au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor a lor noştri Moldoveneşti boiari a mari şi a mici, rugătorii noştri călugări, egumenul şi cu tot soborul dela sfânta mânăstire numită *Sfântul Nicolae din ţarina târgului Iaşilor* şi s'au pârât defaţă cu cneaghina Mihalcei Meleaştean şi cu copiii ei pentru un sat anume Rânzeştii pe Prut, ce-i în ţinutul Fălciului, zicând dânsa şi cu copiii ei, cum este lor acel sat dreaptă ocină şi danie, ce l'a avut unchiul lor Meleştan biv postelnic dela Petru voevod. Iar rugătorii noştri călugări mai sus scrişi, iarăşi au pus înaintea noastră uric ce l'a avut dela Aron vodă de danie şi de miluire sfintei mânăstiri şi cu mare blestem, *căci că l'a fost luat acel sat*

Aron vodă dela Meleştan biv postelnic pentru viclenie, când a năvălit cu Lobodă hatmanul cu soldaţi mulţi cazaci în contra schiptrului cinstitului Impărat şi contra lui Aron vodă, şi multă pagubă s'a făcut şi a prădat ţara noastră a Moldaviei. Pentru acea vină deci i s'a luat satul acela, altă că şi mai înainte de Petru vodă, *încă a fost satul acela drept Domnesc şi atârnător de ocolul târgului Bârlad* şi Meleştan postelnic n'a avut copii din al său trup.

Drept aceia şi Domnia mea, cu tot al nostru sfat, am judecat lor cu drept judeţ după zaconul ţării; văzutu-le-am lor şi direasele ce iai au avut şi aflat-am cum iaste dreaptă ocină şi danie şi miluire rugătorilor noştri călugări dela sfânta mânăstire de mai sus zisă a sfântului Nicolae. Deci, mai sus zişii rugători ai noştri călugări s'au îndireptat şi şi-au pus loruşi ferăe înaintea noastră 24 zloţi,—iar cneaghina Mihălcioe cu copiii ei, dânşii au rămas din toată legea ţării; şi acel de mai sus scris sat Rânzăştii n'a fost lor de moşie şi l'a fost perdut pe el mai sus scrisul Meleştan biv postelnic pentru viclenie, ci şi mai înainte satul acela a fost drept Domnesc; şi *acel uric ce l'a avut Meleştan dela Petru vodă încă s'a rumpt denaintea Domniei noastre.* Drept aceia Domnia mea dat-am şi am întărit înşine acel de mai sus scris sat Rânzăştii la Prut, şi cu toate ale sale bălţi şi coteţe, ce-s în ţinutul Fălciului, mai sus scrişilor rugătorilor noştri călugări dela sfânta mânăstire a sfântului Nicolae din ţarina târgului Iaşilor, ca să-i fie şi dela noi sfintei mânăstiri dreaptă ocină, daanie şi întăritură, şi deplin uric cu toate

veniturile şi cu bălţile de peşte anume *Rătundul* şi *Cârligul* şi *Cârligăţelul* şi *Valicul* şi *Herbeante*; şi de acolo în *gârla Vrabiei* la morile *Topolea* în margina Prutului; şi de acolo înainte pe şes la *apa Măceşti,* şi din Măceşti drept la *apa Mihalceni,* şi apa în sus unde se întâlneşte cu hotarul Elanului. Şi de se vor aflà, la niscaiva vreame, şi alte oarecare direase dela cneaghina Mihălcioe sau dela fiii ei, pe acel sat, să nu aibă a se crede, ci să se dee şi acela întru mânile călugărilor şi să nu aibă mai mult a pârâ Mihălcioe sau copiii ei pe călugări, pentru aceastǎ pârâ nici o dânăoară în vecii vecilor. Iar hotarul acelui de mai sus scris sat, Rânzeştii, pe Prut, şi cu toate bălţile de peşte fiecare pe cinul său şi cu coteţele, ce-s în ţinutul Fălciului, să fie lui hotar dinspre toate laturile pe ale sale vechi hotare pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre mai sus scrise, Noi Ştefan voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa dumisale *Nicoară marele vornic al Ţării-de-jos,* cr. d. *Dumitru Ştefan marele vornic al Ţării-de-sus;* cr. d. *Drăgan Tăutul* şi Ionaşco Dracea parcalabi de Hotin, cr. d. *Ionaşco* parcalab de Neamţ, cr. d. *Vasile Bucium* parcalab de Roman, cr. d. *Miron Barnovschi* hatman şi parcalab Sucevii, cr. d. *Gheorghie* postelnic, cr. d. *Alexa* spatar, cr. d. *Apostol Catargiul* ceaşnic, cr. d. *Toma* stolnicul, cr. d. *Mihalachi* visternicul, cr. d. *Ion* comis, şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldovei, a mari şi a mici. Iar după a noastră viaţă cine va fi Domn din copiii noştri sau din al nostru neam, sau chiar pe oricare altul Domnul Dumnezeu îl va alege să fie Domn ţării noastre a Moldaviei, acela

să nu le strice a noastră danie şi întăritură, şi mai vârtos să le-o dea şi să întărească. Iar cine s'ar ispiti şi ar îndrăzni să radă a noastră danie şi întărire şi pomenire a celui Domn Aron vodă, care a dat şi întărit cu mari şi straşnice blăstămuri sfintei mânăstiri, acel de mai sus zis sat, Rânzeştii, unul ca acela să fie procleat şi trecleat dela Domnul Dumnezeu, făcătoriul ceriului şi al pământului, şi dela Preacurata de Dumnezeu Maică a lui Hristos, şi de cei 12 Apostoli şi de cei 4 Evanghelişti, şi de cei 318 sfinţi părinţi din Niceea, şi a procleatului Arie (soartă) să fie pe capul lui, şi să-i ardă (înghiţă) pe el pământul de viu ca pe Datan şi Aviron şi pomenirea lui de pe pământ cu sunet să se peardă şi să aibă parte cu Iudeii, cari au strigat la Domnul nostru Isus Hristos, sângele lui pe ei şi pe copiii lor, care este şi va fi; şi cu Iuda, vânzătorul lui Hristos în nesfârşitul muncilor, amin.

Iar spre mai mare tărie şi pentru a tot ce s'a scris mai sus, poroncit-am înşine la al nostru credincios şi însemnat boiarin pan *Ionaşco Ghianghia* marele logofăt să scrie şi a noastră pecete s'o acaţe la această adevărată carte a noastră.

A scris Dumitru pisar în Iaşi la anul 7131 Fevruarie 14.

Ştefan voevod.

Ghianghia logofăt

Notă. — *După traducerea d. Ghibănescu, publicată cu textul original slavon în* **Surete şi Izvoade**, *vol. II, p. 309-316, unde d-sa face adnotările următoare: „1,* **Originalul** *pergament mare „cu pecetea atârnată cu şnur roş şi albastru. Se ceteşte: † Io „Ştefan Tomşa voevoda bjiiu mlostiiu gspdar zemli Moldavscoi. „Capul de bou, steaua între coarne, soarele şi luna. Mărimea „0,55 lăţimea pe 0,52 lungimea. 2)* **Cuprinsul.** *Docum. nostru*

„este însemnat (mai întâi) prin mai multe note ce ne dă cu pri-„vire la dreptul Domnilor de a confisca pentru viclenie moşiile „boerilor haini, cum a fost acel Meleşlan biv postelnic, care dân-„du-se de partea lui Lobodă hatmanu, a venit în ţară contra „lui Aron Vodă. ***Al doilea, ne arată întinderea ocolului „Bârladului spre răsărit până în Prut, deoarece Rânză-„ştii intrau în acel ocol, deşi făceau parte din judeţul „Fălciului.*** *Originalul ne-a fost comunicat prin librăria Şaraga."*

Asupra informaţiunii din hrisov că: „Şi mai înainte de Petru vodă (Şchiopul), încă a fost satul acela (Rânzeştii) drept Domnesc şi *atârnător de ocolul târgului Bârlad*", — cum şi a încheerii ce d-l Ghibănescu trage de aici că „Ocolul Bârladului se întindea spre răsărit *până în Prut*",—avem de făcut următoarele rectificări: Rânzeştii, ţinând de ţinutul Fălciului, n'au făcut parte din ocolul (hotarul) Bârladului şi nici, acest ocol, nu s'au întins până în Prut, dupăcum se vede din hotarnica Bârladului, dela Ştefan cel Mare, din Ianuarie 1495. Citez, din această hotarnică, partea dela început şi cevà mai dela mijloc, ce ne interesează, anume: .... „Deci noi li l'am cercetat (hotarul Bârlădenilor cel vechiu) şi l'am însemnat pe unde a fost şi cât s'a ţinut de ei din vechime. Incepând din sus din malul Bârladului, dela o **salce** şi dela o movilă săpată peste şes la **Dealul cel mare,** la movila săpată; deacolo peste câmp la movila săpată şi iarăşi peste câmp la altă movilă săpată; deacolo la marginea dumbrăvii, la doi stejari îngemănaţi, şi însemnaţi; deacolo tot prin dumbravă, *din stejar în stejar, cât sunt însemnaţi,* până în marginea făgetului, în **vârful dealului** din faţa *Lipineştilor;* deacolo, din vârful dealului, în jos, tot prin **dumbrava Leahului, pe obcină,** până la drumul ce trece dela Câmpul-Lung la Trestiana, apoi pe acest drum la râspântie; apoi iarăşi pe drumul ce merge între *Brădeşti* şi între *Lieşti,* în jos, până la marginea pădurei, lângă dumbravă, unde este o groapă săpată; şi apoi iarăşi peste dumbravă şi peste drumul ce merge dela Brădeşti la Lieşti, până la un stejar însemnat; deacolo tot pe lângă dumbravă şi mai jos de Şuşneşti spre câmp până la un stejar ce este singur; deacolo drept peste câmp la movila săpată, ce se află mai sus de *Cehani*; deacolo drept la . . . . . , la o movilă săpată şi la *Jeravăţ*; şi pe matca cea veche a Jeravăţului, la vale, din jos de Hrăneşti, până unde se varsă Jeravăţul în Bârlad (urmează de aici, linia tot înainte, spre apus, până la pârăul Tutova, şi apoi linia, spre nord, pe acest pârău, până unde linia se întoarce spre răsărit) deacolo drept la (pârăul) Smila şi peste

Smila **la o fântână ce se află între Portari** şi **între Drujeşti** şi la o movilă sapată ; apoi peste ciretei la deal la **movila săpată;** deacolo drept peste câmp şi peste drum şi peste şes şi peste Bârlad, la **salcea din malul Bârladului,** de unde am început întâiu. Acesta este tot hotarul târgului Bârladului şi a tuturor satelor şi seliştilor, ce se află sub ascultarea târgului Bârladului" (I. Bogdan, *Documentele lui Ştefan cel Mare,* vol. II, p. 66).

Urmează deci că linia de răsărit (nord-mează-zi), a hotarului sau ocolului Bârladului nu mergeà pe Prut, ci pe *obcina* dintre râul Prut şi râul Bârlad, şi care obcină se întindeà dupăcum am văzut „din vârful dealului, din faţa Lipineştilor, deacolo în jos prin dumbrava Leahului până la drumul ce trece dela Câmpul-Lung la Trestiana şi apoi la Jeravăţ". Dacă linia ar fi fost pe Prut, nici vorbă că râul acesta erà amintit în hrisov.

Iar ce se înţelege prin obcină, să ascultăm ce ne spune logofătul Costache Conache, în ale lui însemnări, în cari, din fericire, dă ca pildă tocmai întinderea dealului ce formează laturea de răsărit a hotarului sau ocolului vorbit. Iată ce zice: „Obcina este acea care desparte obârşiile apelor curgătoare, unele din faţă către o apă mare, şi altele din cealaltă faţă către altă apă mare, spre pildă *obcina între Prut şi Bârlad,* sânt vârfurile ce să văd despărţitoare obârşiilor, din pârae curgătoare despre răsărit către Prut, şi despre apus către Bârlad, care obcine despart hotare de moşii la cele mai multe locuri" (*Uricar,* I, p. 391).

Această obcină este numită *lanţ* de către locuitorii satelor vecine. Din ea se întind în spre apus sau râul Bârlad 5 culmi: 1) *Dealul Ghermăneştii,* între pâraele Ghermăneştii şi Banca, — având înălţimea, în partea despre răsărit, 323 metri [1]; 2) *Dealul Podişul Manghinei* (Maminei), între părăele Banca şi Bujorănii, cu înălţimea 256 metri ; 3) *Dealul Lanul Copăcelului,* între părăele Bujorăni şi Zorleni, cu înălţimea 245 metri ; 4) *Dealul mare,* între păraele Zorleni şi Trestiana, având înălţimea, în partea despre răsărit, 307 metri; 5) *Dealul Comizopol,* cu înălţimea, în dreptul Brădeştilor, de 325 metri.

Amintirea despre „salcea", din malul Bârladului, a rămas până astăzi în *Valea Sălcuţei,* şi de „Movilă Săpată" de pe dealul dintre Drujeşti şi râul Bârlad, în *Dealul Movilei* şi *Valea Movilei,* de acolo (Documente Bârlădene, vol. III, pe hăr-

---

[1] După harta Statului major, Planşele Bârlad şi Murgeni.

ţile dela finele cărţii); iar amintirea despre ultimul stejar din cei însemnaţi ca hotar, de pe obcină, a rămas în *Dealul Stejarului* (Harta Stat. Major, plasa Murgeni).

Prin „Dealul cel mare", nu trebue însă a înţelege pe acel din faţa oraşului Bârlad, ci Dealul Ghermăneştilor, adică culmea ce se întinde între păraele Ghermăneştii şi Banca, unde s'a păstrat până astăzi şi numirea Lahova, în adâncătura de pe acest deal, sub numele de Valea Lauvii (Harta Stat Maj., Planşa Bârlad), deal, care, după cum am văzut mai sus, are înălţimea, în partea despre răsărit, de 323 metri,—mai ridicat decât culmea cea din faţa Bârladului, cu 16 metri.

Intemeindu-ne pe aceste dovezi, afirmăm că linia hotarului despre nord a ocolului Bârladului, apucând dela râul Tutova drept spre răsărit, treceà pe din jos de Drujeşti, sat ce există şi astăzi, şi mergeà tot înainte pe dealul din faţă, deasupra căruia este şi acum o movilă mare, şi tăind curmeziş vâlcelile „Movilei" şi „Sălcuţei", păşià peste râul Bârlad şi se suià pe dealul cel mare al Ghermăneştilor, trecând prin Lahova sau Laova, şi ajungea pe obcină, în punctul numit *Dealul Stejarului*, unde înălţimea-i de 323 metri, cum s'a mai spus mai sus; şi de acolo linia treceà spre sud, prin punctele însemnate în hotarnica Bârladului, până la pârâul Jeravăţ.

Şi acum, în faţa spuselor din hrisovul de mai sus, dela Ştefan Tomşa, cum şi a încheerei ce face, de acolo, d-l Ghibănescu, că adică în ocolul Bârladului ar intrà şi satul Rânzeştii de pe Prut şi că Prutul ar fi linia de hotar a acelui ocol, despre răsărit, — declarăm că nu sânt întemeete.

Nu sânt întemeete, cu atât mai mult nici cele spuse de d-l Bogdan „că hotarul târgului (Bârlad) aveà următoarea întindere: el pleca din malul stâng al Bârladului, cam 2. km mai sus de târg, trecea pela Dealul mare, (înţelegând d-sa Dealu mare din faţa oraşului) şi Dumbrava Leahului, care nu mai există astăzi, spre pârâul Trestiana, de aci la Brădeşti" (Docum. lui Ştefan cel Mare, vol. II, p. 65). Şi cu toate că la îndreptări (în acelaş vol. II, p. 500) ne spune că în hotarnica din 1811, a moşiei Banca, este dese ori vorba de valea, moşia şi satul Lahova (din Lahova)", — chestia cu linia de nord şi cea de răsărit a ocolului Bârladului nu ni s'a limpezit, nu numai de d-sa, dar nici de nimene până astăzi. Se înţelege că din lipsa izvoarelor sau a dovezilor necesare. Cu cele spuse acum de mine, cred că chestia s'a lămurit definitiv.

(A se vedeà în urmă şi Documentele II şi III, pag. 2 şi 4).

XXXI.

Iaşi, 1628 (7136) Martie 20. *Miron Barnovschi Moghilă voevod întăreşte vânzarea a trei fălci de vie, la Cotnari, în dealul Laslăului, ce o face Gheorghie Năvrăpăscul lui Stratul Bolea paharnicul, drept 200 taleri de argint.*

† **Noi Miron Barnovschi Moghila voevoda bojieiu milostiiu gpodar zemli Moldavscoi.** Adecă au venit înaintea Domnii meale şinnaintea boerilor Domnii meale Gheorghie Năvrăpăscul, feciorul Năvrăpăscului celui bătrân, de a lui bună voe, de nime nevoit, nici asuprit, ce de a lui bună voe au vândutu a sa direaptă ocină şi moşie, ce au avut de pe tatăl său, Năvrăpăscul, *trei falcii de vie, la Cotnari, în dealul Laslăului,* carele s'au venit parte lui fără alţi fraţi ai săi, aceia au vândut boeriului Domnii meale, Stratul Bolea paharnicul şi giupânesăi dumisale, direaptu dooa sute de taleri de argintu; şi această tocmală şi vânzare au fost cu ştire fraţilor şi surorilor lui. Deci, Domniia mea, văzând a lor de bună voe tocmală şi deplină plată, dela Domniia mea încă i-am datu şi i-am întărit boeriului Domnii meale, carele mai sus scrie, Stratul Bolea paharnicul, ca să-i hie direaptă ocină cumpărătură, şi altu nime să n'aibă a să amestecà preste carte Domnii meale, într'alt chip să nu fie.

U Ios, velt. 7136 Mart 20 dni.

Saam gospodin vileal. (L. P. D.)

XXXII.

Bârlad, 1629 (7137) August 6. *Regest.*

„Dinga voiut i 12 prâgari i vâsih meşciani ot trâg Br(â)lad, i Lazu Şetrar, i Sturnian ot Boeşti, i Bogdan Pitar ot Iveşti, i Toader Românescul“,—pentru o vânzare. Slavon.

Notă.—Transcris acest regest din publicaţia d. Iorga *Stud. şi Doc.* voi. V, p. 82. Actul se găseşte la A. R. între Docom. Mitropoliei de Iaşi.

XXXIII.

Iaşi, 1680 (7139) Decemvrie 1. *Gavril şi Ionaşco Avram şi Nianiul, vornicii de poartă, adeveresc că Simion, fostul spatar mare, au vândut o familie întreagă de ţigani lui Dumitraşco vornicul, drept 80 galbeni buni.*

† Adecă eu Gavril şi Ionaşco Avram şi Nianiul, vornicii de poartă, scriem şi mărturisim cu acest zapis al nostru com au venet înaintea noastră Simion, ce-au fost spatar mari, de nimene nevoit, nici împresurat, ş-au vândut neşti ţâgani dumisale lui Dumitraşco vornicul, anome Gligorie (şi) fâmeaia sa (şi cu) . . feciorii săi (loc alb) dereptu optzăci de galbeni buni. Deci, noi, încă decă am văzut aiastă deplină plată, noi încă am scris acestu zapis până-ş va face şi deres dela Măriia Sa dela Vodă. Pre mai mari mărturie ne-am pos (pus) şi peceţile de credinţă. Aceasta am scris. U Ias, lt 7139 Dec. 1.

Gavril. *Ionaşco.* *Neniul dvornic.* (L. P.)

(Ne descifrabil) (L. P.)

Az Irimia dvornic iscal (L. P.)

Notă.—După original.

XXXIV.

1632 (7140) Iunie 10. *Vornicii, Isac şi Lupul, cu Andrieş şoltuzul Bârladului, adeveresc vânzarea satului Spătăreştii de pe apa Tutovei, ce o face Ursul Vartic lui Andronache şi soţiei acestuia Ilinţăi, drept 120 galbeni de aur.*

† Adecă Isacu şi Lupul, vornicii de Bârlad, şi Andreiaş şoltuzul cu 12 pârgari, şi Ionaşco Dinga cupeţ, i Vântul tij, i Apostol Goian tij, i Micro tij, i Crăciun cupeţ tij, i mnoghi liudi dobrich mesciani otu trâg Brladu. Scriem şi mărturisim cu aciastă scrisoare şi mărturie dela noi, cum au venit înainte noastră Ursu Vorticu vornicul, de bună voe lui, de nime silit nici asuprit, ş'au vândut un sat Spătăreşti a nepotu-său lui Toader, feciorul Cosmii spătariului, ce iaste la ţinutul Tutovii, pe apa Tutovei, den hotar în hotar, cu sâlişte de satu, şi den câmpu şi den pădure, şi cu vadu de moară într'apa Tutovii, şi cu locu de fânaţ şi cu locu de ţarină şi cu locu de priseacă, şi din totu locul cu totu venitul câtu va fi. Şi acel satu l'au fost vândut mai înainte Toader, nepotul lui Varticu, ce mai sus scrie, lui Andronachie căm(ă)raşului, şi, dupăce l'au fost vândut Toader, l'au răscumpărat unchiu-său Varticu dela Andronachie. Şi, dupăce l'au răscumpărat Varticu de iznoavă al doilea rându, l'au vândut lui Andronachie şi giupâniasei Ilinţăi într'o sută şi dooă zeci de galbini de aur bani gata, ca să-i fie dumisale şi giupâniasăi şi ficiorilor şi nepoţilor driaptă ocină şi moşie în viaci. Şi, precum înblă hotarul acelui satu de vacu din bătrâni, din şes despre apus de Tu-

tova, din stâlpul ce iaste drept capul movilei ceii în gios spre răsărit, despre peste Tutova la dial până în dumbravă, can (cam) sus şi la dial spre răs(ă)ritu păn în *marginea poenii Periianilor;* şi din stâlp în gios pre şes dreptu, totu despre apus de Tutova, pi ia dreptu vălcia, cei din gios de fântână, şi spre răsăritu prin gura *oposturilor,* peste Tutova la dial, pe vălcia şi pin gropi, şi totu la dial drept spre răsăritu păn suptu vârvul dialului în drum, şi în sus, pe drum, pe d(e)al păn în marginia dumbrăvii, pe lângă poiană păr în hotarul Creţianilor. Şi, văzând noi de a lor bună voe tocmală întru dânşii şi plată deplin(ă) întru mânuli lui Varticu, iar noi încă *li-am făcutu aciastă mărturie şi zapis dela noi, la mijlocul târgului, dinaintea scaunului,* cu voia şi învăţătura Ursului Varticu. Şi, pintru ca să le fie lor de b(u)nă credinţă, am pus peciatia oraşului într'aciastă mărturie şi zapis, dup(ă) mărturie şi zapis ci-au făcut Ursul Varticu, şi cu mâna lui, osebit de aciasta. Ca să s(e) ştie. Veat 7140 Iunie 10.

(L. P. T. B.)

Notă.—După revista „Miron Costin", Anul I, No. 1, p. 3-5, Bârlad, August 1913, unde editorul, T. Pamfil, ne spune: Pe verso foii a 2-a, stă scris „† Zapisul pe satu pe Spătăreşti dela Ursu Varticu vornicul, şă dela nepotu-său Toader, feciorul Cosmii spat(a)ru, pecum au vândut lui Andronache cât şi giupânesăi lui Ilinţăi".

După calculul făcut de d-l Grigore Negură, profesor de matematici la liceul din Bârlad (acum răposat), 10 Iunie 1632 a căzut în zi de Duminică.

XXXV.

1632 (7140) Iulie 4. *Alexandru Iliaş voevod, Domnul Moldovei, scrie părcălabului de ţinutul*

Tutovei să cerceteze și să reguleze în privința celor pârâte de Iftimie comis ot Dragomănești asupra lui Neculai Bălțatul ot Gănești pentru o parte de ocină din Dracsini.

Noi Alexandru Iliaş voevod, bojio milostio gospodar zemli Moldavscoi. Scriem Domnia mea la sluga noastră la părcălabu de ținutul Tutovei, dămu-vă știre ca Domniei meale s'au jeluit sluga noastră Iftimie comis ot Dragomănești pre Neculai Bălțatul, ot Gănești, zicând înaintea Domniei meale cum s'au sculat Neculai Bălțatu și au făcut o Carte dela Domnia mea și oprește o parte de ocină din satu din Drăcșeni, partea ce au cumpărat sluga noastră Iftimie comis dela Mateiu, ficiorul lui Stoian, cum au adus Iftimie și derese Domnești și mărturie dela oameni buni, cum au cumpărat acele ocini. Drept aceia, dacă am văzut Cartea Domniei meale, iar tu să socotești de va hi făcut pre ceia parte ce au cumpărat Iftimie, tu să-l oprești dela acea ocină, ca să-și strângă Iftimie pâinea de pre câmp și fâneața; iar lui de va . . . . cu strâmbul, tu să le dai . . . . . . este defață înaintea Domniei meale toate . . . Sam gospodin reci.

U las let 7140 Iulie 4.

(L. P.)

Gheanghe vel logofăt ucit iscal.

Alexandri.

Notă. — Publicat în *Uricaru*, XVII, p. 10-11, unde editorul zice: „Acest original scris pe hârtie, binișor conservat, se află în proprietatea mea". A se vedea tot acolo și zapisul imprimat, la p. 13, cum și hrisovul lui Vasilie voevod, la p. 15.

XXXVI

1632 (7141) Noemvrie 20. *Ion Carapotona şoltuzul cu 12 pârgari şi preotul Ştefan cel domnesc şi alţi târgoveţi Bârlădeni, adeveresc că Dochia, fata lui Ursu pitarul, şi cu feciorii ei şi cu surorile lor, din Rădeşti, vând toată partea lor din Dracsini, pe apa Studineţului, — lui Apostol neguţitorul din Bârlad şi feciorului său Costantin pentru 12 galbeni de aur.*

Adecă Ion Carapotona şoltuzul cu 12 pârgari, şi preotul Ştefan cel Domnesc, şi Mafteiu Roşca, şi Necula cupeţ, şi Dinga de trâg de Brlad, şi mulţi oameni buni şi bătrâni, şi Maxim de Călimăneşti, şi Dumitru deacole, şi Zahariuţul diacu de Miçeşti, scriem şi mărturisim cum au venit înaintea noastră Dochiea; fata lui Ursu pitarul ce au fost, şi ficiorii ei, Balan şi Ştefan şi Moglâdea, şi cu surorile lor din sat din Rădeşti, de bună voia lor, de nimene chemaţi, nici nevoiţi, şi-au vândut ei toată partea lor cât au avut ei dela sat dela Dracsini, din jumătate de sat, a patra parte, moşie direaptă, cu tot venitul, cu loc de fânaţ, şi cu loc de prisacă, şi cu loc de ţarină, şi cu loc de moară într'apa Studineţului; şi acea ocină şi moşie a lor direaptă, ei o au vândut lui Apostol neguţitorul de Brlad, şi feciorului său, Costantin, pentru 12 galbeni de aur, ca ca să le hie lor moşie nevinovată în veaci. Deci noi, văzând de bună voia lor tocmală bună între ei, şi plată deplin, noi încă li-am făcut lor această mărturie dela noi, ca să hie de credinţă până ce-şi va face şi direase Domneşti. Şi pentru credinţă s-au

pus şi pecetea oraşului într'această mărturie, i in das neumişaiud. Veleat 7141 Measaţi Noemvrie 20.

(L. P. T.)

Notă. — Publicat în *Uricariu*, XVI, p. 198, — unde editorul zice: „Acest document binişor conservat, împreună cu pecetea, în original, se află în proprietatea mea. Din dosul acestui act este scris: „O mărturie ce dă Dochiea, cu feciorii ei, fata pitarului din Rădeşti, lui Apostol."

XXXVII.

1632 (7141) Decemvrie 25. *Ion Carapotona cu 12 pârgari şi preotul Ştefan dela biserica Domnească şi cu alţi târgoveţi din Bârlad, mărturisesc că Mihăilă, ginerile Cimbalei şi cu femeia sa Oprina, fata Stancăi Cimbăloaei, din Grădeşti, îşi vând a lor ocină, din Dracsini, lui Apostol, fratelui său şi cumnat Oprinei şi feciorului său Costantin, drept 16 galbeni buni.*

Ion Carapotona şoltuzul cu 12 prâgari de trâg de Brlad, şi cu preotul Ştefan dela *besearica Domnească*, şi Mafteiu Roşca şi cu toţi bătrânii trâgului, şi Maxim paharnic de Călimăneşti, şi Dumitru pitar tij otam, şi Zaharia diac den Miceşti, scriem şi mărturisim cu sufletele noastre, cum au venit înaintea noastră Mihăilă, ginerile Cimbalei, şi cu femeea sa Oprina, fata Stancăi Cimbăloaei, de sat de Grădeşti, şi cu feciorii lor, de nimene îmbiaţi, nici împresuraţi, ce de a lor bună voe, ş-au vândut a lor direaptă ocină şi moşie, ce au avut ei la sat la Dracseni; însă cumpărătura dela mătuşa lor Dochiea, sora Stancăi Cimbăloaei, din jumătate de sat, a pa-

tra parte, cu tot venitul, şi din câmp, şi din pădure, cu vad de moară, şi cu loc de prisacă, şi o au vândut fratelui său Apostol, cumnatul fâmeei sale Oprinei, şi feciorului său Costantin, derept 16 galbeni buni. Deci s'au sculat Apostol şi cu fiiul său, Costantin, de au dat acei 16 galbeni buni gata, ce mai sus scriu, întru mânule fraţine-său Mihăilă şi a cumnată-sa Oprinei, dinaintea noastră a tuturor. Dereptu aceia, noi, văzând cu ochii noştrii a lor bună tocmată şi deplină plată, noi încă ne-am sculat şi le-am făcut lor zapis şi mărturie dela noi, ca să le hie lor ocină şi moşie în veaci cu tot venitul, până cându-ş va face el ispisoc Domnesc. Iar altu nime să nu se mai amestice nici dânăoară în veaci. Şi, mai spre mare credinţă şi mărturie, noi am pus pecetea oraşului şi ale noastre pre acesta zapis şi mărturie, să să ştie.

Pis u Brladu, veleat 7141, Measâţi Dechemvrie 25.

(L. P. T.) (o mică pecete)

Notă. – Publicat în *Uricaru*, XVI, p. 199–200, unde editorul zice: „Actul acesta binişor conservat, împreună cu pecetea în original, se află în proprietatea mea."

XXXVIII.

1632 (7141) Decembrie 25. *Ion Carapotona şoltuzul cu 12 pârgari ai târgului Bârlad şi cu preutul dela Biserica Domnească şi cu toţi bătrânii târgului şi câţiva boeri adeveresc vânzarea ce o face Mihail, ginerile Cimbalei, şi cu femeia sa Oprina fata Stancăi Cimbăloaei, trăind în satul Brădeştii, a unei moşii a lor din Dracsâni,*

cătră fratele său Apostol, cumnatul Oprinei, drept 16 galbeni buni.

† *Ion Carapotona* şoltuzul cu 12 prâgari de trâg de Brâladu, şi cu *preutul Ştefan* dela *Beseareca domnească,* şi *Mafteiu Roşca,* şi cu toţi bătrânii trâgului, şi Macsin păh(arnicul) de Călimăneşti, şi Dumitru pit(arul) tij otam, şi Zahareia diiac, den Miceşti, scriem şi mărturisim cu sufletele noastre: cum au venitu înaintea noastră Mihăil, ginerile Cimbalei şi cu fâmeaia sa, Oprina, fata Stancăi Cimbăloaei, de sat de Grădeşti, şi cu feciorii lor, de nimene îmbiaţi nici împresuraţi, ce de a lor bună voe ş'au vândut a lor direaptă ocină şi moşie ce-au avut ei la sat la Dracsini, însă cumpărătura dela mătuşea lor Dochiia, sora Stancăi Cimbaloae, din giumătate de sat a patra parte, cu tot venitul, şi din câmpu şi din pădure, cu vad de moară, şi cu loc de prisacă. Şi o au vândut fratelui său Apostol, cumnatul fâmei sale, Oprinei, şi feciorului său, Costantin, dereptu şeaisprăzeace galbeni buni. Deci s'au sculat Apostol şi cu fiiul său Costantin dea-au dat acei şeaisprăzeace galbeni, banii gata ce mai sus scriu, întru mânule frăţine-său M(ihăil) şi a cumnătă-sa Oprinii, dinaintea noastră a tuturor. Dereptu aceaia noi văzând cu ochii noştri a lor bună tocmală şi deplină plată, noi încă ne-am sculat şi le-am făcut lor zapis şi mărturie dela noi, ca să le hie lor ocină şi moşie înveaci cu tot venitul, până cându-şi va face el Ispisoc Domnesc,— iar altu nime să nu se mai amestece nici dânâoară în veaci. Şi mai pre mare credinţă şi mărturie, noi am pus peceatea oraşului şi ale noastre pre acesta zapis

şi mărturie, să se ştie. pis u Brâlad vel 7141, Msţa Dech. 25.

(L. P. T.) (L. P. lui Mihăil)

Notă. — După original. Biserica Catedrală din Bârlad este făcută de Vasile Lupu voevod în anul 1636,—de unde i s'a zis: Biserica gospod, Biserica Domnească. Că preotul Ştefan, din acest act erà dela „Besearica Domnească", în anul 1632,—pe când Vasile Lupu nu erà încă Domn şi nu el deci o făcuse,—ne dă a înţelege că acest voevod, suit pe tron în anul 1634, nu a fost decât înnoitorul unei ctitorii mai vechi şi aceia tot Domnească. Dar cine să fi fost acel vechiu ctitor? Noi credem că Ştefan cel Mare, şi aceasta pentru cuvântul că, pe ori unde îşi luà chiar temporal reşedinţa spre a face judecăţi şi a slobozi hrisoave, zidià şi Biserici, de pildă: la Vasluiu, Huşi, Iaşi, Hârlău etc. La Bârlad încă a stat de multe ori, ba, în 1476, de aici a plecat spre Dunăre, cu toată armata împotriva Turcilor. Se puteà oare ca Dânsul să uite Bârladul? In tot cazul, iată o chestie de dezlegat.

XXXIX.

1633 (7141) Iulie 5. *Zapis dela Tule şoltuzul cu 12 pârgari ai Bârladului, pentru vânzarea unei părţi de moşie din Văleni (jud. Fălciu).*

(Prescurtat) Tule şoltuzul cu 12 pârgari, din târgul Bârladului, cu cuprinderea: „Precum au venit înaintea lor Mărica şi sora ei, Grozava, nepoatele lui Ioan stolnicul, fetele Balaei, din Văleni, şi au vândut a lor driaptă ocină şi moşâe, din satu din Văleni, dintr'un bătrân a triia parte, cu loc de prisacă şi de pomătu, şi cu casă în vatra satului, şi cu loc de fânaţ, din câmpu şi din pădure, şi din tot locul. Care parte au vându-to lui Scârlet şi fratelui său, . . . drept 3 cai buni", cum pe larg arată zapisul acesta, ce este încredinţat cu pecetea târgului, i alte peceţi şi iscălituri.

Notă. — Din condica intitulată: *„Documentele Casei Roşca-Codreanu, din Bârlad“*, — Inedite, vol. II, p. 40.

XL.

Bârlad (fără dată, probabil 1633) *Tule Tetul cu 12 pârgari, împreună cu Ionaşcu şi Toader Beldiman, nemesnicii din Bârlad, şi cu alţi târgoveţi, deacole, adeveresc cum au venit înaintea lor Irina, femeia Ghinei, ce-au fost părcălab, şi au vândut a ei dreaptă ocină şi cumpărătură, din sat din Piţigani, în Gura-Băncii, a patra parte, şi din Mastatici, a patra parte, şi alte porţiuni deacolo, lui Scrâlet şi Tudorachi, pentru 50 galbeni, bani gata, un cal bun şi o iapă cu mânz.*

Suret scos asemine di pi un zapis a lui Tule Tutul, pentru nişte părţi de moşie ce-au vândut, şi iaste făr de velet. 1784 Iunie 6.

Adecă Tule Tetul i sâ (şi cu) 12 pârgari, i Ionaşcul, i Toader Beldiman nemesnicoi Bârladscoi, i Ionaşcul Dinga cupeţ, i . . . . Goianu, i Hâre tij, i Gligori Căpăţină de Sirbi, i mnoghii liudi (şi mulţi oameni) dobrih (buni) orăşeni din Bârlad, scriem şi mărturisim cu această scrisoare a noastră: Cum au venit înaintea noastră Irina fimeia Ghinei, ce-au fost părcalab, de bună voe ei, de nime silită, nici împresurată, ci de a ei bună voe, şi-au vândut a ei driaptă ocină şi cumpărătură din sat din Ţigani (Piţigani), în Gura-Băncei, a patra parte; şi aşijdere din sat din Mastatici iarăşi au vândut ea, a patra parte, cu vad de moară între apa (în apa) Bârladului, şi acie ocină o au vândut lui Scrâlet şi lui Tudorachi (loc alb), cum au arătat şi zapis de cumpărătură din zilele lui Ureche vornicul, dela feciorii

lui Ursul, nepoţii Petrii; aşijderea au vândut ea iar dintr'alt zapis ce au avut ea dela Anăsie, fata lui Isaiu, nepoată lui Gherman postelnicul, a patra parte iar din satu Mastatici şi a patra parte din Piţigani, şi a patra parte iarăşi din Valea Iapii, şi aceste părţi de ocină ea le-au vândut lor drept cincizăci de galbeni bani gata şi un cal bun şi o iapă cu mânzul. Deci noi, văzând a lor bună tocmală şi plată deplină, dinaintea noastră, noi încă li-am făcut aciastă mărturie şi zapis, lor, dela noi, pără ce-şi vor face şi dresă Domneşti. Şi pentru cradinţa pus-am şi pecetea oraşului într'acest zapis, ca să să ştie,—şi peceţile noastre, ca să fie de mărturie, iar altul nime să n'aibă treabă.

(L. P. T. B.)

Ghenghe vel logofăt.

Ionaşcul Dinga au fost faţă.

Căpăţină.

(Ne descifrabil).

Notă.—După o copie din 5 Iunie 1784. N'are dată, dar ţinând seamă că un Tule au fost şoltuz în 7141 Iulie 5 (Doc. casei Roşca-Codreanu, II, p. 40) l'am datat cu 1633.

Lui Tule şoltuzul i se zice, în amintita copie, Tutul, eu însă am pus Tetul, cum trebue să fi fost în original, pentru cuvântul că, între neguţitorii din Bârlad, prin a doua jumătate a secuiului al 16 se afla un Tetul şi nu un Tutui. Noi credem că copietorul a cetit greşit, cum aceasta se vede şi în alte locuri din cuprinsul actului,—de altfel acele uşor de îndreptat.

In jud. Tutova se află un sat *Tuleştii*,—numit aşà de sigur dela un Tuliu sau Tule.

Ghine sau Ghineiu cu soţia sa, Irina, cumpărase porţiunile de pământ, Mastatici, Piţigani şi Iapa, pomenite în actul de mai sus, în anul 1623, dela Zamfira, soţia lui Dumitraşc Chiriac, şi dela fiii săi, după cum se vede din zapisul făcut atunci înaintea şoltuzului Carapotorna, care zapis este publicat şi de d-l Pop. Calimah în

Notița Istorică despre Bârlad, p. 36; în actul defață însă, fiind, se înțelege, posterior, înstreinarea acelor hotare se face numai de soție, pentrucă Ghineiu nu mai eră acum în viață. De unde se vede că dânșii li-au avut în stăpânire numai zece ani.

Credem că iscălitura „Ghenghea vel logofăt", este o lectură greșită a copietorului de pe original,—ne având ce căută pe un act emanat dela un șoltuz.

XLI.

Iași, 1634 (7142) Maiu 7. *Floarea, fata Magdalinei, nepoată de fiică paharnicului Tudoran, de multă sărăcie își vinde din giumătate de sat din Strâmba, a cincea parte, ce este pe pârăul Tutova, — lui Costantin, feciorul vornicului Savei de Ceucani, drept 13 galbeni, bani buni.*

† Adecă eu Floarea, fata Măgdălinei, nepoată de hie lui Tudoran păharnicul, scriem și mărturisescu eu cu cest zapis al mieu, cum eu de bună voia mea, de nime îmbiiată, nici asuprită, ce de multă sărăcie am vândut a mea direaptă ocină și moșie din giumătate de sat din Strâmba a cincea parte, ce iaste pe Tutova, cu vatra satului, cu fânaț, cu loc de prisacă, și cu vad de moară, și cu tot venitul, din câmpu și din pădure, acesta l-am vândut dumisale lui Costantin, feciorul vornicului Savei de Ceucani, derept 13 galbeni bani buni. Și în tocmala noastră au fost Focea uricariul și Costantin Țopa și Ionașco Țopa aprod, în casa Mârzei din Iași, și . . . Chirila de Popești, și mulți oameni buni, ca să-i fie dumisale direaptă ocină și moșie, și să-și facă și direase Domnești, să să știe. Și (pentru) mai mare credință pusu-mi-am peceate cu deagetul (sic).

vt. 7142 Maiu 7.

(Floarea)

Az Ioan Focea uricariul (L. P.)

Fost-au şi Toader Dăvidescul din Curseci

(Ne descifrabil) (L. P.)

Notă. — Strâmba, Ceucani şi Popeşti, — pe pârăul Tutova, — în jud. Tutova; Curseci (Curseşti) în jud. Vasluiu, alădată în al Tutovei.

XLII.

1685 (7143) Fevruarie 26. *Stoian Iorga şoltuz de Brâlad* şi cu 12 pârgari, adeveresc pentru vânzarea moşiei Pogoneştii şi Polocineştii. Face parte din actele d-lui Costantinidi, proprietarul Pogoneştilor.

(Al. Pop. Calimah, *N. I. despre* Bârlad, p. 82).

XLIII.

1685 (7143) Aprilie 25. *Martin şoltuz de Bârlad* şi cu 12 pârgari, adeveresc că Tuda şi Ionaşc Holteiul vând moşie din sat din Dinăseştii de pe apa Tutovei, cu vatră de sat şi cu vad de moară, lui Grigorie Maftei Roşca. Face parte din actele d-lui Costantinidi, proprietarul Pogoneştilor.

(Al. Pop. Calimah, *Notiţa Istorică despre Bârlad*, p. 82).

XLIV.

1685 (7144) Octomvrie 2. *Andrieş şoltuzul şi 12 pârgari şi alţi târgoveţi din Bârlad adeveresc că Petra din Tomineşti şi-au vândut nişte părţi de moşie lui Scrâlet pentru că acesta i-a*

plătit un fecior al ei, Ion, de o şugubină, 12 galbini.

† Andrieşu şoltuzul cu 12 prâgari, i Ionaşc Dinga, i Enachie Goian, i Ursul Vântul, şi mulţi oameni buni, orăşeani de trâg de Brâladu, şi Neania de Obrâşiiani, scriem şi mărturisim cu ceastă scrisoare şi mărturie a noastră, cum au venitu înaintea noastră Petra de Tomineşti şi-au dat ea de bună voia ei, de nimene silit(ă), nice împresurată, o parte de ocină a ei din sat din Tomineşti, şi altă parte de ocină iar din Bănceşti, cu tot venitul ce va hi pre acela locu a ei. Şi le-au dat aceale dooau părţi amândooau lui Scrâlet (vre-o două cuvinte şterse), ca să le fie lor ocină direaptă în veaci, pentru căci i-au plătit Scrâlet un fecior a ei anume Ion de o şugubină, — şi-au dat doisprăzeaci galbeni. Dereptu aceasta nime de ruda ei sa(u) de feciorii ei să n'aibă trea nicolij; noi încă văzându bună tocmală de bună voia lor şi plată deplină, — noi i-am făcut aceasta mărturie dela noi ca să le fie lor de credinţă, până ce-ş vor face ei şi direasă domneşti. Şi, pentru credinţa, pus-am şi peceate oraşului şi ale noastre, ca să să ştie.

Veleat 7144 Msţa Oct. 2.

(L.p.) (L.p.) (L. P. T.) (L.p.)

(O semnătură nedescifrabilă).

Notă. — Transcris după originalul ce mi s'a dat de d-l V. Nicolau din Bârlad, fost administrator de plasă. Un Andrieş şoltuzul a fost şi în 1624 (*Mănăst. Floreşti*, Doc. XLV, p. 83).

XLV.

Bârlad, 1636 (7144) Maiu 26. *Ilie şoltuzul cu 12 pârgari ai oraşului Bârlad adeveresc vânzarea ce face femeia Belmezoaia cu feciorul ei Ionaşco şi cu fratele său Pascal, a părţii sale din Suceveni, remasă dela tatăl său Bulmezu, câtă se va alege cu oameni buni, către Costache din Folteşti, drept 23 galbeni.*

† Ilie şoltuzul cu 12 prâgari şi popa Zăgan de Corlăteşti, şi popa Buguţa ottam, şi Ionaşco de Folteşti, scriem şi mărturisim cu această mărturie a noastră, cum au venit înaintea noastră ciastă fâmeae Belmezoae, şi cu feciorul ei Ionaşco, şi cu fratele său Pascal, din Suceaveani, de nimene siliţi, nice asupriţi, ce de a lor bună voe ş-au vândut partea lor ei, câtă să va aleage cu oameni buni, rămasă dela tatăl său, Ignat Bulmezu, din sat din Suceveani; din câmpu şi din pomeate, şi din ţarină, şi din grădini, şi din tot ce vor aleage oameni buni, şi din tot locul, cum scrii Carte Mării Sale lui Vodă, că s'au pârât iai de ii răzeaşii ei; şi o au vândut . . . . . lui Costachii de Folteşti, drept 23 de galbeni . . . . . , ca să fie lui ocină direaptă, şi lui, şi feciorilor săi; iar de vor vrea să întoarcă cineva dintru răzeaşii lor, ei să aibă a-i da banii, cât mai sus scrie în ciastă mărturie dela noi, ce i-am făcut; iar de nu-i vor întoarce ei . . . . să aibă a-şi ţineà ocina lui ci-au cumpărat, până cându-şi va face direase domneşti. Şi mai pre mare credinţă pus-am şi peceatea oraşului într'această mărturie şi zapis, să să ştie.

vt. 7144 Mai 26.

(L. P. T. B.)

Notă. — Publicat în a mea *Istoria com. Bogdana*, pag. 19, — actul făcând parte din documentele moşiei Suceveni, din acea comună

XLVI.

1637 (7146) Octombrie 2. *Martin şoltuzul cu 12 pârgari şi preotul domnesc şi cu alţi târgoveţi Bârlădeni şi locuitori de pe aiurea, adeveresc cum au venit înaintea lor Costea, din Vinişăşti, şi cu alţi ai lui, şi au vândut lui Nacu, fecior lui Iane, neguţitor (din Bârlad), un vad de moară în gârla Putnei, drept 120 lei bătuţi.*

Adecă eu Martin şoltuzul cu 12 pârgari şi popa Ştefan domnesc, şi Gligorie Maftei, i Toderachi ot Zorileni, Ion Ienachi Goianu, Ion Dinga, Ion Ursul, Vântul, i Crăciun Ciudin, i Oprea staroste, şi ot Dumitru Iorguleţ, i Micra, i Necula Cuciuc, şi fratesău Costantin, şi dela Costantin Gavril, şi dela Ilie Cârcotă, şi Ionaşco Ţâfârdanu, şi dela Grasul, şi mulţi oameni buni şi bătrâni din oraşu din Bârlad; şi dela Crâstea vătavul, şi Ioniţă ot Vrancea, şi Ion feciorul Nechitei de Clipiceşti, şi frate-său Toader, şi mulţi oameni megieşi şi din sus şi din jos, de pe gârla Putnei din giosu, scriem şi mărturisim cu aceastâ scrisoare de mărturie dela noi, cum au venit înaintea noastră Costea, din sat din Vinişăşti, cu fraţii lui, cu Trifan şi cu Toader, feciorii Gheorghiesei, şi cu Gavril, feciorul lui Dumitru, şi cu Vidraşc, nepotul lui Coste, şi Toader Goruntii, şi cu feciorii Olesoaei, şi cu toată săminţia lor, şi cu Ion

Dobândaş, şi cu popa Panhilie, din Odobeşti, şi cu fraţii săi, şi cu Cozma, nepotul lui Bonache, şi fratesău, Toader, şi cu toată ruda lor, şi cu Sava din Odobeşti, şi cu fraţii lui, şi cu toată ruda lui, şi cu Frumosul tij, şi cu Toader, fecior Armancăi.

Aceştia, câţi sunt mai sus scrişi, au venit de nime siliţi, nici asupriţi, şi-au vândutu a lor driaptă ocină şi moşie, un vad de moară în gârla Putnei din gios . . . . . acela vad l'au vândut Nacului, feciorul lui Iane, neguţitorului (din Bârlad), drept una sută şi douăzăci lei bătuţi. Deci, noi, văzând a lor bună tocmală şi plată deplin, noi încă le-am făcut lor această mărturie şi dela noi, până ce-şi va face Nacul şi direse Domneşti.

Şi de mai mare credinţă pus-am pecetea oraşului şi ale noastre, ca să fie de mare mărturie. Altul nime să n'aibă a să amestecà preste mărturie.

Velet 7146 Oct. 2.

(L. P. T.)

urmează alte şease peceţi.

Notă. – Publicat în *Uricaru*, XXI, p. 256, unde se spune că suretul de pe mărturie a fost scris de Simeon Cheşcu Ursu la velet 1760 Mart 29. Hrisovul lui Vasile Lupu voevod întăritor acestei mărturii, cu data 1639 (7146) April 24, este publicat tot în Tom. XXI din Uricaru, p. 255-256.

Gligorie Mafteiu este ficiorul lui Mafteiu Roşca.

Nacu, feciorul lui Iani, neguţitorul din Bârlad, mai aveà un vad moară în Putna, cumpărat încă din timpul şoltuzului Carapotona (Iorga, stud. şi Doc. V, p. 69).

XLVII.

1638 (7146) Martie 15. *Neagoe Şoltuzul* cu 12 pârgari din trâg de Brâlad, adeveresc că A-

postolachi, feciorul lui Constantin parcalabu, cumpără moşie în hotarul Dinăşeştii, cu vad de moară la Tutova şi cu săpătură. Face parte din actele d-lui Costantinidi, proprietarul Pogoneştilor.

(A. Pop. Calimah, *Notiţa Istorică despre Bârlad*, p. 82).

XLVIII.

Fără an (probabil 1638) April 20. *Ionaşc Avram şi Ursul Vartic, foşti vornici, şi cu alţi martori adeveresc vânzarea unei ocini şi moşii din Dracsini.*

Ionaşco Avram ce au fost vornic şi Ursul Vartic ce au fost vornic, Andrăiu stolnic din Poliţeni, şi Andonie spatar de acolo, şi Ionaşco Vâscovici dieacul, şi Toader, sluga lui Iordachi vistiarnicul, şi Ionaşco Dinga din Bârlad, şi Ionaşco Zupcu, şi Gavriţa şi Costantin de acolo de trâg, mărturisim noi cu sufletele noastre, cum au venit înaintea noastră Nicolai, ficiorul lui Ursul Bălţatu, ce au fost pitar, şi cu soră-sa cu Dochiea, de niminea înbiet, nici împresurat, şi au vândut a lor direaptă ocină şi moşie din sat din Dragsâni, au vândut Nicolai partea fratelui său, lui Grigorie, şi a fratelui său, a lui Toader, şi Dochiea au vândut partea sa; însă partea lui Grigorie au vândut Nicolai însuşi, iar partea lui Toader au vândut-o cu soră-sa cu Dochiea, pentru că le-au vândut Toader partea lor din Le...goni şi acele 3 părţi au vândut câte a cincea parte din jumătate de sat, şi le-au vândut lui Iftimie şi femeei sale, Todosiei, dirept 90 de zloţi bătuţi, bani gata;

şi s'au sculat Iftimie şi soţia sa, Todosia, şi au dat două sute de zloţi bătuţi, cum mai sus scrie, întru mânule lui Nicolai şi a surorii sale, Dochiea. Deci, noi, dacă am văzut a lor bună tocmală şi deplină plată, noi încă ne-am sculat şi i-am făcut mărturie şi zapis, ca să le hie lor ocină şi moşie, şi lor, şi feciorilor, şi nepoţilor, şi strănepoţilor, însă cărora le vor hi mai aproape; iar altu să nu aibă a se amestecà nici dânăoară în veaci, şi mai pre larg, ne-am pus şi peceţile pre această mărturie a noastră. Şi eu Zaharia diacul am scris——April 20 zile.

Ursul vartic iscal

La astă tocmală am fost şi eu *Ionaşco Zupco.*

Ionaşco Bâtcovici.

Notă.—Publicat în *Uricaru*, XVII, p. 100—101—unde T. Codrescu zice: „Acest act este scris pe hârtie, fără dată, se pare a fi de pe la jumătatea sutei a şapte spre zecea. El cuprinde 8 peceţi mici, din care câteva sunt bine conservate; cuprinde 5 iscălituri, dintre care una este latinească. Originalul este în dispoziţia mea".

Actul este reprodus în hrisovul în slavonă a lui Vasile Lupu voevod din 1638 (7146) Maiu 10 (*Uricaru*, XXIII, p. 134—136),—deci am puteà să-i punem ca dată probabilă anul 1638. Şi, fiindcă, în acest hrisov, se văd oarecare omisiuni şi schimbări sau modificări în câteva nume de persoane, reproducem, în traducere, partea dela început a actului de mai sus: „...Şi iarăşi au arătat înaintea noastră un alt zapis de mărturie dela Ionaşco Avram biv vornic şi dela Ursul Vartic vornic şi dela Andreiu stolnicul din Poliţeni, şi dela *Andronic* tot deacolo, şi dela *Ionaşco Juncu*, şi dela Gavriţă şi dela Costantin, şi dela alţi mulţi oameni buni şi bătrâni şi tineri..."

XLIX.

1639 (7147) Aprilie 29. *Hotarnica satelor Grecii şi Cernaţii de pe pârăul Bogdana - Tutova, făcută de Neniul vornicul de gloată.*

Suret de pe hotarnica lui Neniul vornic de gloată.

Adecă noi Neniul vornic de gloată, scriem şi mărturisim cu această scrisoare a noastră, cum ne-au trimes Maria Sa Domnul nostru cu cinstită Carte Măriei Sale aici la sat la Greci şi la Cernaţi pre Bogdana, pentru pâra ce-au avut vornicul Dumitraşc cu Ionaşc Bâtcovici (Bâtcă) de Greci şi cu răzăşii lui, pentru o bucată de pământ şi pentru nişte stâlpi ce s'au fost stricat şi i-au mutat *Prâcălăboae den Hotin,* din hotarul Grecilor în sus, în hotarul Cernaţilor, în zilele lui Costandin voevod, şi apoi au avut ei pârâ în zilele lui Ştefan voevod Tomşa, şi s'au mutat acei stâlpi, de unde i-au fost pus ace giupâneasă Pârcălăboae iar înapoi la hotarul cel bătrân al Grecilor. Deci şi noi, dacă am venit aice, strâns-am mulţi oameni buni şi bătrâni, slugi Domneşti şi megieşi de prin pregiurul Grecilor şi a Cernaţilor, şi am întrebat pre dânşii cum ştiu ei cu sufletele lor şi cum au apucat ei dela părinţii lor aceste hotare. Deci ei aşà au dat samă către noi cu sufletele lor: Că acei stâlpi ce au pus Pârcălăboaia din Hotin, mai sus în locul (pe moşia) Cernaţilor, ii n'au apucat nime să hie avut Grecii treabă păn acolo sau să hi arat cinevà de dânşii, ce ii ştiu cu sufletele lor că li-au fost hotarul Grecilor tot unde l'au mutat vornicu Dumitraşc cu hotarnici în zilele lui Ştefan voevod Tomşa, şi pre acolo au fost hotărât şi Hurul dvornicu de demulte zile. Deci, văzând noi aceşti oameni buni aşà mărturisind înaintea noastră, noi am lăsat aceşti stâlpi şi bolovani pe unde au fost hotarâle cele bătrâne din vacu. Şi

samnile încă s'au aflat a Cernaților în costișă despre apus, până în capetele pământurilor ce vin în sus și în gios până în hotarul Grecilor; iar la deal păr în culmea dealului, unde este stâlp, deci preste valea spre răsărit din hotar la deal într'un stâlp ce-i în culmea dealului, pre unde vin pământurile, iar în sus și în gios. Și să sue hotarul la deal prin capetele pământurilor prin *vălceaua Cornii,* unde este stâlp, și să sue la deal prin vălceaua Cornii, prin vizunii, și merge printre *Lacurile Gemenei* și să pogoară la *Fântâna lui Burdàs;* de acole în sus pre margine *Poenii* în sus, în poiana dintre Costești păr în *Movila Găunoasă.* Așà ne-au arătat acești oameni buni cu sufletele lor, să să știe să-și facă drese Domnești. Toe pișăm.

Pis U Cernați, velet 7147 Aprilie 29.

Neniul dvornic.

Pis Foce uricariu

(o însemnare) Intocmai fiind, după ce adevărată, s'au adeverit. *Iordachi Miclescu căminar.* 1817 Iulie 8.

Notă. — Transcrisă din Condica de Documente (inedite) a *Casei Roșca Codreanu,* din Bârlad, vol. III, fila 34, unde stă *scris:* „Copie de pe copiile ce s'au găsit la d-lui căminarul Iordachi Miclescu". Deasupra acestei copii se află o însemnare în cuprinderea următoare: „Intr'o Carte gospod a lui Ștefan Tomșa voevod din 1612 (7121) Noemvrie 3, scrie că satul Cernații, din vechiu, s'au numit *Delțiganii* și satul Grecii s'au numit *Rotompânești.* Procitoh, Voicu vel logofăt". De asemenea urmează și o altă însemnare: „Și Carte lui Vasile voevod de întăritură pe hotarnica din 1639 (7147) Iulie 14. Procit, Gavrilachi vel logofăt". De aici se vede că hotarnica lui Neniul a fost întărită peste 2 luni și jumătate de Vasile Lupu voevod prin un anume hrisov.

Costantin voevod este Costantin Movilă (1608—1611), la care desigur a avut trecere pârcălăboae, — de oarece, aceasta, pe care o chemà Crâstâna, erà soţia lui Gheorghie pârcălabul de Hotin, socrul lui Ieremia Movila voevod (Revista Genealogică, Iaşi, anul II, p. 230; a se vedeà şi Iorga, VI, p. 641).

L.

1642 (7150) Iulie 4. *Isac deregătorul de Bârlad şi cu alţi orăşăni adeveresc rescumpărarea unei ocine din Dracsini.*

Eu Isac deregătorul de Brâlad, şi Racleş căpitanul, şi Lupul neguţitoriul, şi Ionaşco Băltag, şi Ursul aprodul de Zmieani, şi Ionaşco Dinga de Brâlad, şi Ursul Vântul de acolea, şi Nacul neguţitorul de acolea, şi mulţi oameni buni, ce ne-am prilejit la această tocmală, adecă au venit înaintea noastră Iftimie vătavul, de au pârât pe Dumitraşco Gheuca, pentru ocina dela Dragseni, ce au fost cumpărat Dumitraşco dela Oprina, fata Stancăi de Grădeşti, a jupâneasăi . . . alei; deci Iftimie au avut moşie mai de vreame acolea, şi n'au fost ştiut că au cumpărat Dumitraşco. Deci am socotit ca să-i întoarcă Iftimie lui Dumitraşco. Deci Iftimie au scos banii înaintea noastră şi a tot târgul şi i-au dat pre mâna lui Dumitraşco 75 ughi. Şi aceşti bani s'au dat pentru partea mâne-sa Stancăi, şi pe partea Odochiei, şi pentru partea lui Toader Bălţatu, şi pentru partea lui Neculai, feciorul lui Ursu pitarul, face jumătate de sat de Dragsăni. Deci noi, deacă am văzut (pe) Iftimie dând banii deplin pre acea jumătate de sat, ce scriem mai sus, noi încă am pus peceţile şi is

călliturile, până îşi va face şi derease dela Măria Sa vodă. Să se ştie. Leat 7150 Iulie 4.

Eu Ionaşco am scris.

Notă. — Publicat în *Uricaru*, XVII, p. 99, — unde T. Codrescu spune: „Acest act este scris pe hârtie. El cuprinde 7 peceţi mici şi 4 iscălituri, care nu se pot descifra. Originalul în păstrarea mea".

Zmieani, fost sat în com. Băcani, jud. Tutova, astăzi cunoscut ca trup de moşie şi silişte veche (Doc. Bârl. vol. III, nota de pe p. 56, cum şi, la fine, copiile de pe hărţile din 1816 şi 1852).

LI.

1643 (7151) Iulie 17. *Tănasă şi Nicula, nameasnicii din Bârlad, şi şoltuzul Davidescu şi popa Ştefan cel domnesc şi alţi târgoveţi, între cari şi Neagoe ce-au fost şoltuz, adeveresc că Ilisafta, fata lui Preabici, logofătul, şi alţii ai dânsei, au vândut o silişte Negoeştii, în ţinutul Bârladului, pe apa Bârladului, ce să împreună cu hotarul Bujorenilor, lui Scârlet şi fratelui său, pentru 90 lei bătuţi.*

† Adecă Tănasie . . . . . şi Nicula, nameasnicii de Brâlad, şi D(avidescu) şoltuzul cu 12 pârgari, şi popa Ştefan (cel) domnescu, şi Ionaşco Dinga (neguţitorul) tij, i Ursul Vântul tij, i Micro tij, i Ilie Cârcotă star (bătrânul) i Necula Bărbosul tij, i *Neagoe ce-au fost şoltuz*, i Simion Pătica tij, şi mulţi orăşeani buni, (bătrâni) şi tineri, de oraşu de Brâladu, scriem şi mărturisim cu ciastă mărturie dela noi: cum au venit înnaintea noastră şi a tot oraşul . . . fratele lui Scrâlet şi cu . . . . . . (fratele) Ilisaftei, fata lui Preabiciu logofătul, şi cu un zapis dela Ilisaf(ta) lui Iuvin, scriindu într'acela zapis cum

au vândut Ilisafta şi cu fer . . ot viţă şi cu Dabijea, şi cu featele ei Arvichia şi Aftiniia, nepoatele lui Preabici logofătul, o silişte ce să cheamă *Negoeşti, ce simtu (sic) în ţinutul Brâladului (pe a) pa Brâladului, despre răsăritu, ce să împreună cu hotarul Bujoreanilor* şi . . . . lişte aşeâ scriia zapisul lor şi cu câteva mărturii în zapis com au vândut dumisale lui Scrâlet şi fratele -său . . pentru 90 de lei bătuţi, ca să le fie lor direaptă ocină şi cumpărătură în veci, Şi noi, văzându într'acela . . . . . (în)tracela zapis dela Ilisafta, fata lui Preabici logofătul şi . . . . . . şi vâzându noi şi feciorul ei defaţă, hiindu şi . . . . . cum au făcut în mâsa acela zapis şi cu dănsul depreună, noi încă-am (dat) această mărturie dela noi, ca să le hie lor de credinţă bună până îşi va face şi direasă domneşti pre aceia ocină; iar altu nime să nu mai aibă a să mai amesteca necoly (niciodată). Şi pentru credinţă pus-am şi peceatia oraşului într'această mărturie. Vleat 7151 Iuli 17 dni.

(L.p.) (L.p.) (L.P.T.B.) (L.p.) (L.p.) (L.p.) (L.p.)

. . . . . .*dvornic.*

Pe verso, note din diferite vremi.

7151 Iuli 17. Scârlet.

Zapisul Negoeştilor.

Mărturie dela şoltuzul ot Bârlad pe . . . Elisaftei fetei lui Prebici.

Mărturie Negoeştilor ce să împreună cu holarul Bujorănilor

Notă. — Transcris după original, pe cât s'a putut ceti. Neputându-se ceti numele șoltuzului, credem că la Bârlad erà șoltuz Toader Davidescu, —deoarece într'un document (anul 1634, Maiu 7) dânsul semnează, prin punerea degetului „Fostau și Toader Davidescu din Curseci" (Cursești, astăzi în jud. Vasluiu, atunci în al Tutovii); iar în Iorga, stud. și Doc, XVI, p. 22, figurează sub anul 1651, ca fost șoltuz la Bârlad, — deci dânsul a trebuit să fie acela care a fost șoltuz și în 1643.

LII.

1644 (7152) Fevruarie 20. *Simeon Cernea șoltuzul cu 12 pârgari, cu popa Ștefan cel Domnesc, și cu alți târgoveți, între cari și Neagoe ce-au fost șoltuz, adeveresc că Anghelina, urmașă a lui Ion Fârâmă, de Fârâmești, împreună cu feciorul ei, Vasile, au vândut doi bătrâni, din siliștea Fărâmeștilor, din Movila-Epii, la vale pe drum, prin Gura-Epii, până în apa Bârladului, —lui Scrâlet de Zorileni, drept 100 lei bătuți.*

† Adecă *Simeon Cernea șoltuzul* cu 12 pârgari și popa Ștefan cel domnescu, și Ionașco Dinga neguțătorul, și Nacul tij, și Vântul tij, și Ciudin tij, și *Neagoe ce-au fost șotluz,* și mulți oameni buni, tineri și bătrâni, de târgu de Brâlad, așijdere și Drăgan de Zmiiani, slugă domnească, și Bălan Hulpe de Hulpășeani, și Bolea tij, și Pętria de Banca, și Necoară de Suseani, și alți oameni buni de țară, ce ne-am prilejit, scriem și mărturisim cu ceastă mărturie și zapis dela noi: cum au venit înnaintea noastră Anghelina și cu feciorul ei, cu Vasilie, fata lui Simeon Miera, feciorul Nastei, featei lui Ion Fărâmă, de Fărâmești, ș-au vândut ia și cu feciorul ei, ce mai sus scriu, doi bătrâni, ce-au fost parte

dela moşul ei Fărâmă şi dela Fărâmoae, din *siliştea Fărâmeştilor,* cu tot venitul ce va hi şi vor şti oameni buni, din *Movila Epii,* ce la vale pre drum, pen Gura-Epii şi pe câmpu până într'apa Brâladului, cu vad de moară în Brâlad, şi cu loc de fânaţ, şi de ţarină, şi cu tot venitul. Şi aceştea doi bătrâni, moşie direaptă, ei au vândut giupânului Scrâlet de Zorileani, dereptu o sută de lei bătuţi, ca să-i hie lui direaptă ocină şi moşie în veaci ; iar altu nime să n'aibă a să mai amestecà necolij (nicidată).

Şi pentru credinţă s'au pus şi peceatea oraşului într'această mărturie. Vleat 7152 Fevr. 20.

(Două peceţi) (L. P. T. B.) (Două peceţi).

Notă. — Actul original scris în româneşte pe prima pagină a unei coale de hârtie riglată. Peceţile întipărite cu fum de lumânare. „Ce ne-am prilejit“ — înseamnă acei cari s'au găsit în Bârlad în ziua de 20 Fevruarie, atunci când se ţineà aci târg sau iarmaroc săptămânal. *Neagoe* fusese şoltuz în Bârlad şi în anul 1638 (Pap. Callimah, *Notiţa Istorică despre Bârlad*, p. 81).

LIII.

1645 (7153) Iulie 20. *Vasilie Lupu voevod întăreşte lui Iftimie vătavul răscumpărarea unei ocine din Dracsini, dela Dumitraşcu Gheuca, întorcând acestuia 75 galbeni urgeştii.*

Noi Ioan Vasilie voevod cu mila lui Dumnezeu Domn ţerei Moldovei. Viind înaintea noastră şi înaintea ai noştri boeri mari şi mici sluga noastră Iftimie vătag şi au arătat înaintea noastră zapis şi mărturie dela slugile noastre Isac uriadnicul din Bârlad,

şi Racliş căpitan de curteni, şi dela Lupul negustor, şi dela Ionaşco Băltag, şi dela Ursul aprod dela Zmiani, şi dela mulţi oameni buni, slugi Domneşti, scriind şi mărturisând întru cestu zapis, precum au fost cumpărat sluga noastră Dumitraşco Gheuca unele părţi de ocină din satul Dracsini, ce este pe pârâul Studineţ, în ţinutul Tutovii. Aceia dânsul au fost cumpărat dela Oprina, fiica Stancăi, şi dela alţi fraţi şi rude a Stancăi, dela Odochia, şi dela Toader Bălţatul, şi dela Nicolai, feciorul Ursului pitar, toată partea lor ce sa alege, jumătate dintru acest sat. Iar sluga noastră sus numit, Iftimie, au întors toţi banii lui Dumitraşco Gheuca, toţi câţi au fost dat el pentru acea parte, fiindcă Iftimie au avut cealaltă jumătate de sat, dreaptă cumpărătură mai înainte. Iar sluga noastră Dumitraşco Gheuca nu s'au căzut lui să cumpere dintru acest sat Drăcsini, că au cumpărat sluga noastră Iftimie, mai înainte cealaltă jumătate de sat din Drăcsini. Şi au luat Dumitraşco Gheuca ai lui drepţi bani câţi au fost el dat, dela Iftimie, 75 galbini ungureşti, bani gata. Deci, Domnia mea cu tot sfatul nostru, când am văzut acest adevărat zapis de mărturie şi întoarcere, am crezut, şi dela noi încă am dat şi am întărit slugii noastre sus numit, lui Iftimie vătag, pentru cele de mai sus numite părţi de ocină din satu Dracsini, ce s'au ales jumătate sat, din vatra satului, şi din câmpu, şi din fâneţe, şi cu vad de moară pe pârâu Studineţ, şi cu loc de prisacă, şi cu tot venitul, ce este a lui driaptă cumpărătură şi întoarcere, ca să-i fie lui şi dela noi driaptă ocină şi cumpărătură şi întărire şi uric, cu tot venitul, neclătit în veaci. Şi

nime să nu se scoale înaintea Cărţii noastre. Insuşi Domnul a poroncit. Veleat 7153 Iunie 11.

Toderaşc logofăt.

Ionaşco.

Notă.—Publicat în *Uricaru*, XXIII, p. 210—214, textul slavon cu traducerea.

LIV.

1646 (7154) Fevruarie 22. *Ioniţă namesnicul Bârladului, şi mai mulţi oameni de seamă din oraş şi din împrejurimi, adeveresc cum Balan Hulpe şi cu nepotul său Arimenca, şi Balan, feciorul Catrinei, şi Istratie, feciorul Agahiei, — toţi din satul Greci, vând părţile lor de moşie lui Dumitraşco Gheuca, — drept 24 ughi.*

† Adecă Ioniţă nameasnicul brâladuscoi, i Chicoş ce-au fost şetrar, i Racleşu căpitanul, i *Gheorghie prâcălabul de Tutova,* i Scrâlet de Zorileani, şi Crăciun cupeţu ot Brâladu, şi multe slugi Domneşti, ce s'au prilejit *la zi de trâg la Brâlad,* şi mulţi orăşeani buni şi bătrâni, scriem şi mărturisim cu ciastă mărturie dela noi : cum au venit înnaintea noastră Bălan Hulpe şi cu nepotu-său, Arimenca, din Grnci, de bună voia lor, de nimene siliţi, nice nevoiţi, ş-au vândut ei toată partea lor din sat din Greci, câtă să va aleage, şi din câmpu, şi de în pădure, şi cu patru săpături în pădure ; aşişdere iar au vândut Bălan, feciorul Catrinei, de acolea, partea sa câtă să va aleage tij din Greci, din câmpu şi din pădure, şi cu săpături ; tij iar au vândut Is-

tratie, feciorul Agahiei, din sat din Greci, partea sa toată câtă se va aleage, din câmpu şi din pădure, şi cu săpături, şi cu tot venitul ce va hi. Şi aceaste părţi de ocine, ce mai sus scriu, ei lea-au vândut dumisale lui Dumitraşco Gheuca pentru 24 de ughi, ca să hie dumisali direapte ocine şi moşii ne clătit vâ veachĭ (în veci), şi lui, şi feciori dumisale. Deci, noi, văzându de bună voia lor tocmindu-să ei, şi plată deplin întru mânule lor, noi încă le-am făcut lor această mărturie dela noi, ca să le hie lor de credinţă, până ce-şi vor face ei ş-alte direase Domneşte. Şi, pentru credinţă, noi ne-am pus toţi peceţili şi iscăliturile noastre într'această mărturie, să să ştie. Vleat 7154 Fevr. 22.

Az Ioniţă iscal (L. P.)

Kicoş vel şetrar (L. P)

Az Gheorghie iscal (L. P.)

(Din doc. d-lui I. Em. Paladi).

Notă. — După calculul făcut de profesorul de matematici, Gr. Negură, astăzi decedat, dela liceul din Bârlad, 22 Fevruarie 1646 a căzut Duminică.

LV.

1646 (7154) Fevruarie 24. *Ioniţă vornicul de Bârlad şi cu Ionaşco şoltuzul cu 12 pârgari şi alţi orăşeni adeveresc că Gligoraşco, feciorul lui Dumitraşco Gheuca, plătind capul cumnatu-său Cazacului dela perzare, cu un cal bun, drept 12 ughi, şi 6 galbeni, bani gata,—a luat dela acesta părţile de moşie, ce le aveà în Fârţăneşti (Jud. Covurlui) şi în Strâmba (din Jud. Tutova).*

† Adecă *Ioniță vornicul de Brâlad,* și *Ionașco șoltuzul cu 12 prâgari,* și mulți orășeani buni și bătrâni de trâgu de Brlad, scriem și mărturisim cu ceastă mărturie și zapis dela noi: cum au venit înnaintea noastră Gligorașco, feciorul lui Dumitrașco Gheuca, și cu un zapis dela câtivà oameni, făcut, și mărturisindu într'acela zapis cum au plătit Gligorașco capul cumnatu-său, Căzacului, dela perzare, ș-au datu unu calu bunu dereptu 12 ughi și șease galbeni, bani gata, și Căzacul, cumnatu-său, el n'au avut cu altă cu ce să-i plătească, ce i-au dat lui Gligorașco toată partea sa de ocină, câtă să va aleage, din satu din *Fârțănești,* cu tot venitul, din ținutul Covurluiului, și altă parte de ocină, așijdere i-au dat, partea din *Strâmba,* din ținutul Tutovei, cu tot venitul și din câmpu și din pădure. Deci noi, văzându acela zapis scriindu într'acela chip, și cu multe mărturie de pe valea Tutovei, anume Toma din Cociuba, și Necula ottam, și Lazar de Onești, și Ursul de Gâlțești, și popa Tiron de . . , noi încă le-am făcut această mărturie și zapis dela noi, ca să le hie lor de credință bună, până ce-și vor face ei și alte direase Domnești pre aceastia ocine și moșii,—ca de să-i hie lui moșii direapte, ne clătite în veaci. Și, pentru credența, s'au pus și peceatea orașului într'această mărturie, ca să hie de credență mare. Vleat 7154 Fev. 24

(L. P. T. B.)

Ioniță *Ionașco*

LVI.

1646 Noemvrie 8. *Descrierea orașului Bâr-*

lad de către Marcus Bandinus, Arhiepiscopul de Marcianopol, Durostor și Tomis, Administrator al bisericilor romano-catolice din Moldova.

I. La 8 Noembrie am ajuns în târgul Bârladului, care se chiamă astfel după numele râului ce curge în preajmă-i și care se află la miazăzi de Vaslui, la o depărtare de șase milliare unguREști, la jumătatea drumului dintre Galați și Iași.

Pe aici trece drumul cel mare, pe care se transportă, spre Polonia și părțile de sus ale Moldovei, mărfurile venite din Turcia și din Muntenia.

Târgul e așezat într'o vale, la malul rîului; spre apus are dealuri cu ogoare de grâu foarte roditoare, iar spre răsărit este un deal mai mare cu vii ce dau un bun vin alb. Spre miazănoapte și spre miazăzi se continuă valea lățindu-se.

II. Locuitorii sunt Români, Armeni și Unguri. Biserica catolică e lucrată fără mult meșteșug din bârne și e acoperită cu rogoz (caricibus).

Preot lipsește. Se întreține un dascal (ludi magister), tocmit cu o leafă foarte mică; acesta aduce la cunoștința credincioșilor sărbătorile și posturile ce urmează să le țină și cântă unguREște când ei se adună la biserică și cetește tot în această limbă Apostolul (Postillam).

Pentru slujba acestei biserici sunt două potire de argint stricate și două discuri de argint stricate, un disc de aramă, o cruce de argint, un veșmânt (casula) rupt, un stichar (alba) de pătură murdară, icoane zugrăvite fără nici un meșteșug: una pe o pânză de doi coți, altele mai mici, zugrăvite pe hâr-

ție. Catolicii au 30 case, iar numărul lor, cu copii cu tot, e de 150.

III. Munca grea a misionarilor n'a adus nici aici vreun folos; iar ca să fi venit vreodată pe aici vreun episcop, oamenii nu-și aduc aminte. În ce privește ființa și înțelesul tainei Sf. Mir, asemenea lucruri nu le-au aflat oamenii aceștia nici măcar din auzite. Dupăce dară le-am lămurit mai întâi însemnătatea și urmările acestei sf. taine, am deslegat de păcatele săvârșite pe 40 dintre ei, prin sf. taină a mărturisirii, și i-am legat cu Domnul împărtășindu-i. Am făcut de două ori cu pompă slujba sf. leturghii și am desfăcut pe doi soți de legăturile căsătoriei, ținându-ne întru aceasta de arătările canoanelor.

Schismaticii au 8 biserici: două de piatră, celelalte de lemn; din acestea din urmă două s'au dărăpănat, iar patru se află în ființă până astăzi. Sunt 600 de case și 5000 de oameni.

Locuitorii Bârladului se îndeletnicesc cu cultura viței de vie, dar întru această îndeletnicire n'au aplecarea Hușenilor.

De asemenea aici pentru lucrarea pământului nu au atâta aplecare, ci mai mult pentru negustorie.

Pământul este foarte roditor, dar cei ce-l lucrează sunt foarte leneși.

La două stadii departe de oraș, pe malul râului Bârlad, se află ruinele unei cetățui tătărești, unde s'au întărit Tătarii, pe când Sf. Ladislau, regele Ungariei urmăria biruitor pe Sciți, cam pe la anul Domnesc 1236.

Cetățuia a fost luată cu asalt și întăriturile ei dă-

rămate; totuşi se mai văd şi acum şanţurile ei şi ridicăturile de pământ ce o înconjurau.

Acum 40 de ani s'au adăpostit întru această cetăţuie şi Polonii, pe când îi urmărea mulţimea Sciţilor şi Turcilor. Aceştia au reînoit în grabă întăriturile de pământ şi şanţul înconjurător şi cu vrednicie s'au apărat acolo.

Notă. — Extras din „Codex Bandinus", publicat cu textul latin şi traducerea în româneşte de V. A. Urechiă, în Analele Acad. Rom., seria II, t. XVI. Partea aceasta despre Bârlad a fost publicată sub pseudonimul *Iorgu* şi de d-l A. Caracaş în *Vocea Tutovei* No. 47, an. 1899, — unde din eroare se spune că biserica catolică a fost cândva în Bârlad pe locul de lângă gimnaziu (azi şcoala de meserii), pe care loc se află atunci chioşcul d-lui Bercu Wecsler,—pe când acea biserică a fost desigur la răsărit cevà de biserica de astăzi a Sf. Gheorghie,—între casele directorului Şcoalei primare de băeţi şi casele d-lui Slobozanu. Biserica catolică trebue să fi dispărut pela 1758, de Tatari.

LVII.

1647 (7155) Iunie 6 zile. *Ionaşc şoltuzul cu 12 pârgari ai oraşului Bârlad, împreună cu alţi târgoveţi martori, pe lângă cari şi Gheorghie pârcălabul de Tutova, adeveresc că Constantin cu fraţii şi surorile lui, din satul Răchitişu, au vândut partea lor de moşie, deacolo, lui Dumitraşcu Gheuca, vornicul, în 30 lei bătuţi; de asemenea şi Albul şi cu frate-său, Gheorghe, din Greci, — partea lor de moşie, drept 6 ughi bătuţi, aceluiaş cumpărător.*

† Adecă Ionaşcu şoltuzul şi cu 12 pârgari de târgu de Bârladu, şi mulţi oameni buni şi bătrâni şi Ursul Vartic şi *Gheorghie părcalabul de Tutova* şi Ilie Cârcotă bătrânul, scriem şi mărturisim cu ceastă mărturie dela noi: cum au venit înaintea noastră Costantin cu toţi fraţii lui, şi cu surorile lor, anume cu Obrejie şi cu Ion şi cu Nastasia şi cu Vărvara, din sat din *Răchitişu*, de nimene siliţi, nici înpresuraţi, ş-au vândutu ei de bună voia lor toată partea lor câtă să va aleage, giumătate de un bătrân, din sat din *Răchitişu* şi din *Răchitoasai*, cu tot venitul ce va hi aceia-i părţi de ocină şi moşie a lor direaptă, şi aceaia moşie şi parte a lor ce o au vândut dumisale lui Dumitraşco Gheuca, ce-au fost vornic de gloată, pentru *treizăci de lei bătuţi*, ca să-i hie lui direaptă ocină şi moşie vâ veachi (în veci). Aşijderile au venit înaintea noastră Albul şi cu frate-său Gheorghie din sat din *Greci*, de a lor bună voe, de nimene nevoiţi, nici chemaţi, ş-au vândut ei toată partea lor din sat din Greci, giumătate denacincea (din a cincea) parte, di în partea din gios; şi aceaia parte de ocină şi moşie direaptă ei o au vândut lui Dumitraşco Gheuca, vornicul, ce-au fost, pentru *şease ughi bătuţi*, ca să-i hie lui dereaptă ocină şi cumpărătură neclătită vă veachi (în veci). Deci noi, văzând de bună voia lor tocmindusă ei şi plată deplină la mâna lor, noi le-am făcut şi această mărturie dela noi, ca de, să le hie lor de credinţă până ce-şi vor face ei şi alte direase Domneşte i in da sea ne umişaet (şi altul să nu se amestece). Şi pentru credenţa s'au pus şi peceatea oraşului, ca să hie de mărturie bună.

Vleat 7155 Iunie 6 dn

Şi eu Gheorghi părcălabul
de Tutova simtu (sic) martur

(L. P. T. B.)

Nota. — *Răchitişu*, sat pe pârâul Zeletin în judeţul Tecuciu, de unde şi Răchitoasa. *Greci*, sat (dispărut) pe pârâul Bogdana, la sud de Cernaţi. Actul original în posesiunea mea.

LVIII.

1658 (7146) August 30. *Zapis de'a Gheorghie Şeptilici, nemesnicul Bârladului, şi dela Ionaşc Zupcu şoltuzul cu 12 pârgari, pentru o parte de moşie din Văleni, vândută lui Scrâlet şi Tuderachi, din Zorleni, cu 30 galbeni buni.*

Zapis dela Gheorghie Şeptilici, nemesnic Bârladului, şi *Ionaşcu Zupcu* cu 12 pârgari, şi cu alţi orăşăni, din târgu din Bârlad, în cari scriu : „Precum au venit înaintea lor popa Necoară, de Brăiţeni, cu ficiorii lui, Ioan şi Iftimie, nepoţi lui Vrăncian, de Văleni, de a lor bună voe, şi-au vândut a lor driaptă moşie, câtă să va alegi, partea lor din Văleni, din bătrânul lui Vrăncian, a patra parte, cu vad de moară la apa Bârladului, şi cu loc de fânaţ şi de hrană, şi cu tot venitul, ci va hi având, parte popii lui Necoară, nepotul lui Vrăncian, pe care au vândut-o lui Scrâlet şi lui Toderachi di Zorleni, drept 30 galbeni buni", încredinţat fiind zapisul cu pecetea târgului şi alte iscălituri, cum pre larg arată zapisul acesta.

Notă. — Din Condica „Docum. Casei Roşca-Codrianu, din Bârlad" (inedită) vol. II, p. 40. Brăiţenii şi Vălenii, sate în Jud. Fălciu.

LIX.

Iaşi, 1660 (7169) Octomvrie 20. *Ştefan vodă (feciorul lui Vasile Lupu) împuterniceşti pe doi săteni din Băloşeşti (ţinutul Tutovei, plasa Corod) de a-şi ţineà a lor părţi de ocină şi moşie din satul Măstacăni (ţinutul Bacăului), ce erau vândute de nişte rude ale lor. In caz de ne mulţumire să se înfăţişeze la Divan cu dovezile ce vor aveà.*

† **Noi Ştefan voevod boj. milost. gpodar zemli Moldavscoi.** Dat-am cartea Domnii meale cestor oameni din sat din Băloşeşti, lui Dumitraşco şi lui Gligorie, feciorii şi . . . . . nepoţii lui Necoali, să hie tari şi putearnici cu cartea Domniei meale a-şi ţineà şi a-şi opri a lor direaptă ocină şi moşie ce au ei la sat la Măstacăni, nime nici o treabă să n'aibă cu partea lor, ce să o ţie ei cu tot venitul, pentru căci au vândut neşte unche (sic) a lor părţile sale şi li-au dat şi Uricul şi acmù cumpărătorii îi (presură) şi locul lor. Iar cine va . . . . are direase . . . faţă şi să-i aducă să vie să stea defaţă înaintea Domniei meale. Saam gpodinâ veleal.

U Ias, lt 7169 Oct. 20.

(L. P. D.)

Notă.—Pe prima foae a unei coale de hârtie siglată. Jăluitorii, având împuternicirea la mână, urmà desigur, ca, la nevoe, să se adreseze autorităţilor ce erau în drept de a executà poruncile Domneşti.

LX.

1662 (7170) Iunie 7. *Iordachi și soru-sa, Bâia, feciorii lui Costantin, nepoții Savei de Ceucani, vând jumătate sat din Strâmba lui Gavril și lui Pascal, feciorii lui Glegoraș ot Rusi, drept 69 lei bătuți.*

† Adecă eu, Iordachie, și cu soru-mea, Bâia, feciorii lui Costantin, nepoții Savei de Ceucani, scriem și mărturisim cu acest zapis al nostru, precum noi de bună voia noastră, de nime nevoiți, nice asupriți, ce de a noastră bună voe am vândut giumătate de sat din Strâmba, o am vândut feciorilor lui Glegoraș ot Rusi, anume lui Gavrilă și lui Pascal; însă giumătate de sat din Strâmba, ce au fost cumpărătură, cu loc de prisacă, și cu loc de fân, și vad de moară, și de pădure, și cu tot vinitul, derept 69 de lei bătuți, și ne-au dat tot bani gata. Și în tocmala noastră au fost mulți oameni buni, anume: . . . . Chiriac ot B(râ)lad, și Ionașco Bogdan biv postelnic, și Simion Cernea ot Brâlad, și Toma ottam, și *Pânteleiu Căpitan ot volust Tutova, ot Mărășești,* și Ștefan snâ Grozav ot Călimănești, *și Ștefan ot Brâlad biv șoltuz,* ca să le fie lor ocină și moșie dreaptă în veaci, lor și feciorilor lor, și nepoților, și strănepoților lor, ne scumpărată (sic) în veaci. Deci noi, acești oameni buni, învăzând (sic) tocmală de bună voe și plată deplină, ne-am pus și pecețile pentru credința, să să știe.

Vlt 7170 Iunie 7 Dnâ

Iordachie iscal. Bâia. *Az Pânteleiu.*

Ionaşco Bogdan biv postelnic iscal.

Şi am scris eu **Andreiu dascal.**

Notă. – De pe zapisul original scris pe o coală hârtie siglată. Satul Strâmba este aproape de foasta mânăstire Strâmba, com. Târgul Pueşti, jud. Tutova. Pe foaia a doua, ce serveşte de învălitoare, stă scris: „Zapis de Strâmba. Dela Iordachi şi dela soru-sa Bâe, de Ceucani, de giumătate de sat, ce-au vândut'o feciorilor lui Glegoraş de Rusi, adecă lui Gavril şi Pascal, drept 69 lei". Satul şi mânăstirea şi-a luat numele de Strâmba dela vălceaua cu aseminea nume; iar vălceaua dela forma ei strâmbă, ce seamănă cu o ciobotă.

LXI.

Bârlad, 1665 (7173) Septemvrie 1. *Costantin Ţăranul şi Gavrilă Nacul, vornicii de Bârlad, şi Vasile Gurea, şoltuzul, cu 12 pârgari, şi alţi târgoveţi, adeveresc că Pârvul din Popiani au întors banii pentrn o parte de ocină din Băhnari, pe Tutova, vândută de Dumitraşco, feciorul lui Vintilă, când foametea, şi-au întors Pârvu patru galbeni, bani gata, cum şi 40 merţe grâu şi 40 de orzu.*

† Adecă Costantin Ţăranul i Gavrilă Nacul vornicii de Bârlad, i Vasilie Gurea şoltuzul cu 12 pârgari, şi popa Gavril cel domnescu, şi popa Ghiriac, şi Cârstea Gavriţa, şi Simion Cernea, scriem şi mărturisim cu cestu adevărat zapis al nostru: Cum au venit înnaintea noastră *Pârvul din Popiani* de ş-au întrebat (loc alb ca 2 c. m.) ficiorul Cepoiului, pentru o parte de ocină din *Băhnari,* a treia parte, din parte lui Vintilă; s'au fost sculat Dumitraşco, ficiorul lui Vintilă, de o au fostu vândut *când foa-*

metea. După acea, deacă au fostu vândut, au oblicit Pârvul şi i-au întorsu banii înnapoi, patru galbeni, bani gata, şi patruzăci de merţe de grâu, şi patruzăci de merţe de orzu, ş-au luat acea a treia parte de ocină pintru căci s'au aflat dumnealui frate mai aproape,—iar cumnaţii lui n'au vrut să întoarcă. Pintru acea noi, (dacă) am văzut deplină plată, i-am făcut dumisali dela noi acestu zapis, ca să-şi facă şi direase domneşti. Pintru credinţă am pus peceatea oraşului şi noi toţi am iscălit, să să ştie.

U Bârladu, vlt 7173 Sept. 1.

Az Costantin Vornic iscal (L. P. T).

(Nedescifrabil) † Eu Postolachi Bujoranul încă m'am prilejit la această tocmală.

Cârstea Simion Cernea Vasilie Gurea şoltuzu

Az Alexandru Ciochină vorn. ot Bârlad.

Şi eu Cantemir vornic.

(Greceşte, nedescifrabil). (Nedescifrabil).

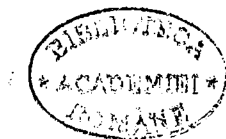
Notă.—*Bahnarii* (sat dispărut) a fost în părţile târguşorului Puieştii, jud. Tutova.

LXII.

1665 (7174) Septemvrie 4. *Eustratie Dabija voevod hărăzăşti mănăstirii Bârnova, din codrul Iaşului, moşiile Pătraşcanii şi Rădăeştii, cu vecinii lor, din ţinutul Tutova, şi nişte vii la Nicoreştii-de-jos, ţinutul Tecuciului. De aseminea hărăzeşte acelei mănăstiri şi vama Bârladului.*

Suret dela Evstratie Dabija vvod, lt 7174 Sept. 4.

Intru numele Tatălui şi a Fiiului şi Sfântului Duh, Troiţă Sfântă şi deofiinţă şi nedespărţită. Eu Evstratie Dabija vvod, cu mila lui Dumnezeu Domn ţării Moldovei. Mulţămită să fie lui Dumnezeu celui ce m'a ales din pântecele maicei miale şi m'au învrednicit a fi Domu ţării Moldovii, pentru a cărue nespusă şi bunătate milă mi să cade mie pururea ca unui Dumnezeu adevărat a mulţămi c'au deşchis mie uşa milostivirii sale şi lumina cunoştinţei de am văzut şi am cunoscut că nici o slavă nu stă pre pământ, ci toate se schimbă şi cu moarte să înpărtăşesc, şi ca floarea se veştejesc, şi ca umbra trec, şi se strică tot omul. Pentru aceia, cu bună voirea Părintelui şi cu sporirea Fiiului şi cu lucrarea Sfântului şi de viaţă făcătoriului Duh, bine am voit Domnia mea, de a noastră bună voire şi cu inimă curată, din tot sufletul nostru, şi cu agiutoriul lui Dumnezeu, prin rugăciunile Prea Sfintei, Prea Curatei, Prea blagoslovitei, Slăvitei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Mariei, şi cu blagoslovenia a patru Arhierei a Moldovei, Kir Ghedeon Mitropolit Sucevei, şi Kir Dosofteiu Episcop Romanului, şi Kir Theofan Episcop Rădăuţului, şi Kir Serafim Episcop Huşului, şi cu voirea, şi cu sfatul Domniei meale şi a tuturor boiarilor noştri, mari şi mici, luat-am Domnia mea pre Domnul Dumnezeu într'agiutoriu de am zidit o sfântă mănăstire ce iaste în codru Eşului, ce se chiamă Bârnova, unde esle hramul sfântului marelui mucenic Gheorghie, şi iarăş sfântului Ioan Novie. Care, acea sfântă mănăstire, de multă vremi au

fost începută a o zidi răpousatul Miron Barnovschi vvod, şi n'au agiuns să o săvârşască. Deci, Domnia mea cu agiutoriul lui Dumnezeu o am săvârşit pre dânsa, pre care o am şi miluit cu doao sate: unul anume *Pătrăşcanii*, la ţinutul Tutovii, cu casă şi cu hăleşteu şi cu moară şi cu vecini şi cu trei prisăci de stupi; şi cu al doile sat, anume *Rădueştii* (sic), iarăşi întru acela ţinut; şi cu nişte *vii*, ce sânt la *Nicoreştii-de-jos*, la ţinutul Tecuciului. *Care acele sate şi vii au fost de baştină giupânesei noastre, Anghelinei, care ea le-a avut dela tatăl ei, Călin, ce au fost vel medelniceriu şi Domnia mea n'am avut cu dânsa feciori din trupurile noastre. Şi s'au tâmplat moartea ei, când am fost, Domnia mea, vel vornic, şi ea mi le-au dat, la moartea ei, mie acele sate şi acele vii danie în viaci.* Şi iarăşi am dat doao roate de mori, ce sânt la Stoeşti pe gârla cea din sus a Putnei, care acele mori sânt dreaptă cumpărătură Domniei mele dela Bejan Gheuca biv vel pitar. Aşijdere Domnia mea am dat şi am miluit sfânta mănăstire, cea de mai sus scrisă, cu vama dela Bârlad. *De acum înnainte vameşul cel mare să n'aibă nici o treabă cu vama Bârladului, ci să aibă a luà banii acei vămi călugării dela sfânta mănăstire, dela Bârnova, ca să le fie lor acei bani pentru tămâe şi pentru untdelemn de pus în candeli şi la alte trebi a mănăstirii.* Şi această milă, adică vama din Bârlad, să nu o ia nime până când va fi mănăstire. Şi iarăşi acei vecini dela acele doao sate, ce li-am dat sfintei mănăstiri, ca să n'aibă a da nici un feliu de dajde, nici zalog, nici lei, nici sulţi, nici ilişi, nici untu, nici ceară, nici cămănă, nici bezmân, nici goştină

de oi, nici disătină de stupi, nici orice feliu de angherie, ce va fi în ţara Domniei mele, de acele de toate să fie în pace. Numai ca să aibă a da ei, odată într'un an, când va eşi *dajde împărătească*, însă, precum or da şi alţi săraci în ţara noastră, iar mai multă nimică altă ca să aibă a-i da. Şi iarăşi, goştină de oi, şi disătină de stupi, ce să va face dela acei ţărani, dintru acele doao sate, ca să aibă a luà călugării ace goştină şi disătină, ca să fie lor acel venit.

Şi iarăşi am dat şi am miluit sfânta mănăstire, ce să cheamă Bârnova, cu 10 sălaşe de ţigani, anume: Ion, feciorul Blagăi, cu fâmeia şi cu copiii lor; şi Ştefan, feciorul Blagăi, cu muiare şi cu copiii lor; şi Necula, feciorul lui Ionaşco, nepot Blagăi, cu fâmeia şi cu copiii lor; şi iarăşi Necula, feciorul Lungului, cu fâmeia şi cu copiii lor; şi Ursul, *giudele*, cu fâmeia şi cu copiii lor; şi Gheorghie, cu fâmeia şi cu copiii lor; şi fratele lui Bejan, cu fâmeia şi cu copiii lor; şi Cofa, cu fâmeia şi cu copiii lor; şi Crucean, cu fâmeia şi cu copiii lor; şi Samson, feciorul Zgurâi, cu fâmeia şi cu copiii lor. Toţi aceştia ca să fie sfintei mănăstiri drepţi robi ţigani, danie şi miluire neruşuită în veaci.

Iar şi părinţii călugări, ce vor fi petrecători la acea sfântă mănăstire, ce să cheamă Bârnova, să aibă a rugà zioa şi noaptea pre Domnul Dumnezeu pentru ertarea păcatelor Domniei mele şi a iubitei noastre Doamne Dafina, şi a răposatei giupânesăi noastre, Anghelinei, fata lui Călin, ce au fost vel medelniceriu, *şi a răposaţilor fiilor noştri*, şi a părinţilor noştri, a moşilor şi strămoşilor noştri. Şi ca să aibă a ne scrie părinţii la pomelnicul cel mare

şi la sfântul jărtvelnic, şi ca să aibă a ne face noao pomenire mare din an în an, până când va sta mănăstirea, sara Paraclis, şi decusară Denie, şi dimineaţa Liturghie, şi după Liturghie la masă ospăţ, mâncare şi băutură fraţilor, după obiceiul sfintei mănăstiri.

Iar hotarul acelor de mai sus zisă (sate) şi vii şi mori, ca să fie, despre toate părţile, după hotarul cel vechiu, pe unde au umblat din veac.

Pentru aceasta (este) credinţa Domniei mele, Evstratie Dabija voevod, şi credinţa boerilor noştri, d-lui Toma Cantacozono vel vornic de Ţara-de-gios, şi d-lui Solomon Bârlădeanul vel vornic de Ţara-desus, şi d-lui Neculai Racoviţă hatman, şi d-lui Stamati vel postelnic, şi d-lui Toderaşco Iordachi vel spatar, şi d-lui Duca vel vist, şi d-lui Grigorie vel pah, şi d-lui Toader Păladi vel stolnic, şi d-lui Miron Costân vel comis, şi credinţa boerilor noştri mari şi mici.

Iar după a noastră viaţă şi Domnie, cine va fi Domnu ţării aceştie să nu strice a noastră danie şi miluire, ci mai vârtos să deà şi să întăriască; iar cine s'ar ispiti a strică a noastră danie şi miluire şi aşezare, să-l strice pre dânsul mânia lui Dumnezeu, şi să-l înghiţă pre dânsul pământul ca pre Daftan şi Aviron, să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Prea Curata a lui Maică, şi de 12 Apostoli, şi 318 părinţi, ce au fost la Nicheia, şi să aibă parte cu Iuda şi cu blăstămatul Arie, în munca cea fără de sfârşit, în veaci, Amin.

Iar pentru mai mare credinţă şi întăritură, am poroncit cinstitului şi credinciosului boeriului nostru,

d-lui Neculai Buhuş vel logofăt, să scrie şi a noasstră pecete cătră adevarată Carte a noastră să o lege.

Notă. – După felul scrisului se cunoaşte că copia, după care am transcris actul de mai sus, este făcută de cunoscutul Gh. Evloghie. La sfârşitul acestei vechi copii. se citeşte următoarea notiţă: „Fiindcă s'au fost dat de mini la d-lui spat, Gavril Conachi, încă din anul 1793, s'au luat acum dela d-lui la anu 1800 Maiu 20". Aceasta desigur pentru că G. Conachi fusăse însărcinat cu cercetarea pricinii iscate între răzăşii de Pleşeni şi boerii Micleşti în chestie moşiilor Pleşenii şi Pătrăşcanii.

LXIII.

Fără an, lună şi zi, desigur 1665 Septemvrie 4. *Izvodul de vecinii hărăziţi mănăstirii Barnova, odată cu moşia Rădăeştii şi Pătrăşcanii, de către Dabija vodă în anul 1665 Sept. 4.*

Izvodu de vecini cine unde sintu să să ştie.

Istratie Lihaci, ot Rădăeşti; Ioniţă zet Lihaci, ottam; Apostul Mutiriţia ottam; Mirăuţi brat Apostul ottam; Obrejie brat tij ottam; Apostul Gangur ottam; Ipatie snâ Habăş ottam; Grigorie Răutul ottam; Rusalin ottam; Bâzarca ottam; Bostaca ottam; Andrieş Croitoru ottam; Grămadă ottam; Pătrăşcanu snâ Ursu Habăş ottam; Fanul ottam; Chirica snâ Onaca ottam; Ştifan snâ Danie ottam; Toader Balmoj ottam; Vlad Muntenu ottam.

Notă. — După lista originală, care, pe verso, are această însemnare: „Fiindu că s'au fostu dat de mini la d-lui spat. Gavril Conachi, încă din anul 1793, s'au luat dela d-lui acum la 1800 Maiu 20". „Fără velet, No. 12". Această notă

este pusă, de cineva din boerii Micleşti. Gavril Conachi fusăse însărcinat cu cercetarea pricinii dintre răzeşii de Pleşeni şi aceşti boeri în chestia moşiilor Pleşenii şi Pătrăşcanii (jud. Tutova), de pe Simila. Vecinii de mai sus au fost trecuţi la mănăstirea Bârnova, odată cu moşia Rădăeştii. N'am găsit o listă şi pentru cei din Pătrăşcani, dar, dacă memoria din cele cetite prin hârtiile respective nu mă înşală, — erau numai doi.

LXIV

1667 (7175) Iunie 4. *Hotarnica Fruntişenilor şi a Balumireştilor făcută de Bejan Gheuca ce-au fost pitar mare,* în urma poruncei ce *i s'a dat de Ilieş Alexandru Vodă* (1667—69).

Milostive şi Luminate Doamne, să fii Măria Dumitali sănătos. Dau ştire Măriii Dumitali că mi-au venit cinstită Carte Măriii Dumitali la noi, să mergim să alegim şi să stâlpim satul Fruntişenii dispre târgul Bârladului. Apoi, dacă vom stâlpi acel loc, să alegem alt hotar, ce este dànie comisului Ştefan (Cerchez) dela Duca vvod şi dela Măria Dumitali. Noĭ, dacă am văzut cinstită Carte Măriii Dumitali, ni-am sărit şi am strâns preuţi şi boeri din Curte Măriii Dumitali, şi orăşăni bătrâni, şi oameni de ţară bătrâni şi tineri. Şi aceşti oameni au socotit de-au ales doi oameni bătrâni şi le-am pus *brazda în cap* şi au mers înnainte pre unde au ţinut *Mafteiu Roşca,* am ales şi am stâlpit. Apoi, deosebi iarăş am socotit de am stâlpit, precum îi spune zapisul de dànie dela Duca vvod şi dela Măria Ta, şi sămnile anume, de unde s'au început a se stâlpi şi a se alege dània Comisului, ce este dela Măriia Ta, despre hotarul târgului Bârladului şi

despre hotarul Fruntişenilor; deosebi de acele locuri din *Valea Trestienei*, dela *Podul lui Clifaş* în gios pe Trestiana până în *hotarul Cetăţuei*, unde este o movilă, şi lângă movilă este o vâlcea ce se chiamă *Dumbrăviţa*; din vălce la deal trece peste drumul ce merge la târgul Bârladului, în sus, spre *Odăile Vinteştilor*, pe lângă Odăile lor despre răsărit şi în sus până în *hotarul Popenilor*, până în *obârşia Vârlezului*, unde este un păr din gios de *drumul Târgului Fălciului*; şi de acole în gios iar spre Odăile Vinteştilor, în gios spre muchea dealului în zarea dealului despre răsărit; şi de acole la vale, în *Valea Balumireştilor*, şi trece peste vale, pe din gios de un *iaz bătrân* ce-au fost acole, şi e (ia) la deal până într'un păr, şi de acole cu sămne prin copaci pre la capetele unor pământuri ce vin despre Odăile Vinteştilor, în sus şi în gios; şi de acole la deal până unde s'au pus sămne; şi de acole iar în spre vale pe deasupra *Brehnii*, mai la vale de zarea dealului spre matca Brehnii până iar la podul lui Clefaş. Iar de acole în sus să începe hotarul Fruntişenilor, dela podul lui Clefaş în sus, alăture cu aceste semne, ce s'au hotărât lui Ştefan Cerchezul despre hotarul târgului Bârladului, şi despre hotarul Fruntişenilor, şi a Popenilor. Iar hotarul Fruntişenilor s'au ales deosebi de acela hotar ce-i alăture cu dànie Comisului, până unde au început a se hotărâ din *drumul cel mare*, din obârşia Iazbâlnii (Iabâlnii). Şi cine au umblat de au stâlpit anume încă-s puşi, au fost: *Preutul Gavril dela Biserica Domnească*, din târg din Bârlad, şi *preutul Chiriac* iar din târg, şi *Bogdan ce-au fost comis*, şi *Cârste Gavriliţă*, şi *Simion Cerne*, şi

Gavril Vornicu de târg de Bârlad, şi *Miha* şi *Proca,* şi *Toma staroste,* şi *Nicoară căpitanul de Covurluiu;* şi cu alţii mulţi, am ales şi am stâlpit cu aceşti boeri şi oameni de ţară. După porunca Măriii Dumitale am făcut dumisale comisului Ştefan această mărturie, dela noi şi dela aceşti oameni buni, şi i-am dat (o) să hie de credinţă la Măriia Dumitale; (şi) să fie Măriia Dumitale sănătos. Şi s'au pus şi pecetea oraşului să se ştie.

Bârlad, let 7175 Iuni 4.

(L. P.

Mai mic robul Măriii Dumitale *Bejan Gheuca ce-au fost pitar mare* fac ştire Măriii Dumitale.

Notă. – Din Condica Doc. Casei R. C. vol. III. fila 4. unde-i deasudra acestui docum. următoareà notiţă, pusă de Stolnicul Ioan Codreanu: „Care hotarnică au găsit'o Sardariu (Dediu) Codreanu la Egumenul de grăjdeni, aproape de stricarea păcei, 1767–69 când au fost Romanţov cu oştile Rusăşti în Moldova, împreună cu alte două scrisori".

Hrisovul întăritoriu dela Iliaş Alexandru Voevod, 1667 (7175) Iunie 9, în care-i introduse întreagă această hotarnică. e publicat în Uricariul lui Codrescu, 1889, vol. XI, pag. 278

LXV.

1668 (7176) Maiu 3. *Răzăşul Ilie şi cu ai săi dărueşte biv stolnicului Toader Pălade părţile lor de moşie din Mânzaţi.*

† Adecă noi, Ilie cu frati-meu Neculai şi cu sora noastră Anna, şi cu nepoata noastră Anghelina, fata fratelui nostru, lui Dorofteiu, scriem şi mărturisim cu cestu zapis al nostru, de nimene siliţi nice

nevoiți, ce de a noastră bună voe am datu și am dăruitu toată parte noastră den moșie dela *Mânzați,* câtă să va aleage, parte tâtâ-nea nostru, lui *Costantin Trelea vătămanul de Portăreaștii,* care parte am datu este din bătrânul lui Pânteleai, am datu și am dăruitu dumisale lui Toder Păladi biv stolnic. Așijderea am datu și am dăruitu eu Ilie cu femeia me, Sofronie, câtă parte să va alege a femei melea, despre frații, despre ficioriii lui *Gligorie Ciornei,* care parte iaste din bătrânul (loc alb, ca 3 c. m.), ce să va vini, parte femeii mele, noi amândoi de bună voe noastră am datu și am dăruitu dumisale, lui Păladi stolnic, să aibă dumnelui a-și face și direase domneaști. Și, cându am datu și am dăruitu, cui mai sus scrie, fost-au dumnealui Ionașco Bogdan stolnic, și dumnalui Gheorghiți Bogdan comis, și Vasilie pitar, și Dumitrașco Epurea vornic de portă, și *Cănălachi sân Isar,* și Neculai Ionășcuță snâ Itrim ot Zmieni, și Postolachi snâ Drăgan otam, și Ionașco șelarul ot Susenii, și Neaculai snâ Ionașco otam, și Bucioc snâ Crețul otam, și alți mulți megieși de penpregiur s'au tâmplatu cându am datu. Și noi, ne știindu carte, pentru credința n(e)-am pus degitelea, și acești boeri toți au iscălit și s'au pus degitelea ca să să știe.

Ot Băcani, vlt 7176 Mai 3.

Az Ionașco Bogdan stolnic iscal

Ilie Neculai Anna

Sofronie *Az Canulachi Isar iscal* Anghilina

Az Dumitrașc Epure iscal.

Neculai Ionăşcuţă Bucioc

Postolachie Ionaşco Neculai snâ Şelaru

† Ermonah Echim marlur

Notă. – Zapisul acesta fost-a publicat şi în *Doc. Bârlădene*, v. III, p. 144, pe scurt, precum a fost găsit reprodus în Condica respectivă. Se imprimă aici însă după original, cum vedem, cu semnăturile dănuitorilor şi marturilor.

Ieromonahul Echim (Ioachim) erà unul din rezeşii de Portăreşti, sat ce exista, pe la 1668, dar acum dispărut de mult.

LXVI.

Bârlad, 1669 (7177) Ianuarie 23. *Zapis făcut înaintea lui Ion vornicul de Bârlad şi a şoltuzului Gavriil cu 12 pârgari, şi alţi târgoveţi şi oameni dela ţară, câţi s'au prilejit la ziua târgului, prin care adeveresc că Maria, nepoata lui Andrieş, feciorul lui Văscan de Giurineşti, a dăruit partea dânsei din Stângăceani, ce este pe apa Smilei, a 6 parte,—lui Vasilie vtorii postelnic.*

† Adecă Mariia, fata Maricăi, nepota lui Andreiaş, fâciorul lui Văscan de *Giurineşti,* scriem şi mărturisim cu cestu zapes al meu: Cum eu de bună voiia mea, de nimene silită, nice împresurată, am dat eu cu ficiorii mei, carii i-am făcut eu, partea mea ce iaste direaptă ocină şi moşie, din sat din *Stângăceani,* ce iaste pe apa Smilei, dela mama mea, dela Mărica, ce mai sus scrie, din partea lui Andreiaş, aşeasea partia ; această parte de ocină şi moşie am dat danie dumisale lui Vasâlie vtorii

postialnic, ca să-i hie dumisali direaptă ocină şi moşie; şi dumisale, şi giupâneasăi dumisale, şi cuconilor dumisale, din tot locul cu tot vinitul, ce va hi avându aceaia parte; cu vatră de sat şi cu vad de moară în apa Smilei, şi din ţarină, şi din fânaţ, şi din pădure, şi din tot vinitul, să-i hie dumisale, neclătită în veaci; iar alţi fraţi ai mei sau din ruda mea, ca să n'aibă ei a să mestecà nice dânâoară în veaci. Şi această tocmală şi zapes de danie s'au făcut denaintea dumisale lui *Ion vornicul de Bârlad,* şi *şoltuzul Gavril* cu doispreace pârgari de Bârlad, şi Cârstea Gavriţa dea acole, şi Simion Cernea ottam, şi alţi oameni buni, ce s'au prilejit la *zua târgului Bârladului.* Deci noi, dacă am văzut bună voe şi tocmală dela dânşii, noi încă am făcut această mărturie şi zapes dela noi, să-i hie dumisale de credinţă pără ce-şi va face şi direasâ domneşti, pentru credinţa ne-am pus peceţile şi iscăliiturile, să să ştie. *Şi eu Costantin Iftimie am scris zapisul.* U Brâlad, 7177 Ghen. 23 dni.

Maria Costantin Savin Ion

(L. P. T. B.) Simion Cernea

Az Ion vornicul iscal Cârstea. (Două semnături cu propriul condeiu, din care una grecească, nedescifrabile).

Notă. – Satul *Giurineştii* este acel de pe Horiiata, iar *Stângăceanii* – de pe Smila, lângă Bicani. *Ion vornicul* – să nu fie Niagul? Zapisul acesta este publicat cu oarecare prescurtări şi în *Doc. Bârlădene,* vol. III, p. 107, fără semnături.

LXVII

Bârlad 1675 (7183) Aprilie 1. *Necula, fe-ciorul lui Toader Coţman, vinde un bătrân, din hotarul Tunsăşti, paharnicului Ştefan (Cerchez), drept 30 lei buni, — faţă fiind Ghiorma vornicu de Bârlad şi alţi marturi.*

† Adecă eu Necula, feciorul lui Toader Coţman scriem şi mărturisescu cu cestu zapis al mieu : de bună voe me am vândut un bătrân din sat din Tonsăşti, de pe Bogdana, care moşie mi-i mie dela moşiul nostru, dela Petre Coţman ; deci eu om (o am) vândut dumisali *paharnicului Ştefan,* dirept trei zăci lei bini (buni), ca să fie dumisale moşie în veci, dumisale şi giupânesăi dumisali. Şi s'au prilejit dumnelui Carpu şi Abaza vornici portă, şi Necula Buta vornic de portă, şi Dabije comis, şi *Ghiorma vornicu de Bârlad.* Şi pentru credinţa mi-em pus degetul şi aceşti boeri au iscălit. Şi eu Vasilie Gâlcă am scris, însă bătrânul meu este despre răsărit. U Bârlad, lt 7183 Ap. 1.

† Necu ● la Coţman.

Buta (L. P.) vornicul. *Az Carpu Rusul iscal. Az Abaza vornic. Az Dabija comis iscal. Az Ghiorma vornicul.*

Pe verso : † Zapis dela Necula Coţman pe un bătrân din Tomceşti, pe Bogdana.

Notă—Tomceştii se ţin tot de moşia Tunsăşti. Paharnicul Ştefan se înţelege Cerchez, ginerile lui Enachi Paladi postelnicul, care Cerchez este ctitor înnoitor şi înzestrător al Mănăstirei Grăjdeni, în an. 1687, din apropierea Bârladului.

LXVIII.

Bacani, 1675 (7183) Martie 6. *Dumitraşc din Hulpăşeni, cu femeia sa Anghelina, parte dăruesc şi parte vând în 28 lei buni lui Toader vornicul de Bârlad, feciorul lui Costantin Bujoranul, nişte părţi din iazul din jos şi un vad de moară în pârăul (Similei).*

† Adecă eu Dumitraşco, den Hulpăşeani, şi cu femeia mea, Anghelina, scriem şi mărturisim cu cestu adevărat zapis al nostru: Cum noi de nimi siliţi, nici asupriţi, ce de a noastră bună voe am dat şi am dăruit partea noastră câtă să va aleage den matca pârăului, din iazul den gios, cu vad de moară, dumisale lui *Toader vornicul de Bârlad, ficiorul Bujoranului Costantin,* ca să-i fie dumisale danie în veaci, şi cuconilor dumisale; aşijderea şi neşte părţi de cumpărături ce-am avut într'acel iaz ce mai sus scriem, iar i le-am vândut, dumisale lui Toader, derept 28 lei buni, ca să-i fie dumisale driaptă cumpărătură şi moşie în veaci. Cari părţi au fost a lui Terchil şi a Mohoriatoei, aceale părţi ce-am vândut. Iar pentru danie ce-am dăruit, cine să va ispiti dintru (fra)ţii mei şi a femeii meale (ca să strice) acela să fie treclet şi proclet şi afurisit de 318 oteţi (părinţi). Şi, când am făcut această tocmală, danie şi cumpărătură, făcutu-s'au denaintea dumisale lui Toader Păladie ce-au fost vtstearnic mare, şi lui Neculaiu căpitanul den Curte, den Zmeiani, şi lui Buciumaş deacolo, şi a lui Corlat Uricariul dela Horiiata, şi a popii lui Ionaşco ottam, şi a lui Arsenie ottam,

şi a lui Glegoraşco ottam, şi a popii de Bacani, şi a Stratului ottam, şi lui Dumitraşco Băltăgel din *Ghicani*, şi a popii lui Avram ot Hulpăşeani, şi altora a mulţi oameni buni, de prin prejur, — ca să aibă a-şi face dumnealui şi drease domneşti pre acest zapis al nostru. Pentru mai mare credinţă ni-i-am pus peceţile şi aceşti boiari cari mai sus scriu, să să ştie. U Bacani, lt 7183 Mart. 6.

Az Toader Păladi vist. iscal. *Ion pist*

Ne(L. P.)culai căpitan Stratul(L. P.)ot Bacani.

Az Dumitraşco Băltă(gel) iscal

Dumitraşco Scântei iscal. *Popa Avram.*

Notă.—După original. Iazul şi vadul de moară au fost pe pârăul Similii, cam în dreptul fostului sat Hulpăşenii, dispărut de mult. Acest sat a existat, la răsărit de Suseni, pe coasta de apus a dealului Horarit şi mai din sus de curmătura acestui deal, pricinuită de trecerea unui drum din valea Bogdănii în a Similii, — pe unde se mai zăresc şi astăzi nişte nuci şi alţi pomi. Rămăşiţe de ezătură să văd acolo unde-i jumătate de cale între Floreşti şi Bârlad, şi unde a fiinţat până pe la 1880 şi o crâşmă de-i zicea „La Cărăuşu".

LXIX.

1676 (7184) Februarie 25. *Orăş şi fraţii lui, feciorii Mihului şi nepoţi de fiică lui Mafteiu Roşca, din Bârlad, vând paharnicului Ştefan (Cerchez) cu 148 lei părţile lor din Bereşti, la obârşia Chinejei.*

† Adică eu Orăş şi Romaşco şi Nastasca şi Măricuţa, feciorii Mihului şi a Angheliţii, scriem şi mărturisim cu acest zapis al nostru de nime siliţi nici

asupriţi, ce de a noastră bună voe, am vândut părţile noastre din sat din Bereşti ce-s la obârşia Chinejăi; care sat mi-i moşie di pi mama noastră Anghelița, dela moşul nostru Maftei Râşca (recte Roşca); acest sat, patru părţi a noastre, li-au vândut d-sale paharnicului Ștefan, dirept o sută şi patru zăci şi opt de lei, pe patru părţi a noastre, fără parte Irinii, a surorii noastre, care nu s'au vândut. Deci noi am vândut d-sale ca să fie moşie dumisale în veci, şi giupânesăi dumisale şi cuconilor dumisale, şi i-am dat şi zapis cel bătrân dela moşii miei, şi ca să aibă a-şi face drese domneşti. Şi în tocmala noastră s'au prilejit dmlui Ştefan Scârlet postelnicul şi Alexandru Cerchez şi Ioniță Isor şi Stratul căpitan şi Trifăil şi Cane şoltuzul cu 12 pârgari de Bârlad. Şi pentru credinţă ni-am pus degetele şi aceşti boeri au iscălit şi şi-au pus şi pecete oraşului. Şi eu Vasile Gâlcă am scris.

U Bârlad, let 7184 Fevr. 25.

† Orăş. † Romaşco. † Nastasca. Ioan Isar, Ştefan Scârlet postelnic. Alexandru Cerchez. Măricuța. Stratul Căpitan.

Notă.—Publicat de d-l Ghibănescu în *Ispisoace și Zapise*, vol. IV, partea I, Iaşi, 1914, pagina 3-4,—unde d-sa ne spune: „Copia zapisului original e din anul 1812 April 2, cum arată însemnarea: „de mine s'au posleduit şi iaste întocmai după cel adevărat. Toader Nor sulger",— şi este încredinţată de logofătul Balş; iar în 1846 Sept. 3, judecătoria de Covurluiu o întăreşte sub No. 2403, iscălind: S. Fote, K. Miclescu; Director, Lateş".

Anghelița erà fata lui Mateiu Roşca din Bârlad (A mea broşură „Fraţii Gh. şi Nec. Roşca Codreanu", pag. V).

LXX.

Iaşi, 1676 (7184) Martie 18. *Antonie Rusăt voevod înputerniceşte pe Costantin Jora şi pe Vasile Gheuca a opri şi a ţinea satul Jorăşti, şi părţile din Romăneşti, Comăneşti şi Hărmăneşti, pe Jăravăţ,—pe care le ţine Vrabie cu nepoţii lui, până vor da aceştia un uric de ţigani a lui Simion Jora.*

† **Noi Antonie Rusăt voevoda boj. milost. gpdar zemli Moldavscoi.** Dat-am cartia Domnii miali boiarilor noştri, lui Costantin Jora, ce-au fost armaş mare, şi lui Vasilie Gheuca logofătul al doile, şi pre cine vor trimete, să fie tari şi putiarnici cu Carte Domnii miale a opri şi a ţine satul *Jorăştii* şi părţile din *Romăneşti* şi din *Comăneşti* şi din *Hărmăneşti* pre Jăravăţ, carile le ţine Vrabie cu nepoţii lui, să aibă a le opri despre dânşii, până or (vor) da un uric de ţigani a lui Simion Jora, să nu-i lasă nici să are, nici să cosască, nici să facă nici o hrană pre aceale moşii, până nu vor da uricul. Şi nime să nu cutiaze a ţinià sau a opri înaintea cărţii Domnii miale; iar cui va părià cu strâmbul să vie să ste defaţă înaintea Domnii miale. Inac ne budet.

U Ias, 7184 Mart. 18.

(L. P. D.)

Ilie Sturzea vel vornic, tâmplându-se (lipsă) vel logofătul.

Notă. – Pe prima foae a unei jumătăţi de coală; iar pe foae a doua, ce servă de învălitoare, se citeşte: „Zapis ot Romăneşti".

LXXI.

1676 (7185) Octomvrie 6. *Sofiica, fata Zahariei din Gherghești,— dăruește nepoților săi, părțile de moșie ce le aveà în Gherghești, Zmeiani, Români (pe apa Similii), Strâmba, Coțmănești (pe apa Tutovei), și Doncești (pe apa Cohurluiului) ca să-i fie pomană.*

† Adecă eu Sofiica, fata Zahariei de Gherghești, scriu și mărturisescu cu cestu adevărat zapis al mieu la mâna dumisali cari sântu nepoților miei, feciorii Acsiniei, anumi dumisale lui Gavril și Mălancăi, precum să să știi că m'am îndurat eu de bună voia mea, m'am îndurat, de le-m dat eu partea mea de moșie den sat den Gherghești, și de sat den Zmianie, și din Români, de pe apa Smiliei, și din sat din Strâmba, și den Coțmănești, de pe apa Tutovei, și den sat din Doncești de pe apa Cohurluiului; am dat eu partea mea dentr'aceste locuri, cari mai sus scrie, cu tot venitul ce să va veni, den câmpu, și din pădure, ce iaste cu loc de prisacă, și cu pomeți, și den vad de mori, și cu vatră de sat, și cu loc de fânaț, ca să-mâ fie mie pomană și lor moșie în veace, și cuconilor lor, și nepoților, și strănepoților, să le fie lor moșie în vece. Și, când am făcut eu acesta zapis la mâna lor, au fost mulți oameni buni, anumi preutul Ștefan, și Deonisie călugărul, și dumnelui Gheorghie, feciorul lui Mafteiu Biniei de Gherghești, și Irimiia, feciorul lui Costantin Giuncului de Tătăreani, și Iosip de Onești, și Petre, feciorul lui Andreiu de Gherghești, și alți mulți. Și, pentru mai mare credință, ne-am pus și degetele

şi iscăliturile. Şi am scris eu Costantin dascalul ot Strâmba. Lt. 7185 Oct. 6.

Eu Sofiica *Iero(mona)h Dionisii*

martur *St Ştefan* (preut). Gheorghie

Az Costantin iscal *Az Irimie Giuncul iscal.*

Notă.—Gherghеştii, sat pe apa Studinețului; Zmeenii şi Românii, pe unde-s Băcanii de azi, pe apa Similei; Strâmba şi Coţmăneştii pe apa Tutovei; iar Tătăreanii pe Pereschiv;—toate în jud. Tutova.

LXXII

Iaşi, 1680 August. *Dositeiu patriarhul Ierusalimului încuviinţază vinderea moşiei Rădăeştii, din jud. Tutova, ce erà hărăzită mănăstirii Bârnova, de Dabija Vodă, pentru a se cumpăra în locul ei nişte dughene, în Iaşi, pe Uliţa Rusească.*

(L. P. P.)

† **Dositeiu Patriarhul sfintei Cetăţi a Ierusalimului şi a toată Palestina.** Atât legile biericeşti şi civile, cât şi novelile şi poruncile împărăteşti, socotesc cu totul nedreaptă şi nelegală vânzarea şi schimbul lucrurilor biericeşti şi mai cu seamă a imobilelor. Totuşi despre lucrurile mobile şi imobile, aparţinând Ierusalimului celui sfânt, marele Justinian, adresându-se prea fericitului Patriarh al Ierusalimului, Petru, zice: „Cât priveşte cele ce sânt prohibite, biserica sfintelor locuri poate să vândă acareturile sale, făcându-se un decret al Arhiepiscopului acestui oraş; iar preţul căpătat să se între-

buinţeze pentru stingerea împrumutului de bani ce i s'a făcut pentru cumpărarea de bunuri şi pentru alte averi. S'a scris la 15 zile înainte de Calendele lui Iunie (16 Maiu) sub consulatul lui Belizariu". De aceia, un oarecare sat numit Rădăeşti, aşezat în ţinutul Tutovei, pe Bogdana, pe care l'a închinat mânăstirei sfântului mormânt, numită Bârnova, răposatul Ioan Eustratie Dabija voevod şi prea strălucita sa soţie, doamna Dahina, care, la zisa mânăstire, s'au făcut cu totul noui ctitori.

Pentru a mări venitul zisei mănăstiri, amintita doamnă, Dahina, şi prea cinstitul ei ginere, chir Gheorghe Roseti postelnicul, şi Eu însumi am socotit, că pomenitul sat, —fiind fără însemnătate, să se vândă. Astfel cu consimţimântul nostru al tuturora s'a dat şi vândut în chip drept şi legal prea cinstitului boeriu chir Vasile Ghioca, marele vistier, pentru 350 lei (aslani), cu care s'au cumpărat şi s'au dobândit zisei mănăstiri prăvăliile ce să află aici, în Iaşii iubitori de Dumnezeu, în Uliţa Rusască. Deci, pomenitul sat Rădăeştii este în chip legal proprietate desăvârşită a zisului boeriu, chir Vasile visternicul, şi a copiilor, şi a moştenitorilor săi, de acum şi în veci.

De acum înainte nici din parte Sfântului Mormânt cinevà, nici din partea ctitorilor, nu va supără nimeni pe domnia sa, pe copiii şi pe moştenitorii săi, pentru amintitul sat, fiind sub greutatea unul blăstăm ne deslegat şi veşnic.

Drept dovadă s'a dat domniei sale scrisoarea defaţă a Smereniei Noastre.

Iaşi, în anul Mântuirii 1680, luna August

† **Dositeiu al Ierusalimului**

Notă. — După scrisoarea originală ce este în grecește. Traducerea s'a făcut de d-l O. Tafrali profesor universitar. Dositeiu se găsià în Iași, când a făcut această scrisoare, prin care desleagă vinderea moșiei Rădăești, în scopul de a se cumpără dughenele de pe Ulița Rusască. Este de admirat mărimea și frumusețea iscăliturii ce o face Patriarhul pe acest act.

LXXIII.

Fără veleat (către 1680). *Dumitrașco Călin șoltuzul cu 12 pârgâri din târgul Bârladului adeveresc o danie ce se face lui Gheorghie Bogdan ce-au fost comis.*

„Un zapis cu multe mărturii, oameni buni, *Dumitrașco Călin șoltuzul* cu 12 pârgari de târgul Bârladului, și Crâste Gavrița, și popa Gavril, tot deacolo,— scriind și mărturisând cum au venit înaintea lor, de a lor bună voe, *Gavril, feciorul lui Vasâle, fratele lui Tămâe, nepot lui Căpățînă,* de au dat și au dăruit a sa driaptă ocină și moșie, toată partea sa câtă să va alegi dela Poloceni, ce este dela părinții săi; și altă parte de ocină, tot dintr'acel sat din Poloceni, care și lui i-au fost cumpărătură dela Niagul;—și li-au dăruit lui Gheorghii Bogdan, ce au fost comisu, — den vatra satului și den țarină, cu tot venitul“.

Notă. — Extrasul acesta este din hrisovul lui Costantin vvod, dat la 2 August 1685 (7193), lui Lupașco Bogdan agă, feciorul lui Gheorghiță Bogdan *ce-au fost comis,* — prin care îi confirmă cumpărăturile a 12 trupuri de moșie, din diferite localități ale județelor Tutova și Tecuciu. Actul șoltuzului, Dumitrașco Călin, este amintit fără a fi datat. Gheorghiță Bogdan trebue să fie fecior lui Bogdan stolnicul, care sem-

nează ca martor într'un act din 1670 (7178) Iunie 1. Dar când oare Dumitraşco Călin a fost şoltuz la Bârlad?

Preotul Gavril, Crâstea Gavriţă şi Gheorghiţă Bogdan ca comis au fost contimporani cu Călin,—deci acesta trebue să fi fost şoltuz pela 1680. Iată de ce am datat actul cu circa 1680. Satul Poloceni sau Polocin, cum se numeşte astăzi, se află pe pârâul Tutova, nu departe de Gara Tutova şi în spre nord-vest dela aceasta.

LXXIV.

Iaşi 1682 (7190) August 8. *Duca Vodă, motivat de jăluirea lui Ion, feciorul Nastasiei de Fichiteşti, asupra lui Vasile, feciorul diaconului deacolo, porunceşte lui Iurga, părcălabul de Tutova, că, dacă va fi cu dreptul, să plinească (sechestreze) cele 240 vedri de vin dela Vasile; iar în caz când acestuia i-ar păreà cu strâmbul,—să le dea părţilor zi pentru a se înfăţişà la Divan.*

† **Noi Duca voevoda boj. mil. gdar zemle Moldavscoi i zemle Ucrainscoi.** Scriem Domniia mia la sluga noastră la *Iurga părcalabul de Tutova,* dămu-i ştire ca Domniei miale s'au jăluit Ion, feciorul Nastasiii de Fichiteşti, pre Vasilie, feciorul diaconului diacolo, zicându cum iaste dator cu doa sute şi patru zăci de vedre de vin pre zapis ce are dela mâna lui şi acmù îl poartă cu cuvente den zâ în zâ şi n'a să-i plătiască. Pentru acest lucru, dacă vii vedè Cartia Domnii miale, iar tu să socoteşti de va hi aşè precum s'au jăluit, numai să-i plineşti vinul lui Ion de pre (dela) Vasile, iar lui, de-i va părè cu strâmbol, să le dai zâ să vii defaţă, şi pre poveste lor să le faci şi o mărturie, să avem ştire. Toe pişim. Saam gpodin vealel.

(L. P. D.)

Notă. — Satul Fichiteştii este şi astăzi pe părăul Pereschivului, jud. Tutova.

LXXV

1685 (7193) Martie 21. *Chiriac şi cu ai lui, vând jumătate de bătrân, din moşia Romăneştii, de pe Jeravăț, visternicesăi Gheucăi, în 12 lei.*

† Adecă eu Chiriac, feciorul Nemţăi, cu femeia mea, Catrina, cu cumnàtul mieu, Ariton, cu sorumea, Mariia, scriem şi mărturisim cu acestu adevărat zapis al nostru, precum noi de nime siliţi, nice asupriţi, ce de bună voia noastră am vândut dumisali giupâneasăi visternicesăi Gheucăi giumătate de bătrân din si[li]şte dela Româneşti, din bătrânul lui Epurea, în 12 lei, bani buni, cu tot vinitul ce să va aleage, parte acestei giumătate de bătrân, din bătrânul lui Epurea, ... cu vatră de sat şi cu câmp de ţarină, . . . fânaţ şi cu livezi de pomi . . . . . şi cu tot vinitul ce să va . . . cestui giumătate de bătrân, cum mai sus . . . dumisali dreaptă ocină şi moşiia . . . şi nepoţilor şi strănepoţilor dumisali . . moşiia în veci ne clătită. Şi la tocmala . . . . prilejit d-lui vătavul Lupan şi Ştefan Păcurariu, Gavril snâ Dumitru şi Năţurde ot Bâr(lad), Simion Sânge-Alb ottam, şi Alexandru snâ . . . . . , şi popa Albul ot Bărzăeşti, şi Iordachi . . . . Arion snâ . . . . ot Brăiţeni, şi . . Rădianul . . . . şi înaintea a mulţi . . şi bătrâni. Şi, pentru credinţa, am şi iscălit.

Vlet 7193 Mţa 21 dni.

Az Lupan vătav iscal. Ştefan Păcuraru.

Kiriac vnuc Nemţăi. ✝ *Popa Albol iscal.*

Ga..vril de Bărzăeşti. *Az Iordachi iscal.*

Ari..ton. Simion Sânge alb. Nafurde.

Arion. Alexandra. Stahie. Aftenie.

Notă.—După originalul, scris pe o coală hârtie siglată, din care lipsind o parte,—lipsurile de rânduri şi cuvinte le-am însemnat cu puncte.

LXXVI.

Iaşi, 1685 (7193) August 20. *Costandin voevod întăreşte lui Lupaşcu Bogdan agă mai multe cumpărături de trupuri de moşie, dela diferiţi răzăşi din judeţele Tecuciu şi Tutova. Pentru vânzarea trupului de moşie din Poloceni adevereşte şi Dumitraşco Călin şoltuzul cu 12 pârgari din târgul Bârladului.*

Noi Constandin vvod boj. milost. gpodar zemli Moldavscoi. Adecă au venit înainte Domniei mele şi a lor noştri moldoveneşti boiari, a mari şi a celor mici, credincios boeriul nostru Lupaşco Bogdan agă, feciorul lui Gheorghiţi, ce-au fost comis, şi ne-au arătat :

1) Un zapis cu multe mărturii, oameni buni, Ion şi Ilie şi Nedelcu, din Denisăşti, scriind şi mărturisind cum au venit înaintea lor, de a iai bună voe, Varvara, fata Stancăi, de au vândut a sa driaptă ocină şi moşie, toată partea sa, un bătrân din sat Dănişăni, lui Vasâli Dămian, drept 80 de taleri de

argint; iar *Vasâle* au vândut lui Gheorghie Bogdan comisul, din vatra satului şi din câmpu, şi din ţarină cu săpături, şi cu vad de moară într'apa Tutovei, ce este în ţinutul Tutovei.

2) Aşâşdere şi alt zapis cu multe mărturii, oameni buni, Ion Udre, din Glăvăneşti, şi Grigori a Ursoaei, şi Tofan Răpedi, şi Vasâli, fratele lui Tofan, şi a lui Gavril, şi Grăjdianu, — scriind şi mărturisind, cum au venit înaintea lor, de a lui bună voe, Simeon, ficiorul Dobrii, de Glăvăneşti, de au vândut a sa driaptă ocină şi moşie un vad de moară într'apa Zeletinului, vadul de gios, lui Ion Rusăi, din Putredeni, iar Ion Rusă l'au vândut lui Gheorghiţă Bogdan comisul, drept 60 de taleri bătuţi.

3) Aşijdere şi alt zapis cu multe mărturii, boeri, Toader Paladi, ce-au fost stolnic mare, şi Toader şi Ion Bujoranul, şi Costantin şi Pavăl Bâtcă, din Greci, şi Simeon din Hulpăşăni, — scriind şi mărturisând cum au venit înaintea lor de a lor bună voe, Merăuţă cu feciorii săi, de au vândut a lor driaptă ocină şi moşie, câtă să va alege, partea socru-său, lui Gavril, şi a soacră-sa, a Ioanei, din sat din *Ibăneşti,* din bătrânul Putnenilor, ce este în ţinutul Tutovei, lui Gheorghie Bogdan comisu, drept 30 de taleri.

4) Şi alt zapis cu mărturii dela mulţi oameni buni, Ianachi ce-au fost visternic, şi Costandin jicnicerul, şi Negre stolnicu, şi Roşca şi Vetriş vornici de poartă, scriind şi mărturisind, cum au venit înaintea lor de a ei bună voe Ioana Căzăceasa cu feciorii ei, Ion şi Gavril, de au vândut a lor ocină şi moşie, cât să va alegi, din sat din *Hulpăşăni,*

şi din *Ibăneşti*, ce sânt pre Simila, în ţinutul Tutovei, — lui Gheorghie Bogdan comisul, drept 40 de galbeni.

5) Şi alt zapis cu multe mărturii, oameni, boeri, Toader Păladi visternic, şi Toader Bujoranul, şi Neculai de Zmiani, şi Dumitraşco deacolo, şi Ion Bujoranul, — scriind şi mărturisind cum au venit înaintea lor de a lor bună voe Ionaşco, feciorul lui Ionaşco de Negreşti, de au vândut a sali driapte ocini şi moşii din sat din *Hulpăşăni* şi din *Ibăneşti*, cât să va alegi părţile lui, ce este în ţinutul Tutovei,—lui Gheorghie Bogdan comisu, drept 20 taleri de argint.

6) Aşişdere şi alt zapis cu mărturii, oameni buni, Crăciun şi Porhirie, şi Necula din Floreni, şi Strătulat din Pătrăşcani, şi Postolachie din Bicani, şi Simion deacolo,--scriind şi mărturisind cum au venit înainte lor, de a lui bună voe, Toader, feciorul lui Iftodi, din Hulpăşeni, de au dat şi au dăruit ale sale drepte părţi de moşie din sat din *Hulpăşeni*, şi din *Ibăneşti*, cât să va alege, parte lui Costandin de Bicani, şi a fraţi-ni-său, a lui Dumitraşco, — lui Gheorghiţi Bogdan comisul, din vatra satulut, din câmp, din ţarină, din tot locul cu tot venitul, şi cu vad de moară, drept 30 taleri.

7) Şi alt zapis cu mărturii, oameni bu i, Neculai, feciorul lui Frim de Zmeeni, şi Ionaşco Şălarul de Suseni, şi Stratul de Băcani, şi Pavăl, fecior lui Bâtcă, de Portăreşti, şi popa Buguţa deacolo, şi *Dionisie igumenul dela mănăstire dela Fătăciuni*, scriind şi mărturisând cum au venit înaintea lor, de a lor bună voe, Costandin Şoitul, şi fratele său, Du-

mitraşco, de au vândut a lor drepte părţi de ocină şi cumpărături, a treia parte dintr'un bătrân, din sat din *Ibăneşti*, şi din *Hulpăşeni*, lui Gheorghiţă Bogdan comisul, drept 90 taleri de argint, ce este în ţinutul Tutovei, cu vad de moară, şi din vatra satului, din câmp, şi din ţarină, şi tot venitul.

8) Şi alt zapis cu multe mărturii, oameni buni, *Calistru igumenul dela mănăstire dela Fătăciuni*, şi Racleş vătavul de Stolnicêni, şi Toader Bujoranu, şi Grădescul pitar, scriind şi mărturisind cum au venit înaintea lor, de a lui bună voe, Neculaiu, feciorul lui Zavantie de Ivăneşti, de au vândut a sa dreaptă ocină şi moşie, toată partea câtă i să va alege despre înmăsa (mamă-sa) Nastasie, fata lui Hilimon, din sat din *Ibăneşti*, din bătrânul Hilimoneştilor,—lui Gheorghie Bogdan comisul, drept 30 taleri de argint, ce este în ţinutul Tutovei.

9). Şi alt zapis cu multe mărturii, boeri şi oameni buni, Toader Paladi stolnicul, şi *Gavril şi Ciochină vornicii de Bârlad*, şi *Canolachie Isar*, şi *Echim călugàrul de Portăreşti*, şi *popa Andreiu din Băcani*, şi Neculai de Zmeeni, şi Buciumaş deacolo, şi Toader Bujoranu de Fruntişăni,— scriind şi mărturisind cum au venit înaintea lor, de a lui bună voe, Stratul, feciorul Irimiei Sărăcuţul de Băcani, de au vândut părţile de moşie a lui *Vasile Cheptănariul* dela *Ibăneşti* şi dela Hulpăşăni, din bătrânul Putnenilor, ce este în ţinutul Tutovei, lui Gheorghie Bogdan stolnicul, drept 30 taleri; care părţi de ocină au fost şi Stratului dela Vasile Cheptănariul pentru o *biholiţă* ce-au plătit pentru dânsul la Dumitraşc Epure,— din vatra satului, din câmp, din ţarină, din (tot) hotarul cu tot venitul.

10) Şi alt zapis cu multe mărturii, oameni buni: Simion medelniceriul, şi Liciul de Polocineşti, şi Ion Nuţul deacolo, şi Alexandru, şi Ion Măciucă deacolo, scriind şi mărturisând cum au venit înainte lor, de a lor bună voe, Ion Giudele de Polocineşti, de au vândut a sa parte de ocină din sat din *Ibăneşti;* şi Gavril cu femeia sa şi-au vândut parte lor de ocină din Şăbâneşti, cât să va alege, şi Tudor din Poloceni, au vândut partea lor din Şăbăneşti lui Şandru, iar Şandru li-au vândut lui Gheorghe Bogdan comisul, drept 100 taleri de argint.

11) Aşijdere ni-au arătat un zapis cu multe mărturii, oameni buni, *Dumitraşco Călin şoltuzul cu 12 pârgari de târgul Bârladului,* şi Crâste Gavriţa, şi popa Gavril, tot deacolo. Scriind şi măturisind cum au venit înainte lor, de a lor bună voe, Gavril, feciorul lui Vasile, fratele lui *Tămâe,* nepot lui Căpăţină, de au dat şi au dăruit a sa driaptă ocină şi moşie, toată parte sa, cât să va alege dela *Poloceni,* ce este dela părinţii săi, şi altă parte de ocină, tot dintr'acel sat, din Poloceni, care şi lui i-au fost cumpărătură dela Neagui, şi li-au dăruit lui Gheorghie Bogdan, ce au fost comisu,—din vatra satului, şi din ţarină, cu tot venitul.

12) Şi alt zapis cu multe mărturii, oameni buni, Zota, şi Toader Grădescul, şi popa Costachi, mărturisind cum au venit înainte lor, de a lui bună voe, Ţigan de Huşi, de au vândut a sa driapiă ocină, câtă să va alege, din sat din *Belceşti,* lui Gheorghe Bogdan comisul, drept 30 taleri.

Pentr'aceia şi Domnia me, dacă am văzut adevărate zapise cu atâte mărturii şi plată deplinu, de

la Domnie me încă am dat şi am întărit cu aceste cu toate părţi de ocină, cât mai sus s'au scris, boeriului nostru lui Lupaşco Bogdan agă, ca să-i fie drepte ocine şi moşie în veci cu tot venitul, şi uricu şi întăritură, ne clătit şi neruşiit în veci.

U Ias 7193 August 20

(L. P. D.)

Todosă Dubău vel logofăt iscal·

(O notă) Poslăduindu-se din cuvânt în cuvânt, şi tocmindu-să pe unde au fost lipsă în slove şi în cuvinte, închipuindu-să întocma cu cel adevărat ispisoc copie aceasta.

1804 Iulie 27

Costandin Leondari logofăt de taină

Notă. — Pe partea de deasupra a colei pe care-i trecută copia aceasta, stă scris: «Ispisoc dela Costandin vodă pe părţile din Ibăneşti şi din Hulpăşeni, ce sânt luate dela spataru Iordachi Darie, fiind atuncea paharnic, cu schimbătură». *Toader Paladi stolnic. Toader Pălade visternic.*

Pătăciuni (astăzi sat) a fost schit, pe pârâul Pereschivului, jud. Tutova (Doc. Bârl. I, p. 288 şi 291.

LXXVII.

Bârlad, 1685 (7194) Octomvrie 15. *Vasilie vornicul cu Enciu Şoltuzul şi mai mulţi târgoveţi din Bârlad adeveresc o vânzare de moşie.*

(Prescurtat) Vânzare de moşie „dumisali postelnicului Ilieş din Ţifeşti“ Marturi: „preutul Ignat cel domnescu din târgu din Bârlad şi preutul Grăjdean de acolo şi preutul Gligori ot Crânojani (Cârjăoani)

și dumnealui Vas(i)l(a)chi săn pop cel domnescu din Bârlad și dumnealui Iftimie Gavrița și dumnealui Dumitrașco Gavrița și Gavril Antonachi și Gavril Siva și Neculai Toma și Pascal căpitanul de Rusi și *Enciu șoltuzul de Bârlad*".

(Pecetia orașului) *Az Vasili vornic iscal.*

Notă. — D-l Iorga, publicând acest act în *Stud. și Doc. privitoare la Ist. Rom.* vol. VII, p. 91, ne spune că l'a luat după o fotografie și că Ilieș din Țifești este Ilie Țifescul, care a jucat un urât rol în Domnia lui Costantin Cantemir, în chestia pârei și uciderii lui Miron Costin și Velicico.

Menționarea șoltuzului la urma celorlalți orășâni, acum, către sfârșitul veacului al XVII, cum și a altui șoltuz, tot la urmă, într'o hotarnică din 1757 (Doc. Bârl. II, p. 32), însemnează că sistemul de municipalitate începusă a decădeà și căpitenia respectivă a nu mai aveà prestigiul de altădată, —și aceasta în intervalul din a doua jumătate a veacului al XVII și până după jumătatea celui al XVIII, de când nu se mai aude de vre un șoltuz la Bârlad și, după cât știu nici pe aiurea, în Moldova. Din contra, pe lângă ispravnicul de până acum, numit de Domn, se mai adaoge, de aici înalte, încă unui.

D-l Iorga, în această ordine de idei, zice: „Se știe că Domnii din „Epoca Panarioților", ne mai având din ce pământuri domnești răsplăti pe credincioșii și casnicii lor, începură a da *din ocoalele târgurilor, a căror însemnătate autonomă erà cu totul desființată.* Așà s'a întâmplat cu Bârladul, Vasluiul și altele" (*Stud. și Doc.* XIX, p. 7).

LXXVIII.

1686 (7194) Aprilie 2. *Negura cu surorile sale fac danie Siminei visternicesei Gheuculesei părțile lor de ocină și moșie din Romăneşti și Jorăști, cum și cumpărăturile din Romăneşti și Vicoleni.*

† Adecă eu Negura cu surorile meale Porumbul (sic) şi Agurița, fetele Stancăi, nepoteli lui Porumbu, scriem şi mărturisim cu acestu adevărat zapis al nostru, precum noi de nime siliţi nice asupriți, ce de bună voia noastră am dat danii a noastră, driaptă ocină şi moşiia, din silişte din *Româneşti*, şi din *Jorăşti*, din hotar în hotar, moşiia driaptă,— am dat daniia dumisali giupănesăi Siminii visternicesăi Gheucăi, giumătate din giumătate de bătrân, din bătrânul lui Porojiia din Româneşti, ce este pe apa Jăravăţului. Aşijdia(rea) şi cumpărăturile ce am avut dela părinţii noştri, o cumpărătură, parte lui Mohorâtu în Româneşti, şi o cumpărătură a Mierăi din silişte din Vicoleni, iară i-am dat daniia dumisale, ca să-i hiia dumisali driaptă ocină şi moşie de danie, cu vatra de sat, şi cu câmpu de ţarină, şi cu locuri de iazu, şi cu ovaşuri de fân, şi cu săpături, şi cu locuri de prisacă, şi din păduria, şi cu tot vinitul ce să vor aleage părţile noastre, ca să-i hie dumisali driaptă ocină şi moşie de danie, cuconilor dumisale, şi nepoţilor, şi strănepoţilor dumisali, ocină şi moşie în veci, neclătită. Iară cine să va ispiti dintr'a noastră sământă să strice a noastră danie, să hie afurisit şi lăcaşul cu Iuda, şi blăstămat de 318 oteţi. Şi la danie noastră s'au prilejit popa Jora, şi Negruţ snâ Neculai căpitanul ot Zmeeni, şi Ştefan snâ Păcuraru ot Lungeşti, şi Gavril snâ Dumitru ot Bârzăeşti, şi Aftim snâ Rusalim, şi Lupan snâ Costachi ot Pătrăşcani, sluga dumisali (adecă a visternicesei), şi popa Andreiu ot Pătrăşcani, şi dinainte a mulţi oameni buni şi bătrâni. Şi, pentru credinţă, am pus şi degeteli, şi am şi iscălit, dase znaet. Vlet 7194 Ms. Ap. 12 dini.

Neguța. Porumbul. Agurița. Ștefan snă Păcurariu.

Al tin. *Lupan Costache. Az Negruț.*

LXXIX.

1687 (7195) August 21. *Constantin voevod împuternicește pe Costantin spre a-și lua de a zecea de pre a lui drepte ocini și moșii din Dracsini, Rătești, Corodești, Mircești, Gherghești și Hușii din gura Tutovei,—toate în ținutul Tutovei.*

Noi Constantin voevod bojio milostio gospodar zemli Moldavscoi. Dat-am Cartea Domniei meale lui Costantin, spre aceia ca să hie volnic cu Cartea Domniei meale, a-și lua de a zecea de pre a lui drepte ocine și moșii, ce are la ținutul Tutovei, din Dracșeni, și din Rătești, și din Corodești, și din Mircești, și din Gherghești, și din Huși din gura Tutovei. Din *pânea mare* și din *pânea mică*, și din fânaț, și din pomet, și din toate să ia dupăcum iaste obiceiul; iar cui va părea cu strâmbul, să vie defață și să-și aducă și dresele cine vor avea. Și nime să nu cuteze a sta în potriva Cărței Domniei meale. U Ias, let 7195 August 21.

Saam gospodin veleal.

(L. P. mari) vel logofăt.

Notă.—Publicat în *Uricaru*, XVII, p. 23,—aflat în păstrarea editorului.

LXXX.

Iaşi, 1688 (7196) Martie 24. – *Costantin voevod scrie lui Ştefan Salom ca să cerceteze pricina dintre Zaharia, nepotul Cârstei, şi locuitorii din satul Măstàcani, ţinutul Bacăului, pentru că ţinea acestora nişte părţi de ocini, drept despăgubire de perderea unor vite şi a unei sumi de bani, cu care moşul său Cârstea plătise dabilele acelor săteni.*

† **Noi Costantin voevod bajiiu milostiiu gpodar zemli Moldavscoi.** Scriem Domnie me la sluga noastră la Ştefan Salom, dămu-i ştire că au venit defaţi înainte Domnii mele Zahariia, feciorul lui Ivan, nepotul Cârstii din Măstàcâni, din *Câmpu lui Dragoş,* de ne-au arătat înainte noastră un ispisoc de întăritură dela Ştefan Vodă Tomşa, şi două cărţi iarăşi Domneşti de întăritură, dela Radul vodă şi dela Vasilie vodă. Scriindu cum ca să aibă moşul său Cârstea, ce mai sus să pomeneşte, şi cu tată-său Ivan, a ţineà toate părţile de ocină şi de moşie, cu tot vinitul, acestor oameni, săteni din Măstàcăni, pre anume Irimia, şi Simion, şi Grigoriţa, şi Bratăşu, şi Zahariia, şi Puiul, şi Gavril Ciocanea, şi Nechifor Motoca, şi Pătraşcu, şi Căzacul, şi alt Nechifor, şi Samoil, şi Mafteiu, şi Ionuţu, şi Veveriţoae, şi Ion Hrişcă. Care părţi de ocini sintu în sat în *Măstàcani, la ţinutul B(a)căului,* pentru căci au perit moşu-său (moşului său) Cârstei într'aceli vremi trecute (nişte bucate) pentru dăjdiile acestor oameni, ce să pomenesc mai sus, *la dăbilari,* doisprezeci boi . . . . vaci cu vieţei, şi un cal . .

şi trei poloboace de miere, şi doăzeci de galbeni, bani de argintu. Şi aşijdere iarăşi i-au mai perit moşului său Cârstii şi alt bou şi 9 ughi bani . .

. . . iarăşi la nevoi *la dabili*, şi li-au pus cistor oameni, ce să pomenescu mai sus, moşu-său Cârstea, şi zi peste zi cu giudeţi, ca să-i plătească ei bucatili, ce i-au perit pentru dânşii, şi banii la dabili, şi să-şi scoaţe ei părţile lor de ocini dela mâna Cârstei şi zua (ziua) li-au trecut şi bucatili nu i-au mai plătit, ci şi-au lăsat ei părţile de ocini piitoare, la mânuli Cârstei, tatăl lui Ivan.

Pentr'aceaia dacă viţi vedeà Carte Domnii meli, iar tu să te scoli şi să mergi la sat la Măstàcăni, şi să strângi oameni buni megieşi de pen pregiur, din sus şi din gios, . . megiiaşii locului aceluia carii vor hi, şi să socoteşti foarte cu mare dreptate, să li ei (iei) sama pre amănuntul pe direse şi pe cărţi, ci ari Zahariia, feciorul lui Ivan, dela alţi răpăosaţi Domni, şi nimăroi să nu făţăreşti. Şi de să va aflà cum adevărat va fi ţinut moşu-său Cârstea şi tată-său Ivan părţile de ocini acestor oameni, ce să pomenesc mai sus, pentru bucatili lor şi pentru banii ci li-au perit pentru dânşii, la dăbilari, ne plătindu-le bucatele şi banii ce-au dat pentru nevoile lor, ca să îi faci giudeţ Zahariei, feciorul lui Ivan, să ţie şi el părţile acele de ocini, precum li-au ţinut şi moşu-său Cârstea şi tată-său Ivan, cu tot venitul. Aşijderili şi pentru nişte *pâine* ce s'au luat de pre aceli părţi de ocini şi stă poprită iarăşi cui vii socoti, că să vini acea pâine, aceluia să o dai, iar cui să va păreà cu strâmbul dintru săminţieli cari vor hi acelor oameni, ce să pomenescu mai sus, şi cuiva dintre răzeşi, să vie difaţă la Divanul Domniei meli. Şi, precum vei aflà mai cu dreptul, să-i faci Zahariei şi o mărturie încredinţată dela mâna ta şi dela acii oameni

buni, ce să vor tâmplà cu tine la acea socoteală, şi să o dai la mâna Zahariei, feciorul lui Ivan, ca de să vor mai tragi cinevaş dintru săminţieli acelor oameni şi cinevaşi dintru răz(eşi) . . să avem ştiri şi Domniia mea. Aceastaşi scriem Domnia mea. U Ias vt. 7196 Mart 24

Saam gdinâ vilial.

(L. P. D.)

Tudosă Dubău vel logofăt

† Toader Bildiman

Notă.—După originalul găsit între hârtiile Bălăbăneştilor. Nu ştim cum s'a putut întâmpla aceasta, Măstăcănii fiind tocmai în ţinutul Bacăului. *Câmpul lui Dragoş* este pe Nichid, între Nichid şi Bistriţa (I. Bogdan, Doc. lui Ştefan cel Mare. II, p. 551).

LXXXI.

Iaşi, 1688 (7196) Iulie 2. *Costantin Cantemir voevod scrie boeriului Vasile Costache vel vornic ca să meargă pe unde sânt moşiile remase dela răposatul Isar şi să le împartă între feciorii acestuia, dându-le în a lor stăpânire şi părţile remase dela fraţii lor cei morţi, Canolachi, Vasile şi Ion, - având-se acum în vedere şi izvodul de împărţală dela Bejan Gheuca şi dela Vâlcul.*

† Noi Costandin voevoda boj. milost. zemli Moldavscoi. Scriem Domniia mia la cinstit şi credincios boiarenul nostru, dumnelui Vasilie Costachii vel vornic, facem ştire dumitale pentru satele şi moşiile acestor giupâniase, a Mariei şi Aniţii şi a Catrinii Cârstoae şi a Iorgăi şi a lui Gligorie, ficiorii lui

Isar, dacă vii vedea cartia Domnii meale, iar dumneta să te scoli şi să mergi pre unde sânt aceste moşii, şi să strângi dumneta oameni buni, megiaşi de pen pregiur şi să socoteşti dumneta să le alegi moşiile, să le imparţi, să să ştie carele unde va ţinia şi părţile a fraţilor celor morţi, a lui Canolachie şi a lui Vasilie şi a lui Ion, să le imparţi, dumneta pe fraţii ceşti vii, carii mai sus scriem. Aşijderia pentru izvodul de împărţală ce au avut dela Gheuca Bejan şi dela Vâlcul, să să socotiască anume precum au venit părţile atuncea, căce jăluiră că, la împărţală, unii au luat mai mult şi părţile îşi ţin deplin. Deci şi acele toate să le socoteşti dumneta, ce să va afla c-au strâmbătăţi, să-i aşăzi dumneta precum vii aflà mai cu dreptul. Şi aşeà precum li-i aleage dumneta să le faci o mărturie, să avem ştire zdravie. U Ias, let 7196 Iuli 2.

Saam gpodin veleal.

(L. P. D.)

vel log. uc.

Notă.—Bejan Ghenca a fost vornic de Bârlad pela 1640, împreună cu Efrem (A mea *Ist. com. Bogdana*, Docum. p. 25). Intr'un rând acelaş Bejan a avut ca coleg în trebele vornic ei, cum vedem din actul de mai sus, pe Vâlcul. Despre acesta se vorbeşte într'o poruncă a lui Ştefan voevod (feciorul lui V. Lupu) din 1660 August 29, în care se spune: „Scr em Domniia mia, la sluga noastră, la Ionaşco den Coroeşti, dămu-i ştire că Domn:ei miale, sau jăluit, Ştefan den Vâştieşti, pre *Vâlcu ceau fost dregător la Bârlad*, zicând că i-au luat doi boi făr de liage, şi făr de ispravă, şi un bou i-au întorsu, iar cu altul i-au rămas". etc. (Idem, p. 31). In actul defaţă este vorba deci de un izvod anterior anului 1660, făcut de *Bejan Gheuca şi Vâlcu, deregători de Bârlad*.

LXXXII.

Iaşi, 1690 (7198) Iunie 26. *Constantin Cantemir voevod scrie boiariului Baenschie ce-a fost sardar, părcălabul de Tutova, că, jăluindu-se Simion din Fichiteşti asupra lui Vasilie Galerie din Bilceşti, în privinţa unei tocmeli, să-i cheme şi să le ia sama şi să-i aşeze, raportând de rezultat.*

† **Noi Costantin voevoda boj. milost. gpodară zemie Moldavscoi**. Scriem Domniia mea la boiarinul nostru la *Baenschie*, ce-au fostu sărdar, *părcalabul de Tutova*, dămu-ţi ştire că Domniei meale s'au jăluit Simion de Fechiteşti pre Vasilie Galerie den Bilceşti, zicându c-au avut o tocmală cu *în măsa tată-său* celuia, precum ni-au arătat o scrisoare dela dumnialui răpăusatul Gheorghiţă Bogdan comisul; dacă vei vedia Cartea Domnii meale, iar dumne-ta să triimeţi să-i chiemi pe toţi la domnia-ta şi să li iai sama foarte pre amănuntul. Deci, precum vei aflà mai direptu, să-i aşăzi acolo şi să avem ştire. Aceasta scriem. U Ias lt 7198 Iuni 26.

(L. P. D.)

vel logofăt.

Notă. — De pe original. Fechiteştii şi Bilceştii, mici cătune în jud. Tutova, pe râul Tutova. *In măsa tată-său*—bunică-sa, după tată.

LXXXIII.

Bârlăleşti, 1691 (7199) Martie 6. *Cos-*

tantin Vârtej își vinde partea sa din balta Hârcete vel vornicului Vasile Costachi, drept 10 lei.

† Adecă eu Costantin Vârtej, ginerile lui Bălan din *Sărățeani*, scriu și mărturisăscu, cu acest adevărat zapis al mieu, precum eu de nime silit, nici asuprit, ce de a mea bună voe am vândut a mea driaptă ocină și moșie, partea mia din baltă dela *Hârceate*, caria-m iaste mie dată dela socru-mieu Bălan de Sărățeani. Aceasta am vândut dumisali lui Vasilie Costachi vel vornic și giupâniasăi dumisali, Catrinii, și cuconilor dumilor sale, drept zeace lei, și dumnealui mi-au făcut plată deplină, pentr'-aceaia ca să le fie dumilor sali driaptă ocină și moșie în viaci, și cuconilor dumilor sali. Și la această tocmală și vânzare s'au tâmplat dumnealui Costantin vel păharnic, și dumnealui Lupul Costachie vel medelniciariu, și dumnealui Pavăl Bujoranul biv vel sulgeariu, și dumnealui Toader Bujoranul armașu, și preutul Ion Galbănul, și preotul Gheorghie ot *Bârlălești*, și Andoni Albul ot Sărățeani, și Costantin Turcea, și mulți oameni (tineri) și bătrâni. Și, pentru mai mare credință, mi-am pus deagetul, și dumnealor boiarii au iscălit, ca să să știe.

U Bârlălești, lt 7199 Mart. 6.

Gostantin Vârtej.

Lupul Costachi vel medelnicer. Pavăl Bujoranul biv vel sulger iscal. Evei Gheorghie ot Bârlă(lești). Az Toader Bujoranul armaș. Erei Ioanu Galbănul ot Bârlășești. Andoni Albul. Costantin Turcea.

Notă. — După actul original, care este scris foarte frumos, *Hârcete* este lângă Prut; *Sărățenii, Bârlăleștii,* sale spre apus de Prut. Toate în jud. Tutova.

LXXXIV.

Iași, 1692 (7200) Aprilie 12. *Constantin Cantemir voevod scrie boiarului (Cârstea Iamandi paharnicul) că i s'au jăluit frații Vasile și Gavril, feciorii lui Gligori, și acesta fecior lui Chiriac Sturza, asupra lui Gligorașco Isar și Iorga Isar,— pentru niște ocini, remase de pe moșul lor, Isar, ce a fost jicnicer mare.*

† **Noi Costandin voevoda boj. mil. gdar zemli Moldavscoi.** Scriem Domniia mea la boiarul nostru la (loc lăsat alb ca 10 c. m.), îți facem știre că Domnii meali s'au jeluit boerii noștri, Vasile ce-au fost jicnicer mari și frate-său gavril postelnicul, feciorii lui Gligori ce-au fost păharnic, și (loc alb ca 2 c. m.), ficior Sturzăi lui Chiriac, pe Gligorașco Isar și pe Iorga Isar, zicând cum au ei cu toții rămasă câteva ocini și moșii de pe moșul lor, Isar, ce-au fost jicnicer, și s'au sculat Gligorașco și Iorga de-u vândut câteva ocini și le-u zălojit, și mai le petrecut toate și părțile lor ce li s'ar hi venit. Pentru aceia iată că-ți scriem dumitale, dacă vei vedè Carte Domnii meale, iar dumneta să strângi oameni buni și să miargi să socotești foarte cu mare dreptate toate ocinile câte or hi de a lui Isar jicniceriul, și să le aleagi tuturor, osăbit să să știe cărue câte i s'a veni, și să și stâlpești, precum îi socoli. Și de le va ajunge dreptu tuturor bine de pin toate satele, ei ș-or ținè cine cât i s'a veni; iar de nu le

va agiungi şi or hi vândut ei de istov . neste care sate ce le-ar hi părţile acelor vânzători, să le opriască ce fe părţile lor de pe unde li-ar hi vândut. Şi, precum vei aleage şi stâlpi, vei faci dumneta mărturie. Toe pişem. Saam gospodin veleal.

U Ias, lt. 7200 Ap. 12.

(L. P. D.)

vel log. uc.

Notă. Nu se arată numele boerului însărcinat cu lucrarea poruncită de Domn, dar noi credem a fi Cârstea Iamandi paharnicul, — întrucât acest act este găsit între alte multe acte rămase dela acel boeriu.

LXXXV.

Iaşi, 1692 (7200) Maiu 16. *Constantin Cantemir voevod, la jăluirea lui Toader Bujoranul, scrie vornicilor de Bârlad, că, dacă-i cu dreptul, atât fetele lui Ipatie, pentru via din Coruesti, cât şi Gligoriţă Mutul, deacolo, pentru nişte moşie, —să-i facă zapise, sau să-i întoarcă banii înapoi.*

† **Ion Constandin voevoda boj. milost. gdră zemle Moldavscoi.** Scriem Domniia mia la vornicei de Bârlad, dăm ştire că Domniei miale s'au jăluit boiarinul nostru Toader Bujoranul vornicul de poartă, zicând că au cumpărat o vie dela fiateli lui Ipatie de Curueşti, de cătăva vreme, ş-au cumpărat neşte moşii dela Gligoriţă Mutul, şi zapise nu mai fac. Pentru aceia, iată că vă scriem să socotiţi de va hi aşia să le daţi strânsoare, ori să-i facă zapis vornicului fiateli lui Ipatie pre vii şi Gligoriţă Mutul pre-

moşii, ce i-au vândut, ori să-i dia banei ce le-u dat; iară de . . chip, să le daţi zi să vie defaţă. U Ias lt. 7200 Mai 16

(L. P. P.)

vol logof. uc.

Notă. — De pe porunca originală. Coruieştii sunt acei de pe pârâul Bogdana (jud. Tutova, pl. Simila).

LXXXVI.

1692 (7200) Iunie 20. *Suret de pe hotarnica bucăţii de loc ce este între Balumireşti şi între Dealul-mare, ce au avut'o stolnicul Ştefan (Cerchez) dànie dela Andonie Vodă (1675-78).*

Milostive şi Luminate Doamne, să fie Măriia D-tale sănătos.

Adică noi robii Măriei Tale, Dabija biv vl. log. şi Vasilie biv vornic de Bârlad, facem ştire Măriei Tale, că ne veni poronca cu cinstită Carte Măriei Tale, scriind să mergem să strângem oameni buni megieşi de pen pregiur să hotărâm şi să alegem o bucată de loc, din locul târgului Bârladului, care este dânie dată dela răposatul Andonie Vodă d-lui Ştefan marele stolnic. Deci noi, după poronca Măriei Tale, am strâns oameni buni de prin pregiur megieşi şi bătrâni şi tineri; am mers socotind cu bună socoteală în dreptate; căutat-am şi Dresul dela Andonie Rosăt Vodă, şi am început a stâlpi locul din semne în semne, purcegând întâiu din obârşie *Văii Dumbrăviţii cei mari;* pus-am o piatră din sus de *drumul cel mare, care vine dela*

grăjdeni şi trece la Bârlad, şi-n coada Văii Dumbrăviţii mari s'au pus sămn cruce într'un copaciu ; şi de acolo am purces peste drumul cel mare în gios pre un hat până în *vălceaua Dumbrăviţii cei mici,* şi am pus în vălce al doile piatră *de lature drumului ce merge în Trestiana ;* şi de acolo am purces tot pe hat pe margine unor pămârturi pànă la capetele unor pământuri, ce vin dela Moviliţa *Pascului* în gios, şi am pus al treilea piatră în capetele pământurilor ; şi de acolo am purces alăture cu acele pământuri, pe din vale de moviliţă, şi am pus a patra piatră, între *drumul cel mare, ce vine dela Grăjdeni şi trece la Bârlad, şi între drumul ce vine din Gura Trestienii şi trece peste drumul cel mare,* şi e (ia) în sus pe din dial de *Odae Cimbalii ;* şi de acole tot pe drum în sus, s'au pus al cincelea piatră în muche unii vălcele, unde să coteşte drumul lângă nişte tufe, unde-i *Săpătura Ghergului ;* şi de acole am purces tot pe drum, în sus şi s'au pus al şaptele piatră lângă drum din deal de *Odae Cimbalii,* unde vine un drum deacurmezişul; şi de acole am purces tot pe drum în sus, şi am pus al şeaptele piatră din deal de *Odae Pascului,* din vale de drum ; şi de acole am purces tot pe drum în sus şi s'au pus al optule hotar în *Movila Săpată,* ce este în tufe deasupra Dealului-mare, până în margine tufilor *din sus de drumul ce vine deacurmezişul de!a Fruntişeni şi trece la Bârlad,* şi s'au pus semn cruce într'un copaciu, în margine unei săpături ; şi de acole am purces la vale, pe drumul ce vine dela Fruntişeni, şi am pus al nouălea hotar *între drumuri, în coada Balumireştilor,* în coasta despre apus, în capetele unor pământuri despre *Odăile Vinteştilor,* alăture cu tufele.

Deci, noi, dinpreună cu toţi megieşii şi orăşenii, am stâlpit precum mai sus scrie, şi am făcut această încredinţată mărturie la Măria Ta. Tâmplatu-s'au într'această alegere de parte de loc, anume: *preotul Ignat* dela biserica domnească, din târg din Bârlad, şi d-lui *Ioan Paladi postelnicul*, şi d-lui *Abază Ion postelnicul*, şi *Vasilie Gâlcă vornic de poartă*, şi *Hrâste din Bârlad*, şi *Dumitraşc* ottam, şi *Gavril Mandre* ottam, şi *Pascul* ottam, şi *Cimbală* ottam, şi *Cole Boul* ottam, şi *Toader căpitanul de menzil*, şi *Lupul* feciorul Stratului Vântul ottam, şi *Ioan zăt Vântul* ottam, şi *Vasilie Ghirgul* ottam; şi alţi oameni buni bătrâni şi tineri s'au tâmplat la acest loc ce s'au ales dànie d-sale lui Ştefan vel stolnic, ce are dànie dela răposatul Andonie Vodă. Şi aşà am ales şi am stâlpit cu toţii dinpreună cari scriu mai sus, şi pentru credinţă am iscălit şi au pus şoltuzul cu 12 pârgari pecete oraşului Bârladului, ca să fie de credinţă.

U Bârlad, 7200 Iunie 20.

Dabija biv vt. logof. Şoltuzul (pecete târg. B.) *cu 12 pârgari. Ierei Ignat. Vasilie biv vornic. Ioan Paladi vt. post. Ioan Abazà post. Vasilie Gâlcă vornic. Toader căpitan de menzil. Pascul* star(oste). *Dumitraşc* ottam. *Hrâste. Cole Boul. Cimbala. Ioan zăt Vântul. Lupul Vântul. Vasilie Ghergul. Istratie Goga. Ştefan Blănariu.*

(Urmează legalizarea Isprăvn. Tutovei din 1803 Ghenarie 21).

Notă.—Din o condică intitulată *Doc. Casei Roşca Codreanu, din Bârlad*, vol III, fila 13, unde stolnicul (mai târziu

spatarul) Ioan Codreanu, copiind această hotarnică, pune următoarea însemnare: „Care acest loc să află supt stăpânirea „Schitului Grăjdenii, cum și a d-sale spat. Cost. Paladi, și „într'a me stăpânire, — a cărei bucăți de loc hotarnică am „găsit'o în părințasca me casă la un loc cu scrisorile Prun-„tișenilor și a Balumireștilor, — și cu înșelăciune m'au făcut „Egumenul Teodosie a Schitului Grăjdenii de i-am dat'o, po-„prind copia aceasta". (A se vede și lucrarea mea „Frații Gh. și N. Roșca Codreanu", pag. 16-28, 1908, Bârlad, Tip. G. V. Munteanu).

Din acest act se constată că bucata de loc dintre Dealu-mare și Balumirești, care până la Antonie Rusăt Vodă (1675-78) făcea încă parte din moș a târgului Bârladului, a devenit, prin danie, proprietatea lui Ștefan Cerchez stolnicul, și apoi a trecut la urmașii acestuia.

LXXXVII.

1692 (7200) Iunie 20. *Vel Stolnicul Ștefan Cerchez dăruește feciorilor Vântului, din Bârlad, Valea Balumirești, pe care dânsul o aveà danie dela Duca Vodă (1666-67) și Ilieș Vodă (1667-69).*

Adecă eu Ștefan vel stolnic scriu și mărturisesc cu această adevărată scrisoare a me, precum eu am dat și am dăruit danie *feciorilor Vântului,* din dànie ce mi-au dat *Duca Voevod și Ilieș Voevod,* eu am dat lor, *unde li-au fost Odăele lor în Balumirești,* carele erà odăele lor pe dànie ce mi-au dat și au miluit acei Domni răposați, cari se scriu mai sus. Și i-am fost făcut eu și niște zapise, *de când s'au hotărât locul întâiu;* iar acum mai pe urmă m'am sculat în zilele Măriei Sale *Constandin Voevod* și am hotărât o bucată de loc, ce mi-au dat Andonie Voevod, și am stâlpit și am hotărât. *Deci, acum pe urmă de iznoavă le-am ales ce vor*

ține ei din dànie me ce mi-au dat'o. Datu-li-am Vale Balumireștii cât ține săpăturele, din coada Balumireștilor, din hotarul ce este lângă drum, ce vin din gios despre Odăile lor până la un păr, și s'au pus piatră supt păr, din deal de odae lui Gavril Vântu. Și de acolo au purces drept prin tufe până la capetile unor pământuri, ce vin din vale la deal, în margine săpăturilor s'au pus al doile piatră; și din piiatra aceia au purces la vale alăture cu *poiana* pe margine fufilor, pre din *gios*, până în matca Bulumireștilor; și au trecut în ceia parte pe din gios de *iazul cel bătrân*, și s'au pus al patrule hotar în coasta despre soare-răsare; și s'au suit dintracel hotar prin zare dealului, și au mers și s'au pus hotar al cincilea hotar în zare dealului despre răsărit în potriva *iazului lor cel nou;* și de acole au purces pe drum în sus până în coada Văei Balumireștilor, și s'au pus hotarul al șeasele, care s'au stâlpit și s'au ales. Și când l'am făcut acest zapis fost-au d-lui Dabija vt. logof. ce-au fost hotarnic, și d-lui Ioan Paladi postelnicul, și d-lui Ioan Abazà postelnic, și Vasilie vornic de târg, și Vasilie Gâlcă vornic de poartă, și Hârste de Bârlad, și Dumitrașco ottam, și Pascul și Cimbalà, și șoltuzul cu 12 pârgari, și alți oameni buni și bătrâni. Și pentru mai mare credință mi-am pus și pecetea, și acești boeri au iscălit, și au pus și pecetea orașului ca să-i fie de credință. 7200 Iunie 20.

Ștefan vel stolnic, u Bârlad. (L. P.)

Ioan Paladi vt. post. martor.

Și eu *Savin Pârvu* martur.

Dabije vtori logof (L. P. T). *Vasile Gâlcă* vornicul. *Vasile biv vornic* iscal. Și eu *Lupu Codreanu* am scris zapisul acesta și am iscălit.

. . . .

Notă. — Din *Doc. Casei R. C., Bârlad, (inedite) vol. II.* fila 10.

LXXXVIII.

Bârlad, 1692 (7200) Iulie 24. *Scrisoarea lui Ion Grădescul pitar și Toderașco vornic cătră marele vornic Alex. Ramandi în chestia pârii ce a avut Gr. Isar și cu visterniceasa lui V. Gheuca vist. pentru un loc, odae de vaci, la Bădeana, lângă Bârlad.*

† Cinstite dumneta frate logofete mari, dumitale cu s(ă)nătate mă închin; poftim dela milstivul Dumnezău, această puțin(ă) scrisoare a noastră să afle pe dumta cu paac(e) și cu snătaate. Alta, facem șt(i)re dumitale c'au venit de ș-au întrebat înnaintie noastră Gligori Isar și cu dumnaei visterniceas(a) a răposatului Vasilie Gheucă, ce-au fost vistiernic, zicând Gligorie Isar, precum ari o moșie împreun(ă) cu dumnaei vistierniceas(a) la Bădianul, mai gios de târgului Bârladului; și s(e) jelui Gligori Isar precum îi înpresoar(ă) vistierniceas(a) moșia lui cu moșia dumisale, și au pus și o *odae de vac(i)* dumnaei vistierniceas(a) pre locul lui; iar dumnaei vistierniceas(a) așea au dat sam(ă) înaintea noastră, precum nu-i iaste odaia dumisale pre locul lui Isar, ce iaste pre locul dumisale, unde n'are treabă Isar. Deci, având amândoi pric(e), eu n'am crezut nic(i) pre dumnaei visterniceas(a), nici pre Isar, o ce-am

socotit ş-am trimes oameni buni de credinţă, pre Vasili Grădescul, ce-au fost pitar, şi pe Toderaşco, nepotul vornicului Balşu, vornicul de Bârlad, ş'au socotit siamnele locurilor, ş-au aflat că înblă Gligori Isar făr de triaa-b(ă) şi odaia visterniceas(ei) iaste pre locul dumisale, iar Gligori Isar încă au luat şi de peste Bârlad de a ziace, dela un loc a dumisale a visterniceasăi, ce s(e) chiamă Ţigăneşti, din vro patru-cinci pământuri; şi încă au aflat şi o piiatră luat(ă) şi mutat(ă), nu să ştie de cin(e) iaste mutat(ă) de pe locul dumisale visterniceas(ăi), acolo unde era pric(e) între dânşii. Iar dac(ă) am luat sama siamnelor, pietrelor, carili au fost pus(e în dial şi de o parte de apa Bârladului şi de alta, socotind siamnele, au aflat că îmblă Gligori Isar făr(ă) de isprav(ă); dec(i) dmnta acol(o) vei luà sama cin(i) a hi mutat piatra, şi încă după ce-au înblat el făr(ă) de triab(ă), acolisându-s(e), au şi suduit-o pre dumnaei precum au auzit mulţi oameni. De aceasta facem ştire dumitale, şi s(ă) fii dumnta sănătos.

U Bârlad let 7200 Iuli 24

Dar dac(ă) sudueşti unul ca acela pre o giupânias(ă) mari şi o faci de ocar(ă), şi a noastre ce bine or să pară, cu unii ca aceştia pe urma noastră; eu am vrut să-i dau certare, ce-au fugit, iar dm la să socoteşti pentru aceasta, să aibă dreptate. Ca o slug(ă) a dumitale. *Grădescul pitar.* Mai mic şi plecat a dumitale. *Toderaşc vornic. Az Alexandru Ramandi.*

Notă.—Publicat de d Ghibăeescu în „Ispisoace și Zapise" vol. IV, p. I. — pag. 223-224. Din Actele Spitalului Sf. Spiridon, Iași. „Moșia Bădeana-Giulești. plic. I, No 5, hârtie fină.

LXXXIX.

Bârlad 1692 (7200) Iulie 24. *Cartea lui Alexandru Ramandi vel vornic de Țara-de-jos în pricina dintre Grigore Isar și visterniceasa răposatului Vasile Gheuca visternicul, pentru o odae de vaci, că s'ar fi făcut la Bădeanul, mai jos de Bârlad, dă rămas pe Isar, după cercetarea făcută la fața locului de către V. Grădescul pitar.*

Alecsandru Ramandi vel vornic dolnii zemli. Adecă au vinit înnaintia noastră de s'au întrebat Gligorie Isar și cu visterniceas(a) a răposatului Vasilie Gheuca vistiarnicul, zicând Gligori Isar precum ari o parte de ocin(ă) împreună cu dumnaei visterniceas(a) la Bădeanul, mai gios de târgul Bârladul, și s(e) jălui Glogori Isar precum îi împresoar(ă) visterniceasa moșiia lui cu moșiia dumisal(e) și au pus și o odae de vac(i) dumnaei visterniceasa pe locul lui; iar dumnaei visterniceas(a) așea au dat sama, înaintea noastră, precum nu iaste odaia dumisale pre locul lui Isar, ce iaste pre locul dumisale, unde n'are treab(ă) Isar. Deci, având amândoi pric(e), eu n'am crezut nic(i) pre dumniaei visterniceasa, nic(i) pe Gligori Isar, ce-am socotit ș-am trimis oameni buni de credință, și cu dânșii depreun(ă) am trimis pe Vasilie Grădescul ce-au fost pitar, și pe Toderașco, nepotul vornicului Balșu, vornicul de Bârlad, ș-au socotit siamnele locului, ș-au

aflat că îmblă Gligori Isar făr de treab(ă), și odaia visterniceasăi iaste pre locul dumisale; iar Gligori încă au luat și de peste Bârlad de a ziac(e) dela un loc a dumisale a visternicesăi, ce s(e) chiam(ă) Țigăneștii, din vro patru-cinci pământuri; și încă am aflat și o piatră luat(ă) și mutat(ă), nu s(e) știe de cine iaste mutat(ă), de pre locul dumisali visterniceas(ei), acolo unde era price între dânșii; iar dac(ă) am luat sama siamnelor, pietrelor, carile au fostu pusă în dialu, și de o parte de apa Bârladului, și de alta, socotind siamnele, am aflat că înblă Gligori Isar făr de ispravă. Deci, văzând și noi așa, s'au făcut această mărturie la mâna dumisale vistiernicesăi, la cari giudeț s'ar tâmpla, să aibă credința. să s(e) știe. U Bârlad lt 7200 Iuli 24.

Notă.—Publicat de d-l Gh. Ghibănescu în *Ispisoace și Zapise*, vol. IV p. I pag. 224—225. Face parte din Actele Spital. Sf. Spiridon, Iași.—„Moșia Bădiani-Giulești, plic. No. 4, hârtie fină".

XC.

Iași, 1693 (7201) August 7. *Constantin Duca voevod scrie boiarinului său Neculai Bașotă vel medelnicer, ca să cerceteze jăluirea lui Sturza postelnicul asupra lui Vasile Buzdugan, ce-au fost postelnic, pentru niște boi, pe care, acest din urmă, pe când se găsia zlotaș la Tutova, îi luase pentru țăranii ce i-ar fi avut Sturza la Urlați.*

† **Noi Constantin Duca voevod boj. mil. gpdară zemli Moldavscoi.** Scriem Domniia mea la boiarinul nostru Neculai Bașotă vel medelniciar, dămu-i știre că Domniei meale s'au jăluit boiarinul nostru Stur-

zea postialnicul pre Neculai, fratele lui Vasile Buzdugan, ce-au fost post(elnic), zicând că i-au luat neşte boi, când au fostu *zlotaş* la Tutova, pentru ţărani ce ar hi avut Sturzea post(elnicul) la Urlaţi. Pentru acesta lucru, dacă veţi vedea cartea Domniei miale, iară dumnata să socoteşti de va fi aşeà precum au jeluit Sturzea, post. şi de-i va fi luat boii dumisale pentru *cisla ţărănească*, numai să trimiţi să-i ia doi boi şi să-i dai pre mâna Sturzii, iară el să-şi fie căutat să ia dela ţărani, să nu ia boerescu. Aceasta facem ştire dumitale. Saam gospodin reci. U Ias let 7201 Av. 7

(Adaos) Iar de va hi într'alt chip, să vie delaţă.

(L. P. D.)

Veliţii boleari uct.

Notă.—*Zlotaş*—perceptor sau strângător de bir. *Cisla ţărănească*—repartizarea ce-şi făceau ţăranii sau săienii prin o anume listă decât trebuia să dee fiecare, după puterea sa, la banii birului, din suma ce era aruncată de ocârmuire asupra satului lor. Zlotaşul Neculai Buzdugan, neputând, se vede, încasà, ceva dela ţăranii depe moşia Sturzii dela Urlaţi, îi împlinise acestuia nişte boi, ceia ce, zice Vodă, că nu trebuia aşà să facă, – ci să se fi adresat numai la ţăranii respectivi, cari, prin *cislă*, să-şi fi plătit birul ce-i privià

XCI.

Iaşi, 1693 August 9. *Costantin Duca voevod scrie la nişte boeri însărcinaţi a cerceta pricina de neînţelegere dintre răzăşii de Româneşti şi Simina visterniceasa, pentru un bătrân şi jumătate despre strămoşul lor Drăghici Porojie.*

† **Ion Costantin Duca voevod boj mil. gpodară**

zemli Moldavscoi. Scriem Domnie mea la boerii noştri dumnealor (loc alb ca 8 c. m.). Facem ştire dumilor voastre că au avut pără defaţă înainte Domnii meale şi a tot sfatul nostru Vasilie şi Gligori, ficiorii lui Bălăban, şi alte seminţii a lor, cu dumneaei Simina, giupâniasa Gheucăi ce-au fostu visternic mari. Zicându cum au Bălăbăneştii 1 bătrân şi pol, în sat în Romăneşti, disprea strămoşul lor Drăghici Porojie şi au tot ţinut în Romăneşti moşul lor şi . . . . . şi pe urmă au ţinut şi ei păn acmù . . . . casâli acolo ; iar când-i acmù să scoală dumnaei visterniceasa Gheucăi şi zice că n'au ei nici o treabă acolo, şi nu sântu de săminţie lui Drăghici Porojie, de care lucru dumnaei visterniceasa Simina încă dedi samă cum adevărat n'au Bălăbăneştii nici o treabă acolo în Romăneşti, nici sântu de săminţie lui Drăghici Porojie ; căci Drăghici Porojie iaste strămoş dumisali visternicesăi, şi ni-au arătat şi dres pe sat pe Romăneşti, iar Bălăbăneştii numai cât au şăzut acolo de s'au hrănit pe acea ocină şi acmu să fac moşiani şi zic că sântu din săminţie lui Porojie şi (dovezi) n'au arătat. De care lucru iată că vă scriem Domnie mea : Dacă veţi vedeà carte Domnii meali, iar dumnevoastră să vă sculaţi şi să meargeţi acolo, la Romăneşti, şi să strângeţi oameni buni şi bătrâni, megieşi de prin preagiur şi să le luaţi sama foarte pre amănuntul şi cu frica lui Dumnezău, neveghindu (sic) voi nemărui, şi să întrebaţi de megieşi cu ce socoteală au şăzut Bălăbăneştii şi tatul lor şi moşul lor acolo într'acel sat, în Romăneşti, avut-au niscaiva sureturi dela săminţie iai (ei) dumisalii visternicesăi, au de

săminție lui Drăghici Porojie au fost, și cu ce fel de socoteală au ținut ei acolo, au îmblă ei acolisându-să făr de cali. Și în ce chip îți socoti și-ți aleagi de povestea lor cu oameni buni și cu frica lui Dumnezău, să faceți și o mărturie la mâna cui să va veni, să avem știre. Aceasta facem știre dumilor voastre. Toe pișem. Saam gospod vomi.

U Ias, lt 1693 Av. 9.

Notă. — După originalul scris pe o coală hârtie siglată și subțire, din care a remas numai prima jumătate, pe care îi scris porunca lui Vodă.

Data acestui act este dela Hristos, — ceia ce pentru secolul al 17, ieste un lucru foarte rar.

XCII.

Iași, 1695 (7208) Iulie II. *Mitropolitul Sava, Episcopii din Moldova și boerii Divanului, adeveresc că călugării dela mânăstirea Bârnova, din codrii Iașului, cu voia Doamnei răposatului Dabija Vodă, au vândut moșia Rădăeștii, din jud. Tutova, și în schimb au cumpărat niște dughene în Iași.*

Să ubomi, Sava Arhiepiscop i Mitropolit Suceavschii, i Misail Episcop Romanschii, i Lavrentie Episcop Radovschii, i Varlaam Episcop Hușchii, i Tudosie Dubău vel logofăt, i Vasilie Costachi vel vornic dolnii zemli, i Mitria Apostol vel vornic vișnei zemli, i Neculai Costin hatman, i Iorga vel postialnic, i Vasilie Catacozuno vel spatariu, i Antiohie Jora vel păharnic, i Dumitrașco Mavrodin vel vistiarnic, i Dumitrașco Cuzea vel stolnic, i Ștefan Cerchezul

vel comis, i Ştefan vel medelniciar, i Ştefan Milescul vel cluciariu, i Gheorghiţi Apostol sărdariul, i Dumitraşco Ursan vel sulgiariu, i Sandul Crupenschie vel jitniciar, i Dabijia Scârlet vel pitariu, i Apostol vel armaş, i Gavril aga, i Ion Păladie vtori logofăt, i Solomon Costache vtori postialnic, i Pătraşco Costin treti logofăt, i Ştefan Pilat, i Dumitraşco Guţul, i Vasili Gâlcă, i Alexandru Chiriecel vornicii de poarta Măriei Sale lui Vodă. Facem ştire cu astă adevărată mărturie a noastră pentru satu *Rădăeştii,* dela ţinutul Tutovei, cu viacini cât au fost partia răpoasatului Domnu Dabijei Vodă într'acel sat: Fost-au dat răpoasatul Dabijia Vodă aceea parte de ocină svintei mănăstiri Bârnova, ce iaste în codrul Iaşilor, hiind ctitoriu la acea svântă mănăstire; iar după săvârşenia Dabijei Vodă, socotind Egumânul dela acea svântă mănăstire, înpreună cu Mariia sa Doamna Dafina a răpoasatului Dabijei Vodă, că de puţin folos iaste acia ocină svintei mănăstiri, au vândut acia parte de ocină din Rădăeşti, cu vecini, dumisali lui Vasilie Gheuca, ce au fost vistiarnic mari, şi cu banii ce-au luat dela Gheuca vistiarnicul (loc alb ca 2 c. m.) au cumpărat nişte dugheane aicia în târgu în Iaşi dela (loc alb 15 c. m.), care dughiani sint pe uliţa (loc alb ca 4 c. m.). Deci, *într'acesta chip mărturisind Măriia Sa Doamna Anastasiia a răpoasatului Domn Ducăi Vodă, fiica mării Sale Doamnei Dafinei, am făcut dela noi această încredinţată mărturie la mâna dumisali Siminei visterniceasăi Gheucăi vistiarnicul şi a cuconilor dumilor Sali, să li hie de mare credinţă, măcar ca să scrie acia parte*

de ocină în driasăli mănăstirii Bârnovei, iar să să știe precum li-au vândut călugării cu voia Mării Sali Doamnei Dafinei, și au cumpărat pre acei bani aciali dughiane în Iași, socotind să le hie mai de folos svintei mănăstiri.

Și, pentru credință, cu toții am iscălit, și *Măriia Sa Doamna Anastasiia deosăbi au făcut dumisali visternicesăi zapis dela mâna Mării Sali, să hi(e) de credință.* U Ias, lt 7203 Iulie 11.

† **Sava Mitropolit Suceavschii.**

Tudosă Dubău vel logofnt iscal.

Vasilie Kostachi vel vornic.

Neculai Kostân hatman.

Antiohie Jora vel paharnic.

Solomon Kostachi vtori postelnic.

Notă. — După mărturiia originală, în care, deși se văd trecute numele tuturor Episcopilor și Boerilor divaniști, nu sânt însă, după cum se vede, cu toții iscăliți.

XCIII.

1695 (7204) Noemvrie 12. *Constantin Duca voevod scrie biv vel visternicului Lupul Costachi ca să cerceteze pricina dintre biv vornicul de poartă Buta și dintre niște nepoți a lui Bantăș cel bătrân, pentru un loc din fundătura văei Stoeșeștilor, unde și-au făcut ei bordei și acum se fac moșinași.*

† **Noi Costantin Duca voevoda boj. mil. gpdariu zemli Moldavscoi.** Scriem Domniia mea la credin-

ciosu boiarinul nostru, dumnalui Lupul Costachi biv vel visternic, facem ştire dumitale: Că aicea făcù jalobă, la Domniia mea, Buta, biv vornic de poartă, pre neşte oamini anume Miereuţă Şuică şi pe Toderac şi pe neşte nepoţi a lui Bantăş cel bătrân; *zicând Buta, precum s'au sculat de unde şedia ii, din şăsul Bârladului, şi au mărsu în fundătura văii Stoeşeştilor şi ş-au făcut bordei,* **când trecea împăratul la Cameniţa**, cu voe Butii şi altor răzăşi, *şi acii oameni moşie acolo n'au avut, şi au şăzut de atuncea până acmù, când-i acmù ei să fac moşinaşi,* şi au mărsu cu plugurile d-au arat sâliştia; şi Buta le-au zis să nu are sâliştea, că eră să-şi facă casă, unde au vrut şi mai denainte vreame, iară ei n'au băgat saamă, hiindu omeni cu stăpâni; deci Buta, văzându că nu bagă saamă, n'au vrut să să pue în potrivă şi au mărsu tot pe acia moşie la altă fundătură, ce să chiamă Petrişorii şi şi-au făcut casă acolo; şi sânt 7 ani de când au făcut casâle şi, la făcutul casălor, nu au zis niimi nici un cuvânt, nici dintr'alţi răzăşi, nici acii oameni; iar acmu zic că au moşii, şi au făcut o carte a Domnii meli la Costantin paharnicul, fiindu-le stăpân, ca să-i giudici, şi dumnalui zici că nu li-au căutat dreptate, şi au învoit oamenilor acelora precum ca să strâci Buta casăle de acolo; deci Buta ne arată şi o mărturie dela oamini buni şi bătrâni, zicând că acii oameni n'au moşie acolo, şi înblă fără triabă, şi dumnalui paharnicul n'au giudecat drept, ce am socotit şi am triimis la dumnata să li iai sama pe dreptate şi cu frica lui Dumnezău, şi, precum vei afla, să faci şi mărturie încredinţată la

mâna cui s'a vini; să aduci ştire Domnii mele.

U Ias, Lt 7204 Noemvrie 12.

(L. P. D.)

vel logofătu.

Notă. — Actul defaţă face parte din hârtiile d-lui Gr. Perticari asupra moşiei Stoeşeştilor-Fălciu. Prin cuvintele „când treceă împăratul la Cameniţă", se înţelege venirea Sultanului prin Moldova în anul 1673 (Letop. Mold. II p. 7) şi trecerea lui pe râul Bârladului în sus, şi tot înainte spre Cameniţă. Aceasta a făcut pe bieţii oameni şezători pe şesul acestui râu ca să-şi caute cu acel prilej un adăpost pe locuri mai depărtate şi mai dosite, cum era fundătura văei Stoeşeştilor. Dela aşezarea celor pârâţi şi până acum, la jăluirea lui Buta asupra lor, trecuseră 22 de ani (1673—1695).

XCIV.

Iaşi, 1696 (7204) August 28. *Antioh Costantin voevod îndatoreşte pe lefeciii dela Roman, Gavril, Pricopie şi Ghenghe, ca să plătiască 27 lei, în afară de alte cheltuele, lui Ursul Bostangiul, din Bârlad, chizăş fiind acesta la nişte Turci, pentru banii luaţi de dânşii pe miere şi tiutiun.*

† **Noi Antioh Costantin voevod boj. milostiiu gpdar zemle Moldavscoi.** Adecă s'au pârât defaţă înnaintia Domnii miali Ursul Bostangiul, din Bârlad, cu Gavril şi cu Pricopie şi cu Ghianghia, lefeciii dela Roman, zicând Ursul Bostangiul cum au luat aceşti oameni, Gavril şi cu Pricopie şi cu Ghianghia, bani dela nişte turci, din Bârlad, pre miare şi pe tiutiun, şi el au fostu chiziaş de dânşii la turci; şi ei n'au stătut în ţară să plătiască miare turcilor şi tiutiunul, ci-au fugit; şi, fugând ei, l'au apucat turcii pre dân-

sul şi l'au pus la închisoare, di-au şăzut în temniţă, la Bârlad, un an, şi apoi l'au adus un aprod aicia la Eşi şi au şăzut la vartă giumătate de an. Ş-au făcut multă cheltuială pentru dânşii, până i-au adus aice la Eşi, precum are Ursul şi izvod de ce-au cheltuit. Pentru aceia i-am dat Domniia mia rămaşi pe Gavril şi pe Pricopie şi pe Ghianghia să-i întoarcă toată cheltuiala pe izvod ce are 27 lei, fără un an ce-au şăzut în temniţă, la Bârlad, şi acolo cât va hi cheltuit să va socoti drept, şi pe cât să va socoti c-au cheltuit într'acel an să-i plătiască toată cheltuiala. Insă am socotit să-i plătiască c'uncetul (sic), până la anul să-i dia toată cheltuiala până la un ban. Şi de acmu aciastă pâră-să nu să mai pârască peste cartia Domniei miali.

U Ias let 7204 Av. 28.

(L. P. D.)

vel logofăt vâ Divan

Notă.—După actul original. *Bostangiul* (cuv turcesc) = grădinarul. *Lefecii* (iarăş turcesc) = soldaţi cu plată. *Vartă*, vardă,= gardă, sentinelă, serviciu de pază, să facă straja.

XCV.

Coruești, 1698 (7206) Iunie 10. *Simion Coruiu şi un alt cineva au fost însărcinaţi cu cercetarea pricinii dintre femeia Vasilca, fata lui Hurgulet şi (Ştefan) Pârvul postelnicul, nepot lui Grigorie Roşca,—pentru moşia Hriasca, din plasa Pereschivului, jud. Tutova.*

† Cinstit dumneta hatmane, să fii dumneta sănă-

tos. Facem ştire dumitali că viin(d) o fămeaia *Vasilca* cu cinstită carte Mării Sale lui Vodă, astă toamnă, la noi, *zicând că are moşiia la Hriasca cu (Ştefan) Pârvul postelnicul într'un loc;* deci noi n'am putut să le alegem atunce, că am avut bogate nevoi, iar acmù am dat ştire fămeii şi postelnicului; ce postelnicul Pârvul şiade de trei zile şi fămeia nu mai vine. Ce noi, văzând că nu mai vine fămeia, au strânsu Pârvul postelnicul oamini bătrâni de pin pregiur, anume: Zaharie călugărul ot Chiliani, şi Vasile Docoliniaşu, şi Vasile Negriai de Tătăreani, şi Costantin Mihalce otam, şi Sava Buganul, şi alţi oameni, cari s'au mai prileji, şi nu s'au pus în mărturie, — *mărturisesc preacum acia moşiia au cumpărat Grigorie Roşca, moşul postelnicului, a Pârvului, dela Hriascanul;* iar fâmeaia aceasta, anume Vasilca, nici o triabă n'ari în Hriasca, că moşiia ei este aliasă din *Gura Huşoii* în gios; şi-au avut Hurguleţ, tatăl Vasilcăi, un puţu şi, trepădând Roşca la moşie, i-au dat un cal în puţ şi nu ştim plătitu-i-au calul, au luat-au acià bucăţià de loc din Husoia. Deci, noi preacum ştim aşià mărturisim cu sufleteli noastre înnainte lui Dumezău şi a dumitali.

Să fii dumneta sănătos în Hristos, amin.

U Corueşti, lt 7206 Iuni 10.

Simion Coruiu (Nedescifrabil).

Notă. — După originalul scris pe o loac de hàrtie, jumătate coală în lung. Satul Corueştii este acel de pe Pereschiv-Tutova. Hriasca, tot într'acolo. Nu ştim cărui Hatman este adresat acest raport-mărturie. Grigorie Roşca (fiul lui Maftei Roşca) este strămoşul în linie dreaptă a lui Gheorghie şi Neculai Roşca-Codrenilor, funda-

torii liceului de băeți și școalei normale de fete, din Bârlad. Pârvul (Ștefan) postelnicul este fiul Pârvului și al Zinicăi, și care Zinică eră soră cu Grigorie Roșca, — deci postelnicul Pârvul eră nepot lui Grigorie Roșca. (vezi a mea broșură: Frații Gh. și Nec. Roșca-Codrianu, Bârlad 1908, — p. V—VII).

XCVI.

1697 (7206) Decemvrie 10. *Zinica Pârvoaia, cu fiii săi, Enachi căpitanul și Ștefan postelnicul vând siliștea Hrtasca, ce este în fundul Văei Tătărănilor, lui Antohi armașul.*

Copie.

Adecă eu Zinica Pârvoae și cu fiii mei, Enachi și Ștefan Pârvul postelnicul, scrim și mărturisim cu acest adevărat zapis al nostru la mâna dumisali lui Antohi armașul, cum noi de nime siliți, nici asupriți, ci de a noastră bună voe, am vândut dumisale a noastră dreaptă ocină și moșie sâliște anume *Hrtasca*, ci este în fundul *Văii Tătirenilor*. Care ace sâliște să hotărăște despre răsărit, în zarea dealului despre Cârjăoani, și din sus, să hotărăște cu hotarul Măscureilor; și pin codru și despre apus, să hotărăște cu hotarul Mirenilor; și din sus, cu hotarul Horgiascăi. Care această moșie niau fost noă dela moșii noștri, și am vândut'o dumisale drept cinci (rupt), și ni-au dat plata deplin întru mâinele noastre, ca să-i fie dumisale dela noi driaptă ocină și moșie în veci neclătit, și giupânesăi dumisale, și cuconilor d-sale, și nepoților și strănepoților d-sale. Și nime dintru săminție noastră să n'aibă triabă a să amestecă de astăzi înainte, să fie d-lui volnic di pre acest zapis al nostru să-și facă și dir類e Domnești. Și acest zapis s'au făcut

dinainte a mulţi oamini buni şi bătrâni, carî sânt mai gios iscăliţi. Şi pentru credinţă ni-am pus şi noi degitul şi iscăliturile, ca să să ştie. 7206 Dech. 10.

Zănica Pârvoae. Enachi Pârvul căpitan. Ştefan post. Neculai Gâlcă martur. Vasile vornic. Vasile Gâlcă vornic. Şi alţi martori.

(O notă în dosul actului). Această copie, poslăduindu-se de mine cu cea adevărată scrisoare, care s'au găsit la preotu Gheorghie, zăt preotu Mihai ot Ciocani (pe Tutova), şi fiind întocmai, s'au încredinţat de către mine. 1821 Ghenar 11.

Costachi Cerchez căminar.

Notă.—Zinica Pârvoae este fiica neguţitorului Matteiu Roşca din Bârlad, şi a fost măritată cu Pârvu. Dânşii au avut o fată, Ruxanda, care s'a căsătorit cu Dediu Spataru,—iar fiica acestora, Ana, a fost măritată cu Mihai Racoviţă voevod. (A mea lucrare, *Fraţii Gh. şi Nec. Roşca Codreanu*, Bârlad 1908,—pag. III-VI).

XCVII.

1698 (7207) Septemvrie 2. *Simina visterniceasa dă zapis la mâna lui Lupan ca, pentru 350 merţe de pâne ce-i este datoare, să-i ţină morile de'a Ciortolom pe timp de un an.*

† Adecă eu, Simina visterniciasa, scriem cu cest adevărat zapis la mâna lui Lupan, ficiorul nostru, precumu-i sintu cu trei sute şi cinci zăci de merţe de pâne datoare, şi i-am dat morili dela Ciortolom într'un an, ca să-şi ia pânea, carea îi sintu datoare; însă pânea eu îi sintu datoare cu de tot fealul de păne: cu *grâu*, cu *săcară*, cu *mălai*, cu *orzu ;* ce, până s'a plini soma, să aibă a le ţine. Şi pentru mai mare credinţă me-m pus şi inelul, ca să fie de credinţă. Lt 7207 Săpt. 2.

L. P.

† Simina Visterniceasa.

Notă.—Simina visterniceasa eră fiica lui Gavril Jora, măritată cu Vasile Gheuca, care a fost tăet de Duca Vodă. Pe pecete se observă numele Adrian (cu litere chirilice în alb) nu înţeleg de ce. Lupan „a fost ispravnic" (Doc. Bârl. vol. I II, p. 317), adecă omul de casă sau fecior boeresc la visterniceasa Simina. In Moldova şi astăzi se aude numindu-se „fecior boerescu" — omul de încredere al unui boeriu sau proprietar. Intre felurile de *pâne* nu se aminteşte şi păpuşoiul sau porumbul, pentrucă pe la 1698 nu se cultiva încă în ţara noastră. *Ciortolomul*, sat în comuna Vizureni, jud. Tutova, în dreptul gării Tutova. *Mălaiu* înseamnă *meiu*, *păsat de meiu*.

XCVIII.

1704 (7210) Noemvrie 16. *Părcălabii de Tutova împlinesc nişte vite dela casa lui Gavril Paşcal armaşul, şi le vând în târgul Bârlad pentru 50 lei, datoriţi de dânsul vornicului de poartă, Gavril din satul Ruşi, pe jumătate heleşteu din Zmeeni.*

† Milostive şi Luminate Doamne, să fii Mărie-dumitale sănătos. Facem ştiri Măriii dumitale c'au venit Gavril de Rusi, ce-au fostu vornic de poartă, cu cinstită Carte Măriii dumitali la noi, la *Pârcălabii de Tutova*, să-i plinim 50 lei dela Gavrilu Pascal armaşul pentru giumătate de helăşteu din Zmieni de pe Bogdana. Care, acea giumătate de helăşteu li-au fostu împreună şi-au fosto neguţat Gavril vornicul şi cu cumnatu-său Pascalu cu Gheorghie Bogdan, ce-au fostu jitnicer, dreptu o sută de lei, şi banii nu le-u dat atunce, şi le-a făcut zapis, lui Gavril vornicul şi lui Pascal, să le dea bani la o zi, acea sută de lei. Şi, cându au fostu la zi, nu le-au dat banii, şi i-au tot urnit din zi în zi păr s-au tâmplat de au murit Gheorghie Bogdan, şi au rămas

zapisulu celu de bani la Pascal, tatul armaşului Gavrilu, şi s'au tâmplat de au murit şi Pascal. Dacă au murit Pascal, iar Gavrilu armaşulu, feciorul lui Pascalu, au luat zapisulu cel de bani şi l'au dat dumisali Lupului Bogdanu, ce-au fost hatman, şi-au luat el banii pe heläşteu, şi unchiu-său, lui Gavril vornicului, nu i-au dat nimic. Deci noi, *dacă am văzut cărţili Măriii dumitali de rămas şi de plinit, scriind la noi să plinim, noi am mărsu la casa lui Gavrilu armaşul şi am luat nişti viti şi le-am dusu în târgu în Bârladu, şi am strânsu preuţi şi orăşeni bătrâni, şi le-am preţuit:* 4 boi 24 lei, 2 vaci 10 lei, o mânzată doi lei, 11 vite de mascuri mari mici, din iarbă, ne înblaţi în jir 11 lei. Şi au mai rămas 3 lei, şi pentru trei lei au pus zălog doi giunci (junci), un mânzat şi o mânzată, în doă săptămâni, de n'a da banii, să fie istovit; şi s'au pos şi zi, din 16 zile a lui Noe(m)vri pără doă săptămâni. Şi i-am făcut şi această mărturie dela noi la mână-i să-i fie de credinţă. Şi să fie Mărie dumitali sănătos. U Bârlad, let 7210 Noe(m)vri 16 dn.

† Robii Mării Tale, *Părcălabii de Tutova*

Notă. — Gavril de Rusi, încă dela 5 Iunie 1704 (7210), jurasă pe Evanghelie în Biserica Sf. Neculai (Domnesc) din Iaşi, înaintea preoţilor şi protopopului Ursu, precum că dânsul n'a luat nimic dela Gheorghiţă Bogdan pe giumătate de heleşteu din Zmeeni (Doc. Bârlădene, vol. III, p. 73).

De când şi până când Tutova a avut pârcălabi cu îndatoriri de împlinitori ai poruncilor Domneşti, în pricini civile, precum armaşii în chestii de delicte şi crime, este o chestie care trebuie studiată.

XCIX.

Iaşi, 1705 (7213) Noemvrie 15. *Mihai Racoviţi voevod volniceşte pe Vasilachi, feciorul lui Vasile Huşanul, de a ţineà şi a opri părţile de moşie a lui Strătulat Huşanul din silişţele Dragomireşti şi Semini, pe Tutova, şi Stângaci, pe Racova, pentru nişte datorii.*

† **Noi Mihai Racoviţi voevoda bj. milost. gpdar zemli Moldavscoi.** Dat-am cartia Domniei miali lui Vasâlachi, feciorul lui Vasili Huşanul, să fie volnic cu cartia Domniei miali a ţinià ş-a opri părţili de moşie a lui Strătulat Huşanul şi a fraţilor lui, ficiorii Apostului de *Stănigani*, părţili din sâlişti din *Dragomireşti* şi din *Semini*, de pe Tutova, şi din *Stângaci*, de pe Racova; cari părţi de moşie au dat el di-au plătit nişte datorii ce-au fost datori Strătulat Huşanul *cu nişte stupi şi cu nişte miere la Turci di-au scos pe fraţii lui dela închisoare ce-au fost închişi pentru acea datorie a fraţinesău.* Deci să fie volnic să opriască aciali părţi de ocini dintr'aciali silişti despre alţi datornici, cum ar hi mai rămas dator Strătulat Huşanul. Şi nime să nu stia în protiva cărţii Domniei miali.

U Ias, lt 7213 Noem. 15.

(L. P. D.)

Notă. — Scrisă pe prima foae a unei coale hârtie riglată. Stănigani în jud. Tecuciu.

C.

Iaşi, 1708 (7216) Maiu 5. *Mihai Racoviţă*

voevod, motivat de jăluirea giupânesei răposatului Chiriac Sturza, scrie biv vel paharnicului Dabija, ca să cerceteze pe boerii însărcinați, în timpul fostului Domn Costantin Duca, cu văcăritul la Tutova și Cohurluiu, în privința unei sume de 600 lei, ce dânșii, la porunca acestui Domn, împrumutase dela un turc, Hagi Soliiman, din Galați.

† **Noi Mihai Răcoviți voevoda bj. milost. gspodar zemli Moldavscoi.** Scriem Domnia mia la credincios boeriul nostru dumnialui Dabijia biv vel pah, facem știre dumitali că Domniei miale s'au jăluit dumneii giupâniasa răposatului Chiriac Sturzăi biv vel spăt, zicându cum, în zâleli lui Costantin Duca vodă, *au orânduit Costantin Duca vodă pe dumnelui Paladie visternicul și pe dumnetà și pe Tudorii de Galați și pe alți boeri să găsiască cu datorie 600 lei,* și au luat acești boeri dela un turcu din Galați anume Hagi (So)liiman, de s'au datu unde au fostu orânduiți; *și acei bani vi s'au rânduit dumilorvoastre ca să-i luați banii* dela *văcarii de Tutova și de Cohurlui* anume : dela Vicol căpitanul, și dela Toader Sturzia, și dela Chiriac, și dela Alecsandru căpitanul, și dela Ghinia părcălabul, și dela Burghiale de Bujoriani, și dela Ion Abazà post; și dintr'aceli 600 de lei, au dat (s)amă bani, iar cu 60 lei de lei (sic) zâ(ce) turcul c-au rămas, și (de) atunce până acmù turcului nu i-au mai dat, iar acmù turcul cela cu banii s'au sculat ș-au venit de ș-au plinit banii toți dela maica răpăosatului Toder Sturzăi. De care lucru iată că-ți scriem dumitale, să cauți să chemi dumneta pe acei boiari cari au fostu cu văcăritul la Tutova și la Cohurlui, și să li ei

dumnata sama foarte cu mare dreptate numai să să afle la cine au rămas acei bani; iar ne putând află banii la cine au rămas, să facă *curamà* cu toții și să plătiască acei bani a turcului, că nu este vinovat numai Sturzia să plătiască; însă de vii află dumneta cum acei bani au fostu asupra Sturzăi orânduiți dela toți tovarășii să-i dia turcului și de vor aveà tăvarășii *pecetluituri* de mâna Sturzăi cum c-au luat acei bani 600 lei dela tovarăși și nu i-au dat Sturzia la turcu, atunce Sturzia să plătiască; iar de nu vor avea tovarășii pecetluit dela Sturzia, atunce cu toții vor plăti acești bani, nu sângur Sturzia, și altă jalobă să nu mai vie. Aceasta scriem.

U Ias, lt 7216 Mai 5.

(L. P. D.)

Notă. — După actul original. *Curamà*, cuv. turcesc, înseamnă contribuție, colectă; *pecetluituri*, — înseamnă adeverințele învestite cu sigilul Domnesc, cu care se încăsau de văcarii sau perceptorii anume însărcinați cu luarea văcăritului.

CI.

Iași 1717 (7225) August 4. *Mihai Racoviță voevod scrie boerilor, Oprișan sulgerul și Stămatie pârcălabul, ca să meargă la satul Băhnari (pe pârăul Tutova) să cerceteze și să hotărască moșia deacolo a Pârvului pitarul.*

† **Ion Mihai Răcoviți voevoda bj. mil. gpodar zemli Moldavscoi.** Scriem Domnie mea la boiarul nostru *Oprișan sulgiarul și la Stămetie părcălabul*, vă facem știre: dacă viți veadia cartea Domnii meale, iară dumneavoastră să vă sculați și să miargiți *la*

sat, la Băhnari, cari iaste la ținutul Tutovii, a dumisali *Pârvului pitarului,* și să strângeți oamini buni din sus și din gios, megiași și raziași, și să socotiți dumneavoastră cu bună dreptate, împreaună cu oamini buni, și pe unde or (vor) ști și or mărturisi oamini buni și bătrâni, că au ținut *Pârvul cial bătrân,* și or luà cu sufletili lor, pe acolo, de n'or hi pietri sau alte sămne, să puneți și pietre, să să știe de cătră alți răziași și de cătră alte hotară. Și să faceți și mărturie din seamne în seamne s'o dați la mâna dumisali Pârvului pitarul, ca să i să facă și dela Domnie mea întăritură. Iar cine i-ar fi stricat hotarul și ar fi intrat cu nebăgare de samă, strâcându-i hotarul, să ne faceți știre cu o mărturie. Aceasta scriem. U Ias, lt 7225 Aug. 4.

(L. P. D.)

Notă.—*Băhnarii* (dispărut) a fost pe părăul Tutova, în părțile târgușorului Puești. De pe porunca originală, care este scrisă pe prima pagină a unei coale de hârtie riglată.

CII.

1726 (7234) Ianuarie 20. *Mihai Racoviță voevod, în urma judecății urmate la Divan între Axinia, femeia lui Ștefan Corne, cu Ion Blojul aprodul, pentru o vie și un loc stârpu la Rădăești (pe Bogdana), dă rămas pe Ion Blojul și câștig de cauză femeei Axinia Cornea.*

† **Noi Mihai Racoviți bj. milost. gpodar zemle Moldavscoi.** Facem știre cu această carte a Domniiai melia precum s'au pârât față la Divan înainte Domniei melia ș-a tot sfatul nostru, Axinie, femeia lui Ștefan Cornii, cu Ion Blojul aprodul, pentru o vie ce au

jeluit, cumcă i-au rămas dela soțul iai, dela Corne, într'o dumbravă, unde dede sam(ă) că nu este loc de sâliște ca să șadă oameni acolo ; iar Blojul aprodul s'au sculat de vro patru(s)preci ai (ani) ș-au făcut casă și s'au așezat acolo în costele viei iai și-i tot mănâncă vie cu vacele și cu mascurii lor și-i mănâncă și oamenii lui vie, și niște *persâci,* ce-au avut în vie, încă i-au strâcat, și multă pagubă și stricăciune zâsă că i-au făcut. Și Axinie Cornoe dede sam(ă) cumcă Blojul aprodul nici o triabă acolo n'are, că moșie lui nu este acolo, nici vro sâleşte veche nu este acolo; iar Ion Blojul dede sam(ă) cumcă este om de moșie deacolo și este și sâleşte veche. Deci Domniia me și înpreună cu tot sfatul nostru am giudecat: macară de ar hi având șe Ion Blojul moșie acolo și sâliște ce veche nu este acolo, ce este în vatra satului, am giudecat ca să aibă a șede Ion Blojul și frate-său Istratie acolo, în casâle lor, până în primăvară la iuna lui April, iar atunce, la zua ce s'au pus, numai să caute Ion Blojul și cu frate-său să iasă din casâle lor, să să râdice cu tot ce vor hi având ei, să să ducă ca să să așeze în vale, în vatra satului, la sâliște ce veche, iar deacolo numai să lipsască ; iar ne lipsând la zua ce s'au pus, *s-a trimite om gd de le va aprinde casâle lor deacolo, și pre dânșii i-or aduce aice și s'or da pe uliță de vor fi de mare certare dela Domniia me.* Așijderile au jăluit Ion Blajul și pentru un pogon de loc sterpu, ce dede sam(ă) el cum c'au fost pe lângă vie Cornii, la Rădăești, ș-ar hi rămas dela un unchiu a lui, și Ștefan Corne au pus viță pe acel loc sterpu ș-au făcut vie și o ține dela Domniia lui Costantin Cantemir vodă până ac-

mu. Deci, Domniia me ş-inpreună cu tot sfatul nostru, am luat sam(a) că de atunce, de când dă el sam(ă) că o ţâne Corne, sânt la *patruzăci de ani*. Deci, Domniia me am giudecat: de (b)ună vremi că Ion Blojul nu ş-au mai cătat pentru acel pogon de loc sterpu, atunce, într'un an sau şi la doi ani, să-ş hie ales cu Corne şi acmu trecând atâţe ani, rămâind la mâna Axiniei Cornoe ace vie, pe acel pogon sterpu, făcută de Corne, iarăşi s'au ales giudecata şi l'am dat rămas pe Ion Blojul aprodul din toată giudecata ţărâi, ca să aibă de acmu înainte a-i da bună pace Axiniei Cornoe. Şi această pâră să nu să mai pârască nice o dânăoară peste Carte Domniei mele. Aceasta scriem.

U Ias I. 7234 Ghen. 20.

(L. P. D.)

Vel logofăt uc.

Notă. — Din hârtiile moşiei Giurineştilor, de pe Horlata, jud. Tutova, care moşie a fost proprietatea spat. Gh. Oprişan († 1849).

Procedarea cu *aprinderea caselor* de omul domnescu este, cum s'ar zice, turcească; eu n'am mai întimpinat-o în alte documente. De aseminea şi darea sau expunerea unui om *pe uliţele Iaşului*, poate spre a fi bătut, încă n'am mai găsit-o aiurea.

Am auzit din bătrâni că, în vremele dinainte, vinovaţii pentru unele delicte erau bătuţi, în oraşe, pe la toate răspintiile cu vergi şi că cel pedepsit, în afară de vaitele lui, strigà în gura mare: „Cine va face ca mine, ca mine să tragă". De aici zicătoarea: «îi duc vergili», — adecă mă tem (de cinevà) pentrucă are să păţască cevà.

Este un lucru curios că oamenii în Moldova, după cât cunosc, până în ziua de astăzi, au *persăci*, de preferinţă prin vii.

Prin *patruzăci de ani* înţelegem că, mai înainte vreme, atâta se cerià pentru prescripţie în materie de judecată.

CIII.

Iaşi 1731 (7239) Ianuarie 8. *Gligorie Ghica voevod scrie biv vel paharnicului Cârste Iamandi, care aveà un ţigan ce luase în însoţire pe o ţigancă a lui Miron Hancul şi aveau 5 copii,—învitându-i să se înţeleagă; altfel să-şi pună zi de judecată şi să se înfăţişeze la Divan.*

† **Ion Gligorie Ghica voevoda boj. milost. gpodar zemli Moldavscoi.** Scriem Domniia mea la boeriul nostru, d-lui Cârste snâ Iamandii biv vel paharnic, sănătate. Facem ştire că aice la Domniia mea s'au jăluit Miron Hâncul pentru o ţigancă a lui driaptă vecină, ce (a) zis că au luat-o un ţigan a d-tali şi ari cu dânsa şi vro 5 copii şi tot îl porţi cu cuvinte din zi în zi şi nu vrei să-i dai . . nici vii să te aşăzi cu dânsul. Pentru care să cauţi, viindu-ţi carte Domniei mele, de vreme că este acea ţigancă a lui Miron Hancul şi o ţine ţiganul d-tali, să cauţi să te aşăzi cu Hancul pentru ţigancă, fiind a lui driaptă vecină şi mai mult jaloba să nu vie; iar de iaste poveste într'alt chip şi, ne putându-vă aşezà, *să vă puneţi zi* şi să veniţi amândoi dinpreună faţă la Divan. Aceasta scriem.

U Ias, lt 7239 Ghen 8.

(L. P. D.)

Notă. - Cârstea Iamandi biv vtori paharnicul trăià pe la 1747 (7252), Ghenar 20.

CIV.

1733 (7241) Maiu 21. *Constantin Nicolae*

Mavrocordat voevod scrie lui Şerban Botianul căpitan, ca să dee pe ţiganul Andreiu lui Cârstea Iamandi biv vtori paharnic, pe care acesta îl cumpărase dela Daniil Arapul, egumenul dela sfetii Sava, şi-l stăpânise 12 ani.

† **Noi Costantin Nicolae voevda boj. milostiiu gspodar zemli Moldavscoi.** Scriem Domniia mea la boiarinul nostru Şerban Botianul căpitan, îţi facem ştire pentru un ţigan anume Andrei, de care ţigan ni-au jăluit boiarinul nostru Cârste Iamandi biv vtori păh, cumcă l'ai luat la casa ta de te slujăşti cu ţiganul, şi el ar fi cumpărat pe acel ţigan dela Daniil Arapul, egumenul de sfetii Sava, şi-l stăpâneşti de 12 ani, iară acmu tu i-ai luat ţiganul. De care iată că-ţi poroncim să cauţi, având Cârste Iamandi dreptate să ia pe ţigan, să-i dai ţiganul; iar de ai cevà a răspunde, îndată să te scoli să vii la Divan, că, ne dând pe ţigan şi ne viind la giudecată, ţ-a veni om gpod de ti-a aduce şi-i da şi *cibote*, şi cartea aceasta să o dai la mâna Cârstei Iamandi păh. Aceasta scriem. Lt. 7241 Mai 21.

(L. P. D.)

Notă. — *Cibote* înseamnă plată pentru omul Domnesc, însărcinat spre a-l duce la Iaşi pe un învinuit. Pe partea de dinafară a actului stă scris: „La boiarinul nostru Şerban Botianul biv vel căpitan, datise".

CV.

(Fără dată, c. 1740). *Izvod de cheltuelele făcute la înmormântarea boerului Toader Sturza vel jicnicer.*

Izvod precum s'au socotit pentru grije lui Toader Sturza vel jicnicer.

40 bezmeni ceară
1300 p(â)ni, 10 lei
3 ial (ovițe)
10 berbeci
3 lei pește
2 merți păsat
50 vedri vin
12 lei cheltueli mărunte, ceapă, chiperi
10 care lemne
4 saci făină
1 covor vlădicăi
1 năframă
1 atlaz la năsilie, postav de îmbrăcat săcreiu, ținte de îmbrăcat săcreiul.
4 p(o)t(ronici) 4 scânduri

15 lei, la Egumeni, la preuți
2 ughi la ciocli
2 lucrul făcliilor
2 lei boj . . . de . . .
6 lei 8 năfrămi
130 lei :
5 coți atlaz albu, mătasă
petelili
teste poleială albă
teste poleială galbănă
10 lei la bacal să să de
1—zlot am dat la Gligoraș

Notă. — Prin *40 bezmeni ceară*, cred că trebuește a se înțelege o cantitate de ceară luată dela locuitorii cari aveau stupi și se aflau cu așezarea pe moșia boeriului Sturza, și această denumire—prin inițiativa strânsoarei ce se făceà de către cămărașul de lumini pentru Cartea Domnească, care *bezmen* se numià (Cant. D. M. 86, tributum cerae . . . quod bezmen vacator). Prin *ial*(*ovițe*) se înțeleg vaci sterpe, ce s'au tăet la acea înmormântare pentru pomană la popor. Iar petelele și testelele de *poleială de aur și argint*,—se întrebuințau la poleirea smochinelor, alămâelor și portocalelor, sau a altor poame sau fructe ce se vor fi pus în anume bețișoare, pentru a se înfinge în colacii, numiți în limba poporului *capete*, ce de regulă se fac, până în ziua de azi în Moldova, la înmormântări, în formă de S și de 8. *Covor vlădicăi*, se vede că pe atunci, în afară de năframă la cârjă sau

la lumânare, i se mai puneà Vlădicăi sub picioare, la prohod, şi nn covor,—care se luà apoi pentru el.

Preţurile sânt arătate numai pentru lucrurile cumpărate, nu şi pentru cele ce se aflau în casă.

CVI.

Iaşi, 1742 (7250) Fevruarie 5. *Costantin Neculai voevod împuterniceşte pe un armaş ca să meargă la Grigorie, fost căpitan mare de Covurlui, şi să-l siliască pe acesta a-i da pe mână pe un Nedelco, ce i-au fost argat, şi care acum erà învinuit că au furat un cal şi 5 epe.*

† **Costandin Niculae voevod boj. milost. gpodar zemli Moldavscoi.** Dat-am carte Domnii meli slugii noastre, *cestui armaş,* să fie volnicu cu carte Domniii meli a merge la *Grigorie ce-au fost căpitan mare la Covurluiu,* şi să aibă căpitanul Grigorie a da pe un Nedelco, ce-au fostu argatu căpitanului, — şi acum prinzându-să doi tâlhari, anume Ştefan şi iar Ştefan, cumnaţi căpitanului Grigorie, şi, aducându-i aice, s'au pus la temniţă. Şi mărturisăsc aceşti tâlhari pentru un cal şi 5 epe a preutului Melahie din *Bursuci* ot Tutova, cum l-iar fi furatu, acel Nedelco, şi li-ar fi dus la *cotu lui Gherei Mârze.* Pentru aceia să aibă a apucà pe Grigorie căpitanul, şi Grigorie căpitanul să caute pe acel Nedelco, şi, ori unde l'ar aflà, să-l prinză şi să-l pue în *butuci,* şi să-l de pe mâna omului gospod, să-l aducă aice, să să dovediască cu tâlharii. Şi nime să nu ste în potriva cărţii Domniii meli. U Ias, ît 7250 Fevr. 5.

(L. P. D.)

Procit. 3 logofăt.

Notă. — Scrisă pe un sfert coală de hârtie. *Bursucii* au fost sat în cuprinsul comunei Bălăbăneştii, din jud. Tutova, astăzi sânt cunoscuţi numai ca simplu trup de moşie. Această Carte Domnească, ca şi alte câteva hârtii Bălăbăneşti, mi s'a încredinţat de d-l Grigorie Teodoru, epitrop casei Sf. Spiridon, din Iaşi, — originar din acel sat.
Butuc, butuci, — Instrument de pedeapsă.

CVII.

1742 (7250) Fevruarie 16. *Costandin Mavrocordat voevod volniceşte pe (Cârstea Iamandi) să-şi stăpâniască moşia, oamenii să-l asculte şi el să le pună vornicel.*

Ion Costandin voevod boj. mil. gpodar zemli Moldavscoi. Să fie volnic să-şi stăpâniască moşie lui şi oamenii, ce vor şedeà pă moşiia lui, să asculte de dânsul, şi el să le pue *vornicel,* şi dijmă să-şi ia pe obiceiaiu; iar cine va aveà a răspunde, să vie defaţă. 7250 Fevr. 16.

(L. P. D.)

Notă. — Cartea aceasta de volnicie credem a fi dată lui Cârstea Iamandi. Constatăm că, în satele de pe moşiile boereşti, pe *vornicel* îl punià stăpânul moşiei şi nu locuitorii.

CVIII.

1745 (7253) Febr. 12. *Jaloba lui Lupu Cociorvă din satul Sărăţenii, jud Fălciu, asupra unui vornicel din satul Creţana şi asupra tuturor sătenilor deacolo.*

Milostive şi luminate Doamne, să fii Măria Ta sănătos. Jăluesc Domnii Mării Tale, ca Domnului milostiv, pe un Iovu, cari iaste vornicel la un sta a-

nume Creţana ot ţinutul Fălciiului şi pi sătenii deacolo: că viind cercătură la Mărie Sa Costandin Vodă şi viind cercători d-lui comisul i Sufache cu cercătura peceţilor la Ghenari, au găsit pi un Pricopie Cojocariul din Igeşti în sat în Creţana, şi i-au dat pecete; dar, fiindu-mi acel Pricopie dator să-mi legi giumătate de pogon di vie, au venit la casa me să-mi tai haragi; ei, Măria Ta, au venit la casa mea şi n'au vrut să-şi ia omul şi l'au îngrozit şi, fugindu omul au venit cu tâmpijicuri (sic) şi mi-au lepădat un zapis de moşii acelui om, ne fiind eu acasă, şi au luat bani, zicând cătră gazda me că am zis eu să de bani; şi l'am plătit un an deplin; acmù Măria Ta, mi-au luat şi de a zice şi sânt, Măria Ta, păgubaş şi de bani şi făr de moşie; şi ei sânt toţi iscăliţi în zapis, că sânt răzăşi. Ci mă rogu, Doamne, milii Mării Tale, să nu rămâiu păgubaş, că port şi acmù acei bani cu camătă, şi sânt sărac şi de moşie şi de bani, şi am rămas cu lacrămile pe obraz. Mă rog Mării Tale de dreptate, că Măria Ta eşti lumina celor întunecaţi, şi fii Măria Ta sănătos.

Robul Mării Tale
Lupul Cociorvă ot Sărăţeni ot Fălciu.

(Pe faţa întâi a foei a doua)

† Io Ioan N. Vd, bj. milost. gospodar zămli Moldavscoi. Dumneta ispravnice dinpreună cu vel căpit. de Fălciiu să-i aduceţi pe acii oameni faţă, şi să le luaţi sama foarte cu dreptate şi, dupăcum să va cădeà, să hotăraţi cu carte de giudecată.

7253 Fevr. 12.

(L. P. D.)

Procit 3 logof.

Notă. - Pecete mică intipărită cu roş. Actul mi s'a dat de d-l Maior Tudor Pamfil, acum răposat. Gazda me, soția me.

CIX.

Iaşi, 1747 (7255) August 25. *Ion Grigorie Ghica voevod înputerniceşte pe boiariul său Cârstea Iamandi, de a-şi luà țiganii robi, cari să trag dintr'un Petrea țiganul, de pe ori unde i-ar aflà.*

† **Ion Grigorie Ghica voevoda boj. milost. gpodar zemli Moldavscoi.** (Scriem) Cartea Domniei meale boiariului nostru d-sale Cârstei Iamandi biv . . . să fie volnic cu cartea Domniei mele a cercà țigani, ce s'ar fi trăgându (din Pe)tre țiganul, pe care țigan arată d-lui zapis încredințatu cu iscăliturі a boeri mari, dela un Şerbul Gheuca postelnicul, în care scrie că au dăruit pe acel țigan răpăosatului *Vasilie Costache, ce au fost vornic mare, tatul soacrei paharnicului Cârstei Iamandi,* pentru multă facere de bine ce-ar fi avut despre d-nalui vornicul Vasilie. Deci, ori-unde ş-ar aflà niamul dintr'acel Petre țiganu, să aibă a-i luà cu totu ce-ar avè ei la stăpânirea sa, să-i ducă la casa d-sale, fiind dumnalui ține (sic) ; *iar de ari avè cine cevà* a răspunde, pentru aceşti țigani, să vie să stè față la divan cu scrisori ce-ar avè. Şi nime să nu ste în potrivă peste cartea Domniei meli.

U Ias lt 7255 Aogustu 25.

(L. P. D.)

CX.

1754 (**7262**) *Pecetluit sau adeverință cu pecetea Domnească pentru plata văcăritului pe un an.*

Ținutul Tecuciul **văleat** 7262 **ocolul** Nicoreștilor **satul** Nicoreștilor **numele** Ioniți **porecla** Vasâlachi **vite patru** boi **părul** unu vânăt-galbăn, unu bălțat-murgu, unu vânăt, unu floren.
am plătit văcăritul într'acestu anu

Notă.—Pecetluitul defață constă dintr'o bucățică de hârtie, imprimată cu cirilice, lungă de 25 c. m. și lată de 12 c. m. Sigilul Domnesc este imprimat cu roș, având pe el bourul și vulturul cu o coroană deasupra, semn că Racovițeștii au domnit în ambele principate.
Cuvintele imprimate, din pecetluit, sânt redate aici cu litere mai negre, spre deosebire de cele scrise de mână. Pe contra pagină este o pecete mică imprimată în negru, cum și 2 semnături, nedescifrabile, desigur ale funcționarilor încăsători, ne arătându-se însă suma încăsată.
Găsit în hârtiile Pupezenilor (sat în jud. Tutova), ce mi s'au dat de d-na Atanasiade.

CXI.

1755 (**7263**) **Aprilie 29**. *Andreiu Vârgolici, Simion Vârgolici și Lupu Bălăban, dau o mărturie la mâna feciorilor lor, Apostol, Constantin și Ioan, despre un furt de haine și odoare, ce au suferit din partea unor săteni tâlhari din Bursuci, enumerând lucrurile furate.*

† Noi, cari mai gios ni-am iscălit, făcut-am această mărturie a noastră, cu sufletele noastre, la mâna

ficiorilor noștri, anume Apostol Vârgolici, i Costantin Vârgolici, i lui Ion Vârgolici, și celoralalți frați tuturor, că, avându noi niște haine și odo(a)re și tâmplându să de le-au furat niște oameni din *Bursuci*, nepoți Rohnii, anume: feciorul lui Cârstișor, Apostulu, și Mărdari, și Iacov zet ego (=ginere lui), și cu Burla fata lui Cărstișor, și Nechita, fecior Zizului; și i-am căutat pe tâlhari și am prinsu pe Nechita, fecior Zizului, și l'au dus la casa lui Gligori Bălăban și l'au întrebat ce ați făcut straile? el au dat samă, de ne-am scos capetele din foamete și din lipsă,— dar noi vom argăți și vom vinde moșii și ce om (vom) avè, și vom plăti; că nu ne este năpaste, cari știu și eu Lupul Bălăban și mărturisăsc cu sufletul meu. Iar peste noapte au fugit Nechita tălharul dela casa noastră și, de atunce, nu s'au mai găsit nici unul dintr'acești tălhari. Și au ocini, moșii, și, de frica strailor acestora, n'au mai cutezat să vie să stăpâniască moșiile. Și paguba au fost: 2 părechi de desagi de lână țărănești, și plini desagii, anume ce au fostu, o sucnă, și un băibarac și un brâu de mătasă de 12 lei, 3 părechi șerji poleit(e) de argintu, și 3 inele de argintu i poleite și cu zăvat, și un contăș de postav, și o păreche brenevigi de postav vineți, și trei fețe de perini cusute, doă năfrămi femeești, denainte, 3 cămeși femeești și cinci năfrămi de brâu, 2 înbrobodeneți, și 4 saci de lână necusuți, țesuți în sus, și o cergă cu lați creți, și o scoarță, și un polog, și trei zeci coți pânze, și o zgardă de argint de(n) trei bucăți, și o căldari, și niște brățeri de argintu, și o păreche de heră de plug. Noi așè știm și mărturisim

cu sufletili noastre înainte lui Dumnezeu şi înainte a toată giudecata. Şi, pentru credinţă, am pus degeteli în loc de iscălituri. Ap. 29, 7263.

Eu Andriiu Vârgolici   Eu Simion Vârgolici
Eu Lupul Bălăban

Notă.—Originalul scris pe prima faţă a unei coale de hârtie riglată. Pe partea de dinafară stă scris: „Ioniţă Ifrim şi cu alţi fraţi a lui, deosăbit de părţile ce au, vor să stăpâniască şi părţile tâlharilor acelora din Bursuci".

Bursucii (sat dispărut), fost în cuprinsul com. Bălăbăneşti-Tutova. *Sucnă* (de unde sucman)=postav pentru sucmane.

Nechita a fost la casa lui Grigore Bălăban, fie că acesta eră cel mai cu vază din familia păgubită, fie că eră învestit şi cu oare care autoritate, acolo, în Bălăbăneşti.

CXII.

1757 (7265) Martie 14. *Scarlat Grigorie Ghica voevod scrie Ispravnicului de Tutova şi boeriului Costantin Sturza biv vtori paharnic, ca să cerceteze pricina dintre Ştefan Găluşcă şi Toader Sion, ambii din jud. Tutova, pentru o parte de moşie Corobăneştii şi pentru un loc de prisacă pe moşiia Hârşova, şi, judecându-i, să-i aşeze, cum ar fi mai cu dreptate.*

† **Noi Scarlat Grigori Ghica vvoda bojiiu milostiiu gpodar zemli Moldavscoi.** Credincioşi boiarii Domnii meale, d-lui . . . biv vel şetrar, ispravnic de ţinutul Tutovii, i Costantin Sturzea biv vt paharnic, vă facem ştire că ni-au dat jalobă Ştefan Găluşcă mazil ot Tutova, zicând că, având o moşie anume *Corobăneştii* la ţinutul Tutovii, dinpreună cu Toader

Sion și cu frati-său Ioniță, carile au murit; și sculându-să Ioniță Sion, carele au murit, di au zălogit toată moșiia Corobăneștii la Andriian Cozma, acmu Andriianu stăpânești toată moșiia și partea jăluitoriului acestuia; și, fiindcă Ioniță Sion au murit, nu vra frati-său, Toader, să de bani Cozmii, ca să răscumpere moșiia, și stă moșie la mâna Cozmii, și acesta iaste păgubaș de vinitu moșii di pe parte lui. Osăbit au mai jăluit Ștefan c-au făcut un loc prisacă pe moșiia Hârșova, ce o are înpreună cu Toader Sion, și acmu dupăce-au tăet Ștefan pădurea ș-au făcut loc de prisacă, să scoală Sion și aduce stupi de-i pune în locul cel de prisacă a lui Ștefan și ia el tot vinitul moșii, dupăcum mai prea largu viți înțălegi din jaloba lor. Pentru care iată că vă scriem dum. văzând carte Domnii meale, să aduceți defață pe Toader Sion, și întăiu să le luați sama pentru ace moșie, ce iaste zălogită la Cozma, chemând și pe Cozma defață și dovedindu-să c'au zălogit acel Ioniți Sion, frateli lui Toader, toată moșiia și parte lui Ștefan, să apucați pe Toader Sion ca să plătiască banii Cozmii, să scoată moșiia; ori dacă vrea Sion să întoarcă bani să răscumpere moșiia, fiind zălogită, să întoarcă Ștefan și să fiia el stăpânitoriu, de vreme ce iaste răzeș, iar să nu rămâia acesta lipsit din moșiia lui; cât și pentru locul cel de prisacă, ce arată Ștefan că l'au făcut iai din pădure, iarăș să-i luați sama; și, dovedindu-să că l'au făcut Ștefan cu toporul și Sion n'au avut triabă, să dați mărturiia la mâna lui Ștefan, ca să-și stăpâniască locul cel de prisacă și, ce-a fi luat până acmu, să pliniți dela Sion. Și pentru toate precum

a fi mai cu dreptate să-i giudecaţi şi să-i aşăzaţi, ca să nu să mai jăluiască, hotărând prin Carte de giudecată; iar ne odihnindu-să acolo, să le daţi zi de soroc şi cu mărturiia să-i trimiteţi la Divan. Aceasta scriem. Lt. 7265 Mart 14.

(L. P. D.)

Vel logofăt.

Notă. — De pe originalul care este in păstrarea mea.

CXIII.

1757 (7265) Iunie 1. *Strămoşii Bălăbăneştilor, după mărturisirea bătrânilor Simion Vârgolici şi Lupu Bălăban, oameni trecuţi de 80 ani.*

Izvod di strămoşii socru nostrului (sic) Ion Pechi, precum au mărturisit Sămion Vârgolici şi Lupu Bălăban, oameni trecuţi pisti 80 ani, din Jăravăţu, dila Bursuci, *undi şăd acum Bălăbăneştii.* 7265 Iunie 1.

Dediră samă aceşti mai sus numiţi: pentru că au fost doi fraţi, oameni streini, nu ştiu, greci au sârbi, neguţitori, *şi au fost făcând cerezi de boi,* şi pi unul l'au chemat Pechi şi pe altul, nu i se ţine minte numele, cari au luat pe strămoşa Adămeştilor, şi dintr'acela sânt Adămeştii.

Iar Pechi, fratele acestuia, fiind rezmeriţi într'ace vremi pentru Tătari, s'au tâmplat acolo, la sat la Româneşti, şi înconjurând Tătarii casa unui Roman vel paharnic, şi având acel Roman, vel paharnic, fată mari, au zis tatăl său, cine s'ar găşi să-i scoateţi fata dila robie, şi i-au scos'o acest Pechi, şi au dat'o după dânsul. Şi cu ace fată a lui Roman au făcut pi un Bălăban, şi acest Bălăban au

făcut şasă feciori şi patru feti, nepoţi paharnicului Roman.

Feciorii anume să să ştie: *Pechi sân Bălăban; Picoş brat lui Pechi,* stărp; *Aftènie,* tij; *Vasilie,* tij; *Grigorie,* tij; *Toader,* tij.

Fetili anume: *Buna* Focşoi; *Antoniia, Mărica, Ioana.*

Şi dintr'aceşti 10 fraţi au rămas şapte, di să înpartu şi acei trei stărpi, să îmbracă pe acesti şapte numi.

Şi pentru moşii câti hotară au anumi să să ştie aceşti fraţi dimpreună: în *Romăneşti,* în *Popeşti,* în *Epureşti,* în *Bursuci,* în *Băgăoani* şi în *Oncani.*

Vasile Dorobăţu, Sâmion Bumbar şi Constandachi Bradre, Vasile Profir.

Asupra Vindereilor

Gheorghi Sirbul, i Gheorghe Taşcă, Antohi Badaşcă, şi Sandul Baicu, Vasile Baicu, Ion Podaşcă, Stefănachi Ciocan, Miron Ciocan.

Asupra Grăjdenilor.

Alixandru Popa, Mihai Popa.

Izvod de strămoşii noştri di pi Focşoai

Lupul Arhirie, Gheorghie Lazor, Manoli Gheorgbiţi, Toader Zvârlifus, Andreiu Zvârlifus, Panaite Ciubărcă, Toader Negoiţi, Dumitrachi Rotar, Toader a Vasîlcăi, Vasile Moraru, Toderaşc Ianoli, Antohi a Catrinii, Panaite Domnişor, Ioniţi Rotariu, Costandin Moisă, Manoli Olariul, Neculai Dumitru, Dumitrachi a Vasîlcăi, Vasili Dimofti, Neculai Domnişor, Ioniţă Dumitru, Neculai a Catrinii, Grigoraş Vârtosul, Vasili a Catrinii, Gavril Lazor, Andrunachi

Lazor, Neculai Arhiri, Iacob Olariul, Vasili a Zamfirii, Ştefan Manoli, Coste Venin, Costandachi Brăharu, Mihalache Bostan, Lupul Corui, Costandin Bădrăgan, Gavril Dimofte, Dumitru Manoli, Costandin Zvârlifus. Arhirie Lazor.

Notă.—După original. *Româneştii, Bursucii*, au fost sate în comuna Bălăbăneşti, jud. Tutova. Actul este dăruit mie de bătrâna Bălăban, care a trăit în Bârlad.

CXIV.

1763 (7271) Februarie 5. *Diata Ilincăi Tuchilă prin care dărueşte bisericii sfântului Neculaiu trei dughene şi o pivniţă, în mijlocul târgului Bârlad, şi un pogon de vie la Nicoreşti.*

Diiata Ilincăi Tuchiloe ce au mărtu(ri)sit la bola ei înnainte preuţilor, când au făcut masle, şi ce-au dat besericii anume să să ştie ce au dat. Au dat trii dughene şi cu oa pivniţi din mijlocul târgului să fie a sfintii biserici; şi au mai dat un pogon de vie la Nicoreşti, tot *sfintii beserici, care este hramul sfântului Erarh Neculaiu, ci esti făcută de Toder Tuchil(ă) ci au fostu bărbat Ilincăi Tuchiloe.* Şi cându au făcut acile dughene l-a (le-au) făcut cu cheltuiala lui Toder Tuchil(ă) şi cu a Ilincăi: iar locul este dat giumătate zestre de socrul său, Cole, *iar giumătate este dat de târgoveţi, din locul târgului, fiinducă au fost şi el ispravnic târgului,* şi, ne avându copii rămaşi pe urma lor, au dat sfintii bes(e)ricii. Iar cine s'ar acolisi, ver di(n)namul lui Toder, ver dintr'a Ilincăi, să fii suptu blăslui (blăstămul) besericii şi a sfântului Ierahcu (Ierarh) Neculaiu, şi de noi ne ertaţi.

Şi, cându s'au făcut această diiată, s'au tâmplat preuţii care s'or şi iscălì. Iar cari preuţi or slujì la sfânta biserică să aibă a face sfânta Leturghie în toată zilile, şi să pomenască tot namul nostru. Şi această diiată să fie de mare credinţă ori la ce giudecată s'ar tâmplà.

Let. 7271 Fevr. 5.

† **Erei Manoie proin protopop, dohovnic, am scris.**

† **Erei Ghiorghii Brăescul protopop am fostu faţă la masle(le) ei.**

† **Erei Costantin m'am tâmplat la masle.**

† **Erei Vasile Praja, cumnat Ilincăi Tuchiloe.**

† **Erei Angheluţi m'am tâmplat la masiu.**

Si eu Ene, nepot lui Toader Tuchilă, am fostu faţe la această danie şi m'am iscălit

Şi eu Toder, nepot lui Toader Tuchilă, am fostu faţe la această danie şi m'am iscălit

Notă. Actul original, după care am transcris, este în posesiunea d-lui Şmil Catz, comerciant în Bârlad, str. Şte-

fan cel Mare, No. 159. Din acest act se constată că biserica îi făcută de Toader Tuchilă, fost Ispravnic, pe când se afla în viață, probabil în 1760, după tatarii din 1758 (A se vedea Doc. Bârlad. Vol. II, p. 44). Biserica aceasta Tuchilă, Tuchiloaia, s'a făcut desigur din pajiște, cum se zice, — dupăce cealaltă biserică a Sf. Neculai, făcută de Dima, a fost arsă de tatarii din 1758 și prefăcută mai pe urmă de familia Iașanu.

CXV.

1765 Iulie 13. *Grigorie Alexandru Ghica voevod scrie biv vel stolnicului Costantin Sturza și biv vel sulgerului Enachi, Ispravnici de ținutul Tutovei, ca să cerceteze cele reclamate de Vasile din satul Hușii, ținutul Sucevei, pentru niște părți din moșia Docani, ținutul Tutovei.*

† Noi Grigorie Alexandru Ghica vvoda boj. mil. gp. zemli Moldavscoi. Credincioși boerii Domnii meale, d-ta Costantin Sturze biv vel stolnic, i Enachi biv vel suger, Is(pravnici) de ținutul Tutovei: vă facem știre că Domnii meale au dat jalobă Vasile din satul *Hușii*, dela ținutul Sucevei, zicând c'au avut moșie de baștină la ținutul Tutovii anume *Docanii*, pe Jăravăț, care moșie din baștină au îmblat în 4 bătrâni; și, în anii trecuți, s'ar fi sculat niște neamuri dealui ș-au vândut niști părți dintr'ace moșie vist. Gheucăi și pe urmă s'au sculat niști nepoți a vist. Gheucăi ș-au scos moșie la vânzari acele cumpărături. Ș au întrebat pe acei răzăși de vor ca să răscumpere iai aceli părți, bine, de nu, să le vândă altora, și răzășii au răscumpărat moșie; dar unii din vânzători n'au dat bani la răscumpărare ș-au intrat și la

moşie stăpânitori; pe urmă, ne fiind jăluitorul acesta acolo, s'au sculat unii din răzăşi şi au vândut părţile lor cele de baştină şi din răscumpărături d-sali banul(ui) Lupului Costachi, ş-au dat şi zapisâle cele vechi de răscumpărări d-sale; acmù, prinzând de veste, jăluitoriul acesta, că s'au vândut aceli părţi de moşie, s'au dus la d-lui banul şi-i dă banii ci-au dat şi să-i de zapisâle, şi d-lui nu priimeaşte, şi-l sâleşte ca să-i vândă încă şi el părţile lui, ci ari acolo, cari mai pe largu veţi înţălegi toată pricina din jaloba lui. Pentru care iată că-ţi scriu d-tale, luând Carte Domnii mele, să-l chemaţi şi pe d-lui banu de faţă şi să le luaţi seama foarte cu amăruntul şi cu bună dreptate; şi de va fi jaloba lui adevărată, să-i de banii d-sale banu, ce au dat, şi să-i de moşie şi zapisâle fără de nici o pricină; *căci pe d-lui nu-l dă dreptate, fără de voe tuturor răzăşilor, să cumpere.* Iar de va fi pricina într'alt chip, să-i giudecaţi şi să-i aşăzaţi acolo, hotărând pricina prin Carte de giudecată. Iar ne odihnindu-să cu giudecata d-voastre de acolo, să le puneţi zi de soroc şi cu mărturie d-voastre să vii la Divan. Aceasta scriem.

(L. P. D.) Lt. 1765 Iulie 13

Procit, vel vornic

Notă.—După porunca originală, scrisă pe prima şi a doua faţă a unei coale de hârtie riglată. Pecetea Domnească, în roş, e cea mică.

CXVI.

1765 Noemvrie 18. *Grigorie Alex. Ghica împuterniceşte pe Lupul Costache biv vel ban, spre*

a-și stăpâni două părți din satul Docanii de pe Jăravăț, cumpărate dela răzășii deacolo, și respinge ca ne întemeiată, cerire de răscumpărare a răzășului Vasile Fele.

Noi Grigorie Alexandru Ghica vvod bojiiu mil. gdar zamli Moldavscoi. Dat-am carte Domnii mele cinstit și credincios boeriul Domnii mele, d-lui Lupul Costachi biv vel ban, să fie volnic cu carte Domnii mele a stăpâni două părți din satul *Docanii*, ce este pe Jăravățu la ținutul Tutovii, care li-au cumpărat dela răzășii dintr'acel sat cu zapisul din let 7263 (1755). Pentru care părți acum, în anul trecut, după ce au trecut zăci ani la mijloc, s'au fost râdicat un Vasâle Fele, din Huși, ot ținutul Sucevii, ca să răscumpere dela d-lui banu, fiind el răzăș; și, eșind la giudecată din porunca Domnii mele, înainte dumilor sale Costantin Sturză stolnic i *Vasâlachi Armașu, Îspravnic ținutului*, carii numiții boeri, făcând cercetare pricinii aceștia, au aflat că fără de cale îmblă acel om, piste zăci ani ce-au trecut, și el n'au zis nimic.

Dar tot ne odihnindu-să acel Vasile Fele și, cerând să vie la Divan, li-au pus soroc acum la Sfeti Dimitrie, să să afle aice; și d-lui banu Lupul au venit la soroc și au șezut câtîva vreme după soroc, și acel om tot n'au mai venit. Pentru aceasta iată s'au dat volnicie mai sus numitului boeriu, ca să aibă a stăpâni acele două părți, din moșia aceasta, cu pace și cu tot vinitul. Intr'alt chip să nu fie.

(L. P. D.) Lt. 1765 Noem. 18.

Procit, vel logofăt.

Notă. — Transcris de pe originalul, scris pe prima pagină a unei coale de hârtie,

CXVII.

1766 Iunie 16. *Grigorie Alexandru Ghica voevod scrie Ispravnicilor de Tutova ca să cerceteze și să judece cele jeluite de Vasile Felea asupra lui Samoilă sân Lupu Ciobanul, pentru un bătrân de moșie anume Măciucașul, din satul Docanii, jud. Tutova.*

† **Noi Grigorie Alexandru Ghica vvod boj. milost. gpodară zemli Moldavscoi.** Credincioși boerii Domniii mele d-voastre Costandin Sturza biv vel stolnic i Iordache biv vtori visternic, ispravnici de ținutul Tutovii. Vă facem, știre d-voastre că Domnii mele au dat jalobă Vasile Feale asupra unui Samoilă sân Lupul Ciobanul ot Tutova, zicând că ari un bătrân de moșie anume *Măciucașul, acolo la Tutova, în satul Docanii,* și acel bătrân Măciucașul umblă în 2 părți. Și, dintr'acei moșineși, s'au sculat un Gheorghie Banul și cu-n (cu un) Lupul Ciobanul ș-au vândut și părțile lor și a tuturor fraților, dintr'acel bătrân de baștină, vist. Gheucăi, și prinzându de veste cielanți răzăși că au vândut și părțile lor la Gheuca vist., au apucat pe arătații de mai sus, Gheorghie Banul și Lupul Ciobanul, pentrucă li-au vândut și părțile lor de moșie, și i-au tras la giudecată. Și, umblând în câtăva vremi pe la giudecăți cu Gheuca vist., nu s'au putut ca să scoață acele părți de moșie a lor și, pe urmă, murind Gheuca visternicul, au rămas acele părți de moșie la stăpânirea nepoților lui; și acei nepoți a

Gheucăi vist. scoţând părţile acele la vânzare, au întrebat pe răzăşi întăi (dacă) vor ca să-şi răscumpere părţile lor de moşie, au vinde lor (au) altora. Şi, dintr'acel niam, ce vânduse, s'au găsit un Neculai Banul şi-au dat banii, dinpreună cu-n (cu un) Lupul Cumpănici, nepoţilor vist. Gheucăi, şi-au luat părţile în stăpânirea lor. Dar, la aceasta, zice jăluitoriu, că Lupul Cumpănici n'au avut nici o triabă ca să dea banii şi să răscumpere parte Ciobanului; numai, ne având Neculai Banul toţi banii de agiuns, l-au primit tovarăş, şi dând el banii pe parte Ciobanului, i-au dat zapisul Ciobanului de vânzare, ce făcusă la Gheuca vist., la mâna Lupului Cumpănici, ca să-l ţie şi să stăpânească la parte Ciobanului, pără când va veni cinevà din niamul acelui Ciobanu, şi atunce neamul acela, dându-i banii, să-şi ia zapisul. Şi întru mulţi ani trăind jăluitorul acesta dimpreună cu acel Lupul Cumpănici, cumpărătorul, pe acele părţi de moşie a Felii, au venit şi acel Samoil, de mai sus arătat, pe acele părţi a Felii şi arătându-i acel Lupul Cumpănici precum că nu ari nici o triabă de a stăpâni la acele părţi, că tată-său nu numai c'au vândut părţile lui, ci şi (a) altora, şi zice acel Lupul să-i dea banii, şi apoi va stăpâni şi el, dar zapisu nu-i scoate ca să il dea. Apoi, pe urmă, murind cumpărătorul şi lipsind şi jăluitoriul deacolo, de pe acele părţi, au scos fimeia lui Cumpănici zapisul.... ca să-i dea banii şi să scoată zapisul tătâne-său, şi ne vrându el ca să răscumpere zapisul tătâne-său dela aceia fimeie, aceia a lui Cumpănici, s'au sculat şi au vândut zapisul la d-lui banul Lupul Costache, şi au rămas vândute şi părţile jăluitorului cu zapisul

acela. Şi acmù jăluitorul îşi cere părţile dela Samoil, pentru care iată că vă scriem: D-voastre, văzând Carte Domniii mele, să aduceţi defaţă şi pe acel Samoil, şi să cercetaţi pricina aceasta cu amăruntul şi cu bună dreptate, şi, dupăcum a da dreptatea, să-i giudecaţi şi să-i aşăzaţi, odihnind pe jăluitoriu cu dreptate lui, acolo, ca să nu rămâe lipsit dintr'acele părţi de moşii ce le ari acolo. Iar ne odihnindu-să vre o parte cu giudecata şi aşăzarea d-voastră de acolo, să le daţi zi de soroc cu mărturia d-voastră, să vie să ste de faţă la Divan. Aceasta scriem.

(L. P. D.) 1766 Iunie 16

Procit, vel logofat.

Notă.—Acest act mi s'a dat de un sătean din Docani. Este scris frumos pe prima foae a unei coale de hârtie riglată.

CXVIII.

1767. Fevruarie 2. *Veniturile încăsate de Iordachi Iamandii de pe moşia Epurenii şi de pe aiurea, cum şi cheltuelele făcute în anii 1765 şi 1766.*

Socoteală de ceii ce-au luat d-lui vărul Iordachi Iamandii dela Epureni, din vii, din mèri (miere), după cum arată în gios 1767 Fevr. 2, anul dintăi.

Anul întăi 7274 (1765) Săpt. 5.

Lei	Bani	
100	—	vinul dela Huşi.
70	—	dejma Epurenilor.
72	6	s'au mai luat pe 27 vedri 7 ocă meri câte 2 lei 75 bani vadra.
45	—	Pe 300 vedri vin, suta câte 15 lei, ot Odobeşti.
287	6	Fac luaţi.

Anul al doilea 7275 (1766).

Lei	Bani	
30	—	vinul dela Epureni.
71	60	Pe 26 vedri meri (miere) câte 2 lei 3 bani vadra.
9	—	Dijma nucilor.
4	97	Pe 18 vedri vin alb i 10 vedri vin roş.
115	37	fac.

La ce-au dat dintr'aceştia

19	51	Desătena pe 157....
2	--	Dat pândariului pentru viile dela Huşi.
5	30	Dat lui Ion Portărescului prisăcăria ot Porumbul.
—	33	Dat pentru Panaite.
1	30	Dat tij pentru el, la *ajutorinţă.*
1	60	Dat pentr'un pogon de vie de l'au îngropat, la Huşi.
3	15	Dat lui Andon Crav, datorie unchiului nostru.
7		Dat lui Mălahi, pentru nişte bani ce-au luat unchiul nostru.
8	—	Dat pe un *temnic.*
3	60	Am cheltuit păn am vândut mere şi vinul.
1	97	Dat Boichiului văcar, datoria unchiului nostru.
—	90	Dat lui Ichim, iar datorie unchiului nostru, pentru nişte *ocole* (ocoale).
17	**60**	Unui turcu dela Mângir, ce-au fostu capete 18 lei, bani 90, şi cu dobânda în 5 ani, s'au făcut **17 pol lei.**

Lei	Bani	
23	12	*Desălena pe 112 peceţi.*
9	60	S'au dat prisăcarilor.
20	—	S'au dat să să facă *Besărica.*
40	45	S'au dat lui Mateiu Bontăş, datoria unchiului nostru.
5	30	S'au dat culegătorilor la viile dela Odobeşti câte *70 parale suta.*
2	—	Cheltuiala culegătorilor cu mâncare lor i *cercuitul căzilor.*
9	—	Pe 2 pogoane o hirtă, câte 4 lei pe pogon, ot Odobeşti, de lucru, întracest an 7275.
2	90	Tij la vii, pe îngropat i tăet într'a cest an.
—	60	Cheltuiala culegătorilor, într 'această toamnă, cu mâncare lor.
—	60	Tij la culegători pentru cules.
—	30	Dat vieriului.
1	60	Dal pe haragii viilor dela Huşi.
186	12	fac aceste scăderi.

(R e c a p i t u l a r e)

402 lei 96 bani, a' cuprinsu luaturile vărului Iordachi, dupăcum s'au numit mai sus.

186 lei 12 bani, cu ce să scade datoriile, după cum arată izvodu.

216 lei 48 bani, au mai rămas asupra d-sale să să împarţă, socotindu-să drept amândouă părţile, au mai rămas trecuţi mai mult la d-lui vărul Iordachi 1 leu 29 bani şi i-au dat.

Notă. — Izvodul ce transcriu, împreună cu alte izvoade şi acte vechi, le posed dela d-na Catinca Iordachi Iamandi, remase dela defunctul său soţ, fost avocat în Bârlad, şi — acestuia dela strămoşii săi.

Prin *ajutorinţă* se înţelege o dare ce se percepea înainte vreme dela locuitorii ţării; *temnic*, pivniţa sau zămnicul pentru pus stupii la vreme de iarnă; *ocole*, — îngrăditura locului destinat pentru vite, — care îngrăditură se făcea, înainte vreme, nu numai din nuele şi pari, cum se mai fac azi pela ţară, dară şi din răzlogi sau din dispicături sau scânduri de copaci.

Din izvodul acesta rezultă că, în veacul al 18, leul, ca unitate monetară, avea 120 bani; nu pot şti în ce raport stă cu leul şi banii de astăzi, — când moneta se razimă pe sistemul zecimal.

Moşia Epurenii este acea din jud. Fălciu, — şi deci de facerea bisericii deacolo este vorba mai sus.

CXIX.

1767 Maiu 22. *Grigorie Alexandru Ghica voevod rândueşte pe boerii Lupu Costache biv vel ban, Costantin Sturza biv vel stolnic şi pe Ispravnicul de Tutova, Iordachi biv vtori visternic, — ca să cerceteze pricina dintre Vârgoliceşti şi Bălăbăneşti dela moşia Bursucii.*

Ion Grigorie Alexandru Ghica vvod boj. milost. gpodar z Moldavscoi Cinstiţi şi credincioşi boerii Domnii meale dumnalor Lupul Costache biv vel ban, i Costandin Sturza biv vel stolnic, i *Iordache biv vtori vist. ispravnic de* ţinutul Tutovii, — vă facem ştire d-voastră că Domnii meli au dat jalubă Apostol, i Ion şi Vasile şi Costandin, *Vârgoliceştii,* şi alţi fraţi a lor ot Tutova, asupra unui popa Dumitrachi, i Lupul, i Neculai, *Bălăbăneştii,* şi altor fraţi tot deacolo, dela Tutova. Zicând că

Bălăbăneştii cii bătrâni, unchii Vârgoliceştilor, au fost 5 fraţi şi o sor(ă), şi numiţii fraţi au cumpărat un bătrân de moşie din *hotarul Bursucilor, de pe valea Jăravăţului, ot Tutova*, şi, din cinci fraţi, cari au cumpărat acel bătrân de moşie, numai doi fraţi au avut roadă, feciori dintru dânşii, iar trei fraţi au rămas di-au murit stărpi; şi, rămânând părţile lor făr de stăpânire şi fiindcă şi jăluitorii aceştie sânt nepoţi dintr'o sor(ă) acelor cumpărători, Bălăbăneşti, ne vrând să le dea şi lor parte din părţile unchilor acelor stărpi, au tras giudecată părinţii jăluitorilor cu părinţii acestor Bălăbăneşti la răposatut d-lui hatmanul Bogdan, şi i-au dat jiudecata pe părinţii jăluitorilor să stăpâniască şi ei dinpreună cu părinţii Bălăbăneştilor, la acel hotar de moşie din Bursuci, fiind nepoţi ca şi dânşii. După care giudecată, ştiindu-să cu moşie, ş-au făcut şi case cu toată aşăzarea, şi vie, pe acel loc, *şi, trăind tot deavalma părinţii lor cu părinţii jăluitorilor, nici odată pricină n'au născut între dânşii ce tot din preună au stăpânit cu pace*. Iar acum aceştia, hotărând acel bătrân dintr'alţi răzăşi, zic că nu li-ar da parte jăluitorilor, că ei să trag nepoţi dintr'o sor(ă), iar nu sânt ca dânşii nepoţi din feciori, şi nu li s'ar cădea a ceri parte dintr'acel bătrân, de care, cerşând dreptate la Domniia mea, iată că vă scriem. *D-voastre, văzând Carte Domnii mele şi aducând de faţă şi pe acii Bălăbăneşti, să cercetaţi pricina aceasta şi, dupăcum a da dreptatea, să-i giudecaţi.*

Aşijderea au mai jăluit numiţii jăluitori şi pe un Ioniţă Ifrim, tot dela acel ţinut, zicându că,

avându părinții jăluitorilor niști strai, odoară și alte lucruri, li-au furat niște oameni, din care oameni, prinzându-să pe un Nechita sân Zisului de părinții jăluitorilor, n'au putut tăgădui că nu s'au furat acele strai, odoară și lucruri de dânșii; ce s'au apucat că, vânzând moșii și ce or avea, vor plăti paguba părinților jăluitorilor, și, fugind, paguba n'au mai plătit, nici la moșie nu s'au întorsu să stăpâniască, dupăcum arată și mărturie părinții jăluitorilor. Și, fiindcă parte lor de moșie să află tot *la Bursuci, la locul unde și jăluitorii sânt cu traiul lor*, n'au îngăduit pe nime să stăpânească. Acmù s'ar fi ivit acel Ifrim și cu alți frați a lui, și, cu parte ce au ei, vor să stăpânească și părțile a celor fugiți, cari au dat pe părinții jăluitorilor de pagubă.

Ce și pentru pricina aceasta să luați seama cu amăruntul și să-i giudecați și, dovedindu-să cu bună dovadă cum că au jăluitorii pagubă dispre acei oameni și n'au plătit-o nici până acum, atunci să dea acel Ifrim cu frații lui prețul pagubii, ce s'ar socoti cu dreptate, și să-și ia acele părți de moșii acelor oameni în stăpânire; iar ne dând banii, prețul pagubii, să dați d-voastre mărturie la mâna jăluitorilor, ca să-și stăpâniască acele părți de moșie cu pace. Iar, ne odihnindu-să vre o parte cu giudecată și așezarea d-voastre deacolo, să le dați zi de soroc, cu mărturia d-voastre, săvie de fâță la Divan. Aceasta scriem.

(L. P. D.) 1767 Mai 22

Procit vel logofăt

Notă.—Acest act, ca și alte câteva hârtii de Bălăbănești (jud.

Tutova), mi s'a dat de d-l Grigorie Teodoru, avocat în Iaşi şi Epitrop casei Sf. Spiridon. D-sa este de loc din acel sat.

CXX.

1774 Martie 17. *Patru târgoveţi Bârlădeni dau această mărturie la mâna preoţilor Panaite şi Gavrilă Brăescu, adeverind că aceştia au un loc de dughene, la uliţă, alăture cu locul ce târgul dăruise lui Ioniţă Deleanu visternicului, rămas acum la stăpânirea spatarului C. Sturza şi care, în loc să stăpânească locul acel dat de orăşeni, a intrat pe locul răposatului preot Andreiu (Brăescu) şi deci acest loc este drept al preoţilor Brăeşti.*

Adică noi târgoveţii, din târgul Bârladului, cari mai gios ni vo(m) iscăli, dat-am scrisoare noastră la mâna sfinţii sale părintelui Panaite Brăescul şi şi la mâna sfinţii sale părintelui Gavrilă Brăescul, precum să se ştie că, avându în(un) loc de dugheni în târgu, la uliţă, **alăture cu locul care l'am dat noi dumisali visternicului Ioniţă Delenu**, din gios, care acel loc au rămas la stăpânire dumisale spătarelui Costantin Sturzii şi nu stăpâneşte, dupăcum eu (i-au) dat târgul cu zapisu, ce au întrat pe locul *părintelui Andreiu răposatului*, care este dreptu vechiu de baştină, care pe largu s'au înţăles că este şi pivniţa de faţă. Şi noi aşá ştim şi a(şá) mărturisim cu sufletele noastre, în frica lui Dumnezeu şi înainte giudecăţii, că este acesta loc, de mai sus arătat, a preuţilor numiţii mai sus. Şi noi, ştiindu că este acestu loc cu dreptul a preuţilor, am dat această mărturie la mâna preuţilor, să le

fie de stăpânire, după cum au stăpânit şi mai înainte. Şi pentru credinţa am iscălit cu degitele.

1774 Martie 17.

Eu Neculiţa Cimbală, vornicul, aşá ştiu şi mărturisăscu.
Eu Gheorghi Proca, aşá ştiu şi mărturisăscu.
Eu Andreiu Grigoraş, aşá ştiu şi mărturisăscu.
Eu Ştefan Siva, aşá ştiu şi mărturisăscu.

Eu Costandin Bălăban am scris această mărturie cu zisa dumniilor sale.

Notă. — După mărturia originală, aflată în păstrarea mea. In vremea mai de demult târgoveţii Bârlădeni dăruiau locuri în cuprinsul oraşului la mulţi cetăţeni de seamă sau cari de mult şedeau aici şi nu aveau proprietate.

CXXI.

1775 Martie 12. *Banii ajutorinţilor încăsaţi din judeţul Tutova.*

Tutova.

Tablă de banii agiutorinţilor cheltuelelor.

1775 Mart 12.

Ocolu Corodului.

Lii	*liudi*	(S a t u)
350	54	Corodu
110	18	Blânzii
85	17	Brătuleştii
234	39	Popeştii
51	7	Cârlomăneştii cu Dumitru Albul ca-au fost copil în casă.

Lii	*liudi*	
70	13	Pochii
325	7	Sălcienii
120	20	Vizureni
230	38	Ciureştii
120	20	Pupezenii
90	15	Băluşăştii
180	30	.Cerţăştii
200	34	Căueştii
125	21	Lungeştii cu Iordachi Uruna
25	4	Vindereii
....	...	.....
40	6	Bejenarii
380	70	Bejenarii ot Miroasa
240	40	Grăjdenii
74	12	Fruntişenii
256	43	Bujorenii
150	25	Văilești . ? . vezi pag 206
130	22	Po(pen)ii
20	4	Suhăneştii
130	20	Morenii
40	7	Bejenarii ot Ciortolom
1799	804	

Ocolu Pereschivu'ui.

Lii	*liudi*	
106	17	Nigrileştii de gios
115	20	Nigrileştii de sus
102	22	Nărteştii lepădaţi din poşta Pereschiv bez 6 liudi ce sânt poştă.
520	78	Priponeştii ce au fost poştă.

Lii	liudi	
220	40	Lieştii cu Toma Roman i Agachii Chirila.
480	75	Ciorăştii cu Gheorghie
6	9	Prisicani.
270	40	Căbeştii cu Costand Horă să săn ego i Ambros Ghirila i cu 2 copii din casă.
70	15	Fătăciunea
6	10	Făurenii
250	40	Balaorul
670	110	Ceucanii
84	14	Şăndreşti
3007	490	

Ocolu Tutovii

Lii	liudi	
20	4	Cârjăoanii
250	50	Bogeştii
35	7	Poliţenii
110	20	Hălăreştii i Gălţeştii i Tomeştii
80	13	Ruşii lui Păvălaşco
40	6	Mărăşăştii
65	12	Avrămeştii
190	35	Crâsteştii cu schitu Strâmba
75	12	Pueştii
65	11	Dragomireştii
80	13	Popeştii, Rădeni, Crâsteştii de deal i Tuleştii
230	40	Rusenii, Iţcanii, Lipova cu Ursul i Lupul

Lii	*liudi*	
100	17	Călimăneştii
120	20	Voineştii ce au fost *Volintiri*
20	4	Bulbucenii, Stăncăşănii
20	3	Corodeştii
18	3	Stănileştii
65	10	Miceştii i Dragomireştii i cu Pavăl Brandabur
106	32	Gârcenii
6	10	Pungeştii
120	20	Curseştii
122	20	Ivăneşti *cu 7 aprozi*
25	4	Hârşova
106	42	Laza i Floreştii
2330	403	

Ocolu Similii

Lii	*liudi*	
340	55	Susenii i Râpa, Perienii
25	4	Crângul-de-sus
90	15	Băcanii
70	12	Ghicani
72	12	Cernaţii
68	11	Mânzaţii cu Chirila Scăfară
70	11	Puţul Olarului
126	21	Buda (Pătrăşc.) cu Grigori Cojiţă
82	13	Onţeştii cu... copil în casă i cu 2 liudi lui Petre Miclescul
56	8	Volintirii ottam
228	35	Vlădeştii cu Gheorghie Cociorbă
120	20	Bogdana

Lii	*liudi*	
120	20	Tunsăştii cu Ion Şoitul
168	26	Delenii ce au fost poştă i cu Sandul Blăniţă
6	15	Chiţcanii ce au fost poştă
6	10	Costeştii lipădaţi din Poşta Docolinii, bez 7 liudi ce sânt postaşi
21	3	Nicola i Culachi i Agachii Drăgan ot Costeşti.
1777	291	

(Din) Târgul Bârladului.

Lii	*liudi*	
218	44	Streinii i lepădaţi din poşta, bez 7 liudi ce sânt poştaşi
40	5	Neguţitori străini
40	7	ot Dialu-Mare
35	5	Jidovi
28	4	pitarii
14	2	Mitachi i cu Gheorghie, zet lui.
900	180	Poştaşi la 3 poşte, câte 60 liudi, la poştă
132	22	Aprozi, copii din casă, pe care s'au trimes izvod, ca să să împliniască dela zapcii lor, după poruncă.
1407	268	

(Suma totală :)

Iar piste tot fac lii: 13,289 pe 2257 liudi.

Notă. — După un izvod găsit la familia răposatului avocat Iordachi Iamandi, din Bârlad. Liudi — oameni, locuitori.

CXXII.

(Fără an, secolul al XVIII, Ianuarie 2). *Locuitorii din satul Sălcenii, jud. Tutova, roagă pe vodă să fie scăzuți de birul celor 21 oameni fugiți în țara turcească, și să li se plătească banii pentru zahareaua de grâu ce au dat-o la Galați și pentru altele.*

Prea Inălțate Doamne,

Jăluim Mării Tale că *sintem încărcați cu birul peste putința, și peste dreptate*, pentru care încărcătură au prins oamenii am fugi, și în anul acesta au fugit până acmù 21 oameni la țara turcească, și birul lor au rămas tot pe noi, și pănă acmù nici un scăzământ nu ni s'au făcut. Ne rugăm, Doamne, milostivește-te *să fim scăzuți cu ai celor fugiți*, ca noi, cei ce am rămas, să putem trăi, că de nu-i face, Măria Ta, milă cu noi, sintem de peire. Deosăbit mai jăluim Măriei Tale că *zahareaoa de grâu ce am dat-o la Galați, d-lui părcălabul ni-au dat țidulă să ne plătească is(prăvnicia) de ținut și is(prăvnicia) ni-au plătit numai a treia parte din bani*, și au scris la țidulă că atâta ni-ar fi agiunsu analoghiia, și au rămas doao părți de bani ne plătiți. Deosăbit *16 oi am dat la Smil cu țidulă și nici o pără* nu ni s'au dat; și 22 ocă unt am dat la Balș și nu s'au plătit; 67 de butuci am dus la Bender, nu s'au plătit. Care pentru toate cerem milă și dreptate dela Măriia Ta.

Robii Mării Tale,
sătenii din satul Sălcenii ot Tutova

Rezoluția: D-lui vel log. se cercetezi și să ne înștiințezi. (Ne descifrabil) Ghen. 2,

Notă. Jalba aceasta, fără an, după feliul scrisorei și al hârtiei, credem a fi din ultimele decenii ale veacului al 18; nu putem ști sub ce Domn. Găsită între hârtiile Iamandieşti, din Bârlad.

CXXIII.

1777 Octomvrie 2. *Caimacanii, aducând la cunoștința tuturor lăcuitorilor din județul Tutova că înalta Poartă a rânduit Domn pe Costantin Dimitrie Muruz, fostul dragoman, — îi îndeamnă să fie liniștiți și să-și caute de treburile lor, mai ales că acum îi vremea arătului.*

Căimăcanii.

Printr'această carte a noastră vi să faci știre tuturor mazililor i ruptașilor i vornicilor i lăcuitorilor de prin satele dela ținut. *Tutovii*, că Pre Innalta Poartă au rânduit Domnu și stăpânitor pământului acestuia pe Mărie Sa Costandin Dimitrie Muruz vvod, ce-au fost dragomanu; carile, deosăbit că prin carte ce ni-au venit dela Mărie Sa, să arată cu multă milostivire asupra tuturor de obștie, făgăduind nemărginită milă, — și ne poruncești că, păr va veni Măria Sa în luminat scaunul Măriei Sali, să avem toată privigherea și purtare de grijă pentru bună odihnă și liniștea obștiei, — dar și noi pre deplin știm bunătate și milostivirea Măriei Sale și sântem bini încredinţaţi că cu toţii de obște vom fi cuprinși cu deosebită milă și dreptate. Deci dar, să

fiţi cu inimă bună, rugând pe Sfântul Dumnezeu pentru îndelungată viiaţă şi bună stare a pre milostiv stapânului nostru Mărie Sa Costandin Vodă, şi să vă apucaţi de toată hrana şi alijverişul vostru, *mai ales acmù că este şi vremea aratului, care cu toţii să vă siliţi a vă apucà de pământ,* ne lăsând să triacă vremea folosului vostru. Şi, după porunca ce avem dela Mărie Sa Vodă să privighem pentru odihna voastră, cu neadormită purtară de grije vom fi pentru fieştecare a-şi afla toată odihna şi dreptatea sa. *Şi fiindcă acum s'au rânduit şi ispravnici la acel ţinut: pe d-lui Costandin Păladi pah d-lui stolnicul Iordachi Iamandi,* cărora îndestul li s'au dat învăţătură de către noi, ca să vă caute toate supărările şi jalobeli ce aveţi, şi să vă odihniască cu toată dreptate; şi care veţi avè orice supărare şi jalobă, să mergeţi să le arătaţi la boerii rânduiţi şi veţi aflà dreptate voastră; iar care nu (vă) veţi mulţumi cu dreptatea ce vor face boerii rânduiţi, să veniţi să ne arătaţi noă, şi veţi aflà toată dreptate voastră. Aceasta înştiinţăm.

1777 Oct. 2.

Rosit. Ioan Conta Logofăt.

(Alte trei semnături, dintre care una în greceşte, ne descifrabile).

CXXIV.

1777 Octomvrie 5 *Dare de seamă a jâcnicerului Mihalachi Cerchez, din Bârlad, pentru suma primită din ţinutul Tutovii, cum şi cheltuiala*

făcută pentru menziluri, transporturi de sare gospod și alte cheltueli.

Tutova.

Sama dumisale jâc. Mihalache Cerchez de sfertul al treilea a lui Sept. 1777 Oct. 5.

(Ce s'au luat)

Lei	*bani*	
3191	—	cuprinde toată (luătura) ținutului.
1	38	să mai încarcă ce iaste rămășița din dajdea al doilea al mazâlilor.
3192	38	fac

(Ce s'au dat)

1605	—	Rânduială pentru mizil cu carte gpod.
149	6	Ce s'au dat cărăușilor din chirie la 102 cară, ce s'au trimes dela acest ținut din poruncă, să încarce sare gpod să o ducă la Galați.
518	51	Scutelnici boerești.
6	90	Din . . . . lui Nacu biv 3 vist.
505	114	Pe 232 chile orz și 19 pol dimer(lii), ce au dat bani și iaste rămășiță în ținut, pupăcum arată izvodu ce au dat . . .
109	75	Ce s-au . . . . rămășiță .
70	—	. . . . Ocolu Pereschivu . .
15	-	Vasâle Bădărău, rămășiță ocolu Sâmilii.
212	5	Au dat la noi . . .
3192	38	fac, dați și scăzuți și au istovit.

Notă.—Copiată după o foae de hârtie lungăreaţă scrisă de însăşi mâna jicnicerului Mihalache Cerchez. *Mizil* (menzil=cuvânt turcesc) înseamnă poştă. *Leul* şi aici se constată că, în veacul al 18, avea 120 bani (A se vedea în urmă nota de sub Doc. din 2 Fevr. 1767, unde-i vorba de încăsarea unor venituri de pe moşia Epurenii, de lângă Huşi).

CXXV.

1777 Octomvrie 8. *Caimacanii scriu Ispravnicilor de Tutova ca menzilurile sau căruţele de poştă să nu mai fie întrebuinţate decât numai la de acei ce merg cu porunci şi cu cărţele Divanului.*

Căimăcanii.

Cinstiţi d-ta pah(arnice) Costandin Pălade i d-ta stol(nice) Iordache Iamandi, ispravnici de ţinutu Tutovei, fericită sănătate poftesc d-voastre dela Dumnezeu. Să faci ştire dumnevoastră *că ne scriu cei ce ţinu Menzilurile* că, din pricina celor ce mergu cu olac, nu numai că dau cai la cei ce mergu *cu Poronci şi cu Cărţile Divanului,* dar încă să supără şi de către d-voastre ispravnicii şi de către o samă dn boerii dela acel ţinut, căci, la toate trebuinţile ce aveţi şi au, a trimete aice la Eşi oamenii dvoastră, îi triimetiţi tot în Menzil, din care pricină rămân să se strice menzilurile, ne putând ca să lupte cu aceasta rânduială. Şi ni-au fost de mirare pentru o ră urmare ca aceasta ce faceţi d-voastră şi nu socotiţi că cu urmare aceasta, când să vor strică Menzilurile din pricina d-voastră şi să vor da zăticnire poroncilor şi lăcuitorilor ce vor

mergi la drum supărare şi să va înştiinţa Măriia sa vodă, nu numai că noao ne va vení bănat dela Măriia Sa, că nu avem purtare de grije, dar şi d-voastră la ce primejdie puteţi veni. Pentru care iată scriem d-voastră, luând Carte noastră, să aveţi în purtare de grije pentru Menziluri, şi atât d-voastre ispravnicii cât şi ceielalţi boeri ce sînt la ţinutu acela, nicidecât să nu îndrăzniţi a mai triimite oamenii d-voastră în Menzil, *că sînt destule alte multe poronci ce merg cu Menzil.* Aceasta, şi să fiţi d-voastră sănătoşi.

1777 Oct. 8.

A d-voastre
Roset. Ioan Canta logofăt (Trei semnături ne discifrabile, din care un în greceşte).

Notă. Semnăturele întocmai că în Doc. din 2 Oct. 1777.

CXXVI.

(Fără an, lună şi zi, în a doua jumătate secului al 18). *Scăderile scutelnicilor din satele ţinutului Tutovei.*

Ocolu Corodului scăz.

Lei	Bani	*(Satele)*
5	—	Corodul
2	—	Blânzii
2	—	Argaţii dumisali stolnicului Negre
—	60	Tăplăoani

Lei	Bani	
1	—	Pochii
1	—	Cârlomăneşti
10	—	Sălcienii
2	—	Vizurenii
2	—	Pupezenii
1	—	Băloşăştii
3	—	Cerţeştii
1	—	Căueştii
2	—	Ciureştii
1	—	Lungeştii
5	—	Obârşănii
5	—	Ciortolomu
1	—	Vindereii
3	—	Dealu-Mare
2	—	Grăjdenii
2	—	Bujorenii
2	—	Vârlez
.		Popeni
		Moreni

(O recapitulare)

49	:	60
46	:	60
24	:	60
25	:	60
146		—

Ocolu Pereschivului

. . Negrileştii
. . Tălpigii
. . . Liudi (oamenii) pah. Ioniţă.
. . . Munteni ot Tălpigi

Lei	Bani	(Satul)
. . .	. .	Câr(s)teştii
2	—	Ireasca
5	—	Cioră;ştii
4	—	Vierii d-sali spatar Paladi
2	60	Lieştii
2	—	Prisăcanii
2	—	Căbeştii
2	—	Ceucanii
2	—	Şendreştii
2	—	Făurenii
2	—	Priponeştii
1	—	Fichiteştii
2	—	Crângul
1	—	Golăşăi

Ocolu Similii.

2	—	Susenii
2	—	Perienii
2	—	Băcanii
2	—	Ghicani
	60	Ibăneştii
	60	Mânzaţii
2	—	Buda
3	—	Puţu-Olarului
2	—	Vlădeştii
1	—	Tunsăştii
3	—	Delenii
3	—	Costeştii
2	—	Chiţcanii
	60	Floreştii

Ocolu Tutovii

		Poliţenii
		Tomeşti
		Hălăreştii
		Ciobota
1	—	Mărăşăştii
4	—	Cârsteştii
1	—	Călimăneştii
2	—	Voineştii
1	—	Dragomireştii
1	—	Lipova
2	—	Ruseni
1	—	Miceştii
1		Gârceni
2	—	Pungeştii
2	—	Ivăneştii

Notă.—Lista, fiind în parte ruptă, nu se pot ceti unele cifre însemnând lipsurile cu puncte. In listă însă se vede şi o recapitulare, din care rezultă că: la ocolul Corodului, suma, totală este: . . . Lei 49.60 bani

Ocolul Pereschivului .	„	46.60	„
„ Tutovii . .	»	24.60	»
» Similii . .	„	25.60	»
Totalul scăderilor . . .	„	146—	»

De unde se vede şi aici că, în veacul al 18, leul avea 120 bani. Nu se spune cine era boeierul rânduit ca să facă aceste scăderi. Trebue să fie tot Mihalache Cerchez, care a făcut şi sama de şfertul al treilea a lui Sept. în 1777.

CXXVII.

1778 (7287) Octomvrie 14. *Diaconul Vasile, feciorul lui Enachi Dragomir, cu soţia sa,*

diaconița Aftinie, și cu fiiul lor, Ioan, vând vătavului Nistor 160 stânjini domnești de moșie din satul Bursucii, drept 25 părale stânjinul.

Zapisul lui Dragomir

Adecă eu Vasile, feciorul lui Enachi Dragomir, din satul *Bursucii*, împreună cu soțul meu, Aftiniia și cu fiiul meu, Ioan, dat-am adivărat zapisul nostru la mâna d-sali vătavului Nistor, precum de nimine nisiliți, nici asupriți, ci de a me bună voe am vândut a me driaptă ocină și moșie, ci am avut-o eu de baștină, bătrânul Uleului, carile este în satul Bursucii, *o sută șese zăci de stânjini domnești,* în curmezișul moșiei, din hotarul Pleșănilor, până unde or (vor) agiunge, iar lungul moșiei din hota- Popeștilor, din zare Muntelui și pân în *Rocioazâle.* Și, la această vânzare, am întrebat pe toți răzășii și n'au vrut să o cumperi și mie trebuindu-mi bani, am vândut-o d-sali vătavului Nistor, driaptă (ocină și moșie) *într'o sută de lei, adecă stânjinul câte două zeci și cinci părali.* Și, făcându-mi plata diplin, am dat acest zapis la mâna d-sali, ca să-i fie neclătită în veci driaptă ocină și moșie, fiindcă d-lui mai are o parte de cumpărătură, din bătrânul Rohnii, tot din satul Bursucii. Și i-am dat și o carte de giudecată, întru carele este d-lui răzăș, care carte esti la toată moșiia și, când s'ar întâmplà vr'o giudecată, să scoată d-lui, ca să se îndrepteze ci pricină s'a tâmplà, că eu am dat-o pentru credință, fiindcă esti și d-lui vătavu viitor răzăș.

Leat 7287 Oct. 14.

Şi pentru credinţa m'am isclălit împreună cu soţul meu, Aftiniia, şi cu fiiul nostru, Ioan.

Vasile sân Enachi Dragomir diiacon. Aftiniia diaconiţa am pus degetul.

Ioan sân Vasile diiaconul am pus degitul.

Eu preotul Dumitrachi Bălăban, răzăş din bătrânul lui Buhduce, ci este cumpărătură tot din Bursuci.

Şi eu Costantin dascal... am scris cu zisa diiaconului.

Vasâle şi a diiaconiţii Aftinii şi a fiiului său, Ioan.

Şi eu *Dumitraşco Bădărău* sânt martur. *Erei Ioan Brăescul m'am tâmplat.* Eu preutul Grigorie m'am tâmplat.

Notă. După o veche copie. *Satul Bursucii,* din cuprinsul Bălăbăneştilor-Tutova, este dispărut şi acum îi cunoscut numai sub numele unui trup de moşie, din partea aceia.

CXXVIII.

1781 Octomvrie 6. *Constantin Dimitrie Moruz voevod numeşte o comisiune de boeri, cari, împreună cu Ispravnicul de ţinut, să îndemne şi să stăruiască ca locuitorii Tutoveni să are şi să sămene grâu de toamnă şi să facă arături şi pentru grâu de primăvară,—se înţelege şi cât mai întinse.*

Noi Costantin Dimitrie Moruz voevoda boj. milost. gospodar zămli Moldavscoi. Credincioşi boerii Domniei meli, d-lui *stolnicul Gheorghie Costandachi, i d-lui stolnicul Iordachi Iamandi, i Mihălachi*

Cerchez, i Toader Iamandi postelnic, sănătate. Fiindcă după rodurile pânilor ce este în pământul acesta a Moldovei, când ar păzi căzuta silință cu osârdie toți pământenii de toată stare de om ar urmà lucrare pământului la vremea ce este a sămănăturelor pentru fieşte-care pâini, nu numai că pământul acesta n'ar putè avè niciodată lipsă de pâine, ce încă ar putè să iasă o sumă mare de pâine. Dar, văzându-se că lăcuitorii acestui pământ s'au deprins ca un obiceiu de nu lucriază sămănăturile la vremi, la August 18 s'a poroncit ispravnicilor de ținutul Tutovii ca să pue sâlință şi să facă pe toți lăcuitorii acelui ținut, ca fieşte-carele după stare şi putință ce ce vor avè: *să are şi să sàmine* **grâu de toamnă** *şi să facă şi arături pentru sămănat* **grâu de primavară.** Şi unde să nădăjdue că s'a fi păzit poronca întocma, acum s'au văzut că nici o purtare de griji n'au avut dregătorii acelui ținut, fiindcă, dupăcum ni-am înştiințat Domnie me, arături şi sămănături mai nimică nu s'a făcut, care, după dreptate, să cădeà să se şi pedepsască. Dar de această dată am trecut Domnie mea cu vederea şi iată că, pentru mai bună lesniri şi săvârşirea aceştii **mademe** şi spre mai multă îndemnare lăcuitorilor, vă rânduim Domnie mea şi pe Dumnevoastră *ca să mergeți la d-lui ispravnicu de ținutul Tutovii şi dimpreună cu d-lui, după porunca ce i s'au dat şi acum, să vă alcătuiți puindu la cale pentru* **madiaoa** *aceasta; şi să vă înpărțiți ca să îmblați printre lăcuitorii acelui ținut şi să-i îndemnați pe toți ca să are şi să samini fieşte-carile dupăcum vi-ți socoti starea*

şi putinţa lor,—arătându-le că această madea este cea maĭ întăi trebuincioasă şi pentru bună-statornicie lor; şi nu numai că în vremea când să întâmplă vreo trebuinţe de *zaherea* găsesc lesnire de dau făr de supărarea lor, dar îşi fac şi alijveriş cu folosul lor. Pentru aceasta dar fiţi cu toată sîrguinţa la poronca aceasta, spre a se face oricât de multe arături şi sămănături de grâu de toamni, cum şi pentru arături de toamni şi să samene grâu îmblător primăvara. Şi de veţi vedea că vre unii au puteri să facă arături şi sămănături şi ei nu vor vrea să facă, pe unii ca acie să-i şi zapciiţi ca numaidecât să are şi să samene. Şi, săvârşindu toţi sămănăturile de toamnă, cum şi arăturile pentru sămănăturile de primavară, făcându dinpreună cu ispravnicii pe supt cumpăt ecstract de sama ce aţi îmbrăcat de sămănat la acel ţinut, să-l trimitiţi aicea, pentru ca să se cunoască silinţa dumnevoastră spre săvârşirea aceştei poronci. Şi să avem răspunsu că aţi luat poronca şi a-ţi pus în lucrare săvârşirea aceştei **madeli.** Aceasta scriem. 1781 Oct. 16.

Notă.—Scris pe o coală de hârtie riglată. L'am dăruit Academiei Române prin scrisoare adresată d-lui Bianu, la 20 Martie 1908.

CXXIX.

1781 August 8. *Costantin Dimitrie Moruz voevod, pentru Toader Duca, aflat în slujba Măriei Sale de postelnicel, porunceşte ca să nu fie supărat de ispravnici cu nici un fel de zapcilâc sau altă slujbă.*

Noi Constandin Dimitrie Moruz vvoda boj milost. gpodar zemli Moldavscoi. Să faci ştire cu această carte a Domnii mele pentru *Toader Duca* ot Bârlad, carile, fiind că să află în slujba Domnii mele *postelnicel*, prin jaloba çe-au dat Domnii mele, s'au rugat ca să facem milă cu dânsul şi să i să de Carte Domnii la mână, ca să nu fie supărat cu slujbile ţinutului; asupra cărue milostivindu-mă Domnie me, fiindcă s'au aflat şi să află şi acum în slujba Domnii mele, postelnicel, iată i s'au dat această Carte a Domnii mele, prin care hotărâm ca să nu fie supărat de către Ispravnicii ţinutului la nici un fel de zapcilâc sau altă slujbă, ce să fie în pace şi în odihnă. Drept aceia să porunceşti şi d-voastre Ispravnici de ţinut(u) Tutovii, pe numitul Toader Duca postelnicel, la nici un fel de slujbe şi zapcilâc, ce vor fi la ţinutul acela, să nu-l rânduiţi, nici să-l supăraţi mai mult, căci, când a fi trebuinţă de a să rândui la vre-o slujbă, să va rândui de aice din poronca Domnii mele. Aceasta poroncim. 1781 August 8,

(L. P. D.)

Procit, *vel vist.*

(Pe contra pagină, jos) s'au trecut în condica visteriei de *Iordache Lozănschii ot vist.*

Notă.—Actul de faţă, ca şi alte acte, ce vor urma mai departe, şi în cari este vorba de membri de ai familiei Duca, mi-au fost încredinţate spre studiere de către d-l I. G. Duca, actualul nostru Ministru de Externe.

In hârtii de ale orașului Bârlad se pomenește de familia Duca încă de prin secolul al 17 (Iorga, VI, p. 30. Doc. Bârlădene, II. p. 18) și au fiițat membri de ai aceste familii în orașul Bârlad și jud. Tutova, și în seculii următori, al 18 și al 19. Toți aceștia sânt strămoși, mai apropiați sau mai depărtați de ai d lui Ministru Duca.

Biserica Vovidenia, din Bârlad, este făcută sau poate refăcută de Duculești pe la anul 1770,—căria Ștefănică Duca și fratele său, Vasile „părcălab Ispravnic",—îi fac în anul 1772, și donațiuni în imobile ; iar urmași de ai acestora, se cred datori și în drept a fi și membri în Epitropia, de pe vremi, a Bisericii amintite (Documente Bârlădene, vol. I, p. 73, cum și pp. 81, 85, 100, 108, 312 și 350).

CXXX.

1782 Decemvrie 20. *Alexandru Costantin Mavrocordat voevod, în temeiul slujbilor făcute, în vremea mai multor Domni, de către postelnicelul Toader Duca, din Bârlad, — îl scutește pe acesta de toate dăjdiile vistieriei, cum și de alte dări și angăjării ce ar fi pe alte stări.*

Să face știre cu această carte a Domnii meli pentru acest Toader Duca postelnicel, ce să află cu lăcuința în târgul Bârladului, careli, prin jaloba ce-au dat cătră Domnie mea, au arătat că, pentru slujbile ce-au făcut în vremea altor Domni și mai ales în vremea Domnii sali Costandin Moruz vvod, s'au miluit cu carte de apărare de dăjdi și de alte angării, și s'au rugat ca și dela Domnie mea să aibă această milă. Căruia, făcându-i-se cercetare prin d-lui vel vist, s'au aflat adivarată jaloba lui, că au slujât pământului acestue în multă vreme cu silință, și pentru aceia s'au împărtășât din domneștile

mili, ca să nu fie supărat a plăti dăjdi sau cu alte angării. Deci dar Domnie me n'am trecut cu videre cerirea şi rugăminte lui şi i-am dat această Carte a Domnii meli, prin care hotărâm ca să fie apărat de toate dăjdiile Visteriei, cum şi de toate alte dări şi angării oricâte ar fi pe alte stări, el de toate să fie apărat şi scutit. Pentru care poroncim Domnie mea d-voastă ispravnici de ţânutul Tutovii, cum şi altor boeri slujbaşi şi zapcii ce veţi fi rânduiţi la acel ţinut cu orice fel de slujbi şi poronci, pe numitul de mai sus, Toader Duca postelnicel, întru nimică supărare să nu i să facă, nici să fie rânduit de către dregătorii ţânutului la vre-o poroncă, căci, când a fi trebuinţă de a să rândui, atunci să va rândui de aicea prin Carte Domnii mele. 1782 Dech. 20

(L. P. D.)

Procit vel vist.

(In dosul foei:) s'au trecut în condica visteriei de *Iordache log. ot. Visterie.*

CXXXI.

1785 Iulie 7. *Răzeşii de Romăneşti învoesc preotului Strătulat să facă un iaz şi o moară pe apa Jăravăţului, spre a se folosi împreună cu toţii.*

Adecă noi răzeşii de Romăneşti, cari mai gios ne vom iscăli, dat-am adevărat zapisul nostru la mâna preotului Strătulat, precum să să ştie că, făcându preotul Strătulat o moară în apa Jăravăţului, pe moşie Romăneşti, em (i-am) dat noi voi ca să

facă moară pe părţile noastre şi a lui, fiindu şi noi tovarăşi la ezu şi la moară. Şi, pentru credinţă, ne-m şi iscălit. 1785 Iulie 7.

Eu Costandin Vârgoliciu. Eu Enachi Ţaul. Eu Marin Ciocanu. Eu Vasile Taşcă. Eu Sandul Vârgoliciu. Eu Toader sân Neculaiu Bălăban, am dat vòi.

CXXXII.

1785 Aprilie 7. *Marin Ciocan, cu soţia sa, Nastasia, fata lui Costantin Bălăban, vinde 5 stânjini moşie comisului Vasile Nistor, din moşia Bursucilor, drept 15 lei.*

Adică eu, Marin Ciocan, dimpreună cu femeia me Nastasia, fata lui Costandin Bălăban, dat-am adivărat zapisul meu la mâna dumisali comisului Vasili Nistor, precum să să ştie că i-am vândut noi cinci stânjini di moşii, din moşia *Bursucilor,* cu parte cât s'a veni, din codru, ce am avut danie din bătrânu lui Zamă, dela Antohi Beldiman, dată danie socru-meu, lui Costandin Bălăban, această parte de moşie am vândut'o d-sali comisului Vasile, drept 15 lei, fiind d-lui răzăş la aciastă moşie. Deci, văzând plată bună deplină la mânule noastre, i-am dat-o d-lui ca să-i fie driaptă ocină şi moşie, cuconilor d-sali, nepoţilor, strănepoţilor în veci. Şi, la această vânzare, s'au întâmplat mulţi oamini bătrâni şi de cinste, cari s'au şi iscălit. Şi, pentru credinţa, ni-am pus degitul. Let 1785 Aprilie 7

Eu Marin Ciocan am vândut.

Eu Nastasiia, soţu lui Marin Ciocan, am vândut. Eu Enachi Ţaul am fost faţă. Eu Ştefan, strănepot, am fost faţă.

Acest zapis l'au dat înainte me, numitul de mai sus, Marin Ciocan, şi de voia lui, luând deplin toţi banii, am încredinţat şi cu iscăliturile noastre.

1785 Septemvrie 18.

(Ne descifrabil, stolnic)

Notă. — După o veche copie.

CXXXIII.

1785. Decemvrie 22. *Alexandru Ioan Mavrocordat scrie lui Lupul Balş biv vel sardar şi lui Gheorghie Costandachi biv vel stolnic, ispravnici de ţinutul Tutovei, ca să cerceteze cele jăluite de patru răzăşi din neamul Vârgolici, asupra lui Mihalachi, ginere lui Ifrim, şi a lui Enachi Ţaul, pentru o parte din moşia Bursucii.*

Noi Alexandru Ioan Mavrocordat vvoda boj. mil. gpodar zemli Moldavscoi. Credincioşi boerii Domniei mele d-lui Lupul Balş biv vel sardar, i d-lui Gheorghie Costandachi biv vel stolnic, ispravnici de ţinutul Tutovii, sănătate. (După) jaloba ce-au dat Domniei mele Costandin Vârgolici, i Vasile Vârgolici, i Sandul Vârgolici, i Popa Ştefan din Bursuci ot ţinutul Tutovii, asupra unui Mihalachi zet Ifrim, i Enachi Ţaul, tot dela acel ţinut, s'au trimes d-voastre, din care pre larg veţi înţălegi toată pricina. Deci, fiindcă jăluitorii arată că, acel Mihalachi zet Ifrim, cu nedrep-

tate ar fi pus stăpânire pe o parte di moşie, din moşiia *Bursucii*, ce ar fi fostu a unui Nechita fecior Zizului, şi altor tovarăşi ai lui; şi furând aciia nişte strai dela părinţii lor, cu giudecată s'ar fi dat părţile acelora la stăpânirea părinţilor jăluitorilor, şi acum acela li-ar fi vândut, făr de ştire lor. Şi acel Enache Ţaul, la cheltuiala ce s'ar fi făcut cu dezbaterea moşiii aceştia Bursucii, n'ar fi vrând să prindă nimică, şi acum ar fi vândut şi acela din moşii, iar făr de ştire lor.

Pentru care, cerşând jăluitorii dreptate, iată scriem dvoasire: Aducând şi pe aciia faţi, să cercetaţi pricina aceasta foarte cu amăruntul; şi, dupăcum a fi drept, să le hotărâţi, dând şi carte de giudecată la partea ce s'a cădea. Iar de nu să va odihni vreo parte acolo, cu cercetarea şi giudecata d-voastre, atunce să daţi mărturie, cu arătare pricinii pre larg, la parte ce s'a cădea, şi cu zi de soroc să vie la Divan. Aceasta scriem. 1785 Dech. 22

Notă. — Pe partea de deasupra coalei de hârtie riglată, ce serveşte de învălitoare, în afară de pecetea Domniască, în ceară roşie, se află această adresă: „Credincioşi boerii Domniei mele, d-lui Lupul Balş biv vel sardar, i d-lui Gheorghie Costandache biv vel stolnic, Ispravnici de ţinutul Tutovii, datise zdravıem. Procit. vel logofăt". „S'au trecut la condică Andrei Condicar".

CXXXIV.

1785 Decemvrie 22. *Alexandru Ioan Mavrocordat voevod scrie părcălabilor de Galaţi, Costantin Greceanu şi Neculai Angeri, ca să cerceteze cele jăluite de Costantin Vârgolici asupra răzăşilor de Rădeşti pentru nişte părţi de moşie.*

Noi Alexandru Ioan Mavrocordat voevoda boj. milos. gpodar zemli Moldavscoi. Cinstiţi şi credincioşi boerii Domniei meli, d-voastră Costantin Greceanu biv vel spatar i Neculai Angeri biv vel sulger, părcălabi de Gălaţi, sănătate. Iată jaloba ce au dat Domnii meli Costantin Vârgolici, dela ţinutul Tutovii, asupra răzăşilor din moşie *Rădeştii*, dela acel ţinut al Covurluiului, vi s'au trimis, dupăcum mai pre larg viţi înţălege din jaloba lui. Deci, fiindcă jăluitoriul arată că având şi el parte de moşie în satul Rădeştii şi, ne fiind el şăzător acolo, ceialalţi răzăşi n'ar fi vrut să-i de vinitul di pi parte lui de moşie, zâcând acei răzăşi să-şi pue vechil să-i strângă dijma de pe parte lui; şi, puindu-şi vechil, după zisa lor, şi strângând vechilul dijma jăluitorului, răzăşii s'ar fi sculat în tărie lor şi-ar fi luat dijma din mâna vechilului şi ar fi trierat-o ei, ne făcând nimică parte jăluitorului. Pentru care, fiindcă au cerşut dreptate jăluitoriul, ca să nu rămâe pagubaş de vinitul părţii sale de moşie, iată scriem d-voastră să chemaţi pe acei răzeşi defaţă şi să cercetaţi pricina cu amăruntul şi, dovedindu-să că jăjuitoriul are parte de moşie cu acei răzeşi, dupăcum va fi drept să-i giudecaţi şi, cea fi drept de plinit, să şi înpliniţi, hotărând pricina prin carte de giudecată. Care nu s'ar odihni vreo parte cu giudecată d-voastre, atunce cu mărturia d-voastre pre larg de toată curgire pricinii şi cu zi de soroc să vie la Divan.

Aceasta scriem. Let 1785 Dech. 22

Nota.—După porunca originală, scrisă pe o coală hârtie riglată, care, pe partea de deasupra ce serveşte de invălitoare, în afară

de pecetea Domniască, imprimată în ceară roșie, are scrisă și aceasta adresă: „Cinstiți și credincioși boerii Domnii meii, d-voastră Costantin Greceanu biv vel spatar i Neculai biv sulger, parcalabi de ținutul Gălaților, datise zdraviem". Intr'un colț: „Costantin Vârgolici"; în altul: „procit. vel logofăt". Apoi „S'au trecut la Condica. Andreiu condicar".

CXXXV.

1786 Ianuarie 24. *Preotul Dumitrachi Bălăban, feciorul lui Costantin Bălăban, din satul Bălăbănești (jud. Tutova), cu preoteasa sa, Sanda, și cu fiiul lor, Costin, dăruesc a lor parte de moșie din satul Oncanii, pe apa Sohuluiului, ținutul Covurluiului, lui Iancu Greceanu biv vel paharnic, pentru mult folos și facere de bine ce au avut dela acesta.*

Adică eu preutul Dumitrachi, ficiorul lui Costandin Bălăban, din satul Bălăbăneștii, înpreună cu preuteasa me, Sanda, și cu iubit fiiul nostru Costin, scriem și mărturisim cu acest adivărat zapis al nostru la cinstită mâna d-sali Iancului Grecianu biv vel pah, precum să să știe că de nimine siliți, nici asupriți, ce de bună voe noastră, pentru mult folos și facere de bini, ce am avut dila d-lui, așà ni-am socotit și i-am dat parte me danie, câtă să va alegi, din satul Oncanii, pe apa Sohuluiului, la ținutul Covurluiului, care moșie și mie mi să tragi di pe tatăl mieu, Costandin Bălăban; ca de acum înainte să-i fie d-sali, și cuconilor d-sali, ocină și moșie stăpânitoare în veci neclătită și ne strămutată. *Și fiindcă d-lui m'au luat pre mine părinte sufletesc și eu pe d-lui fiiu sufletesc,* nimine din niamul mieu să nu fie volnic a strică hotărâre și

danie ce am dat eu; iar carili s'ar ispiti a să întinde cu stăpânire întru această parte ce am dăruit eu, unul ca acela să fie blestămat de Domnul Dumnezău şi de Precurata sa maică, de slăviţii 12 Apostoli şi de 318 părinţi dela soborul din Nicheia, şi în toată viaţa lor procopsală să nu aibă, şi de mine încă fie blestemaţi şi ne ertaţi în veci. Şi am dat d-sali şi zapisul cel vechiu, cum şi hotarnica acei moşii; iar de s'ar întâmplà cândva să iasă vre-o pricină pentru această moşie, eu să răspundu. Şi, când s'au făcut zapisul acesta, s'au tâmplat boeri şi oameni de cinste, şi alţi mulţi carii mai gios s'au iscălit. Şi, pentru mai mare credinţa şi întărire, am iscălit şi noi. 1786 Ghenarie 24.

Eu preutul Dumitrache Bălăban am dat cu voe me.
Eu Sande soţul sfiinţiisale cu fiiul nostru Costin.
Eu Ştefan Patrichi am fost faţă. Costandin logofătu am fost faţă. (Ne descifrabil)

Notă. – Pe foaia de deasupra stă scris: „Zapis de danie dela preutul Dumitrache Balaban, pe moşia Oncanii ot ţinutul Covurluiului“. Actul original mi s'a comunicat de d-l V. Gâlcă din Bârlad.

CXXXVI.

1786 Martie 12. *Gavril Conachi biv. vel stolnic alege şi hotărăşti moşiile Măneştii, Zagorenii şi Pătăşănii, pe Hobalna, cum şi Bursucii, — din cuprinsul Bălăbăneştilor, — ţinutul Tutovei, plasa Corod.*

Schimbătura Bursucilor.

Inştiinţari să faci cu această mărturie hotarnică că, aducându-ne luminată Carte Pre Inălţatului Dom-

nului nostru, Mărie Sa Alexandru Ioan Mavrocordat voevodu d-lui pitarul Vasile Nistor, întru cari scrie că giumătate de moşie *Măneştii*, ce sânt pe apa *Hobă'nii*, la ţinutul Tutovii, cum şi giumătate de moşie *Zagorenii* şi *Pătăşănii*, care sânt alăture una cu alta, tot pe apa Hobălnii, le are luate cu schimbătură dila preutul Ioan ot *Lungeşti*, şi dela alte niamuri a lui, anume Lupul Buzatul, Ilie Gărăiman, Neculai Plesnilă, Lupul Căzacul, şi Alexandru Cernat. Cere giumătate dintru aceste moşii, fiind ne alesă şi nehotărâte dispri alţi răzăşi, au cerut d-nalui pitarul ca să să aliagă şi să să hotărască osăbit de acelorlanţi, stâlpindu-le şi cu petri hotară, pentru cari mi să poronceşti ca să mergu la faţa locului şi, strângând pi toţi răzăşii şi împregiuraşii acelor moşii, să fac cercetare cu amăruntul şi, după scrisori şi dovezi încredinţate, ce va arăta dumnalui pitarul, să-i aleg părţile osăbit di a răzăşilor, stâlpindu-le şi cu pietri hotară. Osăbit mi să porunceşte ca să aleg şi părţile ce are în moşie *Bursucii*, baştină şi cumpărătură, iarăşi după scrisori şi dovezi ci va ave dispri niamul Bălăbăneştilor şi altora ai lor, care s'au şi ales, dupăcum pri largu arată hotarnica acei moşii; însă, fiincă cu baştina şi cumpărăturile ci ari pitarul Vasile Nistor în moşia aceasta, după dreptate le cuprinde casâle, livezile şi viile, au stătut la învoială şi s'au priimit şi d-nalui pitarul şi răzăşii de moşie Bursucii, anume preutul Dumitrachi cu niamurile lui, ce să tragi din Grigorie Bălăban, şi preutul Costantin cu niamurile lui, ce să trag din Vasile Bălăban, şi Vasile Vârgolici cu niamurile lui, ci să tragi din Focşa zăt Bălăban. şi

preutul Strătulat cu niamul său, ci să trag din Ioana, sor Bălăbăneştilor, şi Mateiu, Dumitru, cu niamul său, ci să trag din Mărina, sor Bălăbăneştilor, şi Enachi Ţiul, cu niamul său, ci să trag (din) Pătrăşcanu zăt Bălăban, şi Peche Bălăban, cu niamul său, frate Bălăbăneştilor. Ca, pentru câtă parte are în moşiia Bursucii, să-i de giumătate din Măneşti, din Zogoreni şi din Pătăşani, care o au afară di a preutului Ioan, cu niamul său. Şi, dându-şi şi zapisă din schimbătură, unii la mâna altora,. am mersu împreună cu toţi răzăşii acelor moşii, acolo la faţa locului, şi întrebându-i pi unde umblă hotarâle acelor moşii, Măneştii, Pătăşănii şi Zagorenii, cu toţii au mărturisât: Că, la capătul dinspre amiază-zi, să hotărăşte cu moşia *Ciortolomul*, la *Movila Flocoasă*, pi zare Hobălnii, şi capătul dispre amiazi-noapte, să hotărăşte cu moşia Sârbii, lovindu în coastele lor, pi câmpu, unde este şi piatră hotar vechiu; iar coastele dispre răsărit, pi vale Hobălnii, în *Gura Călmăţuiului*, să hotărăşte cu *Sauleştii* şi cu *Sauleştii-de-deal*, întru care disparte iarăş o piatră hotar vechiu; aşijdere şi coasta dispre apus, cătră apa Bârlădului, să hotărăşte cu *Surdeştii*. Deci, cerşând atât dela preutul Ioan, cu niamurile sale, cât şi dela niamul Bălăbăneştilor, ca să arăti scrisori dovezi încredinţate, din cari să mă pociu adeveri că aceste moşii sânt drepte ale lor, s'au văzut la mâinele sale multe cărţi de giudecată şi anaforale întărite de luminaţii Domni, prin carile scrisori încredinţate, că aceste moşii sânt ale lor. Apoi am început a măsura lungul moşiilor, prin mijloc, din Movila Flocoasă spre amiazi-noapte, pi în Coastele

Sârbilor, şi s'au găsit 1840 stânjini gospod; s'au măsurat şi curmezişul acestor trii moşii, la un loc, din Gura-Călmăţuiului pi valea Hobălnii, spre Bârlad, până în 204 pol stânjini, ci s'au scos din Măneşti, parte Gheuculesăi, ci este supt stăpânire preutului Ion ot Lungeşti, care o ari cumpărătură cu zapis dela postelniceasa Safta lui Ioan Mitre, şi s'au găsit 1000 stânjini, cari, făcându-să în două părţi, s'au venit preutului Ion, cu niamurile sale, 500 stânjeni, şi niamului Bălăbăneştilor, cu toţi ai lor, 500 stânjini. Insă, fiindcă amândouă părţile aceste li-au luat cu schimbătură d-lui pitarul Vasile Nistor, cu pietri hotară nu s'au mai deosebit prin mijloc, cum nici pi dilături, fiind încunjurată cu hotară vechi. Şi, dupăcum s'au încheiat aceste moşii cu hotărătura, am dat această mărturie hotarnică la mâna preutului Ioan, cu ai săi, şi la niamul Bălăbăneştilor, ca să le fie de îndreptare.

1786 Mart 12.

G(avril) Konachi biv vel stolnic.

Vasile Miclescul sar.

Şi pentru Vasile Vârgoliciu l'am trimes de-au măsurat cu funia.

Gheorghi Spânachi am fost.

Gheorghi Vârgolici.

(Trei semnături nedescifrabile, din care una grecească).

Notă.—Preotul Ioan dela Lungeşti este Preotul Ioan Dumitroviciu, ctitorul bisericii „Tăerea capului sf. Ioan Botezătorul" din Lungeşti, care, dupăcum se vede, era om cu frumoasă avere (vezi ale mele *Documente Bârlădene*, I. p. 323).

CXXXVII.

1790 Septemvrie 10. *Constantin Chiric din satul Tăbâceşti dă cu bezmân un loc, din Bârlad, lui Ionciu, croitoru, şi lui Costantin Botezatu,—cu câte 15 lei pe an.*

Adecă eu Costantin Chiric, ot satul Tăbăceşti, dat-am zapisul mieu la mâna dumilor sale jupân Ionciul, croitor, i jupânului Costandin Botezatu, precum să să ştie că, avându eu un loc aice în târgul Bârladului, din gios de podul Bârladului, şi din gios de dugheana lui Panica, şi fiindu locul stărpu, l'am dat dumilor sali cu bezmen. să aibă a da pe tot anul câte 15 lei. Insă locul este, în faţă, şapte stânjini, iar înapoi, lungul, este până în faţă şapte stânjini, iar înapoi, lungul, este pănă în apa Bârladului. Şi aibă a-şi face casă, dugheană, ori ce a vria, şi să stăpâniască cu pace, atât d-lor, cât şi copii de copii dumilor sale, şi tot cu acest preţ, nici mai mult, nici mai puţin; iar de s-ar întâmplà vre o pricină pentru loc, atunci eu să aibu a răspunde la toate, iar d-lor să nu fie supăraţi întru nimic. Şi pentru credinţa le-am dat zapisu şi mi-am pus degetul în loc de pecete. 1790 Septemvri 10.

Eu Costandin Chiric am dat zapisul.

(O semnătură grecească, ca martor, nedescifrabilă).

Eu Panica croitor martor.

Pe verso: Şi acestu zapis s'au scris cu zisa lui Costandin Chiric şi sântu martor. *Toader dascal.*
1790 Sept. 10.

Notă.—Interesul ce se punea pe locurile de pe lângă malul Bàrladului, începând de la podul cel mare spre biserica Sf. Ilie, de astăzi, ne arată că pe la 1790, era pe acolo o uliță cu dughene de negoț și ateliere industriale. Acest lucru se poate vedea și din doc. de mai departe, anul 1795.

CXXXVIII.

1791 Aprilie 3. *Gheorghie Costandachi biv vel spatar, pentru o casă din târgul Bârladului și 900 lei primește în schimb dela părintele Ioan (Dumitroviciu) părțile de moșie ce acesta le avea la Lungești, Movileni și Iapurești.*

Făcând, cu părintele Ion, schimbătură de niște moșii anumi: Lungeștii i Movilenii i cu o parte din Iapurești i cu trei ferte de vei lucrători pe Lungești, i cu casă și beserecă, cu levezi, cu *vatră* de iaz i cu alte șapte ferte de vei lucrătoare de pe Iapurești; și pentru aceste toate i-am dat schembu, părentelui Ion, o casă den târgul Bârladului, cu pevnețe durată, cu loc de ogradă și de toate cele trebuincioase împrejurul casâlor — și i-am mai dat și nouă sute lei, bani. Drept aceia de acum înainte să o stăpânească părintele în veci cu bună paci, ca unul ce, pentru casă și pevneță și locul ce s'au zâs mai sus, me-au dat, părentele, Lungeștii și Movilenii și parte de Iapurești, ce să va alegi, cu toati cele ci s'au zâs mai sus. Și i-am dat această scrisoare a me la mâna părentului Ioan, pe carele m'am și iscălit.

1791 Apr. 3.

Gheorghi Costandachi biv vel spatar

Notă. Pe prima pagină a unei jumătăţi coale de hârtie îndoită, având deasupra foaei a doua însemnarea: „Zapis lui Gheorghie Costandachi".

Părintele Ioan este „Popa Ioan Dumitroviciu", ctitorul bisericii Tăerea capului sfântului Ioan din satul Lungeştii, care în 1775 a făcut şi înzestrat acea biserică de pe moşia sa cu toate cele trebuincioase (Doc. Bârlădene, v. I, p. 323).

CXXXIX.

1792 Decemvrie 10. Măsurile luate în Moldova, pe timpul Domniei lui Alexandru Moruzi, pentru cruţarea şi sporirea pădurilor, publicate apoi în ţară şi de urmaşul său, Mihai Vodă Suţu în 1793.

Ponturile în ce chip s'au hotărât cu sfatul de obştie, ca să se urmeze paza dumbrărilor i a rădiurilor i a luncilor şi a codrilor merei, şi cu ce rânduială să ia cei ce vor avè trebuinţă de orice fel de chereste şi lemni de arsu în foc. Şi ce urmare să păzască stăpânii moşiilor la luare zăciuelii din chereste, iar pentru lemni de arsu în foc să nu se supere cu zăciuiala precum în gios să arată. **1792 Dechembrie 10**

I. Să fii poprire de a nu se strică rădiurile şi dumbrăvile sub nici un fel de nume. Ce stăpânii moşiilor să le apere şi să le păzască, şi jirul ce se va face pin dumbrăvi şi pin codri, stăpânii aciia să fie volnici a-l vinde cu preţul ce să vor putè învoi, la negoţitori şi alţii ce fac turme de mascuri. Iar fără de învoiala stăpânului moşii, de va cuteză cinevâ să mănânce jirul cu mascurii sau cu oile lui, sau să tae copaci ce pot fi trebuincioşi pentru chereste, să se pedepsască. Cum şi pe cibucile ce tai

din păduri cibuccii, să de zăciuială la stăpânul moşiii din zăci, unul; asemine şi din haragii pentru vie, din beţile pentru cercuri şi din pari încă să de zeciuială din zeci, unul; cum şi din nueli să de din zăci braţuri, unul. Iar bani să nu ia stăpânii pentru acea zăciuială, pentrucă, precum ieu stăpânii moşiilor dejmuri de pe moşiile ce au la câmpu, aşà să cade a luà şi cei ce au moşii cu păduri. Iar din copacii ce vor fi căzuţi la pământ pin dumbrăvi şi pin rădiuri, precum şi din copacii ce vor stà în picioare şi nu vor fi trebuincioşi pentru cherestè, şi din copacii de fag, să nu fie nimene popriţi a luà lemni pentru foc fără a nu da nici o zăciuală.

II. Lunca Prutului i a Siretiului i alte lunci şi păduri, să fie poprite de a nu se stricà după obiceiul norodului celui prost, ce acei ce vor avè să tai lemni pentru foc să nu aibă voi a tăia copaci mari, de acei ce ar fi trebuincioşi pentru cherestè, şi să le ia numai crăngile, dupăcum sânt obişnuiţi de fac stricăciune pădurilor cu acest chip; ce să-ş încarce carăle cu lemni din cele ce sânt oborâte la pământ, ci acele lemni sânt şi bune de arsu în foc; iar copacii de fag nefiind atâta de trebuincioşi să aibă voe a tăià pentru lemni de foc şi, când nu vor găsâ nici copaci de fag nici alte lemni din cele oborâte gios, atunci să tai şi din copacii cei răi ce nu sânt de trebuinţe (ferând copacii cei buni); şi pe toate lemnile acele pentru foc nu au să de nimene nici o zăciuială. Iar pentru cherestè de casă sau de vânzare, de va avè să tai cinevà, întăi să să învoiască cu stăpânul şi, dând zăciuiala din fieşte-care fel de cherestè din zăci lemni unul, să

fie volnici a tăià; iar făr de învoiala stăpânului, de va îndrăzni cinevà să tai, să se pedepsească.

III. Pădurile şi codri merei pe unde vor fi să aibă datorie neapărată stăpânii moşiilor a pune păzitori, ca asămine ca şi luncile să fiie apărate; şi oricine va tăià cherestè orice fel de facire de casă sau de vânzare, afară numai de lemni pentru foc, să de zăciuala moşii din fieşte-care fel de cherestè, din zăci lemne, unul; iar care va îndrăzni să tai fără de învoiala stăpânului moşii, să se pedepsască, fără numai de pe cheresteaoa ce s va tăia cu rânduială din porunca Domnească. Şi pe cherestea ce să va tăia pentru bisărici şi pe cè care îş vór tăiao lăcuitorii ce vor fi şăzători pe acea moşie să-ş facă loruşi casă, să nu de zăciuială, cum şi pentru lemni de arsu în foc din cele oborâte gios; sau când nu vor fi de acele din copacii de fag sau dintralţi copaci ne trebuincioşi, cum s'au arătat mai sus, să nu fie popriţi, nici lăcuitorii ce vor şide pe acele moşii, nici alţii de pe aiure, ce să fie volnici a luà după această rânduială lemni de arsu în foc, ne dând nici o zăciuială.

IV. Nimene să nu fie volnic, ori pentru lemni de foc sau ori pentruce trebuinţă alta, a tăia din pomii ce sânt spre hrana oamenilor.

V. Spinii porumbei, cătini, şi alţi spini, să nu fie popriţi, ce fieştecine să tai fără a nu dà nici o zăciuială stăpânului moşiii.

VI. Oricine va îndrăzni şi va urma în potrivà aceştii pravliliceşti hotărâri, ori din cei ce iau cherestè cu nebăgare de samă a nu întrebà pe stăpânii moşiilor şi a strică pădurile, după urmare ce au fost păn acum, nu numai să de hotărâta zăciu-

ială, ce să se şi pedepsască spre pilda şi altora. Precum şi stăpânii să nu cutezi a pricinui supărare şi asuprélă ca să-ş tragă zăciuala pentru un fel de cherestè dintr'alt fel; ce osăbi din tot feliul să aibă a-ş luà zăciuiala, cum nici să supere a luà bani pentru zăciuială, sau zăciuială pentru lemni de arsu în foc, sau cu nătângie să facă poprire la trebuința norodului; căci care vor cutezà cu urmare în potriva aceştii hotărâri, nu numai că să vor păgubi de acè zăciuială, dar încă se vor şi pedepsi. Pentrucă această punere la cale s'au făcut: întăi, ca să nu strâce rădiurile i dumbrăvile, i luncile şi codrii în zădar, precum s'au stricat păn acum, ca să vie întru cea desăvârşită lipse; al doile, spre dréptă cumpănire stăpânilor moşii, ca precum să folosesc cei ce au moşii la câmpu din dejmurile ce iau, asămine să se folosească şi cei ce au moşii cu păduri, şi celor ce au trebuințe de chereste şi de lemni pentru foc încă să nu li să de stinghireală, ce dându-şi hotărâta zăciuială pentru chereste să ia ori din care fel vor ave trebuință.

Iar dărâmare copacilor ce să făcea păn acum spre a-ş hrăni dobitoacele, acei ce nu ave purtare de grije a-ş face fân de cu vară, de pricinuia pagubă stăpânilor pentru jirul ce putea să vândă, asămini şi acei ce obişnuia a face curături, tăind copacii de oalaltă, pentru ca să nu iasă la câmp a-ş face sămănăturile trebuincioasă, aceste urmări de acum cu totul să lipsască. Şi fieşte-cine pentru hrana dobitoacelor să-ş poarte grija cu facere de fân la vreme cuviincioasă, iar învoindu-se cu stăpânii moşiilor, atunci vor fi volnici a dărma; precum şi acei ce vor ave să-ş facă sămănături şi vor fi strâmto-

riţi la păduri, să iasă la câmpu să le facă, iar cu curături să nu mai strâci pădurile, dar la munţi să nu fie opriţi de a-ş face curături; căci trebuinţa în pământul acesta au ajuns de a să spori pădurile, iar nu de a să stârpi. Şi să dă voi stăpânilor acelora ce au moşii la câmpu, ca toamna, dupăce ce să rădică tot lucrul pământului, să vie la Domnie să facă arătare şi să va porunci cătră dregători, ca să facă pe lăcuitorii ce vor şide pe acele moşii să clăcuiască cu plugurile ca să samine ghindă; precum şi pe unde vor fi ciritei să-i curăţască, spre a să lesni la creştire, ca să să facă copaci mari.

1793 Mart. 5.

| L. P. D. |

Procit, Vel logofăt.

CXL.

1794 Iunie 19. *Fraţii Costantin şi Ioan Praja lasă de bună voia lor deplin stăpân pe un loc de casă, la mahala, pe preotul Manolachi Cocul.*

Incredinţăm cu această scrisoare a noastră la mâna sfinţiei sale părintelui Manolachi Cocul, precum să să ştie că, având noi un loc de casă în târgul Bârladului, la mahala, di pi mama noastră Stămata, ce i-au fost dat zestre moşul nostru, Ioniţă Praja, şi tâmplându-să de-au lipsit maica noastră dela locul acesta, acesta preot, mai de sus arătat, a făcut casă şi ograda-i şi altele cele trebuincioasă în prejurul casei, arătându-să cătră noi că cu dania dela moşul nostru au făcut îndrăzneala aceasta. Noi, de buna dreptate ce am avut,

ni s'au dat de giudecată ca să fie locul iar al nostru; dar, văzând că preotul au făcut casă şi ogradă, şi pomi pi locul acela, noi iarăşi ni-am milostivit din tot cugetul nostru, l'am făcut bun stapânitor pe locul acela, cât i-au cuprins bineaoa sfinţii sale, ce au făcut. Şi pentru credinţă ne-am pus degetele şi ne-a(m) iscălit. 1794 Iunie 19.

Costandin Praja. Ioan Praja.

Eu Protopop Ion Chiru am fost faţă.

Erei Ion Praja m'am tâmplat.

Erei Costandin Zâmău am scris acest zapis cu zisa dumilor sale.

Erei Manole m'am întâmplat

Erei Gheorghe Brăescu

14 lei am dat la această învoeală în mâna naşului Costantin Praja (fără semnătură, desigur însă preot. Manolachi Cocul).

Notă. –Zapisul ii făcut pe jumătate coală îndoită; pe fila de deasupra stă scris: „Zapisul pentru locul ce mi l'au afierosit naşul Costandin Praja 1794 Iulie 19".

CXLI.

1795 Aprilie 23. *Constantin Chiricu din satul Tăbârceştii, ţinutul Tutovei, dă cu bezmăn un loc, din târgul Bârladului, lui Ioniţă Popa, cu câte 15 lei pe an.*

Adică eu Costandin Chiricu ot satu Tăbârceştii, din ţinutu Tutovii, dat-am adivărat şi încredinţat za-

pisul meu la mâna d-sali giupânului Ioniţi Popa, precum să să ştie că i-am dat un loc cu bezmănu aice în târgul Bârladului, care loc iaste la malul Bârladului, însă, începându-se din capul *podului cel mari*, în gios, spre amezi-zi, pănă în crâşma lui Costandin Botezatu, care crâşmă a Botezatului iaste făcută iar pe locul meu şi dată tot cu bezman, pe care loc iaste şi o căsuţă vechi i o pivniţă stricată. Deci eu, acel loc mai sus pomenit, l'am dat d-sali cu bezmăn, câte 15 lei, adică câte cinsprezăci lei pe an; din cari bani am şi luat acum înainte, şapte pol lei, şi cei şapte pol lei să mi-i dè la giumătate de anu; şi la toţi anii aşâ să aibă d-lui a-m da banii. Deci d-lui să aibă a stăpâni pe loc în toată viaţa d-sali cât a trăi, atât d-lui, cât şi fiii i nepoţii şi strănepoţii, în veci ne strămutat; şi bani să mi-i de în viaţa me mie, iar după moarte me, la nemul sau iapitropul meu, ce va rămânè în urma me. Şi d-lui să stăpâniască în pace dispre toate nemurile meli, iar di s'ar sculà cineva din rudenii cu stăpâniri asupra acestui loc, cu mine să aibă a-ş căutà, iar pe d-lui să nu-l superi,—şi cât a voi, să-l ţie cu bineoa ce iaste făcută pi dânsul, volnic să fie; iar când a voi ca să o strice şi să facă altele noo, iarăşi are toată voia să facă ce ar voi, ca pe un drept loc al d-sali, ne oprit de nimine. Şi pentru mai adevărată credinţa me-am pus degetul, ne ştiind carte. Şi la facire acestui zapis s'au întâmplat şi alţi neguţitori, cari s'au şi iscălit di marturi. 1795 April. 23

 Eu Costandin Chiricu adiverez

Costandin Iaşanu martur

Anastasis Gheorghiu. Sand Cârjă martur

Erei Grigori (Brăescu) proin prot(opop)

Manthos Dimitriu martor.

Eu Iordachi Bulimar post. Sandu Bou martur

Eu Toader Chiricu, fiindcă am dat frati-meu Costandin locul acesta cu bezmăn, fiid cu voe me, am iscălit şi eu. Şi pentru bineaoa meu (mi-au) dat 10 lii pol, şi de acmu înainte să a(i)bă a stăpâni în paci dispri noi.

Zapisul l'am scris cu zisa lui Costandin Chiric şi sânt martur.
Vasile Iaşanu postelnic

Dimitrachi Duca m'am întâmplat faţă când au iscălit Toadir, luându şi 10 pol lei.

Notă.—După original. Tăbârceştii (azi Tăbâceştii) în jud. Tutova, plasa Pereschivului. Dela *capul podului mari*, se înţelege astăzi uliţa ce pleacă de acolo şi merge spre Biserica Sf. Ilie. Locul de care-i vorba, era deci pe vatra veche a târgului Bârlad.

CXLII.

1796 Decemvrie 7. *Mai mulţi răzăşi de moşia Bursucii, din Bălăbăneşti, împuternicesc pe Alexandru Vârgolici şi Ion Vârgolici ca să ceară la Isprăvnicie hotarnici, care să le deosebiască părţile lor din moşia Bursucii, de acele ale popei Dumitrachi şi a niamului acestuia, spre a se statornici linişte între dânşii.*

Adecă noi, carii mai gios ne vom iscăli, dat-am adevărat şi încredinţat zapisul nostru la mâna vătavului Alexandru Vârgolici, i a căpit. Ion Vârgolici,

i a fraţilor d-lui; precum să să ştie că, fiind d-lor răzeşi *în moşiia Bursucii în satul Bălăbăneştii*, ce trag a şapte parte din hotarul Bursucii, cum şi o parte a lui Crâsteşor, ce-au carte de giudecată din bătrânul Rohnei. Şi vrând dumnealor să-şi hotărască parte lor, după spiţa niamului, ce să va alegi, şi fiind şi noi răzeşi întru această moşie Bursucii, care tragem din toate părţi(le) iarăşi dintr'acestu hotar, *le-am dat acest zapis la mănă, ca ca să aducă hotarnici şi să hotărască părţile d-lor, cum şi părţile noastre, să le tragă tot la un loc cu a d-lor* ca să ne alegim părţile cu d-lor la un loc, *şi să purtăm şi cheltuiala pi părţi(le) noastre, ci s'a faci la hotărât.* Şi numai decât să meargă la d-lor Is(pravnicii), ca să cei hătarnici, să ne aleagă moşiia dioparte, *căci nu mai putem trăi la un loc cu un popa Dumitrachi şi cu neamu lui, din pricină că au cuprins locul în sat tot cu neamu lui, cu case, cu grădini, cu levezi, şi cu arii, cum şi dealul cu vii, şi au prinsu şi toate izvoarele din sat, ce sânt şi pe părţile noastre, şi pe a Vârgoliceştilor.*

Şi acum s-au sculat acel popa Dumitrachi, dinpreună cu nişte nepoţi a lui, ce sânt zurbagii, dinpreună cu popa, cari ei fiind mulţi şi tot dintr'o a şepte parte trag moşie cu toţii, şi nu le mai agiunge loc, şi acum sar cu toţii şi ne bat dipi moşiia noastră şi ne izgonescu din sat, şi noi nu mai avem loc pi părţile noastre să ne facem nimică, şi ne batjocorescu cum le vine la gură, pe noi şi pe Vârgoliceşti, şi mai ales un nepot a popii ce-i zic Ion Dragomir, şi acela este mai mare zurbagiu, şi moşie nu are, fiindcă parte lui şi-a vândut, şi acum

să face stăpânitor şi sudui pe alţii şi sare cu fraţii lui pe cii cu moşia. Şi noi nu mai putem răbda, şi numai să ne deosebim moşia, ca să ne odihnim pi driaptă moşia noastră. 1796 Dech. 7.

Care şi preutu Dumitrachi ne-au vândut cinci hotară de moşii dela Covurluiu, fără ştirea noastră, şi acum umblă să ne facă şi aice făr de stăpânire. Noi, văzând pănă la atâta supărare, am dat zapis, ca să ne hotarăm despre dânşii, ca să vedem ce moşie au aice, fiindcă au vândut.

† Eu preotu Ilie ot Bălăbăneşti răzeş.

† Erei Strătulat răzăş şi eu ot Bălăbăneşti.

Eu Ioniţă Hohotă. Eu Neculai Popa Strătulat răzăş.

Eu Marin Ciocan răzăş. Eu Ştefan Popa răzăş diacon.

Eu Vasile Taşcă răzăş. Eu Gavril zăt Marin răzăş.

Iftemi Vârgolici. Manole Maxin. Gh. Hohotă. Gheorghi Tătaru zăt I. Hohotă.

CXLIII

1798 Maiu 20. *Ierodiaconul Simeon Bogescu cu neamurile lui dau logofătului Ioan Cârjă părţile ce le aveau în moşiile Rădeştii şi Telegii, din ţinutul Covurluiului, primind dânşii în schimb dela Cârjă o parte din moşia Voineştii, de pe Tutova, cum şi o sumă de bani.*

In târgul Galaţii

Adecă eu, Simeon Bogescu Ierodiacon, ficior a

Anii, şi Ana fată lui Vasâlachi Pană, şi eu, Lupul Balaban, ficior Sandii, şi Sanda sor a Anii şi fată lui Vasâlachi Pană, dinpreună cu ficiorii noştri, dat-am adivărat şi încredinţat zapisul nostru la mâna d-sale logofătului Ioan Cârje, precum să să ştie că, având noi părţi den moşiia în hotarul *Rădeştii şi Telegii,* dela ţinutul Covurluiului, baştină şi cumpărături, dipi moşul nostru Vasâlachi Pană, pentru carele părţi să arată şi să dovedeşte mai pre largu la două cărţi gospod de stăpânire, şi la deosăbit izvod de suma pământurilor cuprinzătoare într'aceia stăpânire, ni-am învoit cu d-lui mai sus numitul logofăt şi de a noastră bună voie, de nimene sâliţi, nici asupriţi, am făcut schimbu şi vânzare cu d-lui într'acestaş chip, adecă: d-lui ni-au dat o parte din moşie ce au avut în hotarul Voineştii di pi Tutova câtă să va alege după scrisori, ce sânt pe aceia parte, şi noi i-am dat d-sale toate părţile de baştină, şi cumpărături din numitele hotară, Rădeştii şi Telegii, ce le avem di pi moşul nostru Vasâlachi Pană, după coprinderea cărţilor gospod şi a isvodului de suma pământurilor pe care li-am dat d-sale; şi pe câtă sumă stânjeni s'au socotit că ar treci mai mult la părţile noastre dintr'aceste doă hotară, piste suma părţilor ce au luat dela d-lui, ni-au răspuns d-lui cu bani gata deplin, după învoiala ce am avut cu d-lui. Deci, deacum înainte să stăpânească d-lui, i ficiorii, i nepoţii, şi strănepoţii, în veci, neclătit, ca pe o driaptă ocină şi moşie, ce cu voia noastră am schimbat şi am vândut d-sale; iar pentru niamurile şi rudeniile noastre, ce să trag din Vasâlachi Pană, n'au să să amestice mai mult, de vreme că numai noi am nevoit şi am cheltuit cu

cercetarea acestor părţi; iar de va şi rămâne a să împărtăşi, le vom răspunde cu părţi dintr'alte hotară ce mai avem împreună. Şi, pentru mai adevarată credinţă, ni-am şi iscălit însuşi cu a noastre condeie. 1798 Maiu 20.

Eu di(a)con Simion Bogescul feciorul Anii.

Eu Lupul Bălăban, ficior Sandii, dinpreună cu feciorii mei.

(Nedescifrabil) martor

Şi eu cu zâsa sus numiţilor am scris şi iscălesc.

Vasâle ol Părcălăbie

Dela Părcălăbie.

Aceşti de sus arătaţi schimbători şi vânzători, viind însuşi ei de faţă înainte noastră, ni-au încredinţat că ş-au făcut socoteală cu cumpărătorul şi că ş'au luat deplin plata pără la un ban; pentru aceia am încredinţat şi cu a noastre iscălituri. 1798 August 12.

(Cu litere greceşti, nedescifrabil).

Dela Părcălăbie.

După rescumpărare ci au tras răzăşii de moşia *Rădeştii i Clinu Tainiţii şi Telegii,* asupra părţilor ci au fost cumpărat logofătu Ioan Cârjă dintr'aceste hotară, măcar că au fost cu atâta treciri de vreme, peste patru ani, şi toţi răzăşii n'au tăgăduit că n'au avut ştiinţă de cumpărăturile numitului, după cum s'au văzut şi iscăliţi la alegire părţitor, ce au fost cumpărat, dar, pentru ca să lipsească pricin, ş-au primit banii. Însă din zapisul acesta, pe una sută două zăci şi cinci stânjini, cinci palme din hotaru Rădeştii, câte un leu; pe una sută patruzăci stân-

jini din Clinu-Tainiții, câte douăzăci parale stânjinu; și pe una sută trii stânjini din hotaru Telegii, câte douăzăci parali stânjinu, pe care bani i-au rsăpuns răscumpărătorii pe trei ani de mai înainte cu dobânda lor, la zăci unul pe anu, în care ani s'au dovedit că vinit depe părți n'au luoat, ci însuși răzășii de Rădești au mărturisit că vitele lor s'au pășunat; iar pe un an n'au luat dobândă, dovedindu-să că moșia s'au lucrat și că vinitu ș'au luoat. Și după plata banilor au rămas zapisul la stăpânire răzășilor.

1802 Iuni 10.

(Nu-i nimene semnat)

Nota. —După originalul aflat în comuna Rădești.

CXLIV.

1798 August 25. *Alexandru Ioan Calimah voevod scrie Ispravnicilor de Tutova să cerceteze pricina de încălcare de moșie dintre Vasile Miclescu și răzășii de Româneşti, de pe Jaravăț.*

Noi Alexandru Ioan Calimah voevod cu mila lui Dumnezău Domn țării Moldaviei. Credincioși boerii Domniii mele, d-voastre Ispravnici de ținutul Tutovei, sănătate. jaloba aceasta ce au dat Domniii mele Vasâle Miclescu, au arătat că în moșie *Româneștii* de pe Jaravăț, tot dela acel ținut, ar fi având și el părți de baștină și cumpărătură. Și din pricină că jăluitorul n'ar fi trăind acolo, de vro câțiva ani, și toți răzășii de pe ace moșie i-ar fi stăpânit părțile, fiindu-le toată hrana lor pe acè moșie, duprecum pre largu veți înțelegi cerire ce face jăluitorul. Drept

aceia scriem dumneavoastră să cercetați și, de a fi precum jăluitorul arată, să-l puneți la cale și să-l odehniți, după dreptate ce va fi având, ca să nu mai jăluiască. Iar de va fi pricina într'altu chip și nu să va mulțămi vre o parte, cu mărturie arătoare (sic) pre largu și cu zi de soroc, după vreme lucrului, să-i trimiteți la Divan. 1798 August 25.

Notă —Pe o coală de hârtie riglată, având deasupra foei a doua, ce servește de învălitoare, pecetea Domnească în ceară roșie, cum și următoarea însemnare: «Credincioși boerii Domniei mele, d-voastre Ispravnici de ținutul Tutovii, să se dea cu sănătate». Mai jos: «Vasile Miclescu», Intr'un colț: «Procit vel logofăt»; iar în alt colț: „S'au trecut. Mt. Kondicar".

CXLV.

1799 August 21. *Alegerea și hotărârea locurilor de dughene, ce le aveà Ioniță Popa cupețul (negustorul) în târgul Bârladului, pe Ulița Veche, ce merge spre apus dela capul podului (celui mare), cumpărată dela preotul Grigorie Anghelușă, fostul protopop.*

Ținutul Tutovii, târgul Bârladului.

Din poronca cinst. Isprăvnicii, dela acest ținut, fiind orânduiți ca să alegim și să hotărâm *niști locuri de dugheni a d-sali Ioniți Popa cupeț, ci li ari aice în târgul Bârladului, pe Ulița Vechi, ci vini dela capul podului,* în rândul dispre amiazi noapte, avânduli cumpărătură dela *preotul Grigorii Angheluți proin protopop,* care și preotul Grigorii

li-au avut cumpărătură dela niamurile sale. Precum întăi ni-au arătat un zapis di anul 1787 Iunie 14, dela Costandin sân preotul Panfilii, prin carili adiverează, că au vândut preotului Grigorii, nepotului său, un loc de una dughiană, doi stânjini în faţi la uliţi, — care loc este între cafine şi lângă locul lui Manolachi Brânzi, drept doăzeci lei; acest zapis din 1792 Ghenar 16 dela Negoiţi şi soţiia sa Anghelușa, prin carili adiverează că au vândut iarăşi preotului Grigorii un loc de una dughiană, doi stânjini *la Uliţa Mare lângă cafinè*, drept triizăci şi cinci lei, avândul şi el zăstri; şi alt zâpis din 1793 Mart 1, dela *Antohi sân popii Angheluţi, prin carili adiveriază că au vândut iarăşi preotului Grigorii, fratilui său,* doi stânjini de loc în faţi cu uliţa cu binao cafinelii, drept 150 lei, în carili zapisă să cuprind şasă stânjini în faţi la uliţi; apoi au mai arătat şi al patrule zapis însuşi dela *preotul Grigorii Angheluţi proin protopop* şi soţia sa, Dumitra, şi fii lor *din anul 1796 Ghenar 20,* prin carili adiverează că au vândut d-sali Ioniţi Popa şasă stânjini loc în faţi la uliţi, ci-i are cumpărătură cu zapisâli di sus arătate, carili loc dispre răsărit să hotărăşti cu locul răposatului pitar Vasile Nistor, şi dispre apus cu locul lui Manolachi Brânzi, iar înapoi, spre amiazinoapte, cu *ograda Bisăricii Ducăi,* drept una sută cinzăci lei. Prin carili zapise să vădu iscăliţi atât răzăşii dispre amândoă părţile, cum şi alţii carii s'au mai întâmplat, fiind la ştiinta tuturor. După carili zapisă, mergând la faţa locului cu stânjini de opt palmi, întăi s'au măsurat din

talpa dughenii lui Ioan sân Antohi Blănaru, ce-l are zăstri din cumpărătura popii lui Panfilii, la răsărit patru stânjini, în faţi la uliţi locul lui Manolachi Brânzi, ce-l ari cumpărătură dela Costandin sân popii Panfili; apoi tot la răsărit am măsurat şasă stânjini d-sali Ioniţi Popa, păr în locul răposatului pitar Vasili Nistor, iar înnapoi spre amiazinoapte, adeverindu-să că aceste locuri sânt toate din cumpărătura preotului Panfilii, umblă din potrivă numai câti zăci stănjini păr în locul ogrăzii Bisăricii Vovidenia şi păr în locul Bisăricii sfântului Dimitrii, ci-l ari danii dela preotul Grozav, cum mai pre largu arată şi hotarnicili Bisăricii sfântului Dimitrii, ci s'au văzut defaţi.

Şi aşà s'au încheiat măsura acestor locuri de sus arătate, fiind difaţi atât răzăşii lăturaşi, cum şi alţii carii s'au întâmplat; şi ne mai eşind altă pricină cu vre un cuvânt de răspunsu, am dat după poruncă şi dela noi această mărturie.

Let: 1799 August 21

(In greceşte, nedescifrabil) *Sandu Bou*

Costantin Eşenu căpit(an)

Manftos Dimetriu (cu litere greceşti)

Ioan Cârji Diac martur

Notă. — După actul original, găsit la d-l V. Gâlcă, din Bârlad. Dughenele erau în dreapta, cum vine cineva spre apus dela Podul cel mare ce este pe apa Bârladului, — de unde începe astăzi strada Ştefan cel Mare. Nu numai unii boeri, dar şi din neguslorii români se văd iscălind, către sfârşitul veac. 18 în primele decenii ale veacului al 19. cu litere greceşti. Moda timpului, ce să-i faci! Preotul Grigorie Angheluţă trebue să fi fostu protopop cam între anii 1780-1794.

CXLVI.

1799 Decemvrie 20. *Constantin Alexandru Ispilant voevod pune în vedere postelnicului Toader Duca ca la 10 Ianuarie (1800) să se afle la Divan (în Iaşi) spre a sta în judecată cu Crâste Strătilă biv postelnicel dela ţinutul Tutovii, pentru nişte ţigani.*

Noi Alexandru Ispilant vvoda cu mila lui Dumnezău Domn ţării Moldovii. Prin această a noastră Domniască Carte să puni zi de soroc lui Toader Duca post(elnic), ca, la zaci zile a viitoarii luni Ghenar negreşit, să se afle la Divan cu dovezi ce va fi având, ca să ste la giudecată cu Crâste Strătilă biv postelnic(el), dela ţânutul Tutovii, pentru nişte ţâgani ce *pretinderisăşti* dela dânsul; căci, ne venind la sorocul arătat, apoi va fi adus cu om Domnesc şi va da şi *ciobote.* 1799 Dech. 20.

(L. P. D.)

Procit. *vel logof.*

S'au trecut,
Math. condicar.

CXLVII.

1801 Octomvrie 17. *Alexandrul Neculai Suţul voevod porunceşte ca, pe temeiul drepturilor ce are Toader Duca biv postelnicelul, să fie apărat de toate dăjdiile vistieriei, cum şi de alte havalele şi angării.*

Noi Alexandru Neculai Suţul vvod cu mila lui Dum-

nezău Domn ţării Moldaviei. Toader Duca biv postelnicel, ce să află cu lăcuinţa în târgu Bârladului, prin jaloba ce au dat către Domnie me au arătat că el ar fi slujit la multe poronci şi trebuinţi a pământului, dupăcum l'ar fi adiverind şi cărţile gpod ce ari la mână şi, dupăcum până acmù n'ar fi fostu supărat nici cu o cerire de dări, au făcut rugăminte ca nici de acmù înnainte să nu să supere. Şi cercetându-să arătările sale de către d-lor boerii orânduiţi, de către Domnie me, cercetători, au aflat: întăi, că cu adevărat el au fostu postelnicel şi au slujit curţii gpod; al doile, s'au văzut la mâna sa şi două cărţi gpod, una dela răposatul Domn Costandin Dimitrie Moruz voevod, şi alta dela Domnie sa Alexandru Costandin Mavrocordat vvod; prin care adiverescu slujbile sale ce au făcut, şi hotărăsc ca să nu fie supărat nici cu un fel de dajdii şi angării. Deci n'am trecut şi Domnie me cu videre rugăminte lui şi hotărâm: ca să fie apărat de toate dăjdiile Visteriei, cum şi de alte havaleli şi angării, el întru nimică să fie supărat. Şi poroncim Domnie me şi d-lor ispravnici de ţinutu Tutovei şi altor zapcii, pe numitu Toader Duca postelnicel întru nimică supărare să nu-i faceţi, ce să aveţi a urmà întocma precum mai sus să hotărăşti.

1801 Oct. 17

(L. P. D.)

vel vist.

(Pe contra pagină, jos): *s'au trecut la condică* **Alexandru Anastasiu sulger.**

CXLVIII.

1802 Iunie 20. *Alexandru Suțu, Domnul Moldovei și al țării Românești, rândueşte pe biv vel stolnicul Vasile Boteanul ca ispravnic la ținutul Cârligăturii, împreună cu Alexandru Hrisoverghi, punându-le în vedere că leafa își vor luà cu începere dela 1 Iulie viitor, de oarece foștii ispravnici au strâns și sfertul pe Iunie.*

Ioan Alecsandru Neculai Suțu voevod cu mila lui Dumnezău Domn Moldovei şi țării Româneşti. Credincios boeriul Domniei mele d-ta Vasâle Botianu, biv vel stonic, sănătati. Iată socotind Domnie me dela 20 zâle a lunii lui Iunii, te rânduim ispravnic la ținutul *Cârligăturii,* ca să fii dimpreună cu stolnicul Alecsandru Hrisoverghi. Deci, îndată ce vei luà carte aceasta a Domnii mele, să te scoli să mergi la ținut şi, întâlnindu-te cu tovarăşul d-tali, să cei ca să-ți arăte toate cărțâle şi poronci ce vor fi venit la ținut, arătând și cari din poronci au luat săvârşâre şi cari n'au luat; şi, din poruncile ce nu vor fi luat săvărşâre pără acum, cum şi alte poronci ce vor fi venit la țânut, de acum înainte să le căutați dimpreună, silindu-vă atât spre săvârşire tuturor poronci(lor), cum şi spre buna statornicie și dreptate lăcuitorilor.

1802 Iunie 20.

(O notă adaosă cu altă mână)

Insă liafa vei luà dela zi întăi a lui Iulie şi înainte; iar pe luna lui Iunie vor lua liafa deplin d-lor ispravnicii ce-au fost pără acmu, fiindcă d-lor au strânsu şi cfertul lui Iunie.

Notă.—Pe fața de deasupra a coalei pe care este scrisă po-

runca, se află adresa: „Credincios boeriului Domniei mele d-lui Vasâle Botianul biv vel stolnic să să dei cu sănătate". Vasâle Botianul erà şezător în Bârlad.

Constatăm că ispravnicii aveau îndatorirea de a strânge dările către Domnie, cum şi aceia că dânşii aveau pe la 1802 leafă hotărâtă.

CXLIX.

1808 Maiu 28. *Alexandru Costandin Muruz voevod Domnul Moldovei, dispune înfiinţarea, la Bârlad, a unei şcoale pentru limba elinească şi limba moldovenească.*

Cu mila lui Dumnezeu Noi Alexandru Costandin Muruz voevod Domn ţării Moldaviei. Precum la videre a nu vedea, asămine la minte iaste a nu şti nimică, căci, dupăcum cei ce nu văd pe drumuri, aice şi acolo, aducându-se, pierd îndreptarea drumului, asămine şi la lucruri cei ce nu au nici o ştiinţă, căzând la necuvioase întâmplări, se rătăcesc nebunindu-se, căci, nici când dau piste vre-un noroc bun, ne ştiind cum să pue în lucrare după cuviinţă norocire lor, sânt fericiţi, nici iar când sânt nenorociţi, ştiu a suferi nenorocirile lor. Ce, ca să grăim cu un cuvânt, la amândoă aceste întâmplări, dupăcum Protest la faţi, aşà şi ei la suflet, să schimbă de cătră fieşte care stare lor: îmbogăţindu-se să înspăimântează; sărăcind, se bocesc; când sânt stăpânitori, să sălbătăcesc; când sânt slugi, să îngrozăsc,—fiindcă în sâne nu cunosc nici hotar, nici vre o mesură de mijloc pentru lucruri; ce de la o margine să împing la alta cu multă dobitocie. Pentru aceasta dar, ne ştiinţa este la oameni un lucru orb şi pricinuitor de ticăloşie, şi nici un rău

nu este vreodată mai mare care să-l pătimiască cinevàşi; iar ştiinţa ce izvorăşte dela învăţătură, ca un bun ziditoriu ce iaste, dând sufletului un chip pre frumos şi statornic, singură ea poate să potrivască vieţuire cu toate lucrurile şi prin trânsa, ca cu un povăţuitoriu şi ocârmuitoriu, lucrând, iaste cu putinţă să punem cu bună socoteală şi fără de primejdie la o rânduială şi să petrecim ne netezire şi învăluire vieţii; făr de dânsa toate sânt înzădar şi cu totul prăpădite; şi nu numai a bine trăi, ci şi a trăi numai, iaste foarte greu, pentrucă nici trebuesc, dupăcum unul au zis oare-unde, cei ce nu ştiu nici o învăţătură.

Deci, şi Domnie me, îngrijindu-ne pentru a trăi şi a bine trăi supuşii noştrii, spre învăţătură pe toţi îndemnăm, dându-le învăţători şi şcoale aşezându-le; din care una, atât pentru limba eliniască cât şi pentru moldoveniască, puind şi la Bârlad, prin Domniasca noastră hotărâre poroncim:

I. Rânduim Domnie me Epitropi Şcoalii din Bârlad pe ai noştri cinstiţi şi credincioşi boeri: d-lui Gavril Conachi biv vel vornic, i d-lui Ştefan Sturza biv vel spatar, i d-lui Gheorghie Costandache biv vel spatar, i d-lui Gavril Iamandi biv vel ban; şi din neguţitori pe: Vasâle Eşanu postelnic, i Ioniţe Popa, i Iordache Eftimiu şi Toma Botezatul; cari să fie sub ascultare a obşteştilor Epitropi, dupăcum prin cel mai dinainte al nostru Domnesc hrisov de obştie s'au poroncit.

II. Pentru lefile amânduror dascalilor orânduim 750 lei din cel de obşte venit al Şcoalilor, cari să se de pe tot anul în două rânduri, la fieştecare şase luni, precum să dau şi la cielalţi dascali, şi

de nu vor agiunge aceşti bani, lipsa să se împliniască dela târgoveţii a căror copii vor învăţà la Şcoală.

III. Poroncim Epitropilor ca la zioa întăi a toată luna, adunându-se la Şcoală, să cerceteze pe dascali de păzesc cuviinţa lor, iar de nu, să facă arătare la Epitropii obşteşti, ca, lipsind pe aceia, în locul lor să le pue alţii.

IV. Nu dăm voe dascalilor, nici ucenicilor, să se lase înzădar de învăţăturile lor, ce numai Duminicile, la Praznicele împărăteşti şi la arşiţile câneşti.

V. Voim ca dascalu limbii moldoveneşti să fie scriitoriu bun şi cântăreţ, ca ucenicii să înveţe şi aceste.

VI. Cinstim pe dascali cu ertare de bir şi apărare de orice obşteşti întâmplătoare dări, care şi prin cel obştesc al nostru Domnesc hrisov de mai înainte s'au arătat.

VII. Dascalii, când vor greşi, să se giudece de cătră Epitropii obşteşti, iar nu de Ispravnici.

Aceste, pentru cele mai sus arătate, hotărându-se de cătră Domnia mea, s'au dat acest al nostru Domnesc hrisov, puindu-se la cea mai bună orânduială. Poftim pe luminaţii Domni, ce în urma noastră să vor învrednici la scaunul Domniei ţerii aceştia, ca să întăriască aceste de mai sus, fiind folositoare obştiei, atât la stăpânitori, cât şi la supuşi.

Şi spre aceasta este credinţa însum Domnii meli, de mai sus scris, Noi Alexandru Costantin Muruz vvoda; şi credinţa a pre iubiţi fiilor Domniei mele, Costantin voevod, Dimitrie voevod şi Necolai voevod; şi credinţa a trii Arhierei ai ţerii, Preasfinţie sa Chir Veniamin Mitropolit Moldaviei, iubitorii de

Dumnezeu Episcopi de pe la scaone, Chir Gherasim Episcop Romanului, Chir Meletie Episcp Huşului; şi credinţa a cinstiţi şi credincioşi boerii divanului Domniei mele, d-lui Costandin Balş vel logofăt de Ţara-de-gios, Mihail Sturza vel logofăt de Ţara-de-sus, Theodor Balş biv vel vornic de Ţara-de-gios, epistat agiei, i Vasile Costache vel vornic de Ţara-de-gios, i Costandin Balş vel vornic de Ţara-de-gios, i Costandin Paladi vel vornic de Ţara-de-sus, Lupul Balş vel vornic de Ţara-de-sus, Manolachi Dimache vel vornic al obştiei, Dimitrie Manul vel postelnic, Sandul Sturza vel vist, Răducanul Rosăt hatman i parcalab Sucevschii, i Costache Sturza vel vornic za Aprozi, i Alexandru Caragè vel spat, i Vasâle Rosăt vel ban, i Dimitrachi Ghica vel comis, i Alexandru Mavrocordat vel camaraş, i Manolache Vardalah vel caminar; şi credinţa tuturor boerilor Domniei mele a mari şi a mici.

Scrisu-s'au hrisovul acesta la scaonul Domniei mele în oraşul Iaşii, întru al doile Domnie a Noastră la Moldavie, în anul dintăi, de credincios boeriul nostru Şărban Botescu biv vel sulger, logofătul de taină, în curgire anilor dela Mântuitorul Hristos, 1803 în luna Mai 28.

Alexandru K. Muruz voda (L. P. D.)

Costantin Balş vel logofăt procitoh

S'au trecut asămine la condică

Tudurachi Pog.

Notă.—Pe pergament, scris foarte frumos în româneşte

şi greceşte. Titulatura, mai multe din literile capitale şi sfârşitul scris în litere cu cerneală aurie.

In afară de Bârlad, Alexandru Moruz a orânduit a se înfiinţa şcoale de eleneşte şi moldoveneşte, la Iaşi, Focşani, Galaţi şi Chişinău (Uricaru, III, pag. 24-31). Nu ştim cât a trăit această şcoală la Bârlad. Prezentul hrisov a făcut parte din multele documente rămase dela Iancu Sturza mare proprietar şi avocat,—şi care documente ca şi toată averea lui, rămânând ţigăncei, foastă femee a viziteului, cu care a trăit şi făcut copii, s'au perdut. Originalul, după care am transcris, mi s'a încredinţat de prietenul meu, Maiorul Tudor Pamfil, mort în anul 1922 la Chişinău, şi care a fost desgropat în anul trecut şi adus la Tecuciu.

„Arşiţile câneşti" (în canicule)—se înţeleg căldurile cele mari din Iulie şi August, când, după părerea astrologilor domneşte constelaţia cânelui.

Cântarea bisericească, prevăzută la punctul 5, a luat o deosebită desvoltare la Bârlad, predându-se psaltichia în şcoala ce era pe lângă Biserica Domneasca (Documente Bârlădene, I, p. 35—36), şi ajungând pe la 1833 ca psalţii de aici să se întreacă cu acei dela Mitropolia din Iaşi (Doc. Bârl., I pag. 300. In această Biserică se păstrează şi până astăzi nişte manuscripte de psaltichie în greceşte şi Româneşte (Idem pag. 299). Şcoala aceasta se pare că a stat până pe la 1860.

După anul 1870 s'a înfiinţat din nou la Bârlad o şcoală de cântări, tot pe psaltichie, durând câţiva ani. Apoi, cu venirea la Episcopia din Huşi a P. S. Silvestru, iar s'a înfiinţat acea şcoală de cântări în 1887, acum însă şi pe note liniare, şi care Şcoală din nou s'a disfiinţat în 1819 prin strămutarea profesorului şi directorului ei, psaltul Damian Rânzescu, ca cântăreţ I, la Mitropolia din Bucureşti.

CL.

1804 Maiu 30. *Postelnicelul Ioan Vârgoliciu să plânge lui Vodă în contra lui Eni, feciorul lui popa Strătulat, din Bălăbăneşti, şi alte rude a acestuia deacolo, pentru o fântână şi pentru un bou.*

Prea Inălţate Doamne,

Jăluesc Măriei Tale că, la ţinutul Tutovei, pe moşiia *Bălăbăneştii*, ce este dreaptă a me, pe parte me, am avut o fântâna cu izvoru lângă casa me şi, având pricină de giudecată cu un Eni sân popa Strătulat, tot de acolo, arătând că ar fi şi el răzăş la ace fântână. Şi, ştiindu-l eu cu parte lui şi a neamului lui vândută la nişte răzăşi anume Perjăştii, după cum arată zapisâle de vânzare, ce sânt la Iancul Eşanul, neam Perjăştilor, nu l'am îngăduit să stăpâniască şi el într'ace fântână, şi, în tăriia lui, me-a stricat fântâna şi în izvorul acela ş-au făcut el fântână, care şi eu am astupat fântâna lui pănă la giudecată şi, după giudecată, într'acui parte va rămâne, acela va stăpâni. Şi pără a nu luoa giudecata aceia nici un sfărşit, s'au sculat un diaconu Ştefan, frate cu pârâtul, şi cu un Toader Bălăbanu, şi Gavriliţă Colibă, cumnat lui Toader, şi au distupat fântâna în taria lor, şi au dat un giuncan într'ânsa.

După giudecata ce au avut la Isprăvnicie m'au îndatorit giudecata ca să plătesc giuncanu pârâtului Gavriliţă, de sus aratat, şi după răvaşu ce mi s'au dat dela Isprăvnicie către un preot şi trei mazili, ca să preţeluiască giuncul, l'au preţeluit drept 23 lei, ca să-l plătesc cu bani; şi, numitul Gavriliţă Colibă, nu numai că nu s'au ţinut de preţeluirea aceia, dar cu chipul ce au umblat, arătând către Isprăvnicie, că nu primeşte bani, au împlinit un bou dela mine de preţul 60 lei, după cum l-au preţuit neguţitorii, ce au fost rânduiţi iarăşi de Isprăvnicie şi, făcând arătare că ori să-i dau eu 23 lei, au să-mi plătiască

37 lei, să rămâe boul lui, nici la unile nu s'au primit; mai ales milostive, Doamne, cu ce cuvânt să-i plătesc eu giuncanul când el acmu pe urmă să dovideşti că au distupat fântâna. Pentru care mă rog Mării Tali să mi să facă luminată Carte cătră d-lui spataru Mihalachi Cerchez să facă cercetare pre cu amăruntul pentru toate pricinile aceste, şi cine va fi umblat' rău, acela să plătiască paguba, cum şi hrana unui bou, ce au luat pârâtul Gavriliţă şi au aratu cu dânsul *în sâmbra toamnei şi a primăverii*. Şi, după cercetare ce va face cu mărturii, dacă nu se va mulţămi vre'o parte, să ni triimata prin zi de soroc la luminat (Di)vanu, căci, cu giudecata ce m'au giudecat d-lor Ispravnicii, am rămas nemulţămit, în destulă şi ne cinste ce am suferit dela d-lui comisu Gostachi Sturza, având pizmire asupra me. Şi mare pomană a fi mării Tale.

(Rezumatul cerirei de mai sus)

Arată că ar fi avut giudecată în iarna trecută cu un Gavril Colibă, pentru un giuncan la Isprăvnicie de Tutova, şi cu giudecata ce ar fi avut au rămas foarte nemulţămit. Să roagă Mării Tale să i să facă Carte către d-lui Spătaru Mihalachi Cerchez, să-i facă cercetare, şi nemulţămindu-să vre-o parte, cu mărturie să-i triimată la Divan.

Pre plecat la mila Măriei Tale

Ioan Vârgoticiu postelnicel ot ţinutul Tutovii.

(Rezoluţia) *Mergeţi la d-lui Vel logofăt de Ţara-de-gios. 1804 Mai 30.* (Ne descifrabil).

Noi Alexandru Cost. Moruz Voevod cu mila lui Dumnezău Domnu Ţării Moldaviei. Cinstiţi credincioşi boerii Domnii meli d-ta Mihalachi Cerchez biv vel

spatar, i d-voastre Ispravnicii de ținutul Tutovii, sănătate. Din jaloba aceasta pre largu veți înțelege. Deci, înfățoșând pe amândouă părțile, să cercetați și, dovenidu-să jaloba sa adevărată, d-voastră prin giudecată să puneți la cale, făcându-i-se și împlinire dreptului său, ca să rămâe odihnit. Iar, fiind vre'o osăbită pricină, să înștiințați. 1804 Ianuarie 2.

(L. P. D.)

Procit, vel logofăt. S'au trecut (în condică).
Mt. Kondicar

Notă. — Originalul pe o coală hârtie riglată și bine păstrată. „*In sâmbra toamnei și a primăverii*", adică în vremea întovărășirei la aratul de toamnă și de primavară când locuitorii, cari aveau numai câte doi boi, se însoțiau cu alți săteni de ai lor, ca să poată avea fiecare macar câte 2 juguri sau patru boi la plug.

CLI.

1806 Aprilie 20. *Răspunsul Mitropolitului Veniamin Costache, la scrisoarea biv vel stolnicului Vasile Boteanul, din Bârlad, prin care acesta solicită călugăria.*

Părintească blagoslovenie trimitem dumitaie,

Fiiasca scrisoarea dumitale cu dragoste s-au priimit și, cele scrisă pentru că voiți a primi cinul călugăriei, fiind făgăduit încă din copilărie, și că te-ai învoit și cu cucoana, soție d-tale, s-au văzut. Deci, iată că, după a d-tale cerire s'au scris cartea noastră aceasta către Kir Theofilact, nacealnicul dela Orgoești, ca să vie acolea și să te înbrace în shima

monahicească; cum și fratelui Romanului, arătându-i-se scrisoarea d-tale, au priimit, pentru hatârul nostru, cu bucurie de a fi epitrop. De aceasta nu lipsim spre răspuns, și sântem,

Al d-tale părinte sufletesc
Veniamin Mitropolit Moldaviei

(Adaos) Diata întărindu-se, s'au încredințat împreună cu celelalte scrisori în mâna fratelui Romanului.

Notă. Răspunsul acesta, scris pe prima pagină a unei coli de hârtie, poartă, pe contra pagină o foei a doua, următoarea adresă: „Cinstit al nostru iubit fiiu sufletesc, d-sale Vasile Boteanul biv vel stolnic, cu părintească blagoslovenie, Tutova".

Vasile Boteanul trăià în orașul Bârlad. Prin „fratelui Romanului", se înțelege Episcopul de Roman, în a cărui eparhie se găsià atunci (1806) județul Tutova și deci — mănăstirea Orgoești, — care erà, și o ctitorie Costăchească. „Să vie acolea" — la Iași, — spre a fi călugărit la Mitropolie. «De a fi epitrop (Episcopul de Roman)», — asupra averei și a îngrijirei de familie, — ce Boteanul regulase, se vede, prin Diiata, menționată mai sus. — trebuind ca cel ce se călugărește să se lase de toate ale lumei, luându-și Episcopul sarcina îngrijirei de familie „cu bucurie" în „hatârul" Mitropolitului.

CLII.

1807 August 10. *Pavalachi Duca răscumpără nouă dughene de pe Ulița nouă, vândute de moșul său, Ilie Gheuca, și acum le vinde și el vătavului Gheorghe Oprișan, — drept 2242 lei 20 parale, adecă cu aceiași sumă cu care le răscumpărase.*

Eu, Pavălachi Duca sulgeriu, dau aciastă scrisoari la mână d-sali Gheorghii Oprişan vatav, precum să să ştie că doă dugheni cu locul lor din vatra târgului, pe *Uliță Nouă,* ce le-au vândut moşul meu Ilii Gheuca unui Radu Tinichigiu i unui Zanet sîn Marin, la let (1)805 Mai 19, le-am răscumpărat eu cu banii ce dădusă numiţii cumpărători, 2100 di lei, şi le-am mai dat şi cheltuiala, 142 di lei şi 20 di parali, cari fac piste tot dou mii dou suti patru zeci şi doi di lei şi 20 di parali,—şi tot cu aceşti bani le-am vândut dumisale de istov. Cari di acum înainte să fii driaptă muştenire şi moşie d-lui în veci nestrămutat. Şi banii de sus arătaţi mi i-au dat toţi diplin în mânuli meli după tocmală. Şi acesti dugheni amândou sânt supt un acoperemânt, patru stânjâni gospod di loc, faţa, şi doisprăzăci stânjâni înapoi, dosu; care dugheni sânt la numita uliţă şi să hotărăsc, alături, dispre răsărit, cu dughenele lui Eni Bungian, şi, dispre apus, cu locul d-sali sulgeriului Ioan Cârjă; şi un stânjân di loc ce l'am avut lăsat dispre dughenile lui Eni Bungian, cu care se fac cinci stânjâni, faţa. Şi i-am dat şi toati scrisorile ce am avut asupra acestor dugheni, cari mai pre larg arată, şi am iscălit. 1807 August 10.

Pavăl Duca sulger

La facire acestui zapes m'am întâmplat şi eu faţă şi am iscălit. *Gheorghi Gociu polcovnic,* martur.

CLIII.

1808 Ianuarie 9. *Isprăvnicia Tutovei scrie căpitanului de târg că, în timp de 6 luni, să publice în oraş spre ştiinţa celor ce ar ave drept*

de a răscumpără cele două dughene din Uliță Nou, cumpărăte de Gheorghie Oprișăn, și dăcă vre unii se vor arăta, cu cereri de răscumpărăre, să fie îndătoriți a să înfățișă la Isprăvnicie.

Dela Isprăvnicia ținutului Tutovii.

Dumnialui Gheorghi Oprișan, aducându-vă luminata Carte cinstitului Divan, a Cnejiii Moldovii, poruncitoari ca să i să facă legiuita publicații asupra a două dugheni cu locu lor, ci sânt pi *Uliță Nouă*, în târgu Bârladului, ci li ari cumpărati di istov dela d-lui sulger Pavăl Duca cu preț 2242 lei 20 parali, cu zapis din let 1807 August 10; pentru cari iată *ți să scrii căpitan(e) di târgu ca în curgiri di șasă luni di zili să cetești publicație aciasta în toati zilili di târgu, cum și întri toți cii ci sânt megieși, alături cu aceli dugheni; asămine și întru auzul tuturor celor ci sânt rudenii cu vânzătoriul, arătându-li cini esti vânzătorîul și cini esti cumpărătoriul, și cu ci prețu; ca, dăcă vre'unii să vor arăta cu ceriri de răscumpărări, să-i îndatoriți a vini aice la Isprăvnicie ca să să cercetezi, față fiind și cumpărătoriul; și, când protimisâre vor ave a răscumpără, să li să de di către noi mărturii, cu cari să mergă la luminatu Divan, di undi să-și afli dreptăți; iar când, păr la împlinire vădelii di șase luni, nu să va arătă nimi cu vre'o pretenții di răscumpărări sau cu cuvânt că esti niăm vânzătoriului, sau ca să hotărăști alăture cu locu acelor dugheni, atunci li-i faci ce mai di pi urmă întrebări și arătari; și ni născând pricine, să-i îndatorești și să iscăliască într'aciastă*

poblicaţii, pi cari aducându-să aici şi cercetându-să şi, fiind întocma urmare poblicarisârii, să i să încredinţăzi şi di cătră noi, prin mărturii, stăpânire numitului cumpărătoriu. 1808 Ghenar 9.

Alecu Sturza spătar.

(Semnăturile celor ce au auzit publicaţia).

Mantos Dimitriu (cu litere greceşti) *Sandu Bou. Hagi Iordachi Eftimiu*, am auzit. *Constandin Abageru. Mile Dumitru. Vasile Abăgeru. Necolai Abăgir*, am auzit. *T(ă)nas(ă) Vişan. Eu Manoli Huiudiul*, am auzit. *Eu Neculai Andrii*, am auzit.

După poruncă, am citit poblicaţia aceasta întru auzul tuturor şi, ne eşind nimine neci cu o cèreri, am încredinţat şi cu a me iscălitură. *Chirica căpitan.*

Dela Isprăvnicia Tutovei.

Publicarisându-să facire aceştii publicaţii în vade de şasă luni de zâle, încă şi mai mult, întru auzul tuturor şi, ne eşind nimine nici cu o pricină, s'au încredinţat şi de cătră noi. 1808 August 15.

(Nedescifrabil) *Gavril Iamandi ban.*

CLIV.

1808 Iunie 6. *Isprăvnicia Tutovei însărcinează pe doi locuitori din satul Bogdana, ca să cerceteze pricina ivită între alţi 2 săteni, deacolo, în privinţa facerei unei fântâni.*

(Dela Isprăvnicia Tutovei).

(Lui) Gheorghie Oprişan i (lui) Vasile Teletin. Aice au jăluit Costantin Hondru din satul Bogdana, cum că ar fi având o fântână vechi, iar un om anumi Neculai Stavăr s'ar fi sculat şi ar li făcut altă fântână mai sus de aceia, de au luat izvorul şi au săcat fântâna lui. Deci vi să scrie ca să cercetaţi şi, de va fi jaloba lui adevărată, să aveţi a strica fântâna ace nouă, fiind a lui fântână mai vechi, iar de va ave ceva a răspunde, să-i trimiteţi faţă.

G (Gavril) Konachi spatar.

Notă.—Este interesantă indicaţiunea ce se dă celor însărcinaţi în rezolvirea acestei pricini: „Să aveţi a strica fântâna ace nouă (a lui Neculai Stavâr) fiind a lui Constantin Hondru mai vechi".

CLV.

1809 Noemvrie 17. *Isprăvnicia Tutovii scrie poroşnicului Gheorghie Portasă şi lui Hagi Iordachi Iftimeiu să cerceteze pricina dintre Gheorghie Oprişan şi Eni Bungean, pentru locurile lor învecinate din Uliţa Nouă, dând şi mărturie hotarnică dupre obiceiu.*

Dela Ispravnicia Tutovii

D-lui poroşnicu Gheorghie Portasă şi D-lui Hagi Iordachi Iftimiu.

Fiindcă vatavu Gheorghi Oprişan ne-au arătat că un loc ce-l are pe *uliţa nou,* alături cu Eni Bungianul, în spre răsărit, iar dispre apus, cu alt loc al d-lui sulgeriului Ion Cârjă, acum acel loc i s'ar

fi înpresurând de cătră Eni Bungian. Pentru care să scrii d-voastră ca să mergiţi la faţa locului şi, cercetând scrisorile amândoror părţilor, precum vor cuprinde scrisorile, atât a lui Bungian, cum şi a vatavului Gheorghi, să îndreptaţi lucrurile, măsurând cu stânjân drept iar precum va fi pomenind în scrisori. Şi, după cercetare ce veţi face şi precum veţi afla, să daţi şi mărturie hotarnică după obiceiu.

1809 Noemvrie 17.

Ioan (Iamandi) stolnic.

CLVI.

1809 Noemvrie 17. *Mărturia hotarnică de cum s'au măsurat şi s'au hotărât în puterea scrisorilor, pricina dintre vatavu Gh. Oprişan şi Eni Bungean, pentru locurile d-lor din Uliţa Nouă.*

Prin răvaşu cinstitii Isprăvnicii, am mersu să hotărâm un loc ce are d-lui vatav(u) Gheorghii Oprişan, aici, în târgul Bârladului, pe *uliţa nouă*. Deci, mergând la faţa locului, am strânsu împregiuraşâi şi megieşâi locului, am întrebat pe d-lui vătavu ci scrisori şi dovezi are asupra acestui loc. Iatăi ne-au arătat un zapis dela d-lui sulger Pavăl Duca, din let 1807 August 10, întru care scrie că i-au vândut acel loc, ce cuprinde cinci stânjâni gspod, faţa, despre uliţă, din *talpa dughenilor* lui Ene Bungian spre apus pără în locu d-sali sulgerului Ion Cârjă, şi înapoi doisprece stânjâni; asupra căria cumpăraturi numitul vătav are şi publicaţii, după hotărâre sobornicescului hrisov ci este din let 1808 Avgust 15. Şi ne-u mai arătat şi alt zapes din let 1805

Maiu 19, dela postelnicu Ilie Gheuca, ce-l răscumpără d-lui sulger Duca dela un *Radul tinchegiul* şi Zanet sân Marin, întru care arată tot această somă de stânjâni. Au mai arătat şi alt zapes din let 1793 Chenari 20, ci cumpără Ilie Gheuca acestu loc dela un logofătu Panaite Dămian cu dughene cu tot, în care scrie iarăşi tot această somă de stânjâni. *Ne-u mai arătat şi alt zapes din let 1786 April 24, dela toţi târgoveţii din târgul Bârladului, întru care scriu că, după multe slujbe ce au făcut acel logofăt Panaite, din locul târgului i-au dat danie cinci stânjâni gospod, faţa la uliţă, din talpa dughenilor lui Ene Bungian spre apus, şi doisprezece stânjâni înapoi.*

Deci noi, văzându aceste scrisori încredinţate, am făcut stânjân gospod şi am măsurat din talpa dughenii lui Eni Bungian spre apus, faţa, dispre uliţă, pără în locu d-sale sulger Ioan Cârjă, şi, împlinindu-să cinci stânjâni, am pus peatră hotar, dispărţitoriu locului d-sale vătavului Gheorghii Oprişan de a d-sale sulgerului Ioan Cârjă. Şi, pentrucă Ene Bungian împresurasă din locul d-sale vătavului, sângur ş-au cunoscut greşala şi l-au îndatorit ca el din talpa dughenii lui are să caute înapoi linie spre ameză-zâ, precum însăşi scrisorile lui îl adeverescu, şi cât au trecut cu lăcomie şi ş-au făcut gardu şi o parte din colţul zămnicului pe locul d-sale vatavului, să şi le râdice. Şi, precum am aflat cu dreptu, după putere scrisorilor, am dat această mărturie la mâna d-sale vatavului Gheorghii Oprişan.

1809 Noem. 17.

Gheorghi Portasă biv polcovnic.

CLVII.

1818 Noemvrie 19. *Maria, fata lui Lazăr Vidră, cu soţul ei Ioan Huştiu, vinde o bucată de loc, începător din malul gârlei ce vine din târg, lui Gheorghie Nedelcu, drept 150 lei.*

Adică eu Mariia, fata lui Lazăr Vidră, împreună şi cu soţul meu, Ioan Huştiu, încredinţăm prin acest zapis al nostru la mâna d-sali giupânului Gheorghi Nedelcu, precum să fii ştiut, că, având noi o bucată de loc dată de zăstri din trupul locului părinţăscu, după arătarea izvodului de zăstri ce ne este dat, şi locul este de şapte stânjini gospod, însă din drept(ul) casăi lui Grigoraş Pârţul, fiind începere măsoriştii adică capătul locului de acolo spre apus *pe malul gârlii ce vini din târg,* şi merg şapti stânjini asămine iarăşi din capul locului, după arătare de mai sus, spre ameazi, asupra casăi lui Gheorghi Ciobotar, iarăşi şapte stânjini; şi spre răsărit *asupra drumului ce merge printre locul lui Antohi Tabacar şi pe lângă Lazăr Vidră,* urmează iar şapti stânjini; iar faţa locului esti despre răsărit despre numit(ul) Antohi, spre apa Bârladului, tot în cuprindere de şapti stânjini. Care loc noi de a noastră bună vòi, ni siliţi, sau asupriţi de nimini, l'am vândut dumisale numitului de sus, cu tocmală drept 150 lei, adică una sută cinci zăci lei, priimindu-ni şi banii toţi deplin în mâineli noastre ; pentru care noi spre siguranţie dumisali dăm acest Contract, întărit cu a noastră iscălituri, cum şi izvodul de zăstri îl dăm iarăşi în mâna dumisale spre a fi ştiut această vânzare ; pe care loc d-lui

de acum înainte să fii stăpânitoriu, ca pe o driaptă ocină şi moşie a dumisale. Şi la această învoială s'au întâmplat şi alţi oameni faţă, care mai gios să vor iscăli. Şi spre credinţi, ne ştiind carte, ne-am rugat d-sale scriitoriului de ne-au iscălit numeli, puind şi noi degeteli în loc de pecete, ca să să crează. 1813 Noemvrie 19.

Eu Mariia, fata lui Lazăr Vidră, am vândut de bună vòi.

Eu Ioan Huştiul, soţu numitii, am vândut de vòi.

Eu Toader Lazăr am vândut.

Eu Gheorghe Lazăr am vândut.

Eu Ilie Moisâi faţă fiind la această vânzare.

Eu *Neculai Doftor* faţi.

Eu Ioan sân Gheorghiţi, faţi.

Şi am scris cu priimire despre amândoo părţi şi am iscălit de martur. *Iordachi Dascal.*

Notă.—Din Doc. Casei de pe strada Orient No. 29 a d-nei Aneta Atanasiade. Prin *gârla ce vine din târg*, se înţelege gârla Beşleagăi sau canalul de azi ce trece din piaţa Sf. Ilie la malul Bârladului (A se vedea şi Doc. Bârl. vol. I, pag. 143 şi 151). *Neculai Doftor* este Doctorul Neculai Lafari, trăitor multă vreme în oraşul Bârlad; mort în anul 1878 la Catane în Italia.

CLVIII.

1814 Martie 6. *Gheorghie Lazăr cu fraţii săi vinde lui Gheorghie Nedelcu un loc ce merge cu măsoriştea din gârla (Beşleagăi) în gios despre Neculai Doftorul, pe lângă drumul ce vine dela Podul cel mare, drept 220 lei.*

Adică noi, cari mai gios ni vom pune numile şi degiteli, încredinţăm prin acest adevărat zapis al nostru la mâna dumisale giupânului Gheorghi Nedelcu, precum ştiut să fii că, având noi o bucată de loc, pe loc gospod, şi lângă a surorii noastri Marii, ce i-au fostu dat de zăstri, ştiut să fii: că mergi locul cu măsorişte din *gârlă* în gios despre *Neculai Doftoru,* pe lângă drumul ce vini dela *podul cel mare, şi mergi în gios 4 stânjeni şi pol, şi un stânjinu de locu, din cuprindire a celor 4 stânjini i pol, rămâni prost, fiind gârla pricinuitoare de stricăciune curgirii apii;* iar spre răsărit, din capul celor patru stânjini i pol, mergu 13 stânjini parte pe despre Gheorghiţi Ciobotariu, şi mergi până în locul lui Antohi Tăbăcar, şi parte locului despre numitul Antohi iaste şasă stânjini, din locul sororii noastre, în spre amiază-zi, merg aceşti şasă stânjini, capătul despre numitul Antohi; iar mijlocul locului ce să alăturează cu locul surorii noastri cel dat zăstre din *gârlă* în gios, spre amiazi, asupra pordeului (bordeului) părinţăscu, merg 10 stânjini; încă şi aice rămâni un stânjin prost din gârlă în gios, şi stânjinul esti de 8 palmi şi 8 parmaci. Carile noi acest locu de a noastră bună voi, ne siliţi, nici asupriţi de nimine, am vândut d-sale numitului de sus cu tocmală drept 220 lei, adecă dou suti dou zăci de lei; şi banii am primit toţi deplin în mânile noastre dela d-lui acum la facire zapisului; şi d-lui de acum înainte să fii bun stăpânitoriu, ca pe o dreaptă moşie a d-sali, atât d-lui, cum şi urmaşii d-sale. Şi spre credinţă, ne ştiind carte, ne-am rugat d-sale scriitoriului de ne-au pus numele

şi noi puindu-ne degitile, in loc de peceţi, ca să să creazi. Şi la facire acestui zapis s'au întâmplat şi alţi oameni de faţi, cari mai gios vor fi iscăliţi.

1814 Martie 6.

Eu Gheorghi sân Lazăr am vândut de bună voia me şi am pus degitu.

Eu Toadir sân Lazăr am vândut de vòi şi am pus degitu.

Eu Dumitru sân Lazăr, brat lor, am vândut de voi şi am pus degitu. Eu *Neculai Doftorul* de faţă.

Eu Ion Huştiul, cumnat lor, am fost faţi.

Eu Ilie Moisâi am fost faţi.

Eu Sandul Pârţu am fost faţi.

Eu Gheorghiţi Ciobotariu de faţi.

Eu Hrâste Pârţu defaţi.

Şi am scris cu bună primire vânzătorilor şi a cumpărătorilor.

Iordachi dascal ot Proroeul Ilie.

CLIX.

1814 Octomvrie 28. *Isprăvnicia Tutovei scrie telalului de târg că, Iliana Portăsoae voind a-şi vinde prin mezat o dugheană de pe Uliţa Mare, să se facă cuvenitele publicaţii, in curgire de 40 zile, pe toate uliţile şi prin toate mahalale târgului Bârlad.*

Ispravnicia Tutovii către d-lui Telialu de târg.

Fiindcă d-mneii Iliana Portăsoaia are o dughiană a sa în *uliţa mare*, lângă dughinile d-sale sulgeriu-

lui Ionu Cârjă, care dughiană şi d-mneii o are luată în schimbu dela d-lui medelniceru Iordache O-prişan; deci, ne avându mai multu trebuinţă de dughiană şi vrându ca prin sultanu mezat să vândă ace dughiană, spre a-şi luà mulţămitor preţu, *ţi să scrii ca îndată să te porneşti a face strigare în curgire de 40 zâle pe toate uliţâli, din cuprinsul târgului, şi pe la mahalale,—şi oricare să va arătà muştereu să iscăliască în dosul ţâdulii aceştii, trecând preţu ce va dà ;* şi la înplinirea vadelii, cu toţi aceşti muşterei să vie la Ispravnicie ca să i să facă şi cel desăvârşit hareci.

Ioan Jora spat. 1814 Oct. 28.

(Preţurile date de muşterii)

Lei

500— Dau eu *Toader Grecul* pe dughena d-mneii çuconii Ilenei Portăsoi.
550— (cu litere greceşti)
600— (Ne descifrabil)
650 — (In greceşte nedescifrabil)
700— (Greceşte, nedescifrabil)
750— *Sava Goiul*
800— adică optu sute lei dau iau pe o dughenă, *Iorgu Gâlcă.*
900— adică noo sute lei şi am iscălit. *Gligori Toma bacal.*
1000— adică una mei lei dau eu. *Oprişan med.*
Mart. 17
1050— adică una mii cinci zăci lei, dau. (Ne descifrabil).

1400— adică una mii patru sute lei dau eu. *Duca sulger.* Martie 31
1700— adică una mii şapti suti lei dau eu. *Oprişan meaelr.* 1815 Mart 31.

Dela Isprăvnicia Tutovii

Stregându-să la mezat dughena de sus arătată, nu numai în curgere de patru zăci de zâle, ci au trecut cinci luni de zâle, şi acum, adunându-să muşterei la Isprăvnecii, s'au făcut hareci, rămâind dughena cu locul ii asupra d-lui Gheorghii Opreşan medelnicer, cu preţ una mii şapte sute lei; cu care preţ fiind şi cu mulţămere vânzătorii, deci, de acum rămâne d-lui medelniceru vecinic stăpânetor, după putere mezatului. Pentru aceia s'au încredinţat ţidula aceasta şi de către noi. 1815 April 1

Ioan Jora spatar

S'au trecut în condica Isprăvniciei de mini. *Costachi Agârâci*

Notă.—*Uliţa Nouă* (Cojocărească), se numeşte, în actul de mai sus, *uliţa mare*, confundată fiind cu uliţa mare, ce erà vecină (astăzi Paloda) pe care, Uliţa nouă, căde oblig perpendicular. Uliţa mare (Paloda) se începe din strada numită acum Ştefan cel Mare, şi merge înainte până la canalul ce trece pe lângă casa răposatului N. Nicorescu.

CLX.

1815 Aprilie 1. *Elena Portăsoaia vinde biv vel medelnicerului Gheorghie Opreşan o dugheană din Uliţa Nouă, drept 1700 lei.*

Eu, Ilena Portusoi (Portăsoaia), încredințez cu acest zapes al meu la mâna d-sali Gh(e)orghii Oreșan biv vel medelnicer, precum știut să fii că având eu o dughenă cu locu ei în vatra târgului, pe *uleța noă,* care despre răsărit să hotărăște cu dughena d-sali șetreresăi Smărandii, iar despre apus cu dughena d-lui sulgeriu Ion Cârjă; pe carele dughenă la 1814 Oct. 28, cu țidula d-sale boerilor ispravnici de ținutul Tutovii și mușterei, aterdisându-să, care acum, la hareciul ce s'au făcut, preț mulțămitor m(i)-au dat numai d-lui medelniceriu Gheorghii Opreșan, 1700 lei, adecă una mei șapte sute lei, pe care bani făcându-mi-i teslem în manule mele, eu încă i-am dat scrisoare aceasta; cu carele de astăzi înnainte și în veci, atât d-lui, cât și urmașii d-lui, în putere mezatului ce s'au săvârșât asupra d-lui, să stăpânească cu bună paci nesupărat neci odinioară de cătră neme. Și, spre încredințare, ne știind carte, me-m pus numele și degitul în loc de pecete. 1815 Apr. 1.

Eu Ilena Portăsoi am vândut.

Petrachi Negre ban. Gh. Cuza ban, martur.
(Nedescifrabil).

Pavăl Duca sulger, martur.

Și eu am scris zapesu acesta.
.... poroșnic, martur.

Isprăvnicia Tutovei

După săvârșirea mezatului, la hareciu ci s'au făcut pe dughena de sus arătată, rămâind asupra d-sale med. Iordachi Oprișanu cu preț mulțămitoriu, a vân-

zătorii Ilenii Portăşoai, s'au încredinţat zapesu şi de către noi. 1815 Apr. 1.

Ioan Jora spatar.

S'au trecut la condica Isprăvniciei de mine,

Costachi Agărâci.

CLXI.

1915 Octomvrie 6. *Scrisoarea dată lui Dumitru Lazor de Epitropii moşii târgului Bârlad pentru veşnica stăpânire a loculųi ce ari în mahalaua de mijloc.*

Epitropii târgului Bârladului.

(Introducerea cunoscută, după care :) Deci pentru trei zăci stânjâni loc ce are cuprinşi Dumitru Lazor cu lăcuinţa din *mahalaoa de mijloc,* şi lângă Petre Dobrovici şi lângă Gheorghe Nedelcu, au şi plătit 20 lei la analoghie banilor ce s'au socotit pentru emaş şi locul ce ari cuprins, spre întărire vecĭnicii stăpâniri i s'au dat aciastă scrisoare, întărită cu pecete târgu(lui) şi încredinţată cu a noastră iscăliturí. 1815 Oct. 6.

L. P. T. B.

Costachi Cerchez. Ioan Gheorghiu. Stericu Manoliu. Toader Corodenu vameş. Vasile Ştefan.

CLXII.

1916 Iulie 15. *Raportul hotarnicilor, Costachi Conachi agă şi Petrache Negre ban, prin care*

arată Măriei Sale lui Vodă cele constatate cu prilejul însărcinării ce li s'a dat de a hotărâ moşiile Dealu-mare, Fruntişenii şi Balomireştii.

Prea Innălţate Doamne,

După luminată porunca Innălţimei Tale din trecuta lună, Iunie, ce ne-au adus d-lui stolnicul Ioan Codreanu ca să i se hotărască moşiile *Dealu-mare* i *Fruntişenii* şi *Balumireştii*, dela ţinutul Tutovii, am mers la faţa locului şi intrând în cercetarea moşiei Fruntişanilor, care pe din sus se hotărăşte cu *Popenii* şi pe din gios cu *Grăjdenii*, ca să vedem ce împresurare pătimeşte, şi fiindcă şi schitul Grăjdenii, carele are pretenţia asupra d-sale stolnicului Ioan Codreanu, ave scos hotarnic pe d-lui postelnicul Alecu Calimah, au venit şi d-lui post., cum şi Egumenul cu scrisorile Grăjdenilor. Şi am cerut la d-lui stolnicul, ca să arăte scrisorile asupra Fruntişănilor, şi ne-au arătat: **întâiu**, o scrisoare din ļet 7252 dela Domniţa Ruxandra, prin care adevereşte că moşia aceasta au fost dată danie de spătăreasa Ruxandra Dediuleasă lui vt. cămăraş Dediului Codreanu, şi scrie ca să o stăpânească pe unde au umblat hotarăle mai dinnainte; **al doilea**, un ispisoc de întăritură dela Domnul Costandin Racoviţă vvod, din 7259, întăritoriu armaşului Codreanu, după cuprindirele scrisorei Domniţei Rucsandrii, în care arată că, dându-i ispisocul dela Alexandru Voevod, i-au dat şi alte scrisori ce au avut pe această moşie; iar celelalte scrisori, fiind prăpădite, de s'or găsi vre odinioară ori la a cui mână, nici decum să nu se ţie în seamă, fiind fu-

rate; **al treilea**, o hotărnică din let 7175 Iunie 4, dela Bejan Gheuca vel pit. cuprinzătoare pe moşia Fruntişănii, şi că capătul despre apus este din *Valea Trestienii*, dela podul lui Clefaş, şi în sus până în *drumul târgului Fălciului*, până în obârşia *văei Hobănii*, unde se întâlneşte cu hotarul Popenilor; iar încolo arată precum au umblat hotarele din vechiu, pre unde au ţinut *Maftei Roşea*. Şi tot întru această hotarnică cuprinde şi o bucată de loc, din locul târgului, arătătoare prin semne, alăturată şi unită cu hotarul Fruntişănilor. **Şi al patrule**, altă hotarnică, din let 7200 Iunie 20, cuprinzătoare pe altă bucată de loc din locul târgului, iarăşi în semne arătătoare şi alăturată cu cealantă pomenită bucată de loc, amândouă aceste hotarnice pe numele lui Ştefan Cerchez, pe care l'au clironomisit spătăreasa Dediuleasa. După care scrisori cere d-lui stolnicul întreg hotarul Fruntişănilor, împreună cu aceste două bucăţi de loc, arătate din locul târgului, arătând că toate sub numele Fruntişănilor s'ar fi stăpânit atât de spătăreasa Dediuleasa şi de părintele d-sale până la o vreme, când Egumenul schitului Grăjdenii, a vremei de atunci, cerând o bucată de loc, Valea Dumbrăviţei, ca să-şi ţie vitele, dela părintele d-sale, sardariul Codrianu, când acesta se afla în Ţarigrad cu Domnul Mihaiu Racoviţă vvod, şi, dându-i voe părintele d-sale, urmaşii Egumenului din vremi în vremi s'au tot întins, cuprinzând din locurile aceste aceia ce s'arată prin hartă, arătând şi aceasta: *că schitul Gărjdenii, pe aceste locuri nici nu le-au avut date dela comis. Cerchez danie, pentrucă, în vremea ei au afierosit moşia Grăj-*

denii și alte părți de pe aiurea, o bucată dintr'aceste locuri, ce-i între Dealu-mare și între Bolumirești, nu o ave încă în stăpânirea sa — dobândind-o miluire, mai pe urmă, dela Domnii acie; și, după venirea părintelui d-sale dela Țarigrad, găsind trei scrisori: hotarnica Fruntișanilor din 7175, și hrisovul Domnului Ilieș voevod întăritoriu, din acelaș velet, și hotarnica din let 7200 Iunie 20, ce-i cuprinzătoare pe bucata de loc ce-i alăturată cu ceilantă pomenită bucată de loc, din scrisorile furate, la Egumenul Aftanasie al schitului Grăjdenii, la anii 1765; pentru care scrisori, văzând Egumenul glăsuire scrisorii Domniței Ruxandrii și a hrisovului Domnului Constandin Racoviță vvod, însuși le-au dat; și că, întâmplându-se și moartea părintelui d-sale în grabă și rămânând mic copil, n'au știut din ce pricină i se face această împresurare, nici au putut afla tot adevărul pentru acele afierosite schitului, păr acum la ivirea daniei.

Și dar, cerând și la Egumen să arate ce pretenții are și cu ce scrisori i se împuternicește stăpânire și ce împresurare are, au răspuns: *că moșia Grăjdenii, împreună cu amândouă aceste bucăți de loc a târgului, le are schitul afierosite încă din vreme ce s'au făcut schitul de neamul boerilor Costăchești și de comisul Ștefan Cerchez; și că nu numai bucata de loc aceasta, din care și acum stăpânește pre cât se vede prin hartă, dar încă și din ceilantă bucată de loc care acum îi în stăpânirea d-sale stolnicului, au avut schitul veche stăpânire, și spre dovadă au scos și ce adevărată danie și întăritură din anii 7195 (1687) a ctito-*

rilor, care scrie că de toate acele ce i-au afierosit, au făcut izvod arătătoriu anume și, iscălit, l'au dat împreună cu întăritura și danie la mănăstirea Miera, unde au și închinat schitul Grăjdenii ; însă acel izvod anume nu s'au văzut, zicând Egumenul că s'au prăpădit, *adăogând a zice că încă și un hrisov vechiu sârbesc* [1]), *ce l'au luat sardariul Dediul Codreanul dela schit ;* pentru care au arătat și o carte Domnească din let....., după jaloba Egumenilor celor din urma lui Aftanasie, poroncitoare către Ispravnicii de ținutul Tutovii ca să cerceteze pe sărdăreasa sardariului Dediul *Codreanul și scrie :* de se va dovedi că iaste ispisocul a schitului, să-l iee și să-l dee schitului ; mai arătând tot într'aceeși carte că au jăluit că nu-l îngădueşte sărdăriasa a stăpâni locul Dumbrăviții, ce l-ar fi avut schitul în stăpânire, dar vre'o urmare după aceasta nu se vede.

Asupra tuturor acestora, stând cu luare aminte : **întâi,** *pentru bucata de loc ce se numește Balumireştii,* se vede unită cu hotarele Fruntişănilor, încă dela hotărâturile pitarului Bejan Gheuca, ruptă dintr'această bucată de loc ; și o parte de loc ce o face danie stolnicul Cerchez unor Vântuleşti, dela carii în urmă au trecut cu vânzare la sardariul Codrianu, întărită și cu hrisovul Domnului Constandin Racoviță, voevod din let 1756 Săpt. 1, în care hrisov scrie că fiind vechiu răzăş sardariul Codrianu cu moşie Fruntişănii, lui i s-au căzut a o răscumpără, mai ales fiind și strănepot lui Maftei Roşca.

---

[1]) Unde va fi acel hrisov ? Să nu fie dela Petru Rareş, de către care zice tradiția că s'ar fi făcut schitul ?

Din care se înțelege curat că schitul nu avè treabă în vreme aceea, fiind cunoscute moșiile schitului și deosăbit. Și fiindcă d-lui stolnicul pentru locul Dumbrăviții de mai înnainte ș'au cercat prin drumul giudecății, care, prin cercetările ce s'au făcut între schit și între d-lui, s'au dovedit că iaste drept locul a d-sale, și dela 1800, cu hotărârea Divanului, s'au și dat în stăpânirea d-sale stolnicului. **Al doile,** *pentru ceilantă bucată de loc,* se vede în stăpânirea a trei stăpâni: o parte o are d-lui vornicul Constandin Păladi, deosăbită și cu pietre hotare sub numele moșie Cătățue : o parte este sub stăpânirea Schitului Grăjdenii; și o parte în stăpânirea d-sale stolnicului. De a cărora stăpânire, după câtă cercetare s'au făcut, prin oameni dela fața locului, tot așá au arătat că au apucat stăpânirea de după cel dintăi războiu al Rușilor, și încoace. Dar apoi din însuși scrisoarea schitului să cunoaște că în vreme ce i-au făcut ctitorii izvodul și scrisoare de danie, bucata aceasta nu o avè stolnicului Cerchez, *dovedindu-se din* **însuși** *hotarnica aceștei bucăți, ce este cu cinci ani în urma daniei,* când stolnicul Cerchez, ca un lucru drept al său, îl hotărăște, și în îndoială nu rămâne că schitul Grăjdeni ar avè vreo înpărtășire, *de vreme ce în scrisorile de danie desface cu totul și depărtează pe toate niamurile de moșiile și lucrurile cele afierosite schitului, înputernicind și dându-le numai în privighere mănăstirei Mierei.* Și încă *din danie ce au făcut stolnicul Cerchez Vântuleștilor la 7200 (1692), în urma daniei mănăstirei, iarăși cu cinci ani, se cunoaște*

şi mai lămurit că stolnicul Cerchez, având bucăţile aceste din locul târgului, drepte ale sale, dintr'amândouă dă Vântuleştilor, când, dacă ar fi fost date schitului Grăjdenii, împreună cu celelalte ce au dat, el nu s'ar fi apropiet de lucru afierosit. Şi dar curat se dovedeşte că moşia Fruntişănii, împreună cu aceste bucăţi din locul târgului, au rămas în clironomia urmaşilor săi, la niamurile sale, — şi lor li se cuvine a le trage şi a le avè în depline hotarăle lor, după puterea scrisorilor, precum le-au şi avut spătăreasa Dediulasă în stăpânirea sa, după mărturisirea acelor bătrâni lăcuitori Fruntişăni; dar, pentru că Egumenul au adaos a zice că poate a fi fost danie pe locurile aceste cătră schitul Grăjdenii şi, din întâmplările vremurilor, s'au prăpădit, la aceasta socotim că, de vreme că darul şi întăritura boerilor vremei acie s'au aflat la mănăstire Mierii, şi sânt acum faţă, negreşit ar trebui să fie şi aceiaşi de mai în urmă afierosire, dacă ar fi făcut'o; şi dacă ar scoate şi izvodul ce se arată prin danie şi înlăritura de moşii, şi alte lucruri cu care au înzestrat pe schit, care izvod trebue să-l aibă şi să fie la mănăstire Miera; ca cel mai temeinic lucru, negreşit s'ar adeveri tot prepusul şi n'ar rămâne nici o îndoială judecăţii. Iar cu tăgăduirea şi ne arătarea acelui izvod, dă prepus că, ne fiind cuprinsă şi date aceste locuri, nu-i dă mâna să-l scoată, nădăjduindu-se în puterea cuvântului stăpânirei, că se va ajuta. Care şi asupra stăpânirei, fiindcă schitul nu se găseşte pe tot locul stăpân, ci cea mai multă parte se află în stăpânirea d-sale stolnicului Codreanu, găsindu-o din vechiu stăpânită şi de părintele d-sale şi de d-lui

vornicu Pălade, —socotim că dreptatea, după puterea scrisorilor şi a stăpânirei, ar ajutà mai mult pe stolnicu Codreanu, iar nu pe schit, care, cu numele Dumbrăviţei, s'au întins cu stăpânirea fără să ştie ce nume are, şi de unde şi pără unde să stăpâniască. Insă, fiindcă acum izvodul nu se vede, stăpânirea pe această bucată de loc să se urmeze de către fieşte-carele pe partea ce s'au găsit stăpânind, şi de se va socoti de către Innălţimea ta să se pue o vadè hotărâtă Egumenului schitului Grăjdenii cu îndatorire ca să găsască şi să scoată izvodul ce au fost, împreună cu scrisorile de danie, şi atunce, precum se va cuprinde în izvod, aşà se va urmà; precum şi din protivă, dacă nu va arătà izvodul pănă la vadeoa ce i se va pune, rămâne cà, precum se va socoti de către Inălţimea ta, să se dee hotărâre. Dar, fiindcă d-lui postelnicul Alecu Calimah, hotarnicul schitului Grăjdenii, nu s'au unit cu socotinţa noastră de cercetarea ce am făcut şi precum am aflat, înştiinţăm pe Inălţimea ta.

Iar pentru despărţire hotarului printre Fruntişăni şi Grăjdeni, fiindcă d-lui stolnicul Codreanu au cerut ca să fie pârăul Trestienii, precum ar fi umblat din vechiu, la aceasta, de vreme ce acum n'au înfăţoşat nici o dovadă, am găsit cu cale să se urmeze stăpânirea între Fruntişăni şi Grăjdeni, tot după cuprinderea hotărniciei din 1798 Sept., făcută de răposatul paharnic Ioniţă Negre; şi când d-lui stolnicul va găsi dovezi vrednice de credinţă, că pârăul Trestienii au fost din vechiu hotar despărţitoriu, atunce, în puterea dreptăţei, îşi va cere despărţirea acestor 2 moşii, precum se va mărturisi că

au fost din vechiu, în puterea glăsuirei scrisorilor vechi. 1816 Iunie 15

Ai înălțimei tale prea plecate slugi, *Costachi Conachi agă, Petrache Negre ban.*

Notă.—După copia din Doc. C. R. C. din B., vol. II, fila 20-23, sub care se află adeverirea următoare: „Iatocma fiind cu cea adevărată, am încredințat. 1819 Aug. 30". (Ne descifrabil) *Ioan Iamandi ban.*

CLXIII.

1819 August 20. *Ispravnicia Tutovei, la cererea căpitanului Antohi Duca, însărcinează anume hotarnici, cari să facă măsoriștea și alegerea moșiei Rădenii, de pe Tutova.*

Din poronca cinstitii Isprăvnicii ce ne-au adus *căpitanul Antohi Duca* și cu frații săi, ca să-i facem măsoriști și alegeri moșiei *Rădenii*, noi, după poroncă, am mersu la fața locului și am chemat pe toți răzășii și împregiurașii aceștei moșii, Rădenii, anume: Gavril Huluba și Gheorghie Buganu, cu toți ai lor răzăși de moșie Rădenii, ce-au avut giudecată înainte cinstitei Is(prăvnicii) cu d-lui căpitanul Antohi Duca pentru o a cince parti din giumătati de sat Rădenii, parte a unii Todoscăi, ce o ari căpitanul Antohi Duca, cu frații săi, cumpărătură din vechimi, dela feciorii Todoscăi. Și noi, chemându-i, i-am și *înghiiat* ca să meargă să facim măsoriști moșii Rădenii, ca să știm câtă parte vom alege, o a cince parte, parte acei Todoscă. Și numiții Hulubești, știind că iasti moșie mai multă su-

pusă supt stăpânirea lor, i ne având Duculeştii nici o ştiinţă, ii n'au vrut să meargă, ca să fie defaţi la măsorişti. Şi noi, după poroncă, am mersu şi am început a măsurà, înpreună cu Duculeştii, din hotarul moşiei *Tuleşti* în gios, pin silişte dispre apus de apa Tutovii, până în hotarul moşiei *Găneştii*, unde, faţă fiind şi răzăşii de Găneşti, anume Costandin Dâlcu, i Ion Buganu, i Toader Todosă şi Antohi Năstac, şi am găsit 43 de funii, şi funiia de 20 stânjini, şi stânjinul de opt palmi gospod, *cari fac opt sute şăizăci stânjini,—şi, dându-i în două Duculeştii cu Hulubeştii, li s'au venit de parte câte patru sute şi triizăci stânjini.* După înpărţelile ce le au din vechime, *am ales şi parte acei Todoscăi, o a cince parti din giumătati di parti, din giumătati di satu Rădenii, din parte Hulubască, optzăci şi şasă de stânjini,—şi s'au făcut sămni gropi.*

Şi iarăşi am început a măsurà *din hotarul moşiei Botoiului în gios,* pe supt Dumbravă, dispre răsărit de apa *Tutovii, până în hotarul Găneştilor,* unde fiind faţi şi răzăşii de Găneşti de su(s) arătaţi,—*şi s'au găsit 45 de funii şi 12 stânjini,—care fac peste tot 912 stânjini,—şi dându-să iarăş în doă, Duculeştii şi cu Hulubeştii, li s'au venit di parti, câte 456 de stânjini. Şi mai scoţind şi de acole o a cince parte, din parte Hulubeştilor, 91 de stânjini, una palmă şi 4 permace, parte acei Todoscă, şi iarăşi s'au însemnat cu sămni gropi.*

Şi de acole iarăş am mersu dispre apus, despre apa Tutovei, pe supt păduri, iarăş am început a măsura din hotarul Tuleştilor în gios şi peste un

dealu ce să numeşti *Dealu Alghinii* pă(nă) într'o *piatră,* hotar vechiu, ce ne-au arătat răzăşii de Găneşti, de sus arătaţi ce iaste *despărţitoare moşiiai Găneştii de moşiia Rădenii,* cum şi după un răvaş, ce am văzut, a d-sale spatarului Ion Jora, ce au fost hotarnic la Găneşti, din poronca gospod, la mâna Duculeştilor, arătându într'o piatră şi într'un ulmu, *şi s'au găsit 33 funii, cari fac 660 stânjini; şi dându-să iarăş în doă, Duculeştii cu Hulubeştii, li s'au venit, di parte, câte 330 stânjini. Şi mai scoţându şi de acole iarăş o a cince parte, din partea Hulubeştilor, parte acei Todoscă, 66 de stânjini, şi s'au însemnat cu sămni gropi, şi s'au pus şi sâmni momâi.*

Şi aşă am măsurat tot hotaru moşiii Rădenii, şi nici o măsură nu să potriveşte, una cu alta, fiind moşiia mai largă la capătu despre răsărit cu 252 stânjini, decât la capătul despre apus. Şi noi, după poroncă, am ales parte acei Todoscă ci iaste în pricină de giudecată, dupăcum mai sus să arată, şi vrându să o punem supt secfestru, dupăcum ni să poronceşti, iar răzăşii Hulubeşti au sărit cu zurba, nevrând de a o da să o secfestruim la al triile mână, dupăcum ni să scrie, zicând că nu vor să ştie de poronca cinstitei Isprăvnicii. Şi noi am făcut izvod, atât de fân, cât şi de toate sămănăturile, i de livezi şi vii, şi case, ce să află pe acea bucată de moşie.

Şi noi, de alegere şi măsorişte ce am făcut, am dat această mărturie la mâna Duculeştilor, ca să fie ştiut câtă păgubire s'au pricinuit de pe această parte de moşie de vreo doi ani de zili de răzăşii Hulubeşti, şi noi de măsoriştele ce am

făcut'am dat această mărturie la mâna dumilor sale Duculeştilor. 1819 Av. 20.

Stăvărachi Hoiban mazil,

(Adaos)

După răvaşu cinst. Isprăvnicii, ce ne-au adus căpitanul Antohi Duca şi după luminată carte gospod, am mersu la numita moşie Rădenii şi am cercetat pentru ace parte a *Todoscăi,* ce prin zapis să cuprinde, şi am făcut sămni despărţitoare de moşie Hulubeştilor, şi s'au dat la stăpânire căpitanului Antohi Duca şi a fraţilor d-sale. Am cercetat şi pentru venitul acei părţi ce poate eşi pe an, şi dintr'alt fel nu s'au putut socoti din pricina că nu-i de loc deopotrivă. Şi aşa s'au socotit să fie venit câte 20 păr(ale) pe stânjini pe an, şi socotindu-să şi sama stânjinilor câţi sânt curmeziş, s'au găsit *80 stânjini, care, câte 20 părale pe stânjini, să fac 40 lei pe un an, şi pe doi ani s'au făcut 80 lei; iar pe anul acesta, Hulubeştii au fost dat o bucată de loc dintru această moşie unui jidov cu preţ în 70 lei.* Şi am pus de s'au măsurat locu de pricină şi s'au găsit 7 fălci şi 40 prăjini, care s'au socotit *câte cinci pol lei,* pe 4 fălci, şi *câte şase lei pe 3 pol fălci iar bani fac 43 lei.* Şi, fiindcă pe anii trecuţi nu s'au supus Hulubeştii a plăti, s'au dat această încredinţare la mâna d-sale căpitanului Antohi Duca, ca să-şi poată să-şi pliniaşcă dela răzăşi. Şi am iscălit. 1820 Iulie 17

(Ne descifrabil) *Stăvărachi Holuban mazil.*

CLXIV.

1823 Ianuarie 30. *Dela visterie către Ispravnicia Tutovei.*

Fiindcă Chiriac Popăscu ruptaş ot Pungeşti au eşit din rânduiala aceasta, făcându-se polcovnicel, să scrie d-voastre că, dela dajdia viitoare, să nu se mai supere cu cerirea de banii dajdiei, fiindcă şi din tablă s'au şters.

Petrachi Sturza vel visternic

1823 Ghenarie 30

S'au şters dajdea. *Enache Gheorghe sardar*

Notă.—Publicat în *Uricaru*, XIV, p. 286. Pungeştii erau pe vremea aceia în jud. Tutova, astăzi în Vasluiu.

CLXV.

1823 Iunie 30. *Ioan Sandu Sturza voevod volniceşte pe stolnicul Toader Corodeanul ca să meargă la Bârlad pentru a cerceta cele jăluite de lăcuitorii târgoveţi asupra nedreptăţilor ce li-au făcut scriitorii şi strângătorii banilor ajutorinţilor de iarnă, fiind apucaţi acum să plătească din nou.*

Noi Ioan Sandu Sturza voevod cu mila lui Dumnezău Domn Ţării Moldaviei. Lăcuitorii târgoveţi din târgul Bârladului, prin jaloba ce au dat Domniei mele, au făcut arătare că, la banii agiutorinţilor de iarnă, ce au fost orânduiţi a da de fieştecare dughiană cu marfă şi cu băuturi, cu totul jăfuiţi de către scriitori şi strângătorii banilor, dela o somă bani, şi mistuindu-i, apucă acum de al doilea pe (cei ce) au istovit, şi au şi ţâdule. Care faptă a lor fiind cu totul în potriva voinţilor noastre şi a poroncilor ce cu necontenire să slobod, —

pentru care dar volnicim Domnie me pe d-lui Toader Corodianu stolnic, carele, mărgând la pomenitul târg, şi mai întăi să cerceteze tablile în canţelerie acei dregătorii: câtă somă de bani au aşăzat pe fieştecare neguţitor şi de fieştecare dughiană, sau cu mărfuri sau cu băuturi, şi ce somă s'au primit în urmă în ace canţelerie; şi apoi să cerceteze şi în târg *fieştece neguţătoriu, fieştece briaslă ce au dat*, după care cercetare, făcând on (un) izvod anume de toate pre larg, fieşte cine la banii agiutorinţii ce au dat şi în canţelerie ce s'au primit. Să aducă curată pliroforie Domniei mele, rădicând şi aducând împreună volnicitul şi pe acei scriitori de dughene şi pe acei ce banii aceştie i-au strâns dela dânşii, aice. Aceasta poroncim şi întocma să să urmeze. Şi dupăce va da sfârşit rânduitul diiac cercetării, după catahrisis ce va găsi făcut de numiţii zapcii, i să va hotărâ şi osteniala sa.

(L. P. D.) 1823 Iunie 30.

CLXVI.

1828 Maiu 29. *Ioan Sandu Sturza voevod scrie biv vel banului Păvălachi Duca ca, în înţelegere cu hatmanul Gheorghie Brăescu, să procedeze la îndeplinirea poruncei ce li s'a dat.*

Noi Ioan Sandu Sturza voevodu cu mila lui Dumnezău Domnu ţării Moldaviei. Cinstit credincios boeriul Domniei mele, d-ta Păvălachi Duca biv vel ban, sănătate. Fiindcă d-ta eşti rânduit, împreună cu d-lui hatmanul Gheorghie Brăescu la ţinutul Covurluiului, îndată ce vei luà poronca Domniei mele,

te vei întâlni cu boeriul rânduit şi plirofurisându-te de toate aceli ci i s'au dat *prin viu graiu de Domnie me,* vei ceti şi toate poroncile, atât cărţâle Domnii meli cătrâ d-voastră şi cătră d-lor *dregătorii ţânutului,* cât şi ecstrucţiile (sic) d-sali *boerilor rânduiţi la comitet.* Veţi lucrà săvârşire poroncii aceştia cu patrioticească râvnă şi sâlinţă, ne lăsându-vă în nădejdea zapciilor sau a altor oameni a d-voastră ce veţi rândui, ci însuvă să umblaţi ca să vă încredinţaţi de curat adevărul, ca să arătaţi în faptă că sânteţi drepţi patrioţi. următori poroncii şi voinţâi Domnii mele, spre folosul obştiii.

1823 Mai 29.

Notă. — Pe învălitoarea, unde este aplicat sigiliul domnesc cu ceară roşie, în afară de vv (velvornic), se citeşte şi adresa: „Cinstit credincios boeriul Domnii meii, d-ta Păvălachi Duca biv vel ban, sănătate. Tutova Târgul Bârladului".

CLXVII.

1823 Octomvrie 7. *Ioan Sandu Sturza voevod scrie biv vel banului Pavlică Duca, ca, în afară de catagrafia plăcută ce a făcut la ţinutul Covurluiului, să caute a face o pătrunzătoare cercetare şi asupra jafurilor şi altor asupriri a locuitorilor dela ocolaşi şi zapcii, atât cele mai vechi, cât şi cele mai noui.*

Noi Ioan Sandu Sturza vvod cu mila lui Dumnezău Domnu Ţării Moldaviei. Cinstit credincios boeriul Domnii mele, d-ta Pavlică Duca biv vel ban, sănătate. Ni s'au arătat, de cătră d-lor boerii rânduiţi a comitetului, catagrafie ce ai făcut d-ta la ţinutul Covurluiului, care este plăcută; însă, fiindcă prin Carte Domnii mele ce s'au scris d-tali în rânduire aceştii slujbe, la 24 a lunii trecute Maiu, lămurit ţâ să arată ca să faci pătrunzătoare cercetare

şi pentru toate jafurile şi alte asupriri ci au pătimit lăcuitorii de cătră d-lor dregătorii ţânutului de cătră *ocolaşi,* şi de cătră orice *zapcii,* care acest feliu de însămnări nu s'au văzut trecute prin catagrafia d-tali; prin această a noastră Domniască Carte îţi poroncim ca numaidecât să să facă şi acele însămnări cu toată lămurire a tot feliul de catahrisis, atât de acele mai vechi, cât şi aceli ci s'au urmat în anul acesta: *la rânduiala fânului, la analoghie erburilor, la rânduiala zaherelii şi a orzului, pentru menzilurile şi grajdiul gospod, şi la orice alte rândueli,* ca să nu-ţi rămâi nimic ne aflat, — şi fără nimic părtinire, curat adevărul să arăţi. Ştiind cu hotărâre că avem să facim pătrunzătoare cercetări şi, pe acii ci-i vom afla că au urmat cu silinţă şi cu dipărtare de tot catahrisis, i vom cuprinde cu domneştile mili, spre răsplătire slujbii sale; iar pi acel ci-l vom dovedi că au urmat din împotrivă şi n'aù arătat adivărul jafurile ci s'au făcut, îl vom învinovăţi întocma ca şi pe acel ce a făcut jafurile, şi niciodată nu va mai fi întrebuinţat în slujbile pământeşti; *îi vom râdica şi pronomion patrioticesc a scutelnicilor, breslaşi şi slugi, ca să fie spre pildă şi altora, ca un nevrednic de a purta nume de patriot.* Păzăşte-te dar ca să nu cazi în vinovăţia aceasta, căci nici un cuvânt de îndreptare nu te va putea ajuta. 1823 Oct. 7:

Notă. — Pe o parte a foaei îndoite de deasupra se află adresa: „Cinstit credincios boeriul Domnii mele, d-la Pavlică Duca biv vel ban, sănătate". „Tutova". „Galaţii". Iar pe cealaltă parte a foaei, în afară de sigiliul Domnesc, imprimat în ceară roşie, se află următoarea notă: „Pocita Galaţii. Cinstit dumneata căpitane de pocita Tecuciului, această luminată carte gospodu, îndată ce vei

priimeoă, cu cel întăi ocazion să o trimiţi la d-lui ban Pavelică Duca, la Bârladu sau unde să va afla dumnealui, fiind grabnică; zabavă sau zminteală să nu să facă la vre-o pocită. *Panaete*., 1892 Oct. 15". — „S'au pornit, din Gălaţi, Luni, la două ceasuri din noapte, din Galaţi".

CLXVIII.

1824 Maiu 18. *Banul Pavăl Duca se jelueşte lui Vodă că a făcut o moară pe apa Bârladului, din jos de acel oraş, în urma contractului încheiat cu Casa Obştiei şi că acum acea moară i s'a luat de vornicu Ioan Paladi, pentru care Măria Sa rândueşte cercetare la faţa locului.*

Prea înălţate Doamne,

Epitropii moşiei târgului Bârladul, la anul 817 Iunie, prin ţâdulă de mezat au publicarisit patru luni şi giumătati pentru un vad de moară în apa Bârladului, la margine târgului de gios, ca cine să va găsâ muşteriu, să facă moară cu trii roati şi iazurile din nou, să i să dei pe o sumă de ani ca să o stăpânească. Şi, găsându-mă eu, cu care alcătuindu-mă, mi s'au dat vadul pe şasi ani, dându-mi şi contract, iscălit de Epitropi şi alţi boeri târgoveşti, încredinţat şi cu pecete târgului, începându să anii dela 817 Oct. 30, de când sânt 7 ani la Oct. viitoriu. Pentru care apucându-mă de facerea morii şi a iazurilor cu multă cheltueală şi osteneală, am şi săvârşit, facire ei întocmai după legătura contractului, încă şi mai bună; care, stăpânind-o numai trii luni după gătiri, mi s'au luat din stăpânire cu poruncă gpod de cătră d-lui vornicu Ion Paladi, supt

cuvânt că vadul acela nu ar fi a târgoveţilor bârlădeni, ci a d-sali.

Pre Inălţate Doamne, eu, cu moara aceasta, am cheltuit 17.500 lei bani, şi osebit vre 1000 de zâli ce au muncit oamenii mei, cum şi osteneala me într'un an pără am putut-o găti, şi nu mi-am putut căuta nici de un interes. Pentru care, dând jalobă stăpânirii vremii aceia, am adus şi Carte gpod, poroncitoare cătră d-lor dregătorii, că să-mi împliniască toată cheltuiala ce am făcut cu moara şi târgoveţii să-şi cauti ce vor ave cu vornicu Păladi. Şi, din vremi în vremi, prelungindu-se şi mai ales pricinile fiind adesăle schimbări a Epitropilor, sunt răbdătoriu pănă acum, luând bani cu dobândă de am săvărşit-o, adică 4680 (lei) dela însoşi Casa Obştii, 5500 (lei) dela d-lui hah lordachi Oprişan, cum şi dela alte locuri de pe unde am put găsâ.

Pentru care mă rog Inălţâmii tale ca să te milostiveşti asupra me, şi să să rânduiască un zapciu gpod, ca să-mi împlinească banii cu dobânda lor, ce am cheltuit cu moara, ca şi eu să pot plăti de pe unde m'am împrumutat; iar târgoveţii, ce vor avè, îşi vor căutà cu d-lui vornicu Ioniţă Paladi. Şi veşnică pomeniri va rămâne Inălţâmii tali.

A Inălţâmii tali pre plecată slugă, *Pavăl Duca banu.*

(Rezoluţia) D-lui vel logofăt să cerceteze toate înprejurările urmate în pricina aceasta şi după cuviinţă să să pue la cale îndestularea jăluitorului.
Enachi Stolnic. 1824 Maiu 18

Noi Ioan Sandu Sturza vvod cu mila lui Dumnezeu Domnu ţării Moldaviei.

Cinstiţi şi credincioşi boerii Domnii meli, dv. Ispravnici de ţinutul Tutovii, sănătate. Veţi înţălegi din jalobă arătare şi cerere ce faci d-lui jăluitoriul. Deci, fiindcă urmarea cheltuelilor, făcute de către jăluitor, au fost în puterea Contractului, ce i-au dat Casa Opştiei, şi de vreme ce moara s'au luat din stăpânirea jăluitoriului, nu poate fi jăluitoriul păgubaş de cheltuelile ce au făcut, ce Casa Obştiei, ce i-au dat contract, trebue să-i plătească cheltuiala şi Casa, de va avè vre o pretenţie, îşi va căutà cu d-lui vornicu.

Pentru aceasta, scriind d-voastră, înfăţâşându-l pe jăluitor cu Epitropii târgului Bârladului, să intraţi în cercetare pentru toate cheltuelile, ce va fi făcut jăluitorul cu facire acei mori. Şi pentru ceia ce să va dovedi că au urmat cheltueli din partea jăluitorului, să să arate Epitropilor târgului, ca să să pue la cali cu d-lui jăluitoriul şi să-i plătească dreptul; căci, urmând mai multă prelungire, să va triimete zapciu de va faci împăciire.

Pentru care de cercetarea şi punerea la cali ce veţi faci, să trimitiţi pe largu înştiinţare către d-lui *Vel logofătul Ţării de jos.*

1824 Maiu 20

(L. P. D.

CLXIX.

1824 Iulie 29. *Ioan Sandu Sturza voevod rândueşte pe Pavlache Duca biv vel ban să cerceteze pricina ivită între paharnicul Iordache Opri-*

şan şi locuitorii din Măgiurcani (Iveşti) şi cei din Ciocani, pentru bani şi zile de muncă.

Noi Ioan Sandu Sturza voevoda cu mila lui Dumnezău Domn ţării Moldaviei. Cinstit credincios boeriul Domniii mele d-ta Pavlache Duca biv vel ban, sănătate. Intre lăcuitorii satelor Mărgiurcanii (Iveştii) şi Ciocanii dela acel ţinut, şi între d-lui pah. Iordache Oprişan, orândatorul (arendaşul) acestor moşii, urmează prigonire şi ne învoială pentru feliuri di datorii de bani şi zâle ci ar fi având la lăcuitorii acestui sat d-lui pah(arnicul). Şi, fiindcă lăcuitorii aceştie au ajuns la o foarti proastă stare şi, de vor fi siliţi a plăti toate datoriile, sau în bani sau cu lucru, trebui să li să întâmple ce desăvârşit stricăciune; pentru aceasta dar, te rânduim şi poroncim Domnie me, îndată ce vei lua poronca aciasta, să mergi la faţa locului, unde, fiind faţă şi paharnicul Oprişan şi lăcuitorii, să cercetezi toati datoriile lăcuitorilor şi, pentru acele ce vor fi drepte, fără nimică asuprire, câte vor fi în bani cu izvod anume arătat, cu lămurire din ci pricini au rămas acele datorii, să-l trimiţi la domniasca noastră visterie, ca să să cercetezi şi să să hotărască vadelile pentru plata banilor; iar pentru acele ce vor fi în lucru de zile, oricum şi ori pi ci tocmală vor fi, di vremi ci s'au împovărat lăcuitorii, unde nu pot a răspunde cu munca între părţi, adică şi datoriile paharnicului Oprişan şi la orândătorii noi, şi să li rămâi şi pentru dânşii şi pentru aceli datorii ce să vor dovedi că fără asupriri sânt alcătuiţi cu d-lui pah. în lucrare di zile, să să alcătuiască de cătră d-ta, ca numai o a trie parte din munca săcirii şi

a coasăi să urmeză a lua pah. Oprişan (dacă nu-i vor fi lucrat mai înainte), ca întru acelaş chip, rânduri-rânduri să să poată plăti şi datoriile pah. şi să le rămâe şi pentru trebuinţa lor, să-şi poată urma şi datoriile cătră orânduitorii de acum, — puind d-ta la cale cu ace mai driaptă cumpănire, că să nu să asupriască cât de puţân lăcuitorii. Şi, de lucrare ci vei faci în pricina aceasta, să trimiţi înştiinţare şi cătră domneasca noastră Visterie şi să dai înscris şi d-nilor sale dregătorilor ţinutului, spre ştiinţă şi urmare ce au să facă, când să vor arăta jalobe sau dela lăcuitori sau dela orândători.

1824 Iulie 29.

Notă. — Actul pe partea de dinafară a filei a doua a coalei pe care este scris, în afară de sigiliul domnesc imprimat în ceară roşie şi o iscălitură ne discifrabilă a condicarului, are şi adresa: „Cinstit credincios boeriul Domnii mele dum(ne)ta Pavăl Duca biv vel ban, cu sănătate". „Tutova"

CLXVIII.

1824 Septemvrie 27. *Ioan Sandu Sturza voevod împuterniceşte pe slujbaşii vădrari de la ţinutul Tutovei ca să fie volnici a lua şi a strânge venitul vădrăritului, după regula făcută pentru anul respectiv.*

Noi Ioan Sandu Sturza voevod cu mila lui Dumnezău Domnu ţării Moldaviei. Dat-am Carte Domniei mele d-lor slujbaşilor vădrari dela ţinutul Tutovii cu care să fie volnici a luà şi a strânge slujba vădrăritului după ponturile ce s'au strigat întru acest an slujba, la cochii vechi. Adica:

1. Preasfinție sa părintele Mitropolit, Episcopi, d-lor Boerii și toți cari s'au îmvrednicit a să cinsti cu nume de boerii, numindu-se vel, giupânesele văduve, ci li vor fi fost boerii până la aceasta rânduială, asămine și câți nu s'au întâmplat a să cinsti cu numele de boerii și sânt din neamurile celi știute și alesă, văduvile acestora, să nu plătească vădrărit pe vinul ci din drepti viile sale, după hotărâre hrisovului ci esti.

2. Monastirile, schiturile, ci sunt supt epitropii și purtare de grijă a sfintii Mitropolii i Episcopiilor pământului, cum și alții din pământeni, cari au hrisoavile legiuite de miluire, ca să să scutiască vinul de vădrarii, ori toată suma, sau suma hotărâtă, le vor ține vădari în sumă dela sine, afară de suma cumpărăturii, fiind acele hrisoave înoite; iar vinul din viile *monastirilor închinate* la alte locuri, a cărora roadă în anul acesta este dată în vânzare și, având hrisoave vor plăti cumpărătorii drepți banii vădrăritului, pi suma ce vor ave; dar aciia ce vor avè cărți gpod de miluire, ori pe toată suma ori pe suma hotărâtă, ori de ce trepte vor fi: cu nume de căpitani, polcovnici, parucici, di niamuri și ertați, după ace cu milostivire hotărâre, ci am făcut Domnie me pentru aceștia, întărindu-le privileghiurile lor, cuprinsă prin cărțile ce au, și dela procatohii noștri Domni, fără a li să mai înnoi cărțile și de cătră Domnie me, pentru toți aceștiia ci vor fi adevărați pământeni, vor fi scutiți de plata vădrăritului pi vinul cuprins prin cărți, întocmai ca și acelora ci li s'au înnoit cărțile și acelor ci li s'au

dat cărţi de miluire de către Domnie me; iar fiind străini, Greci, Sârbi, sau de alt neam, nu li să vor ţinè în samă hrisoavile sau cărţile ci vor avè de mai înainte, sau şi dela Domnie me, ci vor plăti vădrăritul pi tot vinul ci vor avè; asemine şi tot vinul de dijmă di pi moşiile Sfintii Mitropolii, i a Sfintii Episcopii Huşii, i a sfintii monastiri Socola, undi esti şcoala cli(ri)cilor, cum şi şapte spre zăci pogoane vii, ci va avè drepti a sale monastire Socola, cum şi a altor boeri, ci au hrisoave gpod, ca să nu plătească vădrărit pe vinul de dijmă, să aibă vădrarii a li ţinè în samă dila sine, afară de suma cumpărăturii; precum şi monastire Niamţului i Săcu, —şi monastire Agapii şi Văraticul, undi lăcuesc că lugăriţile,—atât pe vinul ci vor faci din drept viile acestor monastiri, cât şi pi *vinul ci vor strângi de milostenie*, să nu să superi cu plata vădrăritului; asămine şi monastire Sfântului Spiridon din Eşi, undi esti spitalul, i Precista din Roman, şi Proorocul Samuil din Focşani, cu celelante mitoace a aceştii monastiri, dupăcum şi monastire Doljăştii dila ţânutul Romanului, pi tot vinul ci vor faci din drepti viile sale, să fii apărate di plata vădrăritului; iar monastire Râşca, să scutească numai vinul ci va eşi din 18 pogoane vii, ci va avè drepti a sale.

3. Logofeţii i diecii de visterii, atât cii ci să află în slujbă şi s'au aflat, dar şi casâle lor, pe vinul ci vor faci din drepti viile lor, nu vor plăti vădrărit; asămine şi diecii de Divanu, căpit. de Dărăbani şi căpit. de Lificii, şi vel căpit. hătmănesc, şi fiind şi ne fiind în slujbă, iarăşi nu vor plăti vădrărit pi vinul ci vor faci din drepti viile sale.

4. Vornicii de Poartă i Poroşnic hătmănesc i

Polcovnic agesc, şi condicariu Temniţii numai în câtă vremi să vor aflà în slujbă vor fi apăraţi de plata vădrăritului pi vinul ce vor avè din drepte viile lor.

5. Râdicăturile obicinuite di a să faci în toţi anii di către visterie la locurile cuviinciosă să fie numai 36,000 vedri, precum s'au obicinuit, dându-să răvaşile d-lui vel vist la cie cu râdicăturile, cari le vor ţine în samă vădrarii dela sâne, afară de suma cumpărăturii, ia(r) pi ceia ci vor avè mai mult, să plătiască vădrărit ca şi cielanţi supuşi aceştii plăţi, precum şi de vor avè mai puţină sumă decât să va faci râdicătura, să nu poată a ceri plată dila vădrari pi ace lipsă, ci să scutiască numai pe ci va avè.

6. Banii vădrăritului, în anul acesta, să vor luà: câti *zăci bani noi* de vadră dela toţi pământenii ci sânt supuşi a plăti vădrărit, adică *optu bani vechi legiuiţi a visteriei,* i *bănuţul Cutiii,* cari fac noă bani, şi *un ban al milii,* după veche obicinuinţe, cari esti a *Casăi Răsurilor,* undi alcătuesc acee hotărâţi zăci bani noi.

7. Toţi acei ci au vii aice în ţară, ori de ce stari vor fi, pentru cât vin vor vindi ori cea cine (ori şi cine), vor plăti vădrăritul vânzătorii, precum plătesc şi toţi acei ci sint supuşi a plăti vădrărit; iar *vinul ci vor treci piste hotară,* din *a stânga prutului şi în Bucovina,* vor luà vădrărit drepţi banii vădrăritului, ori de ce stare va fi stăpânul vinului, socotindu-să ca acel vândut.

8. Cei ci sânt cu lăcuinţa în pământul Moldaviei şi vor avè vii în cuprinsul aceştii stăpâniri, vor plăti vădrărit după veche obicinuinţă câti *doispră-*

zăci bani vechi di toată vadra, nesupărându-să cu luarea a 2 lei di pogon; asămine şi *vinul ce să va aduci din alti ţări aice* în Moldavie, ori din ci parti de locu ar fi, va plăti tot câti doisprăzăci bani vechi pi vadră, după urmare de mai înainte; cari vin, fiindcă vine rânduri, întârziindu-să şi după strângire vădrăritului, au vòi vădrarii pără la 6=şasă, a lunii Dechemvri a vădrări pi acel vin; iar vinul ce să va aduci dila *Nicoliţăl* i *Nicopoli* i *Şiştovu*, va plăti vădrărit numai câti *4 bani vechi di vadră*, după vechiul obiceiu, cari, obicinuind a treci pi la Galaţi; vădrarii de Covurlui să cuvine acel vădrărit, urmând a-l strângi pănă la sfârşitul lunii lui Fevruarie, dupăcum s'au obicinuit, *afară însă numai de sudeţii rusăşti şi austrieceşti, cari di vor şi aduci acest feliu de vinaţi, nu au să să superi cu plata vădrăritului; precum şi Gălăţănii ci aduc câte un poloboc* de vin de piste Dunăre pentru casâle lor, pi acel vin vor plăti iarăş câte patru bani vechi di vadră; iar aducând mai mult pentru neguţătorie vor plăti câti doisprăzăci bani vechi di vadră.

9). Vadrarii au să măsoare vinul fieştecăruia cu cotul ci s'au dat din Visterie înherat cu boorul gpod, *ferindu-să de tot feliul de asupriri ci să obicinuisă a să urmà di cătră vădrari, în măsurătoare vasâlor, în priimirea banilor, ceriri mari pi răvaşile de drum şi ţâduli, aceste toati au să lipsască de acum înainte şi nicidecum în cât de puţinu nu au să fie suferite. Şi pentru ţâdulile ci urmiazi a să lipi pila fundurile Vasâlor, va luà câti 5 parale de ţidulă; iar pi răvaşile de drum câti zăci părali*, şi mai mult nici un ban sporin-

du-să într'acest an, numai ca să lipsască cu totulu, *una ră acea cu jăfuire pentru țiduli și răvași, și să lipsască cu totul și luare vinului, ci să obicinuisă a să tragi din vas cu tidvă,* știind hotărât slujbașii că, după hotărâre dată, tot acel vadrariu, ori deci stari va fi, cari va îndrăzni a treci pisti cuprindire ponturilor în cât de puținu și să va plecà a urmà catahisâs di mai înnainti, va cădè în urgii, fără a să putè îndreptá; asămine și pi *poama* ci-și vor aduci acei cu viile în Eși prin cofi pentru casâle lor, să nu să ia vro plată și nici să să opriască de către vădrarii din Eși.

10. Din cei ci nu plătesc vădrărit nimine să nu cuteze a numi vinul celor ci plătesc pe numile său, spre păgubire visterii, căci nu numai pe drept vinul său să va luà vădrărit, ca și dela acei supuși vădrăritului, dar și vinul acel iconomisât pe numile său, să va luà Domnescu; asămine să nu fie volnic nimine dintr'acei ci plătescu vădrărit a-și râdicà vinul din loc pără nu vor plăti vinul vădrarilor.

Isprăvnicia Tutovii

Intocma fiind de pe ce adevărată poroncă cu pecete gospod, s'au încredințat și de Isprăvnicie.

1824 Săpt. 27.

(2 semnături ne descifrabile).

CLXXI.

1825 Fevruarie 20. *Invoiala făcută între meșterii lemnari, Toader Haulică și Ioniță Brașoveanu, cu biv vel paharnicul Gheorghie Oprișan,*

pentru lucrul cherestelii trebuincioase la casele ce acesta face în târgul Bârladului.

Adică eu Toader Hăulică și Ioniță Brașoveanu, dulgheri, încredințăm cu zapisul nostru la cinstita mâna d-sale . cuconului Gheorghi Oprișan biv vel paharnic, precum să să știe: Că ni-am tocmit cu d-lui ca să-i facem tot lucrul trebuincios a cherestelii la casâli ce faci d-lui aici în târgul Bârlad pi locul celor vechi; adică *pardosala pi gios; ferestile cu toati celi trebuincioasă; ușâle cu două canaturi; podul să-l facimu bagdadii; coperemântul să-l clădim după rânduială și să-l și șindilim, făcând pi din deal șandramà și umblători, precum sânt la banu Condurachi; pe supt streșână să avem a li face tura (?);* și în scurt tot lucrul cherestelii cât va trebui la casă avem să-l facem noi; după plăcere și voința d-lui. Deci sântem îndatoriți a ni apuca la lucru și să stăm pără li vom da gata cu toati celi trebuincioasă; și să aibă a ni da plată *trei suti șapti zăci lei* (bani), *și patru chili popușoi, și doăzăci vedri di vin, și trei vedri di brânză.* Și spreancredințare ne-m pus numi e și degitile; iar când, di ni purtare noastră di griji, di să va întâmpla vre-o zmintială, toată ace păgubiri noi avem să o răspundem.

1825 Fevr. 20.

Eu Toader Hăulică adiverez

Eu Ioniți Brașovanu adiverez

La facire acestui zapis am fost și eu față și sânt martor.

Gheorghi Mașcu pah

Notă. — Din însemnările ce sânt trecute la sfârşitul acestui zapis, de plata în rânduri a banilor, când prin mâna paharnicului Gheorghe Oprişan, când prin mâna soţiei sale, când prin a nepotului său Ioniţă, – se vede că casele s'au terminat în Fevruarie 1827, deci după 2 ani. Casele aceste au fost locuite de Gheorghie Oprişan până la moartea sa (1849), rămânând moştenire nepotului său, Nedelcu Oprişan, pe care-l adoptase; iar dela moştenitorii acestuia, au fost cumpărate, în anul 1871, de către curatorii averii lui N. R. Codreanu, pentru a deschide în ele şcoala de fete, prevăzută în Testamentul acestui defunct (A mea broşură, *Fraţii Gheorghi şi Neculai Roşca Codreanu*, pag. 57 şi nota dela pag. 88).

CLXXII.

1825 Avgust 13. *Visteria scrie lui Pavăl Duca, drept răspuns la înştiinţarea făcută acelei autorităţi, că e drept să plătească banii analoghisiţi de boerii rânduiţi pentru binalile ce dânsul are în Bârlad.*

Dela Visterie.

Către cinstit Pavăl Duca.

După înştiinţare ce ai făcut dumneata cătră Visterie, în trecuta lună, Iulie, că ţi-ar fi apucat dumnealui post Ion Jora să plăteşti banii pe binalile ce ai dumneata acolo, în târgu Bârladului, cari s'au analoghisit de cătră boerii rânduiţi di cătră Măria Sa Vodă, ace înştiinţare a dumitale s'au trimis la dumnalui post, cerându-i-să răspuns, cu ce cuvânt ar fi cerând acei bani dela dumneata, şi, de cătră dumnealui post încredinţându-se Visteria prin răspunsu ci faci, că dumneata n'ai ave cuvânt a te jălui în pricina aceasta, fiind drept dator cu aceşti bani a-i plăti. Pentru aceia să răspundi dumitali ca

să plăteşti banii dupăcum te va *călca* dreapta analoghie fără mai multă pricinuiri.

1825 Avgust 13.

Dimitrachi Ghica vel vist.

CLXXIII.

1825 Oetomvrie 15. *Ioan Sandu Sturza voevod, la jăluirea târgoveților Bârlădeni, acei din partea de jos sau de mează-zi a orașului, de a se regula și pentru partea aceia de târg un meidian, unde să se adune carele și lumea ce aduce felurite lucruri de vânzare, ca și dânșii să poată face alejverișuri, hotărăște ca, afară de meideanul dela Biserica Gospod să fie și locul acela cumpărat de dânșii dela visternicul Canta.*

Noi Ioan Sandu Sturza Voevod cu mila lui Dumnezău Domn ţării Moldaviei. Inştiiţare să face cu aceastǎ Carte a Domniei mili, că, prin jalba ci niau dat toţi neguţitorii târgoveţi, din târgul Bârladului, di pe uliţile din gios, pe drumul Tecuciului, s'au plăns că toată adunarea la zilele de târgu urmiazi acum a să face numai la meidianu bisăricii gospod; iar meidianurile bisăricii svântului Dimitrii şi a bisericii Vovideniei, din cari să folosă şi ei cu împrăştierea norodului în neguţitorii şi pe uliţile lor, s'au închis cu totul, folosându-se întru toate alejverişurile numai acei cu dughenile împrejurul acelui meidianu şi a uliţâi ce mergi spre răsărit piste apa Bârladului. De cari, cerând punere la cale la 3 zile a trecutei luni Septemvrie, s'au scris Carte Domniei meli cătră dumnialui post. Ioan Jora şi dumnialui

spat. Ioan Codreanu, ca urmând cuviiciosa cercetare la stare locului, să facă cuviicioasa puneri la cale. Acum s'au priimit dela dumnialor mărturii de cercetari, din 29 a trecutei luni Săptemvrie şi hartă inginerească de stare locului, cari Ni s'au înfăţoşat prin dumnialui vel logofăt al ţării de gios, cuprinzătoare că pricina lor este aceasta: Pentru că, prin hrisovul pomenitului întru ferici Domn Alexandru Neculai Suţul voevod, din let 1801, s'au lăsat acesti meidianuri slăbodl, anumi, la biserica gospod, i la bisărica svântu Dimitrie şi la biserica Vovidiniei, ca să fie pentru adunare carelor la zile de târg, cari erà cu mulţămire tuturor târgoveţilor, precum şi osăbit *ocolul vitelor*; dela o vremi încoaci din zi în zi s'au închis tuturor meidianurile bisericii svântului Dimitrie şi a Vovideniei cu dugheni şi alte binale, cum să arată la harta ingineriască, dovedindu-să acele binale făcute cu bună credinţă, după voia ce li s'au dat şi ca pe nişte locuri drepte a lor; şi încă şi acele ci până acum au rămas neînchisă, ca nişte locuri cu stăpâni pot a se închide după vremi; *şi numai pi un meidian ci au rămas până acum slobod, a bisăricii gospod, să face toată adunare, în carile nu încap nici carele ce vin,* mai ales adunându-se la acel loc, şi mărgilarii (sic) i alţii, unde, dupăci-ş vând lucrurile lor, pornesc di-ş cumpără celi trebuinciase numai di pe uliţa ce merge drept la podul de piste apa Bârladului; iar pe trii uliţi, unde se află dughengiei jăluitori, nicicum nu lovăscu, fiindu-le cu depărtare, precum asămine folos nu au, *nici dela ocolul vitelor, lucrând alejverişul său numai doă luni pe an,*

când deopotrivă lucrează și meidianul rămas a bisăricii gospod. Şi, după cerire ci au făcut cu toţi târgoveţii a uliţilor din gios, ca să li să deschidă şi lor un meidian, având loc slobod cumpărat de veci de toată obştiia, dela dumnialui vist. Costache Canta, unde sânt numai trei dugheni putrede, care şi pe acele voescu a le strâcà, spre deschidere meidianului. Şi, măcar deşi esti hrisovul pomenit ca numai pe aceli locuri să se facă adunare iarmaroacelor, dar acelaş hrisov numai atunce ar pute avè tăriia lui, când lucrul ar fi întocma după glăsuire lui; iar când lucrurile au luat în urmă prifacere, trecând târgul acesta cu vânzare dela cel adivărat stăpân la mâna târgoveţilor, şi meidianurile pomenite s'au închis, hrisovul dela sine urmează a rămânè fără de putere, şi lucrurile a să îndrepta. Şi precum cu toţii, cumpărând târgul şi diopotrivă întâmplătoarile cheltueli purtându-le, asămine cu toţii trebue să să înpărtăşască şi din folosurile locului, de a li să da şi jăluitorilor meidianul cumpărat dela dumnialui vist. Costache Canta, ci este intrare în târgu pe uliţile din gios, ca şi ei la zilele de târg, făcându-să adunare la acalaş loc, să să poată folosâ. Unde, măcar deşi Epitropii casii răposatului aga Costandin Sturza, întru o unire cu târgoveţii dela biserica gospod au voit a trage adunările zilelor de târgu numai acolo la biserica gospod, şi pe locul răposatului aga Costandin Sturza, în puterea hrisovului dela 1801, dar, de vremi ci locurile cuprinse în acelaş hrisov, adică dela biserica svântului Dumitru şi dela biserica Vovidenii, din cari să folosă toate uliţile, după vremi s'au închis de însuşi ei târgoveţii, cum ni-am încredinţat din

harta de stare locului şi mărturiia de cercetarè ci s'au văzut şi s'au cerut de cătră al nostru cinstit şi credincios boer, dumnialui Theodor Balş vel logofăt al ţării (loc alb ca 10 c. m).

Drept aceia, prin această Carte a Domniei meli, întărind, hotărăm folosinţa obştescului târgu, ca *acei ci vor mergi la zilile de târg din părţile de sus cu ori ci fel de lucruri spre vânzari, să le fie adunare la meidianul bisericii gospod; iar acei ci vor mergi asămineş (sic) la zilile de târg din părţile de gios cu ori ci fel de lucruri spre vânzari, să le fie adunare şi alejverişul lor la meidianul cumpărat de târgoveţi dela vist. Canta,* ca fieşte care să se folosască din alejverişul zilelor de târg. Şi această punere la cale, spre folosul obştiei, să nu să smintească niciodinioară în veci.

Poroncim Domniia me şi dumitali vel logofăt ca, prin Cartea Domniei meli să se facă cunoscut dregătorilor spre a să publicarisí şi a să urma deapurure. Poroncim şi d-voastre dregători ca întocma şi pentru totdeauna să urmaţi, căci, văzundu-să ce mai mică împotrivire din partea dumnevoastre, veţi fi în răspunderi. Spre cari întocmai urmari, s'au întărit şi cu a noastră Domniască pecete.

1823 Octom. 15.

(L. P. D.)

Procit vel logofăt

De mini s'au alcătuit, după hotărâre însemnată. *Chirica* ban

---

Notă. Pe partea de deasupra hrisovului, stă scris: „Hrisovul Ocolului la fântâna cu roată." Acest ocol format din locul cumpărat de la visternicul Canta, pe la 1825, a existat acolo, unde a fost o mică grădină publică, înfiinţată cam pe la 1874, şi

care prin 1879 se numiá grădina „tiriplic". Nuştiu pentru ce se numia astfel. Pe acel loc se află astăzi *Casa Naţională*, zidită de Stroe Beloescu şi dăruită Primăriei oraşului Bârlad. In faţa clădirii acelei case, drept lângă trotuarul străzii mari, a existat şi „fântâna cu roată", care s'a desfinţat dela timpul când s'a zidit Casa Naţională. Că în acel loc a fost piaţă, ţin şi eu minte că, până la înfiinţarea grădinii, se aduna acolo toamna carele cu poloboace sau butoae cu vin, ce se aduceau de sătenii podgoreni spre vânzare, fiind cotite de un funcţionar al comunei.

Actul acesta mi s'a împrumutat spre copiere de către d-l Doctor Borş, medic veterenar al oraşului Bârlad.

Meidianurile dela Biserica Sf. Dimitrie şi Vovidenia au dispărut după ce s'a făcut răscumpărarea moşiei târgului, şi deci acele locuri libere au fost vândute şi ocupate cu clădiri.

CLXXIV.

1825 Noemvrie 10. *Visteria scrie către Ispravnicia Tutovei în privinţa scutelnicilor aflători în satele Chetrenii şi Cârlomăneştii, cum şi în privinţa a ce trebue să plătiască locuitorii din Morenii şi Bujorenii, ce se ţineau de Bârlad.*

Visterie
Către cinstita ispăvnicie a ţinutului Tutovii

Treizăci şi patru scutelnici ce au fost cunoscuţi pănă acum la ţinutul acela, însă:

25 a d. Pavăl Duca în satul Chetrenii
9 a casăi med. Vasile Mitre în satu Cârlomăneştii.

34

Să scrie dvoastre ca să să de în havaleli, împlinindu-să *dela cei dintăi 50 lei*, analoghie a banilor hacului surugiilor examinie (şase luni=6 luni, semestru), începută dela zi întăi a lunii aceştia, şi 2 chile, 10 dimirlii, orzu, în socoteala menzilurilor;

și dela cei de al doilea, 18 lei, banii surugiilor și 1 chilă orzu pentru menziluri; cu care încărcându-vă prin sămile acelor madeli, să-i treceți și prin tablile ce veți trimete la visterie. Și să să de din *mahalaoa Morenii i Bujoränii,* de sat, a acelui târgu a Bârladului:

Cincizăci și unul liudi, — însă

25 scutelnici } d. banul Pavăl Duca
17 breslași }
9 scutelnici casăi med. Vasile Mitre

51 carii plătind banii ciferturilor cu răsurile, precum și toate rămășițurile ce vor fi asupra lor păn acum, i banii hacului surugiilor, examinie următoare, de vreme ce s'au apucat analoghie și orzul rânduit pentru menziluri. Di prin celelalte apoi havalelile a țării să rămâe în apărare, după rânduiala păzită pentru scutelnici și breslași; iar . . . . ce vor mai rămânè în acele mahalali vor purtà havaleli după stare lor; și acei ce să vor da acum d-lor sale să fie din stare al doile și al triile.

1825 Noem. 10

Dumitrachi Ghica vel vist

S'au trecut
Mih. Veisa pah.

CLXXV

1826 Iulie 19. *Visteria către Isprăvnicia Tutovii ca scutelnicii banului Pavăl Duca, din mahalaua Morenii și Bujorenii, din târgul Bârladului, în afară de banii șferturilor și ai răsurilor să nu fie supărați cu alte havalele.*

Visteriia cătră cinstita Isprăvnicie ţânutului Tutovii.

D-lui banu Pavăl Duca au făcut arătare Visteriei că, având scutelnicii şi breslaşâi rangului, precum şi breslaşâi casei medelniceriului Gheorghi Mitre în număr de cinci zăci şi unul liudi, scăzuţi cu carte Visteriei în mahalaoa *Morenii i Bujorenii,* din târgul Bârladului, s'ar fi supărând la feluri de havaleli de către d-voastră. Drept aceia, fiindcă scutelnicii şi breslaşâi aceştiia sânt legiuiţi şi cunoscuţi Visteriei, să scrie d-voastră ca întru nimică, *plătindu-şi numai banii ciferturilor cu răsurile,* să nu să supere la nici un fel de havaleli, după rânduiala păzâtă pentru scutelnici şi breslaşi.

1826 Iuli 19.

Petrache Sturza vel vist

S'au trecut, *Mih. Veisa*

CLXXVI.

1829 Maiu 17. *Ispravnicia Tutovei rândueşte pe stolnicul Nistor Zorilă pentru ocolu Târgului ca să aşeze carantine spre pază de boala ciumei.*

Dela Isprăvnicia Tutovei

Cătră cinstit d-lui stolnicul Nistor Zorilă.

Cu toate că şi mai înainte s'au poroncit pe la toate ocoalele paza despre *boala ciumei,* dar acum viindu-ne şi poronca cinstitului Divan din 14 a următoarei luni, supt No. 106, hotărăşte cu mare

străşnicie a să aşază *carantini* împregiurul târgului şi în tot ţinutul pe la toate satele.

Deci, la ocolu târgului, te rândueşti d-ta şi ţi să scrie ca, după cuprindire instrucţiilor cuprinzătoare în 11 ponturi, să urmezi îndată punire în lucrare, a aşăză carantine pe la fieştecare sat, *mazili*, după numărul lăcuitorilor, *ca să raportuiască, precum la pontul 6-le hotărăşte. Şi rândul lăcuitorilor, şăzători în fieştecare sat, fără alegiri, să păzască, ca să opriască pe acei ci vin din părţile de gios şi pe acei făr de nici o îndreptare, de unde au purces şi unde merg ;* dând în grijă lăcuitorilor ca pe nimine la gazdă să nu-l priimască, necunoscuţi şi făr de răvaş ; şi în sfârşit cuprindere instrucţiilor să o îndeplineşti, cu lucrare la fieştecare pont, căci cu hatărâri să ştii că viaţa în primejdie îţi va fi la cea mai mică neîmplinire şi ne privighiare.

1829 Maiu 17.

(Ne descifr.) *Gheorghie Oprişan paharnic.*

Mai în 23, la 9 ceasuri am primito
Nistor Zorilă stolnic

CLXXVII.

1830 Martie 5. *Ispravnicia Tutovei scrie stolnicului Nistor Zorilă, epistatul carantinilor dela Ocolu Târgului, ca să raporteze celor în drept de două ori pe săptămână pentru starea sănătăţii ocolului.*

Ispravnicia Tutovei

Către cinstit d-lui stoinicul Nistor Zorilă, epistat carantinilor dela ocolul Târgului.

D-lui aga Iordachi Manu şi d-lui aga Neculachi Greceanu, prin adres cătră Isprăvnicie, au făcut cunoscut că de cătră d-ta nu li să triimăt raporturi pentru starea sănătăţii ocolului aceluia, care este însărcinat supt a d-lor privighere; şi fiindcă d-lor sânt datori de a da asămine răporturi d-sale Nazaratiului (inspectorului) ţănătului, să scrie d-tale ca să urmaţi a răportui şi cătră d-lor de doă ori pe fieştecare săptămână, pentru toate câte să ating de stare sănătăţii lăcuitorilor; urmând că totodată asămine raporturi şi către comitetul de aice.

1830 Mart. 5

(Ne descifr.) *Gheorghe Oprişan pah.*

CLXXVIII.

1831 Aprilie 25. *(Ispravnicul) Neculai Jora vel spatar atestează că căpitanul Gheorghie Hârlacu şi-au îndeplinit toate însărcinările ce i s'au dat de Isprăvnicie, în vremea trecerei oştirilor ruseşti cu osârdie şi mare silinţă.*

ATESTAT

D-lui căpitanul Gheorghi Hârlacu, de aice din târgul Bârladului, ce s'au aflat slujind în feliuri de poronci, atât din vreme de mai înainte, precum şi acum în vremea dregătoriei noastre, aflându-să supt datorie întru săvârşire tuturor slujbilor poroncite în trecere tuturor oştilor a pre puternicii împărăţii a Rosăei, pe aici, în sus şi în gios, pela spitaluri şi altele, însărcinându-să pe numitu, li-eu să-

vârşit toate cu osârdie şi mare silinţă, fără să de cât de puţin cusur de cele atingâtoare din nacialstiei oricare i-au fost încredinţate şi fără să să abată la vre un fel de catahresâs, precum în adeverinţile şi mărturiile neguţitorilor iscăliţi, din acest târg, să arată, şi alte dovezi. Şi, pentru ca să-i fie ştiute cele fără de nici un interes ale sale ostenele, i s'au dat şi dela noi atestat întărit cu pecetea ţinutului şi cu a noastră iscalitură. 1835 Apr. 25.

Neculai Iora vel spatar (L. P. Ţ.)

Sau văzut în cercetare la comis. Catagrafiei ţinutului Tutovii. Ne discifr). 1831 Aug. 30.

Notă. De pe original; pecetea cu 3 peşti şi deasupra acestora o coronă, având inprejur inscripţia: „(1)822 ţinutu Tutovii.

CLXXIX.

Bârlad, 1831 Maiu 21. *Isprăvnicia judeţului Tutova adevereşte serviciile şi actele filantropice ale spiţărului Iohan Kraus, ginerile răposatului spiţer şi vice consul austriac, Samoil Engelleiter,—în scopul de a i se cunoaşte, şi în mod oficial, meritele, şi deci a-şi puteà câştigà, la vreme, căzutele răsplătiri.*

Isprăvnicia Tutovei.

Domnul Iohan Kraus, ce să află cu aşăzarea sea în târgul Bârladului, având a sa spiţărie, atât în acest târg a Bârladului, precum şi în oraşul Eşi, în toată vremea, atât înaintea sosirei oştirilor în acest

pământ al Moldovei, precum şi de la sosirea oştilor încoaci, au slujit la toate întâmplările şi poroncilor nacealstfii, fiind şi asupra carantinilor şi altor multe,—îndestulând şi pe tot târgul acesta cu doftorii din spiţăria sa, iar pe cei săraci fără plată dàrea de doctorii. Persoana sa, este om slobod, fără familie, decât cu doi copii, ce i-au rămas după săvârşirea soţiei sale, Teresa, fiica săvârşitului din viaţă Samoil Engelleiter, vice-consul de aice; şi spre a fi cunoscut cinstitul dumisale character şi filantropia, cu care s'au arătat în toată vremea şi să arată şi astăzi, cu darea de doftorii pe la săraci fără plată, şi alte asămine jărtfiri iubitoare de omenire a dumisale, spre a-şi putea câştigà în vreme căzutele sale răsplătiri dela nacealstfa, i s'au dat această încredinţare supt iscălitura şi pecetea acestei Isprăvnicii. Anul 1831 luna Maiu 21.

Târgul Bârladului

Alecu Sturza spatar.

(L. P. I.)

Notă.—Transcris după originalul ce se află în păstrarea d-lui farmacist Corneliu I. Droc, din Bârlad. Kraus, ginerile lui Samoil Engelleiter, a avut de ginere pe Simeon Brukner, care a avut de urmaş în farmacie pe fiul său, Emil Brukner. Astăzi, această farmacie se află în stăpânirea d-lui Corneliu I. Droc, ginerile d-lui Simeon Brukner, fratele răposatului Emil Brukner.

Renumitul Doctor I. Brukner, care a murit la Bârlad, în timpul războiului, de tifos exantimatic, este fiul lui Emil Brukner.

CLXXX.

Eşi, 1832 Maiu 24. *Comitetul Sănătăţii din Principatul Moldovei scrie doftorului Lafari, medicul oraşului Bârlad, ca să dea ştiinţă în mod*

regulat de numărul bolnavilor şi morţilor, din acel oraş.

Comitetul sănătăţei din Prinţipatul Moldovei.

Către d-lui Doftorul Poliției (oraşului) Bârlad

Trebuinţa cerând de a avè Comitetul ştiinţă de No. celor ce să bolnăvesc şi mor în acel târg, să face cunoscut d-tale că, după priimire aceştie să alcătueşti un raport de No. bolnavilor, câţi din ei s'au îndreptat, câţi au murit, şi câţi mai rămân bolnavi; şi cu raportul din parte d-tale, unit şi cu a sfatului orăşienesc, din acel târg, dupăcum asămine i s'au scris, să se prestavlisască comitetului pe fieşte-care lună de dânsul ori de d-ta, 1 păr la 15 şi dela 15 păr la sfârşitul lunei, prin care să să arăte şi feliul boalelor, de care ar fi pătimind, şi pricinele lor. Urmând privighere în asămine de a nu lăsà să prohorisască boalele spre epidemii; iar în prepunere te vei consultarisi cu Doftorul Departamentului (loc alb), la care atârnă acel ţinut. După care apoi cu grăbire atunce vei face cunoscut şi Comitetului de înpregiurări, spre a să luà osăbite măsuri; iar acum, deodată de primire aceştia şi de urmare întocmai, să se triimată răspuns.

Ministru Pricinilor din năuntru şi cavaler (nedescifr.)

Secretar (nedescifrabil)

No. 371, 832 Mai 24, Eşi

Notă.—Actul acesta, împreună cu alte hârtii, mi s'au dăruit de d-na Lafari, nepoata doctorului Neculai Lafari, care era medic al oraşului Bârlad pe la 1832.

CLXXXI.

1838 Maiu 8. *Adeveritoare încredinţare din partea mai multor boeri, prin care se spune că Dumitrachi Duca este fiiul banului Pavăl Duca şi acesta a fost frate cu săvârşitul din viaţă Gheorghe Duca, trăitor acesta de a stânga Prutului, la satul Siliştea, ţinutul Hotinului.*

Facim ştiut prin acest înscris al nostru că dumnialui *Dumitrachi Duca esti drept fiiu săvârşitului din viaţă banul Pavăl Duca, cari au fost drept frati cu săvârşitul Gheorghii Duca, ci au pitrecut în a stânga Prutului, la satul Sâlişte, din ţinutul Hotinului.* Pentru cari, după cerire ci ni-au făcut d-lui, i-am dat această adeveritoare încredinţari de cursul niamului său, în cari urmează ali noastri iscălituri şi întărire giudecătorii ţinutului.

1833 Maiu 8.

Postelnicul Iordachi Zorze. Ioan Jora postelnic. Ion Codreanu spatar. Iordachi Manu agă. Alecu Sturza spatar. Gheorghie Bogdan agă. Iamandi spatar. I. Iamandi agă. Costachi Die ban. Micleseu ban. (şi alte 6 semnături nedescifrabile)

Dela giudecătorie ţinutului Tutovii.

Pentrucă înscrisul acesta este supt adivarate iscălituri a iscăliţilor într'însa boeri, apoi, după cerire ce prin jalbă au făcut, s'au încredinţat cu iscăliturile cuviincioasă şi punire peceţii giudecătoriei.

Anul 1833 luna Iunie 5 zile, Bârlad

(2 semnături nedescifrabile)

Enacachi Dragomir căminar. Pascal Gane stolnic.

(L. P. g. ţ. T.) D(irector), *stolnicu Iacomi.*

No. 204

(Pe contra pagină)

Stărostie supuşilor roşăeneşti ţinutul Vasluiului.

Adeverinţa aceasta fiind adevărată şi numitul d-lui Dimitrachi Duca drept fiiu a răposatului banului Paväl Duca, s'au încredinţat şi de către noi.

(Ne descifrabil) 1833 Iulie 1 Nr. 17.

Divanul de Apelaţie a Ţării-de-gios.

Insamnata în dos încredinţare a giudecăt. ţinut. Tutovii, fiind supt adivăratile iscăliturile a cilenurilor acilii giud. şi pecetea ei, drept aceia, după cerire ci d-lui Dimitrie Duca au făcut Divanului, prin jaloba ci au dat, să încredinţază cu iscăliturile cilenurilor şi pecete Divanului.

(4 semnături nedescifrabile). *Dimitrie Bran ban.*

(L. P. D. A. Ţ. de g.) Director, *Stam.* Şef, *S. A. Focşa*

Secţie II, parte III

No. 361

1833 Iulie 13.

Notă. — Adeveritoarea încredinţare şi-a procurat-o Dimitrie Duca, având a merge în Basarabia, la satul Siliştea, din ţinutul Hotinului, unde, încă din 1831 Martie 22, murise moşul său, nobilul Gheorghe Duca. Acesta avea numai o fiică, Ecaterina, căreia i-a lasat prin testament 3 părţi din avere, iar a patra parte a lăsat-o la trei nepoţi ai săi din Bârlad.

CLXXXII.

Siliştea (*în Basarabia*). **1833 Septemvrie 28**. *Iuliga Graniecoski soacra mortului Gheorghie Duca, adevereşte despre cele prevăzute de dânsul în Testament, — trei părţi de avere fiicei sale, Ecaterina, şi o a patra parte pentru 3 nepoţi ai săi, fii ai lui Pavel Duca, din Bârlad.*

Dovadă.

Dat-am aceasta de către mine, mai jos subscrisa, nobilului Dimitrie Pavlow, fiului banului Duca, cum că răposatul meu ginere, nobilul *Gheorghie Duca, la sfârşitul vieţei lui, în anul trecut, 1831 Martie 22,* dupăcum îmi este cunoscut, a lăsat testament, în care a destinat, din propria sa avere mobilă şi imobilă, micei sale copile, Caterina, care este în viaţă, trei părţi, iar la trei copii, nepoţi, copii a lui Pavăl, a patra parte, cu aceia, ca ei să răscumpere casa, care se află amanetată, în Bârlad. Care testament este alcătuit cu adevărat de ginerile meu, în cele din urmă zile ale vieţei şi iscălit chiar de dânsul. Pe lângă toate aceste trebue să explic că, cât a trăit ginerile meu totdeauna a spus că nimănui din familia Duca, afară de arătaţilor nepoţi, nu va face parte din averea sa, dupăcum a rânduit prin testament, — despre care încredinţez prin propria mea iscălitură.

Septemvrie 28 zile anul 1833.

Iuliga Graniecoski.

La darea acestei dovezi au fost martori sub co-

lonelul în retragere, Verner Bogatkii, şi secretarul colegial, Ivan Dahovschii.

Notă. — Dimitrie Duca, dupăcât am constatat şi din alte acte, s'a dus în Basarabia, la satul Siliştea, ţinutul Hotinului, în 1833, şi a stat acolo cu familia până în 1836. In acest an, ca să poată a-şi căpăta paşportul şi să se înapoeze în Moldova, a petiţionat până şi la Măria Sa Imperială.

Partea a patra de bani, după rostirea testamentului, cu care D. Duca a venit acasă a fost de 8714 galbeni, şi numai după ce a plătit taxa cerută, la această sumă, prin judecătoria Hotinului, a putut să-şi capete paşportul de înapoere în Moldova.

CLXXXIII.

1834 Fevruarie 10. *Starostia Kesar-Krăeştii Aghenţii, din Bârlad, prin acest act, adevereşte şi reproduce în el publicaţia, ce s'a făcut în oraş, în anul 1826 August în 23, că doftorul Neculai Lafari nu este adus în acest oraş numai pentru boeri, ci pentru tot norodul şi că dela cei săraci n'a pretinderisit nici o plată.*

Starostia K. K. Aghenţii din Bârlad.

Facem ştiut şi încredinţăm, precum d-lui Dohtoriu Neculaiu Lafari, *în anul 1826 August 23,* au poftit această Starostie ca să facem ştiut poporului, acei mai jos însămnate publicaţie, care, dupăce s'au trăcut la răghistrul aceştii canţălării, cu adevărat s'au publicarisit în limba rămânească şi neamţască, cu agipsie la toate răspintinile de uliţă în noima aceasta adică :

De ştire norodului din Bârlad.

„D-lui Doftoriu Neculai Lafari, auzind că unii, vrând

a face rău d-sale, vestesc că d-lui Doftoriu nu catadicseşte a face vizite la norodul cel prost, fiind un doftoriu adus numai pentru boiari; drept aceia, d-lui doftariu Lafari, fiind fără interes, prieten din toată inima a omenirii, are o mare părere de rău a vede în toate zilele că mor mulţi nenorociţi, sau fără agiutoriu doftoresc, *sau încredinţaţi în mâna a nişte ne înţelepţi.* Deci să face ştiut că d-lui doftoriu au avut toată plecarea a sluji norodului celui sărac fără a pretinderisi vr'o plată, afară de aceia dela Dumnezeu; însă a plăti din punga d-lui trebuincioasele doftorii pentru acei de tot săraci *fiindu-i acum mai lesne a face pratică, pentrucă au avut Bârladul noroc a să deschide o spiţărie plină cu toate feliurile de doftorii şi celelante.*

Pentru aceasta am dat această întărită încredinţare cu iscălitura şi pecete aceştei Starostii".

1834 Fevr. 10
Bârlad.

No. 15 (L. P. K. K. A.)

And. Mamachi de Luzignan
C. K. Staroste

Notă.—Publicaţia din 1826 August 23, ce o face Agenţia Austriacă pentru doctorul Neculai Lafari, ne arată că doftorii, până la înfiinţarea de spiţării la noi în ţară, aveau şi pregăteau şi doctoriile pentru bolnavi,—lucru ce, se înţelege, le îngreuia practica medicală.

In Bârlad se aflau pe la anul 1815 doi spiţeri: Samoil şi Gheorghie (Doc. Bârl., vol. II, pag. 205, 372 şi 379). Tot pe la 1815, în afară de doctorul Neculai Lafari (Doc. B., II. pag. 353,402) se mai găseà în acest oraş doctorul Hubert sau Uber (Idem pag, 251, 377, 380).

Doctorul N. Lafari erà Italian de origine, înpământenit în România. A murit în toamna anului 1878, la Catane, lângă Messina, în Italia, dupăcum mi-a spus, la 24 August 1913, o nepoată a d-sale, foastă d-nă Florescu.

CLXXXIV

1835 Ianuarie 12. *Preotul Ioan din Corodești și preotul Maxim din Micești, chemați fiind de vornicii de poartă și având porunca Protoereului și a Judecătoriei, pun sub jurământ pe răzășii din Micești pentru partea de moșie Sioneasă.*

Adică noi preoții, eu preotu Ioan, din satul Corodeștii, și preotul Macsân, din satul Miceștii, adeverim cu această scrisoare a noastră, ci o dăm la mâna vechelelor și răzăși de moșiia de Micești, precum știut să fie că la chemare vornecilor de poartă, Măteiu Brăescul și Ștefan Corodescul, ei au venit la satul Miceștii *cu poronca Iconomului (Protoereului) și Judecătoriii, ca să punem supt jurământ pre răzășii de satul Micești pentru parte Sâonească, ci o caută dumnelui paha(r)necul Costache Sâon, zicând că este în satul Micești;* la cari noi, după poroncă, am mers ca să strângem pre răzăși, *și am strâsu pre câți-va răzăși și i-am întrebat pentru ace parte a Sâonesâi; ei au răspunsu că nu știu ei ace parte de moșie că este in satul Miceștii, ci au răspunsu că ace Lucănească este dăruită la monastire Floreștelor;* și, la alegere a celui bătrân s'au găsât înpresurați opt sute cinci zăci și șăsă de stânjini de a răzășilor de Micești împresurați de monastire Floreștelor. Și aceste au răspuns răzășii din satul Miceștii; iar noi preoții ni vedem în jurnal că am dat răspunsul Cinstitului Divan, noi nu știm că am dat răspuns nici într'uu chip. Pentru aceasta am dat această mărturie la mâna lor în frica lui Dum-

nezeu, ca să le fie de îndreptare. Şi pentru credinţă urmează a noastre iscălituri.

1835 Ghenar 12.

Preot Macsân Dumbravă.

Preot Ioan Scorţăscu, Corodeşti

(L. P. Bisericii satului Miceşti, ţinut Tutovei, hramul Sf. Ioan Botezătorul, 1834).

CLXXXV.

1840 Decemvrie 17. *Mihail Grigorie Sturza voevod hărăzeşte lui Dimitrie Duca, membru al judecătoriei din Vasluiu, rangul de vel sardar.*

Cu mila lui Dumnezeu Noi Mihail Grigoriu Sturza VV, Domn ţării Moldovii, Dumisali Dimitrie Duca.

Luând în bagare de samă anaforaoa d-sali vel logofătului a Dreptăţii cu No. 6329, pentru îndeletnicirea cu cari te afli slujând sub îndatorire de cilen (membru) a giudecătoriei ţânutului Vasluiu, Noi, după prerogativa ce avem şi în urmare pravilii, întărită la 10 Mart 1835, îţi hărăzim, prin acest al nostru Domnesc decret, rangul de vel sardar, şi îţi dăm dreptati a te iscăli şi a fi obşteşte cunoscut cu acest rang. Pentru care poruncim şi Sfatului Administrativ ca să te treacă prin acturile Cârmuirii, cu rangul de vel sărdar.

Mihail Sturza V Vod. (L. P. D.)

No. 1208

Şeful secţii. Konst. Dobranici.
Secţia a doa, din poroncă.
No. 1206
1840 Dech. 17.

CLXXXVI

1853 Noemvrie 30. *Sărdarul Nedelcu Oprişan vinde o dugheană, din Uliţa Cojocărească, neguţitorului Toma Beldie, în preţ de 4000 lei.*

Zapis de vecinică vânzare

Gios iscălitul sărdar Nedelcu Oprişan, fiiul şi clironomul răpos. meu părinte spatarul Gheorghi Oprişan, după despoziţia făcută de însuşi răpos. a avutului său rămas prin codichil lăsat la anul 1848 Sept. 1, ci mă înputerniceşti pe mine de a vinde din a sale rămasă lucruri, de a plăti locurilor, unde prin condichel mi să însemnează, am vândut diugheana răposatului meu pări te ci o ari în târgu Bârladului, din *Uliţa Cojocărească.* Cari diugheană esti cumpărată de răposatul meu părinte dela d-mneii Iliana Portăsoae cu zapis din let 1815 Apr. 1, şi cu ţidula mezatului din let 1814 Oct. 28, şi alte cinci bucăţi hârtii, precum şi zedelca de supt a me iscălitură, ce am fost făcut'o de mai înainte, ce şi aceste hârtii, pe lângă acest zapis, le-am dat d-sale cumpărătoriului, sprijinitoare la proprietaoa acestii diugheni. Am trecut'o în de veci vânzare dumis. neguţitoriului Toma Beldie, în preţ hotărât în patru mii lei, cari bani i-am şi primit toţi deplin la facire acestui zapis; Insă diugheana să găsăşte locul ei după cuprindere zapisului de mai sus, dela Portă-

soae , precum esti şi astăzi pe faţa pământului şi a ţâdulii mezatului. De astăzi înainte rămâne d-lui şi urmaşii dumisale deplin stăpâni, în veci, nesupăraţi de nimine; şi chirigiu, ce esti în dughiană, va rămâne până la sfântul Gheorghi viitor în această diughiană. Şi pentru întocmai urmare, urmează a me iscălitură.

1853 Noemvrie 30.

Nedelcu Oprişan sărdar

Fiind poftit de amândouă parţile am scris şi am iscălit ca martor. *Grigoriu.*

Şi eu faţă fiind am poftit pe scriitor de mi-au scris numile şi eu am pus degetul.

Eu Manolachi Stoica martor.

Epitropia Propietăţii târgului Bârlad

(Rezumat) Legalizază semnătura *răposatului sărdar Nedelcu Oprişan* (agă, către sfârşitul vieţei) declârând'o de adevărată, pe baza încredinţării, cum şi a actelor prezentate de *aga Costachi Pangrati,* epitropul casei răposat. sărdar. Măsurându-se locul dughenii se găseşte:

stj.	palme	parmace	
2	1	—	faţa la uliţă cătră mează noapte;
14	5	—	margine la apus, şi
2	—	4	fundul la miază-zi.
18	6	4	Total înpregiur, cuprinde locul

d-sale Toma Beldie, „cu sporiul de 5 palme şi ju- „mătate, ce au eşit mai mult la fundul acestui loc

„în lungime, pentru care d-lui Beldie au plătit prin „casierul actual d. Andriiu Gheorghiu 68 lei 30 parale“

(Semnați) *C. Racliș. Ștefan Gâlcă. Andriiu Gheorghiu. Petrachi Pașcanu.*

L. P. T. B. Scriitor, *D. Menciul.*

No. 3204 din 4 August 1858

CLXXXVII.

Iași, 1905 Ianuarie 10. *Scrisoarea și avizul domnului Teohari Antonescu, profesor de Arheologie la Universitatea din Iași, asupra uneltelor de piatră și de bronz, ce sunt arătate în Istoria com. Bogdana și pe temeiul examinării cărora, susține că comuna Bogdana, din jud. Tutova, este locuită de ființe omenești de vre-o 4000 de ani.*

Iubite Părințele,

De două zile mi-am isprăvit cu adevărat scrierea mea și, cu toate că obosit, am reluat la cercetare uneltele d-tale. Rezultatul îl vei găsi consemnat în alăturata hârtie. N'am crezut că este nevoie de multă erudiție de desfășurat în notița cerută, fiindcă, după cum te-am înțeles, nu erà aceasta fundamental pentru d-ta, în ce privește originea prehistorică a satului Bogdana. Din rândurile trimese vei vedeà că: drăguța comună, căreia i-ai consacrat munca și interesul d-tale cel mai viu atât amar de ani, are o vechime respectabilă de câte-va mii de ani, ceia ce nu multe comune în țara noastră ar putea-o dovedi.

Dorindu-ţi spor la muncă şi multă sănătate, remân al d-tale, *Teohari Antonescu*

1905 Ianuarie 10
Iaşi.

(Urmează avizul asupra uneltelor de piatră şi bronz din cartea mea Istoria comunei Bogdana:)

„Topoare de diferite roce locale (Gresie cenuşie şi neagră). După uzura limbii ascuţite, au slujit desigur drept unelte de lucru, iar nicidecum drept arme. Prin forma lor şi mai cu seamă prin existenţa acelei borte prin care se introduceà coada de lemn, aceste topoare aparţin, pe cât ştiinţificeşte se poate precizà, celei de a doua mari perioade de peatră; în special, ele au fost alcătuite în timpurile din urmă ale epocei neolitice. Aceste unelte de obiceiu în ţara noastră, au fost întrebuinţate în perioada de trecere dela neoletică la cea de bronz, adecă în plină perioadă de aramă. Şi dacă ne este permis să punem temei pe forma acestor unelte descoperite fără nici o specificare de alte amănunte (de pildă dacă au fost descoperite în morminte, sau în câmp, dacă în adâncime sau la suprafaţa solului, împreună cu cioburi de lut etc) am puteá pretinde în chip vag că ele sânt anterioare mileniului al doilea a. Chr. (A se vedeà *Ist. com. Bogdana*, pag. XVI, pl. II, fig. A. B. C.)

Se ştie că epoca de bronz începe la noi în teritoriul Daciei, cam pe la 1800 a. Chr. dacă nu şi cevá mai nainte. Cum epoca de cupru a precedat

cu câteva veacuri primile începuturi ale perioadei de bronz, urmează cu necesitate că toate cele trei topoare de peatră, sânt cam de pe la 2000 sau 2500 a. Chr.

Din timpuri posterioare trebue să fie *toporul de bronz*, reprodus la Tab. I, fig. D. (Ist. com. Bogdana, p. XVI). Prin forma lui elegantă, prin îngrijirea cu care sânt arcuite conturile sale, unealta aparţine desigur primului mileniu a. Chr., mai mult primei jumătăţi decât celei de a doua. Dar această datare trebueşte luată cu oarecare rezervă, căci la noi în ţară există o aşá de mare nedomirire asupra datării straturilor arheologice, încât nimic precis nu se poate afirma. Acelaş lucru putem spune şi despre *fibula* (în bronz), figurată la lit. b (Idem, p. XVII), şi *vârful de săgeată în bronz*, la lit. a (Idem); aceasta, poate, cevà mai târzii în timp.

In general, faţă cu aceste unelte de piatră şi de bronz, putem susţine cu siguranţă că satul Bogdana a fost neîntrerupt locuit de fiinţe omeneşti încă din a doua perioadă de piatră; adecă, are o vechime grosso modo pe pământ de 4000 de ani.

Notă — Domnul T. Antonescu, fiind ocupat cu scrierea d-sale „Le Trophée D'Adamclissi" n'a putut a-mi trimite avizul, la timp, adecă înainte de a se imprima coala 1, din Istoria com. Bogdana, în 1905, în care coală trebuia să-şi aibă locul opiniunea d-sale asupra vechimei aşezării omeneşti din acea comună, acum însă o public între Doc. Bârlădene, nu numai pentrucă părerea d-sale să nu remână neştiută, dar pentru cuvântul că şi în oraşul Bârlad s'au găsit până acum topoare de peatră şi alte obiecte de piatră şi lut, în un. 1888, în malul râului şi anume la capul de nord al punţei ce s'a făcut atuncea în dreptul caselor lui Stroe Beloescu, nevoe fiind deci a se face, la timp, o legătură între aşezarea prehistorică de aici cu acea dela Bogdana şi din alte locuri tutovene.

CLXXXVIII.

Bârlad, 1923 Ianuarie 28. *Legenda întemeerei satului Bălăbăneştii şi alte informaţiuni din vremea de pe urmă, în deosebi de familia Bălăbăn, comunicate de d-l Inginer Inspector silvic, I. En. Bălăbăn, din Bârlad.*

I.

La un kilometru şi jumătate de actualul sat Bălăbăneşti spre nord, în stânga şoselei Galaţi-Bârlad (sau Bălăbăneşti-Bârlad) se află un trup de moşie numit Româneşti, care face parte din moşia actuală Bălăbăneşti.

Se spune că acum câteva sute de ani, probabil puţin 'nainte de domnia lui Ştefan-cel-Mare, trupul de moşie Româneşti era proprietatea unuia Roman, de unde'şi are origina numele trupului de moşie, (Romăneşti), în mijlocul acestui trup, în fundul văei, (valea are forma unei pâlnii) Roman îşi aveà gospodăria (târla) locuind aci cu soţia, o fiică Florica şi cu personalul moşiei. Această gospodărie era dese ori devastată de hoardele tătare, cari năvăleau din sudul Rusiei.

Ca administrator al moşiei (vichil) era un om voinic numit Lupu; acest om, de statură mare, era foarte puternic şi ager, pentru care motiv avea curagiul câte odată, să se războiască cu cetele de Tătari, cari veneau pe la târlă, încât tătarii, îi cunoşteau de frică; tătarii, când vorbeau între ei s'au cu oamenii târlei, spuneau cu frică şi admiraţie, că Lupu este om mare (ca statură şi puternic) pe turceşte „balaban adam" acest cuvânt balaban, re-

petat în dese ocazii, între argați, servitori, și puținii locuitori, a devenit nume propriu de familie a lui Lupu, numindu-se în cele din urmă Lupu Balaban. Intre timp proprietarul (Roman) moșiei Românești a murit, rămânând soția ca stăpână, fiica Florica se făcuse mare. Cu ocazia unei năvăliri a Tătarilor vichilul, Lupu Balaban, lipsea de la târlă, atunci tatarii jefuind târla au luat cu ei și pe tânăra Florica, și au plecat spre Rusiea, pe valea pârâului jeravăț, ce duce de la Romăneşti spre Lungeşti, plasa Horincea, Basarabia-Rusia. Puțin după plecarea tatarilor a sosit la târlă vechilul Lupu Balaban, unde a găsit pe stăpână plângând amar după fiica sa. Timpul era cam într'amurg. Lupu Balaban avea un cal de o agerime rară (sânge arăbesc). Se dechizează, 'și ea iataganele și pistoalele și cu patru argați voinici tot călări plecă în urmărirea tătarilor, servitorii veneau mai la distanță, Lupu cunoștea perfect limba tatară. Când era aproape să ajungă ceata tătărească, a legat vâna la un picior dindărăt al calului ca să șchioape, și a intrat printre tatari, fiind întuneric, vorbea cu ei, fără să fie cunoscut până a dat peste căruța în care era Florica, a smuncit-o din căruțăî a aruncat-o pe cal la spatele său, cu un iatagan ce avea la brâu a tăeat cureaua ori sfoara de la piciorul calului și a luato în goana mare spre Romăneşti. Tătarii care erau călări (uneea erau cu căruțele) s'au înșirat după el; Lupu, ajungând la servitorii, cari erau în apropriere, a dat pe Florica unuiea dintre ei s'o ducă la târlă, iar el cu ceilalți servitori, s'a înapoeat spre tatari, care veniau înșirați în goană (călări), pe care cum îi în-

tâlneau îi tăia cu iataganul, iar servitorii adunau caii; au tăeat unu, doi, douzeci, etc., atunci tatarii îngroziți, cei care mai rămăsese, au luato la goană îndărat. Lupu se uita după ei cum fugeau și peste câtva timp văzând că nu se mai înapoează tatarii, s'a înapoeat și el cu servitorii și caii răpiți la târlă. Stăpâna, Jupâneasa Roman, a avut o bucurie nespusă, a făcut pomeni, daruri la biserică etc., iar ca recompensă lui Lupu i-a dat pe Florica de soție. Cea mai mare parte a trupului de moșie Romănești, era câmp deschis pentru plugărie; Lupu Balaban ca să fie mai sigur contra tatarilor, a hotărât să schimbe târla, în o poeană din pădurea vecină (codru secular), în fundul unei văi, unde se aflau și mai multe izvoare de apă ; acea pădure era întocmai unde este în prezent satul Bălăbănești, iar locul unde s'a instalat Lupu cu ai lui, în prezent se numește mahalaua Fundătura. Aci Lupu a început să tae în jurul poenei, atât pentru a-și construi noua gospodărie, cât și pentru a lărgi locul pentru gospodărie și cultură. De sigur pe atunci se cultiva atât cât era strictul necesar pentru hrană, ocupația principală era păștoriea (creșterea vitelor).

Locuitorii din alte parți au început să vorbească că în fundul pădurei cutare, s'a instalat familiea Balaban și când trimeteau pe cineva în partea locului spuneau: „Dute acolo unde s'au așejat ai lui Balaban, s'au când se întrebau unde te duci, răspundeau „La Balaban“,—Bălăbănești; de aici a rămas și numele satului „Bălăbănești“.

II

Desigur familiea lui Lupu Balaban s'a mărit prin

căsătorii, naşteri etc., fruntaşi din alte părţi au venit şi s'au aşezat în jurul acestei familii, pentru a fi în mai multă siguranţă, aceste familii au făcut căsătorii între ele şi ast-fel s'a format satul Bălăbăneşti, lărgindu-se mereu poeana până a dispărut o bună parte din pădure. Pe marginile actualului sat, eu am apucat mulţi stejari bătrâni de talie mare, în prezent încă se mai găseşte câte un stejar prin vii, care desigur îşi datoreşte provenienţa ori din lăstari, ori din ghinda celor bătrâni, apucaţi de mine, şi care au scăpat fiind prin vii unde nu se păşunează ; pădurea ce mai există astăzi între satele : Bălăbăneşti, Pupezeni şi Adam, desigur pe vremuri formau un singur trup de pădure, care a dispărut prin întemeerea satului Bălăbăneşti, păduri ca acestea au dispărut multe în cursul timpului, iar în timpul din urmă prea multe, spre răul şi paguba ţărei. Familii, care s'au stabilit în Bălăbăneşti pe vremuri şi s'au înrudit cu familia Balaban sunt : Taşcă, Vârgolici, Dabija, Maxin etc. Locuitorii din Bălăbăneşti sunt răzeşi vechi de a lui Ştefan cel Mare, aici au fost mulţi boeri cu titluri ca : paharnic, clucer, sluger, postelnic etc. etc. Locuitorii bătrâni, ce am apucat eu ca copil, erau oameni voinici şi frumoşi, foarte solizi din punct de vedere al caracterului, conştiinţei, cinstei şi moralei ; toţi erau legaţi între ei, atât prin înrudiri cât şi mai cu seamă prin prietenie, rudenia spirituală se consideră până şi la al patrulea grad, naşul era rudă de primul ordin, cumetrii de aseminia, nu existau minciuni, intrigi, înşelăciuni, curvăsărie etc. etc. şi prin urmare nici contracte, chitanţe etc. etc... Sinceritatea era desăvârşită în toate ocaziile. Cu ocaziunea sărbătorilor se adunau

câte mulţi la un loc, mai cu seamă în cele de iarnă şi făceau petreceri foarte frumoase, care durau multe zile la rând, trecând în acest timp de la unii la alţii chiuind, muzica vocală era în floare, iar pentru jocuri, era o cobză şi o scripcă (2 ţigani), de multe ori numai cobza, căci scripca era la altă adunare, cu acest prea modest instrument se juca, se petrecea (mare veselie) săptămâni întregi. Jocurile de predilecţie erau: brâul, hora, căzăceasca şi polca dreaptă, târziu de tot a apărut valsul în 2 paşi. Ca copil de 5-6 ani jucam foarte bine căzăceasca şi părinţii mă aduceau câte puţin în mijlocul musafirilor de jucam, să făcea pe această chestie un haz mare de tot şi multă veselie, oamenii foarte entuziaşiţi, eminenţi gospodari. Constat cu durere că în vâltoarea de astăzi au dispărut acei oameni şi acele vremuri frumoase. Locuitorii satului Bâlăbăneşti au fost foarte aplicaţi culturii şi dornici a se lumina atât pe ei cât şi copii lor. După aprecierele mele în Bălăbăneşti a existat şcoală cel puţin de acum 150 ani. Tatăl meu Enache N. Balaban a învăţat carte la un dascăl bătrân, şcoala se zice că era într'o odae din mahalaua Fundătura, copii iarna duceau fiecare câte un lemn în spate, în clasă stăteau pe scaune lungi de lemn, iar dascălul avea o masă şi un scaun tot de lemn din pădure; pedepsele erau: ocara, bătaia cu varga la palmă, arestul în tindă (antreu) ori în cămară, iar pentru greşeli mai mari vinovatul era luat în spate de cel mai voinic din clasă, iar dascălul îi trăgea cu nueaua la partea posterioară. Din cauza existenţei şcoalei de pe vremuri din Bălăbăneşti, pe acel timp au eşit mulţi preoţi, logofeţi (scriitori de la prefec-

turi, suprefecturi, judecătorii, primării etc.,) au eşit subprefecţi (mi se pare le ziceà postelnici) şi chiar prefecţi (ispravnici), mai în urmă au eşit o pleiadă de învăţători, iar în timpul din urmă cam de acum 35 ani prin stimulare toţi copii buni ai statului au învăţat carte şi s'au răspândit în toată ţara şi absolut în toate ramurile de activitate sunt reprezintanţi ai satului Bălăbăneşti, în toate gradele de la cel mai mare până la cel mai mic. Aceasta însă, dacă vorbim real, a fost o nenorocire pentru sat, căci în prezent în el nu mai sunt decât câteva elemente bune, care se perd între cei 7-800 capi de familie existenţi, au rămas în sat tot cea fost mai slab şi mai rău. Aşa că din tot satul renumit altă dată prin toate calităţile şi produsele lui, a rămas un saţ, despre care se pomeneşte mai mult de rău, şărlătani, pungaşi etc. etc. Din Bălăbăneşti, procesele nu se mai isprăvesc, furturi, omoruri, spargeri, intrigi, invidii, imoralităţi, cuibul tuturor relelor. Nu mai sunt viile şi cramele de altă dată, nu mai sunt livezile colosale de pomi renumiţi prin bogăţiea şi calitatea fructelor, nu mai sunt stupine, nu mai sunt cirezile de vite frumoase cu clopoate, nu mai sunt gospodăriele în care îţi era mai mare dragul să intri, nu mai sunt gospodinele care se ocupau cu creşterea gândacilor de mătasă, din a căror produs îşi făceau rochii, nu mai sunt gospodinele care găseau timp să crească copiii frumos, învăţându-i unele chiar poezii, poveşti, numeraţia, şi chiar să scrie şi să citească, cari să toarcă, să ţese, să croiască şi să coase, îmbrăcând pe toţi ai familiei cu tot ce le trebuia afară de ciorapi (colţuni) şi cuşmă (căciulă), nu mai sunt gospodinele

care pe lângă toate cele enumărate, găseau timp să muncească şi la câmp, lucrau ziua şi noaptea căutând aproape tot timpul înveselindu-şi soţul şi copii; unde mai sunt acele femei? Cânepa şi inul nu se mai cultivă etc.

III

După aprecierele mele, din cercetările făcute, rezultă că eu sunt a şaptea generaţie dela origina familiei Balaban, generaţiile din trecut trebuesc socotite fiecare câte 70 ani în mediu prin amânare 450-500 ani dela începutul întemeerei satului Bălăbăneşti. Niculae Balaban, bunicul meu, a fost a cincea generaţie, el a avut târlă mare (cu vite multe) în locul unde este casa ramasă dela tatăl meu, Enache N. Balaban, şi pe care astăzi o stăpâneşte fratele meu mai mic C. E. Balaban. Niculae Balaban (bunicul meu) a avut 4 băeţi şi 2 fete (Smaranda, Maria, Toader, Ioan, Vasile şi Enache).

Legenda originei numelui familiei Balaban şi a satului Bălăbăneşti, le deţin în memorie din mica copilărie, poate eram de 6-7 ani (ştiu că nu mergeam la şcoală), de la un bătrân anume Ioan Balaban. Când îmi povestea spunea că este de 104 ani, era un om înalt, voinic, la acea vrâstă era drept, avea fruntea mare, ochii vii, purta o barbă mare albă, lată şi lungă până aproape de brâu, părul lung alb ca zăpada, pieptănat frumos părul dat pe spate, era înbrăcat: un ilic scurt încheat cu nasturi rotunzi mici, care se încheiau în găici de şnur; pantaloni largi sus şi strâmţi jos, în picioare cu ciorapi de lână albă şi iminei, peste mijloc un brâu lat roş, peste această îmbrăcăminte o haină lungă

neagră, care mi se pare se încheea numai la gât (acea formă cam ca aceea ce poartă călugării astăzi peste haine), în cap avea o pălărie mică neagră de pâslă, mai niciodată nu-l vedeai cu capul acoperit în casă; am stat de vorbă de multe ori cu el, nu l'am văzut nici odată în altă parte de cât în casă şi pe prispa din faţa casei, desigur mai mergea şi pe la fiii săi. Era om voinic şi umbla frumos, era un bătrân frumos şi spătos, vorbea foarte corect, clar şi dulce, un om cuminte, mândru. Urmaşii acestui bătrân au fost: Constantin, Batistă şi Alex. Balaban, cari erau: Constantin şi Alexandru mai mare de cât tatăl meu; Batistă, mai mic; dela toţi aceştia se găseşte astăzi un singur nrmaş: Ioan Batistă Balaban, ceilalţi n'au avut copii. Casa bătrânului frumos şi spătos era puţin mai la deal de unde este acum casa lui Ioan B. Balaban. Acte vechi care se ocupă de familii şi proprietatea din Bălăbăneşti, ştiu că se găsesc la familia: Gh. Taşcă şi Gavrilă Balaban (Roman). Tatăl meu a murit în anul 1906 luna Iulie 6, era de 64 ani, din cauza unui accident; era încă om voinic astăzi ar fi de 82 ani. A murit în Bucureşti, unde se dusese în căutare medicală, a fost adus de mine la Bălăbăneşti şi îngropat în curtea bisericei la locul ştiut de toţi. Mama mea, Mariea E. Balaban, în etate de 82 de ani, o bătrână relativ frumoasă şi sfătoasă, este în viaţă sub ocrotirea mea, este complect sănătoasă afară de vedere, un ochiu l'a perdut din nepriceperea unui doctor (ochiul drept), iar cu cel stâng vede foarte slab, din această cauză de multe ori este tot tristă; dacă ar avea vederele complecte, ar fi

o femee de admirat: fizicul frumos, rațiunea întreagă, stomacul și inima complect sănătoasă.

Eu sunt născut la 1867 luna Noembrie 8, deci când scriu aceste rânduri sunt de 55 ani, 1 lună și 23 zile.

Intocmit în Bârlad la 31 Decembrie ora 9 seara, în casele Maior Bijutescu, strada Principele Nicolae No. 1.

I. E. Balaban

Inginer Inspector Silvic. Șeful regiunei III Silvică Bârlad

Bârlad, 28 Ianuarie 1923

Notă. — A se veedea în urmă Doc. CXI. pagina 153, privitor la tradiția despre cele întâmplate la satul Românești și de unde vine numele satului Bălăbănești. Tradițiile aceste trebuesc însă lămurite, pe cât s'ar putea, cu ajutorul documentelor celor mai vechi din partea locului.

CLXXXIX.

Anul 1844. *Lista documentelor înfățoșate la Divanul Domnesc, din Iași, în anul 1844, de către răzășii de Românești (com. Bălăbănești-Tutova) în procesul ce au avut cu Ruxanda Micleasca, soția răposatului postelnic Matei Costachi.*

Extras din condica de Anaforale cu No. 65 fila 33, dela Arhivele generale, Iași.

La anul 1844 a fost pricină de judecată la Divanul Domnesc între D-na Ruxanda Micleasca soția răpos. ftori postelnic Matei Costachi și între răzășii din moșia Românești ot Tutova pentru părți de moșie. Răzășii au arătat și ei următoarele documenturi:

1) 6968 Iulie 14. Ispisoc sârbesc dela Ștefan vo-

evod, cu a lui tălmăcire, lui Ivaşcu comis pe satele: Săsâştii pe Bârlad şi Româneştii pe amândouă părţile Jăravăţului.

2) 7166 Săpt. 12. Copie de pe scrisoarea prin care Costandin, Safta i Tudosca şi Aniţa, ficiorii Grozavii, cuprinzătoare de tocmala ce au avut cu unchiul lor Isac pentru împărţirea moşiilor ci avè.

3) 7173 Sept. 9. Copie de pe cartea Domnului Evstratie Dabija Vvd cnprinzătoare de pâra ce au avut-o Căpăţină diu Vicoleni şi Chicoş din Româneşti, cu ficiorii lui Rojan pentru datoria unui turc,

4) 7178 Iunie 16. Cartea Domnului Duca voevod către Chiliean căpitanul după jalba lui Ioniţă ficiorul lui Pricop Mohorâtul din Românești asupra lui Dumitraşco şi cumnatul său Vrabie, zicând că are el singur un bătrân de ocină la sat de la Româneşti, scriindu-să numitului să urmeze cercetarea.

5) 7179 Febr. 12. Zapisul lui Ioniţă sin Pricop prin care pune amanet la ficiorii Bălăbănesei giumătate de bătrân din sat din Romăueşti, iar nedând banii la vadè, apoi feciorii Bălăbănesei să se hrănească pe ace parte.

6) 7194 Ghenar. Zapisul ficiorilor Florii, nepoţii Nacului, prin care vând partea moşului lor, Nacul, ficiorilor Gligăi de Româneşti adică Bălăbăneştilor.

7) 7203 Iulie 2. Cartea Domnului Constandin Ghica voevod întăritoare strănepoţilor lui Avram înre altele şi pe părţi din Româneşti.

8) 7229 Iulie 2. Copie încredinţată de vornicul Ioan Tăutul la 1824 de pe cartea Domnului Mihail Racoviţa Voevod, prin care între alte părţi ci să întăreşte în stăpânirea lui Ioan Balan şi a fraţilor lui să pomeneşte şi de jumătate de sat Româneşti.

9) 7249 Noemvrie 30. Copie încredinţată de pe cartea Domnului Grigore Ghica Voevod de pâra ci au avut strănepoţii lui Avram cu Gheorghe, ficiorul lui Vasile Jâcnicer, nepotul Gheuculesii, pentru nişte moşii dela Tutova, pe Jaravăţ, între care şi jumătate de sat de Romăneşti.

10) 7253 Dech. 7. Cartea Domnului Ioan Neculai voevod întăritoare stăpănirii lui Dumitraşc şi Andronachi, ficiorii lui Sălion şi a Zahariei Uricariul, ginerile Sandului Vrabie, între altele şi pe giumătate de sat de Romăneşti.

11) 7260 Mart. Cartea Domnului Constandin Mihail Cehan Racoviţă Vvd., iarăşi întăritoare lui Dumitraşco şi Andronachi, ficiorii lui Sălion, pe jumătate de sat Româneştii.

12) 7290 April 15. Zapisul lui Ioniţă, feciorul lui Dumitraşcu Sâlion, şi Vasile Buşilă, zăt lui Dumitraşcu Sâlion, prin carili vinde vatavului Nistor între alte părţi şi jumătate de sat de Romăneşti.

13) 1765 Iulie 5. Cartea Domnului Grigorie Ghica voevod, dată lui Paladi Căpăţină monah şi altor neamuri a lui, să aibă a stăpâni şi a dejmui moşiile ce ziseră că au între altele şi o parte din moşia Romăneşti partea Profirei, fata Nemţăi.

14) 1778 Avgust 28. Cartea Domnului Constantin Dimitrie Moruzi voevod către vornicul Lupu Costache, după jalba preotului Dimitrache i Neculai Bălan şi cu alte neamuri a lor, asupra lui Petrea Miclescu, nepot Gheuculesei, şi tânguire că având ei parte în moşie Romăneştii din ţinut Tutovii dintr'un bătrân ce să cheamă a lui Epure, vrea să intre cu stăpânirea şi Petrea Miclescu, poroncindusă numitului boer să urmeze cercetarea.

15) 1783 April 8. Cartea Domnului Alexandru Constantin Voevod către Isprăvnicia de Tutova, după jalba lui Ion Căpăţină şi alţii ai lui, pentru împresurarea părţilor lor, între alte hotare şi din Romăneşti de pe Jaravăţ, poroncindu-să a urma cercetarea.

16] 1785 Iulie 16. Cartea Isprăvniciei Tutovei de judecata urmată între răzăşii de Romăneşti între dânşii.

17) 1797 Mart 26. Cartea Isprăvniciei de Tutova arătătoare că Ioniţă Stegariul şi alţii ai lui au rânduit vechil asupra părţilor de moşie, între alte hotare şi din Romăneşti.

18) 1798 Mai 8. Scrisoarea Soltanii, fiica medelnicerului Teofan prin care dă în schimb nepoţilor lui Todiraşcu Bălaban şi alţii partea ce ea a avut în Romăneşti.

19) 1805 Octomb. 8. Jalba răzăşilor de Romăneşti cu tânguire asupra jâgniceriului Vasile Miclesscu, carele după cercetarea Isprăvniciei, trage 1/2 din locul ce ei stăpânesc în pomenita moşie a bătrânilor, Mohorâtul, Nacul şi Epuri, în dosul căreia urmează Cartea gospod către Isprăvnicia de Tutova spre a nu îngădui a să atinge de vinitul părţilor jăluitorilor, sorocind şi pe împricinaţi ca să vie la Divan.

20) 1806 Ghenar 10. Jalba răzăşilor Bălăbăneşti dată către Domn, iarăşi cu tânguire asupra Miclescului, în dosul căreia urmează rezoluţia de a se cerceta pricina de către veliţii boeri.

21) 1806 Martie 1. Scrisoarea din partea jicniceriului Vasile Miclescu împreună cu fratele său Constandin, fii răpăusatului Petrea Miclescu, dată răzăşilor neamului Bălăbăneştilor, cuprinzătoare că

viind ca să se înfăţoşezi în giudicata Divanului pentru moşia Romăneştii de pe Jeravăţ, ţinut. Tutovii, cari până atuncea s'au stăpânit numai de către neamul arătat, neputând găsi vreme ca să intre în cercetarea Divànului, au primit amăndouă părţile ca să steie la învoială, după care punere la cale, văzându-să şi scrisorile ci au avut şi o parte şi alta, din cari cunoscându-să că din vechi sunt tot o săminţenie, s'au învoit ca ei Micleştii să stăpâneasscă 209 stânjeni cu palma însămnată pe marginea hârtiei de învoială, în curmezişul trupului moşiei osăbindu-i de oparte, aceşti 209 stânjeni la locul ci vor socoti de o lature a moşiei, însă păzând numai părţile hlizite de mai înainte în petre hotară şi salişte a satului şi vatra iazului ce este în apa Jaravăţului cu moară pe numita moşie drept siliştea veche, iscălit fiind în această învoială de martur şi răposatul Matei Costachi.

22) 1811 Mart 20. O scrisoare de învoială urmată între căpitan Constantin Bălan cu clironomii casei lui Vasile Nistor.

23) 1811 Sept. 12. Particularnic răvaş dela postelnicelul Lupul Ţau către căpitan Costandin Bălan pentru arătarea ce ar fi făcut şatrarul Grigori Scârlet cum că din 209 stânjeni ce prin învoială, s'au dat Jâgnicerului Vasile Miclescu din Romăneşti, ar fi având a tragi şi el.

24) 1811 Săptemvrie 14. Particularnică scrisoare a Şătrarului Scărlet către Jâcnicerul Vasile Miclescu, în dosul căreia urmează răspunsul Jâcnicerului Miclescu.

25) 1812 Fevruar 8. Impărţala făcută de vorni-

cul de Poartă Toader Vârgolici, după poronca Divanului, pe moşia Româneştii, iscălită de răzăşi şi adiverită de Isprăvnicie, prin care către sfârşit să arată şi 209 stânjeni Jâcnicerului Vasile Miclescu, după învoiala din 1806 a răzăşilor Bălăbăneşti, însă făcuţi masă, iar nu precum se arată pe cielalţi răzăşi.

26) 1812 Avgust 4. Scrisoarea răpousatului Matei Costachi prin care rândueşte vechil pe Iancu Chirul ca să plătească toată cheltuiala ci va face la hotărât pentru 209 stânjeni ci are în moşia Româneştii, după învoiala din 1806, însă masă făcuţi înpotriva cărora cheltueli iau dat venitul acei părţi pe 5 ani.

27). 1813 Iulie 20. Cartea Domnului Calimah întăritoare stăpânirii slugerului Vasile Popa Chirul pi părţile ci au cumpărat prin mezat dela Pascal Ioan, între care se arată şi 191 stjeni 6 palme, 4 parmace din Româneşti.

28) 1815 Febr. 11. Jalba răzăşilor de Româneşti dată către Domn cu tânguire că, după învoiala din 1806, legiuindu-se Jâcnicerului Miclescu 209 stânjeni din numita moşie, n'ar fi mers de a-i mai lua în stăpânire până acum, în urmă sculându-să şi şatrarul Grigore Scârlat, ce ar fi neam cu Miclescul, i s'ar fi pricinuind supărare.

29) 1817 Mart. 17. Cartea gospod în dosul jalbii răzăşilor de Româneşti către Isprăvnicia de Tutova, prin care să scrie că răzăşii, după dovezi şi hotarnici ce au, să-i împuternicească a stăpâni.

30) 1819 Fevr. 20. Cartea Logofeţiei de judecată urmată între căpitanul Iordachi Smadu i alţi ai săi şi între căpitanul constantin Balaban şi ai săi pen-

tru împărtăşirea dintre alte hotare şi din Romăneşti.

31) 1820 April 12. Un răvaş a dumisale Aga Gheorghe Costache către Alexa Vârgolici de a i se împlini, după poroncă ce i-au trimis 150 lei, banii imaşului ce s'au păşunat vitele Bălăbăneştilor în 3 ani pe părţile d-sale din Romăneşti.

32) 1825 April 12. Contract sub iscălitura d-sale Aga Gheorghi Costachi cuprinzător că 209 stj. ci are în Romăneşti i-au vândut lui Dumitraşc Taşcă cu 110 lei.

33) 1826 April 26. Scrisoarea d-sale Agăi Gheorghe Costache prin care rândueşte vechil pe Dumitru Taşcă ca, în locul d-sale să aibă a stăpâni 209 stânjeni de moşie ce are în Romăneşti.

34) 1827 Mai 25. Zapis prin care neamul Bejănesc vinde 66 stjeni din Romăneşti poruşnicului Gheorghe Taşcă, încredinţat acest zapis şi de Ispravnicia Tutovei.

35) 1835 Noemvr. 10. Hrisovul I. Sale Domnului stăpânitor Mihail Sturza voevod întăritoriu anaforalii Divanului Domnesc de judecata urmată între Vasile Chirul din trg. Bârladului şi între căpitan Costache Balaban prin care se hotăreşte a fi bun mezatul urmat la 1813 pe stânjenii cumpăraţi de Chirul din hotarele Bursucii, Romăneştii şi Popeştii.

36) 1831 Mart. 3. Alt Hrisov întăritor învoelii urmate la 8 Dech. 1837 între slugerul Vasile Chirul cu răzăşii din Grigore Balaban p. părtăşia a o sumă de stânjeni moşie din Bursuci şi Romăneşti.

37) 1839 April 9. Zapis încredinţat vremelniceşte de Divanul Ţării de jos prin care Marghioala Hagi Hristodor şi sărdăreasa Smaranda Roiu vând pos-

telnicelului Dumitraşco Taşcă şi Ilie Taşcă, 38 stânjeni din Româneşti.

38) 1839 Iunie 22. Zapis încredinţat de Divanul Ţării de jos prin care Sluger Vasile Chirul trece în propietauă răzăşilor Bălăbăneşti din alţi bătrâni trăitori în satul Bălăneştii, părţii sale ce au avut în hotarele Bursucii şi Româneştii.

39) Un număr de 25 zapise de cumpărăturile făcute între răzăşii de Româneşti unii dela alţii pe stânjenii din acea moşie.

40) 1841 Octomv. Scrisoarea d-sale Agăi Gheorghe Costachi, că părţile d-sale de pe mama, din Româneşti, aşa precum cel mai dinainte posesor le-a avut în stăpânire, avându-le şi d-lui cumpărate dela maica d-sale le da în posesie pe un an de zile lui Mihăiţă Ştefănescul cu preţul de 400 lei pe an.

p. conformitate

Traian Ichim

Arhivele generale Iaşi, 1923 Maiu 22

ADAOS

CLXXXIX.

Iaşi, 1629 (7137) Apriil 8. *Necoară hatmanul şi părcălab Sucevei, cu giupâneasa sa Teodosia, dăruesc nepoţilor lor Ionaşco şi Dumitraşco moşiile Bicani şi Balasineşti pe Simila, cum şi părţi de ocină din Cepeşti şi Horgeşti pe Bogdana, toate în ţinutul Tutovei.*

† Necoară hetman i prâcălab suceavscoi. i cnea ghinea Todosia hătmăneasa. mărturisim. cu cestu zapisu al nostru. cum noi de bună voia noastră. am dat şi am miluit pe nepoţii noştri, pre Ionaşco (şi pre Dumitraşco) cu un sat anume Bicanii. cu Balasineştii. ce-s pre Simila în ţânutul Tutovei. cu curţi. şi cu moară gata în Simila. şi cu vii. şi aşijdere le-am dat o parte de ocină din sat din Cepeşti. ce sânt pe Bogdana, ce ne iaste noao cumpărătură dela Dănilă Zlojea. şi aşijderelea le-am dat. şi altă parte de ocină din sat *din Horgeşti* ce-s în ţânutul Tutovei în obrâşiia Bogdanei. ce ne-i cumpărătură dela iarăşi dela Danilă Zlojea. dirept acea ca să le hie lor direaptă ocină şi moşie în veaci. iar altu nime din ruda noastră sau din nepoţii noştri

să n'aibă treabă a să amestecà pentru căci i-am miluit noi pentru direaptă slujbă ce ne-au slujit noao. iar cine să va amesteca a strică a noastră dare şi miluire acela să hie precleat şi procleat. şi anaftemea. aceasta scriem ca să să ştie.

Pis u Ias 7137 Apriil 8.

Notă — După actul orginal, scris cu cerneală îngălbinită de vechime, pe prima faţă a unei coale de hârtie riglată, în care numele nepotului Dumitraşco e tăet cu cerneală neagră, desigur mai târziu, de aceia l'am pus în parantez; iar cuvintele din Horgeşti, date cu cursivă, sânt adause, în act, mai pe urmă, cu cerneală neagră, pentrucare se lăsase însă loc de scriitor.

Numele Soţiei lui Nicoară este aici Todosia, pe când în condica Pălădească, publicată de mine în vol. III, Doc. Bârlădene, pag. 99, este trecut Dochia, desigur din greşala copietorului în acea condică.

Am păstrat punctuaţia ca un original. Nicoară iscăleşte numai, actul fiind scris de altcineva. Pecetea este octogonală, şi nu se cunoaşte bine ce este pe ea, poate că este un inel a Todosiei.

Hatmanul Necoară se trăgea din familia Baltag, dela satul Bicani (astăzi Ghicani) de pe Simila, unde avea propietăţi, cum vedem în actul de faţă.

CXCI.

Iaşi, 1632 (7140) Iuni 4. *Alexandru Iliaş voevod, la jăluirea giupânesei răposatului hatman*

Necoară în potriva lui Sava din Ceucàni, care îi împresura moşia ce dânsa aveà în Ceucani, rândueşte cercetare la faţa locului.

† **Ion Alexandru Iliiaş voevoda bojiiu milostiiu gospodar zemli Moldavscoi.** Scriem Domniia mea la slugile Domnii meale, la Chicoş şetrar, la Ionaşco Avram, ce-au fost vornicu de gloată, şi la Gavril Mierca, ce-au fost vornic de gloată, şi la Mafteiu Roşca, şi la Dinga, din trâg din Bârlad, şi la Tudor din Chiliiane, dămu-vă ştire: Că au venit de s'au jeluit înnaintea Domniii meale cu mare jalobă *giupâneasa răpăosatului boiarinului nostru Necoară, ce-au fost hatman,* zicând că au cumpărat câtva loc din sat din Ceucani, dela *Necoară, ce-au fost spătar,* — iar când iaste acmù are împresurătură de Sava din Ceucani. Dereptu aceaia deaca veţi vedeà Cartea Domniii meale, iar voi să aveţi a mearge şi să strângeţi oameni buni, meagiiaşi, din susu şi din giosu, şi să socotiţi cum veţi aflà mai cu direptul, cu sufletele voastre, să-i aleageţi tot locul cât au cumpărat dela Necoară: din câmpu, din pădure, şi din vatra satului, şi din vaduri de moară, şi din tot vinitul, despre locul Savei, — şi să-i stâlpiţi pre unde i să va aleage loculu, cât au cumpărat. Şi cum veţi aflà mai cu direptulu, să faceţi scrisorea la domniia mea, să-i făcem şi dela Noi întărituri. Aceasta vă scriu domniia mea.

† Sam gospodină velealu.

(L. P. D.) U Ias 7140 Iunie 4.

† **Ghianghea vel logofăt uc. iscaal.**

† Mihalcea

Notă — Actul original face parte din pachetul de documemnte a moşiei Ceucani, propietatea Spitalului „Bârlad şi Elena Beldiman". Este scris pe prima faţă a unei coale de hârtie riglată, având pe faţa a doua notat: „† A mănăstirii Necoriţă, let 7257 Iunie 3". Pe foaia ce serveşte de învălitoare: „Ceucani, satul pe Tutova". Apoi, o alta: „Carte dela Ilieş vvod, în pricina Ciocanilor, No. 2, 7140 Iunie 4".

Din cuprinsul actului de faţă, rezultă că Nicoară sau Nicoriţă hatmanul, cu numele de familie *Bàltag,* de loc din Bicani (Ghicani), Tutova, pe la 1632 nu mai era in viaţă. Dânsul a făcut Biserica Nicoriţă din Iaşi, căci, se vede, soţia lui, îi dăruise moşia dela Ceucani, Tutova.

CXCII.

1729 (7237) Iulie 7. *Ioan Grigorie Ghica voevod scrie biv vel medelniceriului Vasile Sturza ca să hotărască şi să aleagă partea feciorilor lui Pavăl Ursuleţ din Ceucani şi Stănueşti, ţinutul Tutovei.*

† Ion Grigorie Ghica vvoda boj. milost. gospodar zemli Moldavscoi. Scriem domniia mea la creadincios boeriul nostru Vasile Sturzi biv vel med, cătră aceasta îţi facem ştire, viinduţi cartea domniii meale, să tea scoli să mergi la *Stănueşti* şi la *Ceaucani* şi să strângi oamini buni megieşă de prin prejur, şi din sus şâ din gios, şi foarte cu bună dreptate să (i)ei sama pi zapisâ ce-ar arătà, să hotărăşti şi să alegi giumătatete din sat di *Ceaucani* şâ giumătate di sat di *Stănueşti,* cea sânt la ţinutul Tu(to)vii, cu parte dia moşâe, şi din vatra satului, dintr'amandoo sileştile, *partea ficiorilor lui Pavăl Ursuleţ,* ce-au fost clucer mare. Şi, pe cum vii alegi şi vii hotărâ, să pui şi stâlpi di giur înpregiur, şi să faci

şi mărturie în semni, ca să li să facă şâ ispisocu dela domnia mea. Aceasta scriem.

(L. P. D.) U Ias, Lѣ 7237 Iulie 27.

Vtori spatar.

Notă. — Pe o jumătate coală de hârtie. Face parte din Doc. Spitalului din Bârlad.

CXCIII.

1737 (7245) Iulie 8. *Grigorie Ghica voevod scrie boeriului Vasile Sturza bib vel stolnic ca să cerceteze pricina dintre postelnicul Ioan Ursuleţ şi stolnicul Ioan Bogdan pentru satul Ceucani, şi siliştea Stănueşti ce sânt în ţinutul Tutovei.*

† **Ion Grigorie Ghica vaevoda bojiiu mlostiiu gospodar zemli Moldavscoi.** Scriem domnia mia la boiariul nostru, dumnalui Vasilie Sturzea biv vel stolnic, facem ştire dumitale că aice la domniia mia s'au pârât de faţă boiariul nostru Ion Ursuleţ post (elnicul) cu dumnalui stolnecul Ion Bogdan pentru satul *Ceucanii,* ce iaste la ţânutul Tutovei, unde iaste casa dumisale stolnecului Bogdan. Zicând Ursuleţ post că acel sat Ceucanii iaste giumătate a lui, de pe moşul său Iordachi, ce-au fost frate cu Bâia, moaşe stolnecului Bogdan ; iară dumnalui stolnecul Ion Bogdan au dat samă precum acestu sat Ceucanii înblă în patru bătrâni, şi dintr'acei patru bătrâni, un bătrân iaste a dumisale stolnecului împreună cu Ursuleţ, iară al doile bătrân este a Răchitoasăi, danie de Ilie spataru, iară lui Ilie i-au

fostu dela Irimicioae; *iară al triile bătrân anume Gligorce ar hi dată danie răposatului Cantimir vodă; dară al patrule bătrân au fostu schimbătură lui Cantimir vodă cu mănăstire lui Barnovschie; numai zapise sau alte scrisori n-au arătat, zicând că s'au prăpădit scrisorile la vremea catanilor, fiind la mănăstire Mira.* La care, ne având aice scrisori sau altă dovadă, domnia mia, înpreună cu tot sfatul nostru, aşia am socotit ş-am giudecat: Să vie înnainte dumitate, şi ori să areate dumnealui stolnecul Bogdan hârtii de dovadă, din carei să să poată adeveri cum că acel Gligorce, bătrân, iaste a lui Cantimir vodă danie, şi celalaltu bătrân iaste lui Cantimir vodă adevărată schimbătură cu (mănăstirea) Barnovschie, ori ne arătând scrisori ca acele, să-şi găsască dumnalui stolnecul 4 oameni bătrâni dintre înpregiuraşi, carei să ştie de poveste acestui sat Ceucanii, să margă la bisiarică să giure cu mânele pe sfânta Evanghelie, precum ştiu ei că acel bătrân Gligorce este danie lui Cantimir vodă, şi celalaltu bătrân iaste lui Cantimir vodă de schimbătură cu Barnovschie. Şi, giurând într'aceasta chip, va stăpâni dumnatui stolnecul Bogdan doi bătrâni şi giumătate; şi Ursuleţ postelnicul giumătate de bătrân; iar, ne având dovadă, precum mai sus arată, să înparţi dumnata tot satul pe cât va eşi bun în doaâ, şi giumătate să ţiia stolnecul Bogdan şi giumătate Ursuleţ postelnicul. Şi aşà să urmezi dumnata, şi să le hotărăşti moşiia cu petre, ca să nu mai rămâe pricină, şi să le dai şi mărturie.

Aşijderea şi pentru altă sălişte anume *Stănueştii*, ce iaste iarăşi la ţinutul Tutovii, pe Pereschiv, de care zise Ursuleţ că este înpărţitoare în doao cu dumnalui stolnecul Bogdan, cum şi stolnecul n'au

pus altă pricină. Iară să (i)ei dumnata sàma şi să le înparţi acea moşie în 2, să ia câte giumătate; şi pe unde s'a veni despărţire, prin mijloc, să pui şi petre, şi iară să dai mărturie, ca să-şi stăpâniască fieşte-care parte sa ce i s'a aleage.

Aşijdere şi pentru o ţigancă cu trei copii, ce zise Ursuleţ că i-au dat'o dumnalui stolnecul Bogdan şi pe urmă aflându-se acea ţigancă a lui Velicico Panaitache şi-au luat dela Ursuleţ ţiganca. Iară să (i)ei sama şi să-i plineşti altă ţigancă dela dumnalui stolnecul, de potriva ţigăncei aceia.

Şi, pentru toate, cum arată mai sus, aşè să urmezi. Aceasta scriem. Let 7245 Iulie 8.

(Urmează mai departe o însemnare, drept adaos, cu un alt condeiu, făcută desigur de vel logofăt:) Dumnata ia sama de amănuntul şi să adevereşti câtă moşie au fost în Ceucani şi în Stănueşti de baştină a lui Iordachi şi a surori-sa a Bâei, şi aceia cât s'a aflà să fie în parte cu Ursuleţ, iar la alte părţi, dintr'aceste sate, Ursuleţ să nu se amestece.

(L. P. D.) Vel logofăt.

Notă. — Pe o coală hârtie riglată. Pe partea de deasupra actului: „7245 Iulie 8, NO. 5, Ceucani şi Stănueşti". Tot din pachetul de doc. dela Spitalul din Bârlad.

Prin „răposatul Cantimir Vodă" înţelegem pe *Antioh*, cel mai apropiet de domnia lui Grigorie Ghica voevod, anul 1737.

De părţile de moşie ale lui (Antioh) Cantemir, ce le aveá la Ceucani, se aminteşte şi în hotarnecele moşiei Bârladului, din 1757, bub numele de „Pietrele lui Cantemir" (Doc. Bârlădene, vol. II, pag. 28 şi 34).

CXCIV

1738 (7246) Iunie 6. *Raportul către Vodă a stolnicului Vasile Sturza în pricina dintre postelnicul Ioan Ursuleț și stolnicul Ioan Bogdan, pentru moșiile Ceucani și Stănuești, din ținutul Tutovei.*

Milostive și luminate Doamne, să fii măriia ta sănătos. Fac știre mării tale că veni Ursulețu postelnicul cu luminată cartea mariii tale, întru carea ne poruncești mariia ta: că ar fi avut Ursuleț postelnicul pâră defață cu stolnicul Bogdan înnaintea luminat Divanului marii tale, pentru moșii ce li-ar fi rămas dela părinți ne împărțite, anume Ceucanii și Stănueștii, care moșii sânt la Tutova. La care puind pricină stolnicul Bogdan cum că n'ar aveà parte Ursuleț într'aceste moșii și, după multă pâră și judecată ce au avut înaintea luminat Divanului mariii tale, ai curmat mariia ta judecata cu luminat Divanul mariii tale, să-și găsască stolnicul Bogdan 4 oameni bătrâni dintru înprejurași, ca să știe pentru pricina a 2 bătrâni de moșie din satu din Ceucani, care au fost dat samă stolnicul Bogdan că un bătrân iaste schimbătură cu mănăstirea Barnoțche și un bătrân ar fi danie dela un Gligorce. Și ne poruncești măriia ta să aducă stolnicul Bogdan acei 4 oameni înnaintea noastră și să jure în sfânta bisearică precum că știu ei că acei doi bătrâni din sat din Ceucani iaste unul schimbătură și unul danie, precum au dat samă stolnicul Bogdan, și jurând acei oameni într'acest chip, ne poruncești măriia ta să lipsască Ursuleț din partea acelor doi

bătrâni de moşie, şi să stăpâniască stolnicul Bogdan. Şi pre luminată poronca mării tale, am chemat pre stolnicul Bogdan faţă, şi am zis ca să-şi aducă acei 4 oameni să jure, precum ne porunceşti măriia ta; *şi dumnalui alţi oameni jurători să aducă nu au aflat, fără decât pe o slugă a dumisale anume Perjul, l'au adus de-au mărturisit înnaintea noastră precum ar fi auzit din Gura Hătmăneasii, maica dumisale stolnecului Bogdan, zicând că nu are moşie în Ceucani, nici ţigani muma lui Ursuleţu, iar alţi oameni dintru înpregiuraşi să jure, precum ne porunceşti măriia ta, n'au adus.* Şi ne porunceşti măriia ta că, ne aducând stolnecul Bogdan oameni ca să jură, să meargem să hotărâm Ceucanii şi Stănueştii, dându-să aceale moşii în doao, jumătate să stăpânească stolnicul Bogdan şi jumătate să stăpânească Ursuleţ. *Şi fiind eu, măriia ta, în porunca mării tale, cu slujba pecetluitorilor şi cu alte poronci a mării tale, ce sânt asupra mea, n'am putut mearge în ceastă dată să hotărăscu dupăcum ne porunceşti măriia ta;* iar după ce ne vom mai uşurà de poruncile mării tale, care sânt asupra noastră, şi, fiind luminată porunca mării tale tot să să hotărască şi să să înpartă aceale moşit, vom mearge, şi să vor hotărâ şi să vor înpărţi, dupăcum va fi luminată porunca mării tale. Şi să fie măriia ta sănătos.

Lt 7246 Iunie 6

Robul mării tale, *Vasile Sturza stolnic*

Notă.—Pe o coală hârtie riglată. Face parte din Doc. Spitalului din Bârlad. Constatăm cu sufteascã mulţămire că, la acest prilej, nu s'au găsit marturi, dintre oamenii din preju-

rul Ceucanilor şi Stănueştilor, cari să jure, bine înţeles, strâmb,—ba nici Perjul, însuşi sluga lui Bogdan, n'a făcut aceasta, în interesul stăpânului său. Aşà erau bătrânii noştrii, pătrunşi de frica lui Dumnezeu. Ce deosebire de timpurile când trăim! Poate că tot un simţ de dreptate face şi pe Vasile Sturza să mai amâne împărţirea satului Ceucani, aşteptând o nouă poruncă domnească.

CXCV.

1793 Februarie 29. *Judecata făcută între spatariul Costantin Paladi şi vechilul mănăstirii Necoriţă din Iaşi, pentru părţi de moşie din Bicani şi Balasineşti, de pe Simila, jud. Tutovei, în care, pe temeiul scrisorilor, vechilul mănăstirii este rămas.*

Dela Dipartamentul pricinilor streine.

Vechilul mănăstirii Necoriţă din oraşul Iaşi, prin jaloba ce au dat către Pre Inălţat Domnul nostru, Mărie sa Mihail Costandin Şuţu vvod, cu care s'au rânduit la acest Dipartament, au cerşut să aibă giudecată cu d-lui spatarul Costandin Paladi, pentru nişte părţi de moşie din Bicani i Balasineşti, de pe Simila ot ţinutul Tutovei, care moşii şi m-re li-ar având danie dela Tudosiia, giupâniasă lui Necoară hatmanul, ctitorul acestei biserici, şi că d-lui spatarul de vre'o câţi-va ani ar fi înpresurând'o cu nedreptate. Pe lângă care cerire au scos de au arătat un zapis din 7139 Oct. 20, cu care Tudosiia, giupâneasa hatmanului Necoară, afierosăşte mănăstirii Nicoriţă moşiile boeriului său, însă ne arătându-le anume ce moşii sintu; al doile au mai arătat şi un ispisoc din 7140 Iulie 9, dela Alexandru Ilieş vvod, prin care întăreşte Tudosiei, giupânesăi lui Necoară hatmanul, daniile de moşii i altele, ce i-au dat boeriul său Necoară, însă iarăş anume nu să arată. Cu aceste scrisori au cerşut să-şi afle dreptate.

Dumnialui spatarul Paladi, de faţă fiind, pe lângă alte înpotrivă răspunsuri, că această moşie o stăpâneşte de sumă de ani dela părinţii şi moşii d-sale şi niciodată m-rea n'au mai făcut această cerire, au scos de au arătat şi o scrisoare din 7137 April 8, dela însuşi Necoară hatmanu, cu doi ani mai înainte scrisorii de danie ce dă giupâniasa sa, Todosiia, au făcut dania nepoţilor săi Ionaşcu şi Dumitraşcu, un sat anume Bicanii cu Balasineştii de pe Simila, în ţinutul Tutovii, cu curţi şi cu mori gata în Simila, şi cu vii; aşijderea şi alte părţi dintr'alte moşii. Din care scrisoare îndestulă dovadă au fost asupra aceştei pricini, întăi că este cu doi ani mai înainte daniei giupânesei sale, al doilea că şi din însuşi scrisoarea giupânesei sale, ce dă la m-re, ca să poată şti ce moşii au dat la m-re, căci nu le arată anume, ca să să poată vidé, de să cuprind aceste nume sau de nu, şi măcar de anume li-ar arătà, iarăşi fiind mai în urma daniei boeriului său cu doi ani, totdeauna are mai multă putere daniia hatmanului Necoară, de vreme că şi moşiile su fost a sale, iar nu de zăstre.

Pentru aceia dar, acum dela giudecata noastră, s'au dat rămas pe vichilul mănăstirii Necoriţă, iar d-lui spatar Costandin Paladi, după tărie scrisorilor ce are, să-şi stăpâniască moşie Bicanii i Balasineştii fără de nici o supărare. 1793 Fevr. 29.

(Trei semnături nedescifrabile)

Trecută în condica departamentului pricinilor streine.

Notă. — După o vechiă copie Dupăcum se vede din datele actelor menţionate mai sus, 7137 şi 7139, reese că Necoară sau Nicoriţă hatmanul a murit între anii 1629 şi 1631, circa 1630.

TABLA NUMELOR

A) de persoane

A

Abazà Ioan, 142, 163.
Abageru (Constandin) 257, (Vasile, Neculai) 257.
Agarâci Costachi, 266.
Albul Andoni, 137.
Alex. cel Bun Vd., 2.
Alex. Lăpuşneanu Vd., 27, 46.
Alexandru Iliaş Vd., 64.
Alex. Const. Mavrocordat Vd., 214.
Alex. Ioan Mavrocordat Vd., 217, 222.
Alex. Ioan Calimah Vd., 239.
Alex. N. Suţul Vd., 245, 297.
Alex. C. Moruz Vd., 246, 248.
Andrieş Şoltuzul, 74, 75.
Angeri Neculai, 218.
Angheluţi preot, 182, (Grigori) proin protopop, 240.
Antioh Constantin Vd., 155.
Antonescu Teohari prof. Universitar, 317, 319.
Apostol Gheorghiţi, 152.
Apostul Mutiriţea, 105.
Apostul Gangur, 105.
Aron-Vodă, 54.
Armaşu Vasâlachi, 185.
Atanasiadi Aneta, 15.
Avram Popa, 114.
Avram Gavril şi Ionaşco, 62, 79.

B

Baenschie pârcalab, 136.
Badaşcă Antohi, 180.
Baicu Sandu, 180.
Balmoj Toader, 105.
Balaban En. I., 320.
Bădărău Dumitraşco, 210.
Bălăban Cost., 195.
Bălăban D. preot, 210, 220.
Bălăban Lupu, 175, 179.
Băltag Ionaşco, 83, 88.
Bălţatul Niculae, 65,
Bălţatul Toader, 83.
Băltăgel Dumitraşco, 114.
Bălăbăneştilor (strămoşii) 179, 180, 181, 191, 320, 321.
Balş Lupul, 217, 249.
Balş Const. v. log., 249.
Balş Teodor v. vornic, 249, 299.
Bandinus Marcus Arhiepiscop, 92.
Bantăş, 13, 14.
Banul Gheorghie, 196.
Barnovschi Miron hatman, 56.
Barnovschi Miron Moghilă Vd., 61.
Barbul Simeon, 50.
Başotă Neculai, 148.
Băseanu Eremia, 36.

Bâtcovici Ionaşco, 80.
Bechi Toader, 33.
Beldiman Toader, 71, 134.
Beldiman Ionaşco, 71.
Beldie Toma, 315.
Berte Spiridon, vornic, 15.
Berehoiu, 13, 14.
Biserica (sf. Neculai) 181, (sf. Dimitrie) 297, (Vovidenia) 297.
Blănariu Ştefan, 142.
Bogdan I. prof. univ, 2. 6, 8, 9.
Bogdan Ionaşco, 99, 107, 109.
Bogdan Gheorghiţi comis, 109, 120, 160, 308.
Bogdan Lupaşco, 120.
Bogescu Simeon, 236.
Bora Mihail, 25.
Borş (Dr.), 300.
Bostacă, 105.
Botezatu Cost. 233.
Botianu Şerban căpitan 169.
Boteanul Vasile, 253.
Bou Sandu 242, 257.
Bucioc Coste, mare vornic, 49, 50.
Bucium Ion, 6.
Bucium v. vornic Ţ. dę gios, 33.
Buganu Gheorghie, 276.
Bujoreanu (Pavăl) 137, Toader) 125, 139, (Postolachi) 100, (Constantin) 113.
Bulimar Iordachi, 234.
Bungean Eni, 259.
Bumbar Crucean, 43.
Burghiale de Bujoriani, 163.
Braevici Duma, 6.
Brăescu Gh. (protopop) 182, 232, (Panaite şi Gavrilă preoţi) 194, (Ioan preot) 210, (Matei) 313.
Bran Dimitrie, 309.
Braşoveanu Ioniţă, 294.
Brânză Manolachi, 241.

C

Călin Dumitraşco, 120.
Calimah Alex., 79, 275.
Canta Costache, 298.
Cantemir, vornic, 100.
Canulachi Isar, 109.
Ca(n)tacuzino Vasilie, 151.
Cândea Toma, 6.
Carapotorna Ioan şoltuz 52, 66, 67, 68.
Cartul Vasâlachi, 50.
Cărăbăţ Petru, 18, 21.
Cârjă (boer) 20.
Cârjă Ion, 236, 242, 260, 265.
Cârcotă Ilie, 77, 95.
Cârstea Gavriliţă, 107.
Carpu Rusul, 112.
Caragé Alex., 249.
Cârcovici Petre, 26.
Catargiu Ilie v. log. 50.
Catargiu Apostol, 56.
Cerchez Alexandru, 115.
Cerchez Ştefan, 143, 151.
Cerchez Mihalache, 202.
Cernea Simion şoltuzul, 86, 107.
Cheptănariul Vasile, 126.
Chiriac Toader, 48.
Chiriac fec. Nemţăi, 122.
Chiriac Costantin, 225.
Chiricu Cost., 232.
Chiru Ioan, protopop, 232
Cimbală Stanca, 67.
Cimbală Neculiţa, 195.
Ciobanul Lupu Samoilă. 186.
Ciocan Marin, 216 (Ştefănachi) 180, (Miron) 180.
Ciochină Alex., 100.
Ciornei Gligorie, 109.
Clănău spatarul, 17.

Cociorvă Lupul, 173.
Cocul Man. preot, 231.
Codreanu Lupu, 145.
Codreanu Ioan spat. 297, 308.
Codreanu Dediu, 269.
Cojocarul Pricopie, 173.
Cole Boul, 142.
Conachi Gavril, 105, 221, 247.
Constantin pârcălabu, 79.
Costantin (Cantemir) Voevod, 123, 132, 134, 136, 138.
Costantin Duca Vd. 148, 153.
Constantin Nicolae Mavrocordat Vd. 169, 171.
Constantin preot, 182.
Const. Alex. Ipsilant Vd. 243.
Const. Dim. Moruz Vd. 201, 213, 214.
Corlat Uricariul, 113.
Corne Ştefan, 165.
Corodeanu Toader stolnic, 281.
Corodescu Ştefan, 313.
Coruiu Simion, 157.
Costin Patraşco, 152.
Costin N. hatmanu, 153.
Costandache Gh. stol. 210, 217, 226.
Costache Vasile, 249.
Coţman T. Necula, 112.
Coţman T. Petre, 112.
Cozma Adrian, 178.
Crasnăş postelnicul, 6.
Crâstea pan, 29 (Dănilă, voiut), 48.
Creţovici Hodco, 6.
Croitoru Andrieş, 105.
Cuciuc Necula, 77.
Cuza Gh. ban, 267.
Cuzea Dumitraşco, 151.

D

Dabija Eustratie Vd. 100, 101, 105, 152.
Dabija Scârlet, 152.
Dahina (soţia lui I. E. Dabija Vd.), 119, 152,
Dămian Vasâli, 123.
Dămăcuş Steţco, 6.
Danovici Coste, 6.
Daniil Arapul egumen, 169.
Daşco Gostilă, 10.
Deleanu Ioniţă, 194.
Dimache Manolache, 249.
Dimitriu Manthos, 234, 242.
Dionisie Călugărul, 117.
Dobranici Konst. 315.
Dosoftei Epis. Roman, 101.
Dositeiu patriarhul Erusalimului, 118.
Dracea Ionaşco, 56.
Draghie (preot) 3.
Drăguş V. Vornic, 18.
Drăgan Tăutul, 56.
Dragomir Enache, 208, 209, 309.
Dragomir Vasile diacon, 209.
Droc Corneliu, 306.
Dubău Todosă, 128, 151.
Duca Vodă, 121.
Duca Toader post. 213, 243.
Duca Pavăl (Pavalachi), 254, 267, 282, 285, 295, 301.
Duca Antohi Căpitan, 276.
Duca Dumitrachi, 308.
Duca Gheorghie, 310.
Dumbravă Maxim preot, 313.
Dumitrescul Toma, 5.
Dumitru portarul Sucevei, 29.
Dumitraşc Chiriac (Zamfira), 52.
Dumitru Ştefan, mare vornic al Ţării de sus, 56.
Dumitraşco Călin şoltuz, 120, 127.
Dumşa Dumitru, 29.

E

Echim ermonah, 110.
Enciul Şoltuzul, 128.
Enache sulger, 183.
Engelleiter Samoil, vice-consul, 306.
Epure Dumitraşco, vornic, 109, 126.
Eremia stolnicul, 12,
Eremia vornic ţ. de sus, 36.
Eşanu Cost. căpitan, 242.
Eşanu Vasâle, 247,
Evloghie Gheorghe, 4, 23.

F

Fărâmă Ion, 86.
Fele Vasile, 185.
Focşa, 13, 14.
Focea Ioan uricariul, 74.
Frăgăul Necola şoltuz, 44.
Frenciuc Ivan, 17.

G

Gâlcă Iorgu, 265.
Gâlcă Ştefan, 317.
Gâlcă Vasile, 112, 115, 142, 159.
Gâlcă Neculai, 159.
Găluşcă Ştefan, 177.
Gane Pascal, 309.
Gârbovăţ stolnic, 17.
Gavril preot, 107.
Gavril de Rusi, 161.
Gavriţa Crâste, 120.
Ghedeon Mitr. Sucevii, 101.
Ghenghe Costin vornic, 15.
Gheneu pârcălabul, 52.
Gherman Toader, 10.
Gherman post. 53, 72.
Gheorghie pârc. de Tutova, 89, 95.
Gherasim Episcop Roman, 249.
Gheorghiu Anastasis, 234.
Gheorghiu Andrei, 317.
Ghergul Vasile, 142.
Gherman post. 53, 72.
Gheuca Dumitrachi, 83, 90.
Gheuca Vasile, 116, 119, 152.
Gheuca Bejan, 108, 134, 272.
Gheuca Ilie, 254, 260.
Gheuca V. Simina (visterniceasa) 160.
Ghibănescu Gh. prof. 4, 7, 29, 31, 37, 57.
Ghica Dumitrachi, 296, 301.
Ghiorna vornic de Bârlad, 112.
Giosa Maftei, 50.
Giuncul Irimie, 117, 118.
Gligorie Ghica Vd., 168, 174, 183.
Graniecoschi Iuliga, 310.
Grigorie Căpitan de Covurlui, 171.
Greceanu Cost., 218.
Greceanu Neculachi, 304.
Grigoraş Andrei, 195.
Grădescu Vasile, 146, Toader 127, Ion, 145.
Grincovici, 20.
Gociu Gheorghie, 255.
Goga Istratie, 142.
Goian dvornic, 6.
Goian Enachie, 75, 77.
Gudici Iaţco, 10.
Gurea Vasile şoltuz, 99.
Guţu Dumitraşco, 152.

H

Habăş Ursu, 105.
Hancul Miron, 168.
Hâra Petru, 25.
Hârlea şoltuz din Bârlad, 1.
Hârbov postelnic, 26.

Hârlacu Gh. căpitan, 304.
Hăulică Toader, 294.
Holban Stăvărachi, 279.
Hondru Const. 258.
Hulpe Bălan, 89.
Huluba Gavril, 276.
Huru Ffrem, 26.
Huşanul V. Vasilachi, 162.
Huşanul Strătulat, 162.
Huştiu Ioan, 261.

I

Iachimovici Petrică, 6.
Iamandi Cârste, 168, 174.
Iamandi Iordachi, 188, 202.
Imandi Toader, 211.
Iamandi Gavril, 257.
Iaşanu Cost., 233.
Ifrim Ioniță, 192.
Eftimie Constantin, 111.
Ignat preot, 128.
Ilie şoltuzul, 76.
Ioan Sandu Sturza Vd. 280, 286, 288, 296.
Ionaşco Dinga, 72.
Ionaşc şoltuzul, 94.
Ionăşcuță Neculai, 109.
Ion vornic de Bârlad, 110.
Ioan Eustratie Dabija Vd., 119.
Ioana Căzăceasa, 124.
Ioniță Nomesnicul, 89.
Iorga Stoian şoltuz de Bârlad, 74.
Iorga Nicolae, profesor universitar, 129.
Iorga Isar, 138.
Iorga v. post., 151.
Isac vornicul, 63, 83.
Isar Ioan 115, 135.
Isar Gligoraşco, 138, 145.
Isăescul Duma, 17.
Iuga visternicul, 5.
Iurga pârcălabul, 121.
Ivan visternicul, 5.
Ivaşco comisul, 5.

J

Jora Costandin, 116.
Jora preot, 130.
Jora Antiohie, 151, 153.
Jora Ioan spatar, 265, 268, 295, 308.
Jora Gavril, 160.
Jora Neculai, 304.
Julici Oană, 45, 46.
Juncu Ionaşco, 80.
Jurjea şoltuzul, 31, 32.
Jurjea Pântecelea, 23.

K

Kicoş vel şetrar, 90.
Konachi Gavril, 258.
Kostachi Uasile, 128, 134, 151, 153, 174.
Kostachi Solomon, 152, 153.
Kraus Iohan spițer, 305.
Krupenschie Sandul, 152.

L

Lafari Neculai (Doctor), 262, 311.
Lavrentie Episcop Rădăuți, 151.
Lazăr Gheorghie, 262.
Lazăr pitarul, 28.
Lăzăscu Toader, 26.
Lazinu Toader, 11.
Leondari Costandin, 128.
Liciul postelnicul, 29.
Lihaci Istratie, 105.
Lobodă hatmanul, 55, 58.
Lozănschii Iordache, 213.
Lupan vătav, 122
Lupan Costache, 131, 137, 154.
Lupul vornicul, 63.

Lupu Vântul, 142.
Lupu Costachi, 185.
Lupaşco Bogdan, 120, 123.

M

Manole proin protopop, 182.
Manul Dimitrie, 249.
Manu Iordachi, 304, 308.
Martin şoltuz de Bârlad, 74, 77.
Măricuţa fec. Mihului, 114.
Maşeu Gheorghie, 294.
Matei uricariul, 15.
Mateiaş logofăt, 23.
Melahie preot, 171.
Meleaştean biv. post., 54, 58.
Meletie Episcop Huşilor, 249
Menciul D., 317.
Miclescul Vasile, 224, 239.
Miclescu Iordache, 82
Micotici Grozea, 10.
Micu Craiu, 6.
Mihăilă, 67.
Mihalache visternic, 56.
Mihail Racoviţi Vd., 162, 163, 164, 165.
Mihail Gr. Sturza Vd. 314.
Miera Simeon, 86.
Mile D-tru, 257.
Milescul Ştefan, 152.
Misail Episcop Romanului, 151.
Mitre Vasile, 301.
Moghilă logofăt, 29.
Moţoc vornicul, 29.
Movilă Ieremia Vd. 39, 42.
Movilă Const. Vd., 83.

N

Nacul Gavril, 99.
Năvrăpăscul Gheorghie, 61.
Neagoe Şoltuzul, 78, 84.
Nebojatcovici Vascan, 18.
Necoară preot, 96.
Nedelcu Gh., 261.
Negrea Procop. 37.
Negruţ Az., 131.
Negre Petrache, ban, 267, 276.
Negre Ioniţă, 275.
Negură Grigore, prof., 64, 90.
Nemţanul Isaia, 6.
Nicoară căpitan de Covurlui, 108.
Nicoară mare vornic Ţ. de gios, 56.
Nicolaescu Ştefan, 11, 25.
Nistor Vasile, 222.

O

Oprişan sulgiarul, 164.
Oprişan Gheorghii vatav, 255. 256, 259, 267, biv. v. paharnic, 294, 303.
Oprişan Iordache, 287.
Oprişan Nedelcu serdar, 315.
Orăş fec. Mihului, 114.
Orbu Lazăr, 21.

P

Paladi Ioan, 142, 144.
Paladie Toader, 109, 113, 124.
Paladi Cost. 202, 249.
Păcuraru Ştefan, 122.
Papadopol Calimah A., 44.
Pârţul Grigoraş, 260.
Pârvoaia Zinica, 158.
Pârvu pitarul, 165.
Pavel uriadnicul şi şoltuzul, 51.
Pavăl Niagoe, 52.
Pangratie Costachi agă, 316.
Pântelei Căpitan, 98.
Pascal Gavril, 160.

Paşcanu Petrachi, 317
Pechi Ion (strămoşul Bălăbăneştilor) 179, 180, (cu feciorii: Pechi sân Bălăban; Picoş brat lui Pechi, stărp; Aftenie tij; Vasile tij, Grigorie tij; Toader tij; şi fetele: Buna Focşoi; Antonia, Mărica, Ioana) 179.
Petrica comis, 18.
Petru Rareş Voevod, 3, 21, 23, 34.
Perticari Grigore, 155.
Pilat Ştefan, 152.
Podaşcă Ion, 180.
Ponici Petru, 6.
Popa Albul, 123.
Popa Ioniţă cupeţ, 240.
Popa Alex., Mihai, 180.
Poponeţ Ion, 50.
Popăscu Chiriac, 280.
Porojie Drăghici, 150.
Portasă Gh., 258, 260.
Portăsoi Ilena, 267.
Plaxi comisul, 26.
Praja Vasile preot, 182.
Praja (Constantin) 231, (Ion) 231.
Proca Ghiorghi, 195.

R

Racleş Căpitanul, 83, 88, 89.
Racliş C., 317.
Radovici Gh. dascal, 13,27.
Radu tinechegiul, 260.
Răducanul Rosăt hatman 749.
Ramandi Alex. v. vornic Ţ. de gios, 145, 147.
Răutul Grigorie, 105.
Robul Sava, 34.
Romaşco fec. Mihului, 114.
Roman v. paharnic, 179.
Roseti Gheorghe, 119,
Rosit Ioan Canta, 202.
Roşca Maftei, 66, 69, 106, 115.
Roşca Grigorie, 157.
Rusăt Antonie Voevod, 116.
Rusul Toader, 17.

S

Sacâs spatar, 6.
Săcară Ion vornic, 21.
Salom Ştefan, 132.
Sandul şoltuzul, 44.
Sânge-Alb Simion, 122.
Sava Mitropolitul Sucevei, 151.
Savin Pârvu, 144.
Scarlat Grigore Ghica Vd. 177.
Scântei Dumitraşco, 114.
Scârlet Ştefan, 115.
Scorţescu Ioan preot, 314.
Simion hatman şi portar de Suceava, 41
Simina Visterniceasa, 159.
Sion Toader, 177.
Sion Ioniţă, 178.
Sion Costache, 313.
Sirbul Gheorghi, 180.
Siva Ştefan, 195.
Skinder-Paşa, 50.
Spancioc pan, 29.
Spânachi Ghiorghi, 224.
Stamate Ion pitar, 20.
Stămetie pârc. 164.
Stavăr Neculai, 258.
Stoica Manolachi, 316.
Stoica Dienisa spator, 12.
Stratul (căpitan) 115, (Bolea) 61.

Strătilă Crâste, 243.
Strătulat preot, 215, 223.
Stroici v. lăgof. 47.
Sturza Ilie, 116.
Sturza Toader, 163, 169.
Sturza Chiriac, 163.
Sturza Costantin, 177, 183,
Sturza Ştefan, 247.
Sturza Mihail, 249.
Sturza Sandu, 249.
Sturza Alecu spatar. 257, 306, 308.
Sturza Costache agă, 298.
Sturza Petrache, 280, 302.

Ş

Şeptilici Gheorghie, 96.
Şuşmanovici Isaia, 6.
Şuică Miereuţă, 154·
Ştefan Vodă, 2, 3, 4, 7, 13, 21, 97.
Ştefan preot, 67.
Ştefu! dela Hotin, 10.
Ştibor Hodco, 6.
Ştul Iacob, 1.

T

Tador ceaşnic, 6.
Taşcă Vasile, 216, 236.
Taşcă Gheorghe, 180.
Tăut logofătul, 11.
Teleagă Dragoş, 27.
Teoctist Mitropolit, 6.
Teofan Episcopul Rădăuţului, 101.
Tetul Anton, 30.
Toderaşc logofăt, 89.
Toader (preot) 3.
Toader vornic de Bârlad, 113.
Toma stolnic, 56.
Tomşa Şt. Voevod, 54.
Tudoran pah. 73.
Tuchilă Toader, 181.
Tuchilă Ilinca, 181.
Tule (Tetul) şoltuzul, 70.
Trelea Constantin, 109.
Trif Hamza, 26.
Turcea Costantin, 109.

Ţ

Ţăranul Constantin, 99.
Ţaul Enachi, 216, 218, 223.
Ţâfârdan Ionaşco, 77.
Ţopa Const. 73.
Ţopa Ionaşco, 73.

U

Ureache Nistor mare vornic, 40, 71.
Ursu Paul, 48.
Ursu Varticu vornic, 63.
Ursu Vântul, 75.
Ursul giudele, 103.
Ursul Bostagiul, 155.
Ursan Dumitraşco, 152.

V

Vâlcul dregător de Bârlad, 135.
Vântu Gavril, 144.
Varticovici Petru, portarul Sucevei, 25, 26.
Vardalah Manolache, 249.
Vartic Ursul, 51, 79.
Vârgolici Andreiu, 175.
Vârgolici Simion, 175, 179, 191.
Vârgolici Cost., 216.
Vârgolici Sandu, 216.
Vârgolici Alex. 234.
Vârgolici Ion, 234, 250, 252.
Vasile Lupu Voevod, 87.
Vârtej Costantin, 137.
Vârlam Episcop de Huşi, 151.

Veniamin Mitropolit, 248, 253.
Veisa Mih. pah. 301, 302.
Vintilă Dumitrașco, 99.
Vicol Căpitanul, 163.
Vidră Lazăr, 261.
Vișan Tănase, 257.
Vlaicu pârcălab, 6.

Z

Zaharia Sofiica, 117.
Zane Iuliu, 11.
Zbierea stolnic, 6, 20.
Zorilă Iordache, 16.
Zorilă Nistor stolnic, 302-304
Zorze Iordache, 308.
Zupco Ionașco, 80, 96.
Zvârlifus Toader, 180.

TABLA NUMELOR

B) de lucruri, nume topice şi expresiuni de limbă.

A

Afierosit, 272.
Agipsie (afişare) 311.
Ajutorinţă (dare) 189.
Alijveriş, 202, 212, 297.
Anaforă (-oa) 314.
Avrămeşti (sat) 197.

B

Bădenii (silişte) 40.
Băcani (sat) 109, 198.
Bahnari (sat) 21 99, 165.
Balumireştilor (valea) 107, 143, (moşia) 269.
Băloşeşti (sat) 97 196, 206.
Bălăbăneşti (sat, moşie) 251, 320.
Bârlad, 1, 7, 31, 33, 37, 44, 128, 202.
Bârlăleşti (sat) 137.
Bârgăoani (sat) 17,
Banca (pârâul) 58.
Băneasa (valea) 14.
Băibărac, 176
Balaorul (sat) 197
Bârnova (M-tire) 105, 118.
Bejănarii (sat) 196.
Belceşti (sat) 127.
Berheciului (valea) 14.
Bereşti (sat) 115.
Bicani (sat) 38
Birău (lui) 1.
Bistricenilor (heleşteul) 2, 3, 4.
Blânzii (sat) 195, 205.
Bogdana (sat) 198
Bogdăneştii (sat) 19.
Bogeştii (sat) 197.
Borăşti (sat) 45.
Braşov, 1.
Brădeşti (sat) 58.
Brătuleştii (sat) 195.
Buciumii (sat) 17.
Buda Pătrăşcani (sat) 198, 207
Bujorănii (sat) 196, 206
Bulbucenii (sat) 196.
Bursuci (sat) 171, 192, 193, 209, 210 (moşia) 235.

C

Căbeştii (sat) 197, 207.
Călimăneştii (sat) 198, 208.
Camenița (cetatea) 154.
Cârligul (baltă lângă Prut) 56.
Cârjăoanii (sat) 197.
Catadicseşte, 322,
Catahresâs, 305.

Căueştii (sat) 196, 206.
Cârlomăneştii (sat) 195, 206, 300.
Cehani (sat) 58.
Cernaţii (sat) 81, 198.
Cerţăştii (sat) 196, 206.
Ceucanii (sat) 28, 197, 207.
Cetatea-Nouă, 29.
Chinejăi (apa), 115.
Chetrenii (sat) 300.
Chiţcanii (sat) 199, 207.
Cibote (o plată) 169.
Ciobota (sat) 208.
Ciferturi, 302.
Ciumii (boala) 302.
Cinul, 253.
Ciortolom (sat) 206, 223.
Ciorăştii, 197, 207.
Ciureştii, 196.
Cnejiii Moldovei, 256,
Cohurluiu (apa) 117.
Comizoppol (Dealul) 58.
Comăneşti (sat) 116.
Contăş, 176.
Cornii (vâlceaua) 81.
Corobăneşti (moşia) 177.
Corod (sat) 195, 205.
Corodeştii (sat) 198.
Costeştii (sat) 199, 207.
Cotu lui Gherei Mârze (loc) 171.
Cotnari, 61.
Crângul-de-sus (sat) 198, 207.
Creţana (sat) 173.
Crâsteştii (sat) 197, 207.
Curamà (contribuţie) 164.
Curseştii (sat) 198.

D

Dabili, 133.
Dăbilari, 132.
Denisăşti (sat) 123.
Dealul-Mare (sat) 58, 199, 206, 269.
Dealul Movilei, 59.
Dealul Stejarului, 60.
Dealul Laslăului, 61.
Delenii (sat) 199, 207.
Desătina, 190.
Deviceanii (silişte) 28.
Dieci, 290.
Direse (acte) 78.
Docani (moşie) 183.
Dragomireşti (sat, silişte) 162, 197, 208.
Drăcşeni (sat) 65, 88.
Dumbrăviţa (valea) 140 vâlceaua) 107.
Dumbrava Leahului, 58.

F

Făgetul Leahului, 23, 24.
Fărâmeştilor (siliştea) 87.
Fârţăneşti (sat) 90.
Fătăciuni (M-terea) 125, 197.
Făurenii (sat) 197, 207.
Fichiteşti (sat) 122, 207.
Floreşti (satul, M-tirea) 198, 207, 313.
Fruntişenii (sat) 106, 196, 269.

G

Găneştii (moşia) 277.
Giosăni (sat) 49.
Giuleştii (siliştea) 40.
Ghermăneşti (dealul) 59.
Golăşăi (sat) 207.
Grăjdeni (sat) 141, 196.
Grăjdenii (schitul) 275.
Grecii (sat) 80, 124.

H

Hac (ului) 300.
Hareci, 266
Hărmăneşti (sat) 166
Hârşova (moşie) 178, 198.

Hălăreştii (sat) 197, 208.
Havaleli, 302.
Horiata (pârăul) 18.
Horgeşti (sat) 32.
Hotarul târgului Bârlad, 57, 58, 59.
Hriasca (moşie) 157,
Hulpăşeni (sat) 38, 124.
Huşii (sat în ţinutul Sucevii) 183.

I

Iapa (siliştea) 46.
Iapa (valea) 72.
Ibăneştii (sat) 207
Inblă - este, 63.
Inghiiat, 276
Ireasca, 207.
Ispisoc, 69
Isprăvnicia Tutovei, 300, 302, 303.
Ivăneştii (sat) 198, 208.

J

Jeravăţ (pârău) 5, 14, 215
Jorăşti (sat) 116, 130.
Jalobă, 164.

L

Lahova (sat) 58—60.
Lăhovenii (siliştea) 10.
Lefecii (soldaţi cu plată) 156.
Lie, 21.
Lieşti (sat) 58, 97, 207.
Lipova (sat) 208.
Lipineşti (sat) 58.
Loc de pustie (în fundul Covurluiului cu apă) 14.
Lungeştii (sat) 196, 206.

M

Măciucaşul (moşie) 186.
Madeli, 212.
Manghinei (podişul) 59.
Măneştii (moşie) 222.
Mânzaţii (sat) 109, 198, 207.
Mărăşeştii (sat) 197, 208.
Mastatici (sat) 45 46, 53, 71.
Mastacani (sat în Bacău) 97, 132.
Measâţi, 68.
Menziluri=poşte, 204.
M-tirea sf. Nicolae (Iaşi) 54.
Miceştii (sat) 198.
Morenii (sat) 196, 206.
Moşinaşi, 154.

N

Nacialstiei, 305.
Nărteştii (sat) 196.
Nazaritiului = inspectorului, 304.
Negomireştii (sat) 8, 19.
Negrileştii, 196, 206.
Nicoreştii (sat) 175.
Nicoliţăl (sat) 292.
Nicopoli, 292.

O

Odae Cimbalii, 141.
Odae Pascului, 141.
Odae Vinteştilor, 141.
Ocină, 55, etc.
Odobeşti, 78.
Oncanii (din Covurlui) 220.
Onţeştii (sat) 198.
Oposturilor, 64.
Orgoeşti (sat) 18, 253.

P

Pangrati Costachi, 316.
Pârcălabie, 238.
Pârcălabii de Tutova, 61.
Patraşcanii (moşie) 105.

Perienii (sat) 207.
Pereschiv (pârăul) 34.
Picigani, 45, 53.
Pliroforie, 281.
Pochii (sat) 196, 206.
Poliţenii (sat) 197, 208.
Polocenii (sat) 120.
Ponturile, 227.
Popenii (sat) 196, 206.
Popeştii (sat) 74, 195.
Poslăduit 15, 20.
Pravilii, 314.
Pretinderisăşti, 243.
Priponeştii (sat) 196, 207.
Prohorisască, 307.
Pronomion, 283.
Pueştii (sat) 197.
Pungeştii (sat) 198, 208.
Pupezenii (sat) 196, 206.
Purcariului (poiana) 14.
Puţul Olarului (sat) 198, 207.

R

Răchitiş (sat) 95.
Radosloveştii (sat) 17.
Rădeşti (sat) 4, 17, 26, 66 (moşie în Covurlui) 236.
Rădăeşti (moşie) 105, (sat) 118, 152, 166.
Rădenii (moşie) 197, 276.
Rânzăşti (sat) 54, 58.
Rătundul (baltă) 56.
Românești (sat) 5, 116, 179 (moşie) 121, 215, 239.
Roşia (moşie în Covurlui) 15.
Rotompăneşti (sat) 44.
Ruşii (sat) 17, 197.
Rusenii (sat) 197, 208.

S

Sălcenii (sat) 196, 200, 206.
Sâmbra toamnei (în) 252.
Sărăţeani (sat) 137.
Sârbi (sat 43.
Săseştii (sat) 5.
Siliştea (sat) 308.
Smila (parău) 2, 3, 58, 117.
Spătăreştii (sat 63.
Starostia, 311.
Stângăceani (sat) 110.
Stângaci (siliştea) 162.
Stănileştii (sat) 198.
Studineţ (pârăul) 88.
Strâmba (sat) 90, 91, 117.
Stoeşeşti (valea) 154.
Suceava, 9.
Surăi (piscul) 14.
Suhăneşti (sat) 196.
Susenii (sat) 198, 207.

Ș

Şăndreştii (sat) 197, 207.
Şărbăneştii (sat) 33.
Şerji, 176.
Şuşneşti (sat) 58.

T

Tăbârceşti (sat) 232.
Tâmpijicuri=înşelături, 173.
Tăplăoani (sat) 205.
Tecuciul, 175.
Telegii (moşie în Covurlui) 236.
Tomceşti (moşie) 112.
Trestienei (valea) 107.
Tunsăştii (sat) 199.
Tutova, 64, etc.

U

Ughi 90, 95.
Uliţa cojocărească, 315.

V

Vădrari 288.
Valea Tătirenilor, 158.
Văleni (moşie în Făciu) 70.
Vasluiu, 21, 36.
Vartă=gardă, 156.
Vârlezului, 107.
Veştelesti (sat) 32.
Vinderei (sat) 196.
Vizureni (sat) 196.
Vlădeşti, 18, 19, 198.
Voineşti (sat) 14, 198 (moşie) 236.
Voiut=şoltuz, 38, 49.
Volnicitul, 281.
Volust, 98.
Vornicenii (sat) 21.

Z

Zaconul ţării, 55.
Zaherea, 213.
Zapcii (a) 212.
Zapcilâc, 213.
Zăticnire, 204.
Zavescă=garanţie, 7.
Zeletinului (apa) 124.
Zlotaş=perceptor, 149.
Zloţi, 1.
Zmeiani (sat) 109, 117, 160.
Zurbagiu, 235.

Notă.— Tabela Numelor din acest volum este alcătuită de *Nicolae Antonovici*, dirigintele şcoalei primare de băeţi din *Tg. Bereşti-Covurlui.*

TABLA MATERIEI

DOCUMENTE BÂRLĂDENE

Acte dela mulţi Şoltuzi şi Dregători ai Bârladului şi alte Acte vechi de prin seculii XV, XVI, XVII, XVIII şi XIX.

Prefaţa Pag.

(Fără an, lună şi zi, c. 1434-1437). Hârlea şoltuzul din Bârlad, scrie biràului din Braşov să-l dispăgubească de 10 zloţi, pe care, ca chizăş, îi plătise judeţilor din Bârlad pentru doi braşoveni, găsiţi vinovaţi. 1

1444 (6952) Iunie 18. Ştefan Vodă, fiul lui Alexandru cel Bun, dărueşte lui popa Toader din Bârlad o moară de pe Simila, unde a fost heleşteul Bistricenilor, cum şi mânăstirea de pe Lahova, amândouă foaste a fratelui său, popa Draghie. 2

Bârlad, 1459 (6968) Decemvrie 5. Ştefan cel Mare dă o hotărâre în procesul ce l'au avut înaintea sa Ivaşco comisul cu Toma Dumitrescul şi cu Coste Turbure pentru satele Săseştii de pe Bârlad şi Româneştii de pe Jeravăţ „unde a fost Roman, amândouă părţile“, dând dreptate celui întâiu, care a justificat posesiunea acestor sate cu privilegiile socrului său Ivan visternicul. Deaceea el pune o zavească de 100 ruble în favorul lui Ivaşco şi al urmaşilor lui, dacă cumva Toma Dumitrescul sau Coste Turbure, ori alt cineva din neamul lor, ar încerca să redischiză procesul în potriva lui Ivaşco sau a urmaşilor acestuia. 4

Bârlad, 1476 Iunie 5. Ştefan cel Marre scrie Braşovenilor că se pregăteşte să meargă în potriva Turcilor şi se află în tabără cu toată oastea sa; îi roagă deci să trimeată ştirile —

Pag.

ce le vor căpăta asupra mişcărilor Turcilor şi să asculte cu încredere solia lui Vulpaş. 7

Valea Berheciului, 1476 Iunie 11. Ştefan cel Mare mulţămeşte Braşovenilor pentru ştirile ce i-au trimes şi-i roagă de a-i comunica şi de aici înainte veşti din „amândouă părţile“, ne permiţând exportul de grâu sau alte bucate în Ţara Munteanească. 8

Suceava, 1488 (6996, fără lună şi zi, neputându-se ceti, fiind şterse). Ştefan cel Mare întăreşte lui Toader Gherman stăpânirea peste seliştea Lăhoveni, cumpărată dela Daşco, fiul lui Gostilă, cu 60 zloţi tătăreşti. 9

(1493—1496) Ianuarie 18. Marele Ştefan întăreşte lui Toader Lazinu cumpărătura satului Rădeştii din fundul Covurluiului-Sec, dela fiicele lui Stoica Dienişa, nepoatele lui Dienişa spatarul. 11

Vasluiu, 1495 (7003) Ianuarie 12. Ştefan cel Mare dărueşte slugilor sale, Focşa, Berehoiu şi Bantăş, un loc de pustie, la fundul Covurluiului—cu apă, între Rădeşti şi Voineşti, cunoscut astăzi sub numele de Moşia Roşie. 13

1508 (7016) Martie 2. Bogdan voevod întăreşte stăpânirea spătarului Clănău şi giupânesei acestuia Dragnei nepoată Marelui Ştefan, asupra satelor Rusii, Buciumii şi Bărgăoanii, pe Bârlad, cumpărate dela nepoţii lui Gârbovăţ stolnicul, drept 300 zloţi tătăreşti. Aşijdere le întăreşte un sat Rădeştii pe Bilahoiu, cumpărat cu 90 zloţi tătăreşti,—cum şi un alt sat Radosloveştii, în Gura-Strajnicului, cumpărat şi dăruit lor de Marele Ştefan. 16

Suceava, 1528 (7036) Maiu 18. Peru vodă dărueşte satele Orgoeştii şi Negomireştit de pe pârăul Horiata (ţinutul Tutovei) şi jumătate selişte Vlădeştii, pe acelaş pârău, cum şi o parte din Bogdăneşti, lui Felea paharnicul, prăpădite aceste de Petru Cărăbăţ fostul vornic, cu a sa hainie. 18

Vasluiu, 1546 (7054) Martie 24. Petru Rareş voevod întăreşte vânzarea ce o face Lazor Orbul, giumătate sat Bahnarii şi giumătate Vornicenii, unde a fost Lie, ambele pe apa Tutovii, lui Ion logofătul, drept 300 zloţi tătăreşti. 21

Vasluiu, 1546 (7054) Martie 25. Petru voevod întăreşte vânzarea a jumătate sat din Stoişeşti, de sub făgetul Leahului, partea despre apus, ce o face Anghelina giupâneasa lui Hrana biv dvornic şi nepoţii ei, Dumitru, Petre şi sora acestora, Tudosia, către Badea şi femeei lui Muşei,—drept 200 zloţi tătăreşti. 23

Pag.

Huşi, 1546 (7054) Maiu 13. Petru vodă întăreşte urmaşilor lui Toader Lazinu sau Lăzescul stăpânirea asupra satului Rădeştii, din fundul Covurluiului-săc, cumparat de acela, în timpul Marelui Ştefan, dela fiicele lui Stoica Dienişa, nepoatele spatariului Dienişa. 25

Iaşi, 1558 (7066) Aprilie 16. Alexandru Lăpuşneanu întăreşte vânzarea ce Vascan cu neamurile lui, urmaş din Dragoş Teleagă de sub Ştefan cel Mare, face cătră Lazor pitarul a unei părţi din Ceucani, pentru 700 zloţi. 27

1571 Ianuarie 17. Din actele privitoare la negoţul românesc cu Lembergul. Anton Tetul şi Mihăilă negustori din Bârlad. 30

Bârlad (fără an) probabil 1582 (7090) Ianuarie 11. Zapisul lui Jurjea şoltuzul de Bârlad cu 12 pârgari pentru vânzare către Păcurar din Greci a părţilor Vasâlcăi şi a lui Grozav cu 45 zloţi tătăreşti. 31

Bârlad 1582 (7090) Aprilie. Giurgea şoltuzul cu 12 pârgari, din târgul Bârladului, întăreşte un act de vânzare pe care Sima, pentru nişte porţiuni de pământ din satul Viştileştii şi Neaga, fata lui Viştială, pentru a patra parte de sat din Horgeşti, îl dau la mâna lui Vlaşin cumpărătorul. 32

Bârlad, 1586 (7094, fără lună şi zi). Bucium vel vornicul Ţării-de-jos adevereşte vânzarea unei părţi de moşie din Mireni, ce Sava Robul face către Nicoară şi fetei acestuia, Anghelina Dărioae, din Bârlad, drept 100 taleri, cu care sumă a fost răscumpărat de la tatari. 33

Vaslulu, 1589 (7097) Aprilie 24. Petru voevod, domnul Ţării-Moldovei, întăreşte stăpânirea lui Simion, Gavril şi Ion peste o jumătate din a treia parte de cumpărătoare din satul Drăgumăneşti. 34

Bârlad, 1599 (7107) Martie 6. Zapisul de mărturie a lui Procop Negrea, uriadnic din Bârlad, în privinţa cheltuelii de 50 taleri făcută de Ivaşco cupar pentru partea de ocină a lui Dumitru, luându-i acestuia ocina ca zălog. 37

Bârlad, (fără dată, probabil 1599 Septembrie 25). Anton voiul (şoltuz) şi 12 pârgari şi Trifan din Bicanii vechi şi alţii, adeveresc cum Bromară au vândut ocina şi moştenirea sa din satul Bicani,—lui Ihnat din Bicani şi lui Vitolt din Hulpăşăni pentru o vacă şi zece taleri. 37

Suceava, 1599 (7107) fără lună şi zi. Ieremia Movilă voevod întăreşte lui Nistor Ureche vel dovornic al Ţării-de-jos, cumpărăturile făcute în satul Giuleşti, pe Bârlad, spre apus, dela Petrică, nepot lui Ion Judele, cu 1000 zloţi tătărăşti; şi

Pag.

satul Bădeni, tot pe Bârlad, despre apus, dela prezviterul Ioan cu 120 ughi de aur,—care a luat acest sat dela mănăstirea Grăjdana, plătind cu 50 de boi o moarte de om. 39

Bârlad, 1603 (7111) Iunie 14. Crucean Bumbar şi cu Kiţa pun zălog lui Kicoş stolnicul jumătate de sat de Sârbi,—osebit vânzându-i şi 40 pământuri la Ruptură din Cojani, în 40 lei, din hotarul Sârbilor, fiind de faţă şoltuzul Sandul din Bârlad cu 12 pârgari. 43

Bârlad, 1604 (7112) Iulie 5. Necola Frăgăul şoltuzul şi cu 12 pârgari ai oraşului Bârlad, adeveresc vânzarea unei cincimi din Rotompăneşti, pe Smila, lui Drăgan, Mihul şi Postolachi, cu 100 de zloţi tătărăşti. 44

1606 (7114) Martie 30. Ieremia Movilă voevod întăreşte stăpânirea lui Toader Chiriac căminarul asupra a patra parte din Mastatici şi Picigani, în gura Băncii, cumpărate dela Anisia, fata lui Isaiu, drept 400 taleri de argint;—a patra parte din Boråşti, unde a fost Bora jude, cumpărată dela Costin şi sora lui, Sofiica, drept 60 taleri de argint; şi a patra parte din seliştea Iapa, cumpărată dela Tetiul, Anghelina şi Dragoş, nepoţi lui Fărâmă, strănepoţi lui Oană Julici, drept 60 taleri de argint. Toate acestea părţi de moşii fiind în ţinutul Tutovei. 45

Bârlad, 1610 (7118) Maiu 10. Crâste voiut cu 12 pârgari din târgul Bârladului adeveresc că Ursul, feciorul lui Paul din Olişeşti, a vândut a lui moştenire din Olişăşti, partea unui bătrân, o ţarină în frunte,—pentru 60 taleri buni,— panului Pavel, părcălabul din Orheiu, nepotul panului Ureche vel vornic al Ţării-de-jos, spre a-şi plăti gloaba pentru că a mers cu femeia lui Simeon, feciorul lui Grama din Băleşti. 47

✠ *Bârlad, fără an, (între anii 1618-1620), Iulie 15.* Coste Bucioc, marele vornic al Ţării-de-jos, adevereşte că Niţa din Giosăni, nepoata Gagiului, îşi vinde a ei moşie, din partea de mijloc a satului Giosănii, nepotului său, Zberea, în preţ de 6 taleri bătuţi, bani vechi buni. 49

Bârlad, fără an, probabil 1622-1630, August 6. Pavel uriadnicul şi şoltuzul cu cei 12 pârgari şi alţi târgoveţi, din Bârlad, adeveresc învoiala şi plata pentru întoarcerea unei cumpărături de ţigani. 51

1623 (7131) Ianuarie 1. Ioan Carapotorna şoltuzul cu pârgarii şi preotul domnesc ai oraşului Bârlad adeveresc că Zamfira, soţia lui Dumitraşc Chiriac şi cu fiii săi, îşi vând a lor ocină şi moşie, a patra parte din Mastatici şi Piceganii în gura Băncii,—şi cu vad de moară în apa Bârladului, lui Gheneiu părcălabul, drept 100 taleri de argint. 52

Pag.

Iaşi, 1623 (7131) Februarie 8. Ştefan Tomşa vodă întăreşte mânăstirii dela Aron vodă, cu hramul Sf. Neculai, stăpânirea asupra moşiei Rânzeştii dela Prut, Fălciu, perdută de Meloştean postelnicul pentru viclenie cu Lobodă hatmanul căzăcesc în contra lui Aron vodă.

(Lămuririle ce se dau cu privird la laturea de mează-noapte-răsărit a hotarului Bârladului). 54

Iaşi, 1628 (7136) Martie 20. Miron Barnovschi Moghilă voevod întăreşte vânzarea a trei fălci de vie, la Cotnari, în dealul Laslăului, ce o face Gheorghie Năvrăpăscul lui Stratul Bolea paharnicul, drept 200 taleri de argint. 61

Bârlad, 1629 (7137) August 6. Regest. „Dinga voiut i 12 prâgari i vâsih meşciani ot trâg Br(â)lad, i Lazu Şetrar, i Sturnian ot Boeşti, i Bogdan Pitar ot Iveşti, i Toader Românescul“, pentru o vânzare. 61

Iaşi, 1630 (7139) Decemvrie 1. Gavril şi Ionaşco Avram şi Nianiul, vornicii de poartă, adeveresc că Simion fostul spatar mare, au vândut o familie întreagă de ţigani lui Dumitraşco vornicul, drept 80 galbeni buni. 62

1632 (7140) Iunie 10. Vornicii, Isac şi Lupul, cu Andrieş şoltuzul Bârladului, adeveresc vânzarea satului Spătăreşti de pe apa Tutovei, ce o face Ursul Vartic lui Andronache şi soţiei acestuia Ilinţăi, drept 20 galbeni de aur. 63

1632 (7140) Iulie 4. Alexandru Iliaş voevod, Domnul Moldovei, scrie pârcălabului de ţinutul Tutovei să cerceteze şi să reguleze în privinţa celor pârâte de Iftimie comis ot Dragomăneşti asupra lui Neculai Balţatu ot Găneşti pentru o parte de ocină din Dracsini. 64

1632 (7141) Noemvrie 20. Ion Carapotona şoltuzul cu 12 pârgari şi preotul Ştefan cel domnesc şi alţi târgoveţi Bârlădeni, adeveresc că Dochia, fata lui Ursu pitarul, şi cu feciorii ei şi cu surorile lor, din Rădeşti, vând toată partea lor din Dracsini, pe apa Studineţului,—lui Apostol neguţitorul din Bârlad şi feciorului său Costantin pentru 12 galbeni de aur. 66

1632 (7141) Decembrie 25. Ion Carapotona cu 12 pârgari şi preotul Ştefan dela biserica Domnească şi cu alţi târgoveţi din Bârlad, mărturisesc că Mihăilă, ginerile Cimbalei şi cu femeia sa Oprina, fata Stancăi Cimbăloaei, din Grădeşti, îşi vând a lor ocină, din Dracsini, lui Apostol, fratelui său şi cumnat Oprinei şi feciorului său Costantin, drept 16 galbeni buni. 67

1632 (7141) Decembrie 25. Ion Carapotona şoltuzul cu 12 pârgari ai târgului Bârlad şi cu preutul dela Biserica Dom-

Pag.

nească şi cu toţi bătrânii târgului şi câţiva boeri adeveresc vânzarea ce o face Mihail, ginerile Cimbalei, şi cu femeia sa Oprina fata Stancăi Cimbăloaei, trăind în satul Brădeştii, a unei moşii a lor din Dracsâni. 68

1633 (7141) Iulie 5. Zapis dela Tule şoltuzul cu 12 pârgari ai Bârladului, pentru vânzarea unei părţi de moşie din Văleni (jud. Fălciu). 70

Bârlad (fără dată, probagil 1633) Tule Tetul cu 12 pârgari, împreună cu Ionaşcu şi Toader Beldiman, nemesnicii din Bârlad, şi cu alţi târgoveţi, deacole, adeveresc cum au venit înaintea lor Irina, femeia Ghinei, ce-au fost părcălab, şi au vândut a ei dreaptă ocină şi cumpărătură, din sat din Piţigani, Guru-Băncii, a patra parte, şi din Mastatici, a patra parte, şi alte porţiuni deacolo, lui Scârlet şi Tudorachi, pentru 50 galbeni, bani gata, un cal bun şi o iapă cu mânz. 71

Iaşi, 1634 (7142) Maiu 7. Floarea, fata Magdalinei, nepoată de fiică paharnicului Tudoran, de multă sărăcie îşi vinde din giumătate de sat din Strâmba, a cincea parte, ce este pe pârăul Tutova,—lui Costantin, feciorul vornicului Savei de Ceucani, drept 13 galbeni, bani buni.. 73

1635 (7143) Fevruarie 26. Stoian Iorga şoltuz de Bârlad şi cu 12 pârgari, adeveresc pentru vânzarea moşiei Pogoneştii şi Polocineştii. 74

1635 (7143) Aprilie 25. Martin şoltuz de Bârlad şi cu 12 pârgari, adeveresc că Tuda şi Ionaşc Holteiul vând moşie din sat din Dinăeştii de pe apa Tutovei, cu vatră de sat şi cu vad de moară, lui Grigore Maftei Roşca. 74

1635 (7144) Octomvrie 2. Andrieş şoltuzul şi 12 pârgari şi alţi târgoveţi din Bârlad adeveresc că Petra din Tomineşti şi-au vândut nişte părţi de moşie lui Scrâlet pentru că acesta i-a plătit un fecior al ei, Ion, de o şugubină, 12 galbini. 74

Bârlad, 1636 (7144) Maiu 26. Ilie şoltuzul cu 12 pârgari ai oraşului Bârlad adeveresc vânzarea ce face femeia Belmezoia cu feceorul ei Ionaşco şi cu fratele său Pascal, a părţii sale din Suceveni, remasă dela tatul său Bulmezu, câtă se va alege, cu oameni buni, către Costache din Folteşti, drept 23 galbeni. 76

1637 (7146) Octombrie 2. Martin şoltuzul cu 12 pârgari şi preotul domnesc şi cu alţi târgoveţi Bârlădeni şi locui-

Pag.

tori de pe aiurea, adeveresc cum au venit înaintea lor Costea, din Vinişăşti, şi cu alţi ai lui, şi au vândut lui Nacu, feceor lui Iane, neguţitor din Bârlad, un vad de moară în gârla Putnei, drept 120 lei bătuţi. 77

1638 (7146) Martie 15. Neagoe Şoltuzul cu 12 pârgri din Bârlad, adeveresc că Apostolachi, feceorul lui Constandin parcalabu, cumpără moşie în hotarul Dinăseştii, cu vad de moară la Tutova şi cu săpătură. 78

Fără an (probabil 1638) April 20. Ionaşc Avram şi Ursul Vartic, foşti vornici, şi cu alţi martori adeveresc vânzarea unei ocini şi moşii din Dracsini. 79

1639 (7147) Aprilie 29. Hotarnica satelor Grecii şi Cernaţii de pe pârăul Bogdana-Tutova, făcută de Neniul vornicul de gloată. 80

1642 (7150) Iulie 4. Isac deregătorul de Bârlad şi cu alţi orăşeni adeveresc rescumpărarea unei ocine din Dracsini. 83

1643 (7151) Iulie 17. Tănase şi Nicula, nameasnicii din Bârlad, şi şoltuzul Davidescu şi popa Ştefan cel domnesc şi alţi târgoveţi între cari şi Neagoe ce-au fost şoltuz, adeveresc că Ilisafta, fata lui Preabici, logofătul, şi alţii ai dânsei, au vândut o silişte Negoeştii, în ţinutul Bârladului, pe apa Bârladului, ce să împreună cu hotarul Bujorenilor, lui Scârlet şi şi fratelui său pentru 90 lei bătuţi. 84

1644 (7152) Fevruarie 20. Simeon Cernea şoltuzul cu 12 pârgari, cu popa Ştefan cel Domnesc, şi cu alţi târgoveţi, între cari şi Neagoe ce-au fost şoltuz, adeveresc că Anghelina, urmaşă a lui Ion Fârâmă, de Fârâmeşti, împreună cu feciorul ei, Vasile, au vândut doi bătrâni, din siliştea Fărâmeştilor, din Movila-Epii, la vale pe drum, prin Gura-Epii, până în apa Bârladului, lui Scârlet de Zorileni, drept 100 lei bătuţi. 86

1645 (7153) Iulie 20. Vasilie Lupu voevod întăreşte lui Iftimie vătavul răscumpărarea unei ocine din Dracsini, dela Dumitraşcu Gheuca, întorcând acestuia 75 galbeni ungureşti. 87

1646 (7154) Fevruarie 22. Ioniţă namesnicul Bârladului, şi mai mulţi oameni de seamă din oraş şi din împrejurimi, adeveresc cum Balan Hulpe şi cu nepotul său Arimenca, şi Balan, feciorul Catrinei, şi Istratie, feciorul Agahiei,—toţi din satul Greci, vând părţile lor de moşie lui Dumitraşco Gheuca,—drept 24 ughi. 89

1646 (7154) Fevruarie 24. Ioniţă vornicul de Bârlad şi cu Ionaşco şoltuzul cu 12 pârgari şi alţi orăşeni adeveresc că

Pag.

Gligorașco, feciorul lui Dumitrașco Gheuca, plătind capul cumnatu-său Cazacului de la perzare, cu un cal bun, drept 12 ughi, și 6 galbeni, bani gata,—a luat dela acesta părțile de moșie, ce le aveà în Fârțănești (jud. Covurlui) și în Strâmba (din jud. Tutova). 90

1646 Noemvrie 8. Descrierea orașului Bârlad de către Marcus Bandinus, Arhiepiscopul de Marcianopol, Durostor și Tomis, Administrator al bisericilor romano-catolice din Moldova. 91

1647 (7155) Iunie 6 zile. Ionașc șoltuzul cu 12 pârgari ai orașului Bârlad, împreună cu alți târgoveți martori, pe lângă cari și Gheorghie părcălabul de Tutova, adeveresc că Constantin cu frații și surorile lui, din satul Răchitișu, au vândut partea lor de moșie, deacolo, lui Dumitrașcu Gheuca, vornicul, în 30 lei bătuți; de asemenea și Albul și cu frate-său, Gheorghe, din Greci,—partea lor de moșie, drept 6 ughi bătuți, aceluiaș cumpărător. 94

1658 (7146) August 30. Zapis dela Gheorghe Șeptilici, nemesnicul Bârladului, și dela Ionașc Zupcu șoltuzul cu 12 pârgari, pentru o parte de moșie din Văleni, vândută lui Scrâlet și Tudorachi, din Zorleni, cu 30 galbeni buni. 96

Iași, 1660 (7169) Octomvrie 20. Ștefan vodă (feciorul lui Vasile Lupu) împuternicește pe doi săteni din Băloșești (ținutul Tutovei, plasa Corod) de a-și ținea a lor părți de ocină și moșie din satul Măstăcani (ținutul Bacăului), ce erau vândute de niște rude ale lor. In caz de nemulțumire să se înfățișeze la Divan cu dovezile ce vor avea. 97

1662 (7170) Iunie 7. Iordachi și sora-sa, Bâia, feciorii lui Costantin, nepoții Savei de Ceucani, vând jumătate sat din Strâmba lui Gavril și lui Pascal, feciorii lui Glegorași ot Rusi, drept 69 lei bătuți. 98

Bârlad, 1665 (7173) Septemvrie 1. Costantin Țăranul și și Gavrilă Nacul, vornicii de Bârlad, și Vasile Gurea, șoltuzul, cu 12 pârgari, și alți târgoveți adeveresc că Pârvul din Popiani au întors banii pentru o parte de ocină din Băhnari, pe Tutova, vândută de Dumitrașco, feciorul lui Vintilă, când foametea, și-au întors Pârvu patru galbeni, bani gata, cum și 40 merțe grâu și 40 de orzu. 99

1665 (7174) Septemvrie 4. Eustratie Dabija voevod hărăzăști mănăstirii Bârnova, din codru Iașului, moșiile Patrașcanii și Rădăeștii, cu vecinii lor, din ținutul Tutova, și niște vii la Nicoreștii-de-jos, ținutul Tecuciului. De aseminea hărăzește acelei mănăstiri și vama Bârladului. 100

Fără an, lună și zi, desigur 1665 Septemvrie 4. Izvodul

de vecinii hărăziţi mănăstirii Barnova, odată cu moşia Rădăeştii şi Pătrăşcanii, de către Dabija vodă în anul 1665 Sept. 4. 105

1667 (7175) Iunie 4. Hotarnica Fruntişenilor şi a Balumireştilor făcută de Bejan Gheuca ce-au fost pitar mare, în urma poruncei ce i s'a dat de Ilieş Alexandru Vodă (1667-69). 106

1668 (7176) Mai 3. Răzăşul Ilie şi cu ai săi dărueşte biv stolnicului Toader Pălade părţile lor de moşie din Mânzaţi. 108

Bârlad, 1669 (7177) Ianuarie 23. Zapis făcut înaintea lui Ion vornicul de Bârlad şi a şoltuzului Gavriil cu 12 pârgari, şi alţi târgoveţi şi oameni dela ţară, câţi s'au prilejit la ziua târgului, prin care adeveresc că Maria, nepoata lui Andrieş, feciorul lui Văscan de Giurineşti, a dăruit partea dânsei din Stângăceani, ce este pe apa Similei, a 6 parte,— lui Vasilie vtorii postelnic. 110

Bârlad, 1675 (7183) Aprilie 1. Necula, feciorul lui Toader Coţman, vinde un bătrân, din hotarul Tunsăşti, paharnicului Ştefan (Cerchez), drept 30 lei buni,— faţă fiind Ghiorma vornicu de Bârlad şi alţi marturi. 112

Bacani, 1675 (7183) Martie 6. Dumitraşc din Hulpăşeni, cu femeia sa Anghelina, parte dăruesc şi parte vând în 28 lei buni lui Toader vornicul de Bârlad, feciorul lui Costantin Bujoranul, nişte părţi din iazul din jos şi un vad de moară în pârăul (Similei). 113

1676 (7184) Februarie 25. Orăş şi fraţii lui, feciorii Mihului şi nepoţi de fiică lui Mafteiu Roşca, din Bârlad, vând pararnicului Ştefan (Cerchez) cu 148 lei părţile lor din Bereşti, la obârşia Chinejei. 114

Iaşi, 1676 (7184) Martie 18. Antonie Rusăt voevod înputerniceşte pe Constantin Jora şi pe Vasile Gheuca a opri şi a ţinea satul Jorăşti, şi părţile din Romăneşti, Comăneşti şi Hărmăneşti, pe Jăravăţ,—pe care le ţine Vrabie cu nepoţii lui, până vor da aceştia un uric de ţigani a lui Simion Jora. 116 ✕

1676 (7185) Octomvrie 6. Sofiica, fata Zahariei din Ghergheşti,—dărueşte nepoţilor săi, părţile de moşie ce le aveà în Ghergheşti pe (Studineţ), Zmeiani, Români (pe apa Similii Strâmba, Coţmăneşti (pe apa Tutovei), şi Donceşti (pe apa Cohurluiului) ca să-i fie pomană. 117

Iaşi, 1680 August. Dositeiu patriarhul Ierusalimului încuviinţază vinderea moşiei Rădăeştii, din jud. Tutova, ce erà hărăzită mănăstirii Bârnova, de Dabija Vodă, pentru a se cumpăra în locul ei nişte dughene, în Iaşi, pe Uliţa Rusească. 118

Fără veleat (către 1680). Dumitraşco Călin şoltuzul cu 12

pârgâri din târgul Bârladului adeveresc o danie ce se face lui Gheorghie Bogdan ce-au fost comis. 120

Iaşi 1682 (7190) August 8. Duca Vodă, motivat de jăluirea lui Ion, feciorul Nastasiei de Fichiteşti, asupra lui Vasile, feciorul diaconului deacolo, porunceşte lui Iurga, pârcălabul de Tutova, că, dacă va fi cu dreptul, să plinească (sechestreze) cele 240 vedri de vin dela Vasile; iar în caz când acestuia i-ar părea cu strâmbul,—să le dea părţilor zi pentru a se înfăţişa la Divan. 121

1685 (7193) Martie 21. Chiriac şi cu ai lui, vând jumătate de bătrân, din moşia Romăneştii, de pe Jeravăţ, visternicesăi Gheucăi, în 12 lei. 122

Iaşi, 1685 (7193) August 20. Costantin voevod întăreşte lui Lupaşcu Bogdan agă mai multe cumpărături de trupuri de moşie, dela diferiţi răzăşi din judeţele Tecuciu şi Tutova. Pentru vânzarea trupului de moşie din Poloceni adevereşte şi Dumitraşco Călin şoltuzul cu 12 părgari din târgul Bârladului. 123

Bârlad, 1685 (7194) Octomvrie 15. Vasilie vornicul cu Enciu Şoltuzul şi mai mulţi târgoveţi din Bârlad adeveresc o vânzare de moşie. 128

1686 (7194) Aprilie 2. Negura cu surorile sale fac danie Siminei visternicesei Gheuculesei părţile lor de ocină şi moşie din Romăneşti şi Joråşti, cum şi cumpărăturile din Romăneşti şi Vicoleni. 129

1687 (7195) August 21. Constantin voevod împuterniceşte pe Costantin spre a-şi lua de a zecea de pre a lui drepte ocini şi moşii din Dracsini, Răteşti, Corodeşti, Mirceşti, Ghergheşti şi Huşii din gura Tutovei,—toate în ţinutul Tutovei. 131

Iaşi, 1688 (7196) Martie 24. Costantin voevod scrie lui Ştefan Salom ca să cerceteze pricina dintre Zaharia, nepotul Cârstei, şi locuitorii din satul Măstacani, ţinutul Bacăului, pentru că ţinea acestora nişte părţi de ocini, drept despăgubire de perderea unor vite şi a unei sumi de bani, cu care moşul său Crâstea plătise dabilele acelor săteni. 132

Iaşi, 1688 (7196) Iulie 2. Costantin Cantemir voevod scrie boeriului Vasile Costache vel vornic ca să meargă pe unde sânt moşiile remase dela răposatul Isar şi să le împartă între feciorii acestuia, dându-le în a lor stăpânire şi părţile remase dela fraţii lor cei morţi, Canolachi, Vasile şi Ion,—avându-se acum în vedere şi izvodul de împărţală dela Bejan Gheuca şi dela Vâlcu. 134

Iaşi, 1690 (7198) Iunie 26. Costantin Cantemir voevod scrie boiarului Baenschie ce-a fost sardar, părcălabul de Tu-

tova, că, jăluindu-se Simion din Fichiteşti asupra lui Vasile Galeric din Bilceşti, în privinţa unei tocmeli să-i cheme şi să le ia sama şi să-i aşeze, raportând de rezultat 136

Bârlăleşti, 1691 (7199) Martie 6. Costantin Vârtej îşi vinde partea sa din balta Hârcete vel vornicului Vasile Costachi, drept 10 lei. 137

Iaşi, 1192 (7200) Aprilie 12. Constantin Cantimir voevod, scrie boiarului (Crâstea Iamandi paharnicul) că i s'au jăluit fraţii Vasile şi Gavril Sturza, asupra lui Gligoraşco Isar şi Iorga Isar pentru nişte ocini, remase de pe moşul lor, Isar, ce a fost jicnicer mare 138

Iaşi, 1692 (7200) Mai 16. Constantin Cantimir voevod, la jăluirea lui Toader Bujoranul, scrie vornicilor de Bârlad, că, dacă-i cu dreptul, atât fetele lui Ipatie, pentru via din Coruеşti, cât şi Gligoriţă Mutul, de acolo, pentru nişte moşie,— să-i facă zapise, sau să-i întoarcă banii înapoi. 139

1629 (7200) Iunie 20. Suret de pe hotarnica bucăţii de foc ce este între Balumireşti şi între Dealul-mare, ce au svut'o stolnicul Ştefan (Cerchez) danie dela Andonie Vodă (1675-78). 140

1692(7200) Iunie 20. Vel Stoinicul Ştefan Cerchez dărueşte feciorilor Vântului, din Bârlad, Valea Balumireşti, pe care dânsul o avea danie dela Duca Vodă (1666-67) şi Ilieş Vodă (1667-69). 143

Bârlad, 1692 (7200). Iulie 24. Scrisoarea lui Ion Grădescul pitar şi Toderaşco vornic cătră marele vornic Alex. Ramandi în chestia pârii ce a avut Gr. Isar şi cu visterniceasa lui V. Gheuca pentru un loc, odae de vaci, la Bădeana, lângă Bârlad. 145

Bârlad 1692 (7200) Iulie 24. Cartea fui Alexandru Ramandi vel vornic de Ţara-de-jos în pricina dintre Grigore Isar şi visterniceasa răposatului Vasile Gheuca, visternicul, pentru o odae de vaci, ce s'ar fi făcut la Bădeanul, mai jos de Bârlad, dă rămas pe Isar, după cercetarea făcută la faţa locului de către V. Grădescul pitar. 147

Iaşi, 1693 (7201) August 7. Constantin Duca voevod scrie boiarinului său Neculai Başotă vel medelnicer, ca să cerceteze jăluirea lui Sturza postelnicul asupra lui Vasile Buzdugan, ce-au fost postelnic, pentru nişte boi, pe care, acest din urmă, pe când se găsia zlotaş la Tutova, îi luase pentru ţăranii ce i-ar fi avut Sturza la Urlaţi. 148

Iaşi, 1693 August 9. Costantin Duca voevod scrie la nişte boeri însărcinaţi a cerceta pricina de neînţelegeri dintre răzăşii de Românеşti şi Simina visterniceasa, pentru un bătrân şi jumătate despre strămoşul lor Drăghici Porojie. 149

Iaşi, 1695 (7203) Iulie 11. Mitropolitul Sava, Episcopii din Moldova şi boerii Divanului, adeveresc că călugării dela mânăstirea Bârnova, din codrii Iaşului, cu voia Doamnei răposatului Dabija Vodă, au vândut moşia Rădăeşti, din jud. Tutova, şi în schimb au cumpărat nişte dughene în Iaşi. 151

1695 (7204) Noemvrie 12. Constantin Duca voevod scrie biv vel visternicului Lupul Costachi ca să cerceteze pricina dintre biv vornicul de poartă Buta şi dintre nişte nepoţi a lui Bantăş cel bătrân, pentru un loc din fundătura văei Stoeşeştilor, unde şi-au făcut ei bordei şi acum se fac moşinaşi. 153

Iaşi, 1696 (7204) August 28. Antioh Costantin voevod îndatoreşte pe lefeciii dela Roman, Gavril, Pricopie şi Ghenghe, ca să plătiască 27 lei, în afară de alte cheltuele, lui Ursul Bostangiul, din Bârlad, chizăş fiind acesta la nişte Turci, pentru banii luaţi de dânşii pe miere şi tiutiun. 155

Coruești, 1698 (7206) Iunie 10. Simion Coruiu şi un alt cineva au fost însăcinaţi cu cercetarea pricinii dintre femeia Vasilca, fata lui Hurguleţ şi (Ştefan) Pârvul postelnicul, nepot lui Grigorie Roşca,—pentru moşia Hriasca, din plasa Pereschivului, jud. Tutova. 156

1697 (7206) Decemvrie 10. Zinica Pârvoaia, cu fiii săi, Enachi căpitanul şi Ştefan postelnicul, vând seliştea Hriasca, ce este în fundul Văei Tătăränilor, lui Antohi armaşul. 158

1698 (7207) Septemvrie 2. Simina visterniceasa dă zapis la mâna lui Lupan ca, pentru 350 merţe de pâne ce-i este datoare, să-i ţină morile dela Ciortolom pe timp de un an. 159

1704 (7210) Noemvrie 16. Pârcălabii de Tutova împlinesc nişte vite dela casa lui Gavril Pascal armaşul, şi le vând în târgul Bârlad pentru 50 lei, datoriţi de dânsul vornicului de poartă, Gavril din satul Ruşi, pe jumătate heleşteu din Zmeeni. 160

Iaşi, 1705 (7213) Noemvrie 15. Mihai Racoviţi voevod volniceşte pe Vasilachi, feciorul lui Vasile Huşanul, de a ţinea şi a opri părţile de moşie a lui Strătulat Huşanul din siliştele Dragomireşti şi Semini, pe Tutova, şi Stângaci, pe Racova, pentru nişte datorii. 162

Iaşi, 1708 (7216) Maiu 5. Mihai Racoviţă voevod, motivat de jăluirea giupânesei răposatului Chiriac Sturza, scrie biv vel paharnicului Dabija, ca să cerceteze pe boerii însărcinaţi, în timpul fostului Domn Costantin Duca, cu văcăritul la Tutova, şi Cohurluiu, în privinţa unei sume da 600 lei, ce dânşii, la porunca acestui Domn, împrumutase dela un turc, Hagi Soliiman, din Galaţi. 162

Iaşi, 1717 (7225) August 4. Mihai Racoviţă voevod scrie

boerilor, Oprişan sulgerul şi Stămatie păcălabul, ca să meargă la satul Băhnari (pe pârăul Tutova) să cerceteze şi să hotărască moşia deacolo a Pârvului pitarul. 164

1726 (7234) Ianuarie 20. Mihai Racoviţă voevod, în urma judecăţii urmate la Divan între Axinia femeia lui Ştefan Corne, cu Ion Blojul aprodul, pentru o vie şi un loc stârpu la Rădăeşti (pe Bogdana), dă rămas pe Ion Blojul şi câştig de cauză femeei Axinia Cornea. 165

1733 (7241) Maiu 21. Constantin Nicolae Mavrocordat voevod scrie lui Şerban Botianul căpitan, ca să dee pe ţiganul Andreiu lui Cârstea Iamandi biv vtori paharnic, pe care acesta îl cumpărase dela Daniil Arapul, egumenul dela sfetii Sava, şi-l stăpânise 12 ani. 168

Iaşi, 1731 (7239) Ianuarie 8. Gligorie Ghica voevod scrie biv vel paharnicului Cârste Iamandi, care avea un ţigan ce luase în însoţire pe o ţigancă a lui Miron Hancul şi aveau 5 copii,—invitându-i să se înţeleagă; altfel să-şi pună zi de judecată şi să se înfăţişeze la Divan. 168

(Fără dată, c. 1740). Izvod de cheltuelele făcute la înmormântarea boeriului Toader Sturza vel jicnicer. 169

Iaşi, 1742 (7250) Fevruarie 5. Costantin Neculai voevod împuterniceşte pe un armaş ca să meargă la Grigorie, fost căpitan mare de Covurlui, şi să-l siliască pe acesta a-i da pe mână pe un Nedelco, ce i-au fost argat, şi care acum era învinuit că au furat un cal şi 5 epe. 171

1742 (7250) Fevruarie 18. Costandin Mavrocordat voevod volniceşte pe (Cârstea Iamandi) să-şi stăpâniască moşia, oamenii să-l asculte şi el să le pună vornicel. 172

1745 (7253) Febr. 12. Jaloba lui Lupu Corciovă din satul Sărăţenii, jud. Fălciu, asupra unui vornicel din satul Creţana şi asupra tuturor sătenilor deacolo. 172

Iaşi, 1747 (7255) August 25. Ion Grigorie Ghica voevod înputerniceşte pe boiariul său Cârstea Iamandi de a-şi luá ţiganii robi cari să trag dintr'un Petrea ţiganul, de pe ori pune i-ar afla. 174

1754 (7262). Pecetluit sau adeverinţă cu pecetea Domnească pentru plata văcăritului pe un an. 175

1755 (7263) Aprilie 29. Andreiu Vârgolici, Simion Vârgolici şi Lupu Balaban, dau o mărturie la mâna feciorilor lor, Apostol, Constantin şi Ioan, despre un furt de haine şi odoare, ce au suferit din partea unor săteni tâlhari din Bursuci, enumerând lucrurile furate. 175

1757 (7265) Martie 14. Scarlat Grigorie Ghica voevod scrie Ispravnicului de Tutova şi boeriului Costantin Sturza biv vtori paharnic, ca să cerceteze pricina dintre Ştefan Găluşcă şi

Toader Sion, ambii din jud. Tutova, pentru o parte de moşie Corobăneştii şi pentru un loc de prisacă pe moşia Hârşova, şi judecându-i, să-i aşeze, cum ar fi mai cu dreptate. 177

1757 (7265) Iunie 1. Strămoşii Bălăbăneştilor, după mărturisirea bătrânilor, Simion Vârgolici şi Lupu Balaban, oameni trecuţi de 80 ani. 179

1763 (7271) Februarie 5. Diata Ilinca Tuchilă prin care dărueşte bisericii sfântului Neculai trei dughene şi o pivniţă, în mijlocul târgului Bârlad, şi un pogon de vie la Nicoreşti.

1765 Iulie 3. Grigore Alexandru Ghica voevod scrie biv vel stolnicului Constantin Sturza şi biv vel sulgerului Enachi, Ispravnici de ţinutul Tutovei, ca să cerceteze cele reclamate de Vasile din satul Huşii, ţinutul Sucevei, pentru nişte părţi din moşia Docani, ţinutul Tutovei. 183

1765 Noembrie 18. Grigorie Alex. Ghica împuterniceşte pe Lupu Costache biv vel ban, spre a-şi stăpâni două părţi din satul Docanii de pe Jăravăţ, cumpărate dela răzăşii deacolo, şi respinge ca ne întemeiată cerire de rescumpărare a răzăşului Vasile Fele. 185

1766 Iunie 16. Grigore Alexandru Ghica voevod scrie Ispravnicilor de Tutova ca să cerceteze şi să judece cele jeluite de Vasile Felea asupra lui Samoilă sân Lupu Ciobanu, pentru un bătrân de moşie anume Măciucaşul, din satul Docanii, jud. Tutova. 186

1767 Fevruarie 2. Veniturile încăsate de Iordachi Iamandii de pe moşia Epurenii şi de pe aiurea, cum şi cheltuelele făcute în anii 1765 şi 1766. 188

1767 Maiu 22. Grigore Alexandru Ghica voevod rândueşte pe boerii Lupu Costache biv vel stolnic şi pe Ispravnicul de Tutova, Iordachi biv vtori visternic,—ca să cerceteze pricina dintre Vârcoliceşti şi Bălăbăneşti dela moşia Bursucii. 191

1774 Martie 17. Patru târgoveţi Bârlădeni dau această mărturie la mâna preoţilor Panaite şi Gavrilă Brăescu, adeverind că aceştia au un loc de dughene, la uliţă, alăture cu locul ce târgul dăruise lui Ioniţă Deleanu visternicului, rămas acum la stăpânirea spătarului C. Sturza şi care, în loc să stăpânească locul acela dat de orăşeni, a intrat pe locul răposatului preot Andreiu (Brăescu) şi deci acest loc este al preoţilor Brăeşti. 194

1775 Martie 12. Banii ajutorinţilor încăsaţi din judeţul Tutova. 195

(Fără an, secolul al XVIII, Ianuarie 2). Locuitorii din satul Sălcenii, jud. Tutova, roagă pe vodă să fie scăzuţi de birul celor 21 oameni fugiţi în ţara turcească, şi să li se plă-

tească banii pentru zahareaua de grâu ce au dat-o la Galați și pentru altele. 200

1777 Octombrie 2. Caimacanii, aducând la cunoștința tututror lăcuitorilor din județul Tutova că Înalta Poartă a rânduit Domn pe Costantin Dimitrie Muruz, fostul dragoman, — îi îndeamnă să fie liniștiți și să-și caute de treburile lor, mai ales că acum îi vremea arătului. 201

1777 Octomvrie 5. Darea de seamă a jâcnicerului Mihalachi Cerchez, din Bârlad, pentru suma primită din ținutul Tutovii, cum și cheltuiala făcută pentru menziluri, transporturi de sare gospod și alte cheltueli. 203

1777 Octomvrie 8. Caimacanii scriu Ispravnicilor de Tutova ca menzilurile sau căruțele de poștă să nu mai fie întrebuințate decât numai de acei ce merg cu porunci și cu cărțele Divanului. 204

(Fără an, lună și zi, în adoua jumătate a secolului al 18). Scăderile scutentnicilor din satele ținutului Tutovei. 205

1778 (7287) Octomvrie 14. Diaconul Vasile, feciorul lui Enachi Dragomir, cu soția sa, diaconița Aftinie, și cu fiiul lor, Ioan, vând vătavului Nistor 160 stânjini domnești de moșie din satul Bursucii, drept 25 părale stânjânul. 209

1781 Octomvrie 6. Constantin Dimitrie Moruz voevod numește o comisiune de boeri, cari, împreună cu Ispravnicul de ținut, să îndemne și să stăruiască ca locuitorii Tutoveni să are și să sămene grâu de toamnă și să facă arături și pentru grâu de primăvară,—se înțelege și cât mai întinse. 210

1781 August 8. Costantin Dimitrie Moruz voevod, pentru Toader Duca, aflat în slujba Măriei Sale de postelnicel, poruncește ca să nu fie suparat de ispravnici cu nici un fel de zapcilâc sau altă slujbă. 212

1782 Decemvrie 20. Alexandru Costantin Mavrocordat voevod, în temeiul slujbilor făcute în vremea mai multor Domni, de către postelnicelul Toader Duca, din Bârlad,—îl scutește pe acesta de toate dăjdiile visteriei, cum și de alte dări și angăjării ce ar fi pe alte stări. 214

1785 Iulie 7. Răzeșii de Romănești învoesc preotului Strătulat să facă un iaz și o moară pe apa Jăravățului, spre a se folosi împreună cu toții. 215

1785 Aprilie 7. Marin Ciocan, cu soția sa, Nastasia, fata lui Costantin Bălăban, vinde 5 stânjini moșie comisului Vasile Nistor, din moșia Bursucilor, drept 5 lei. 216

1785 Decemvrie 22. Alexandru Ioan Mavrocordat scrie lui Lupul Balș biv vel sardar și lui Gheorghie Costandachi biv

vel stolnic, ispravnici de ținutul Tutovei, ca să cerceteze cele jăluite de patru răzăși din neamul Vârgolici, asupra lui Mihalachi, ginere lui Ifrim, și a lui Enachi Țaul, pentru o parte din moșia Bursucii. 217

1785 Decemvrie 22. Alexandru Ioan Mavrocordat voevod scrie părcălabilor de Galați, Costantin Greceanu și Neculai Angeri, ca să cerceteze cele jăluite de Costantin Vârgolici asupra răzășilor de Rădești pentru niște părți de moșie. 218

1786 Ianuarie 24. Preotul Dumitrache Bălăban, feciorul lui Costantin Bălăban, din satul Bălăbănești (jud. Tutova), cu preoteasa sa, Sanda, și cu fiiul lor, Costin, dăruesc a lor parte de moșie din satul Oncanii, pe apa Sohuluiului, ținutul Covurluiului, lui Iancu Greceanu biv vel paharnic, pentru mult folos și facere de bine ce au avut dela acesta. 220

1786 Martie 12. Gavril Conachi biv vel stolnic alege și hotărăști moșiile Măneștii, Zagorenii și Pătășănii, pe Hobalna, cum și Bursucii, din cuprinsul Bălăbăneștilor,—ținutul Tutovei, plasa Corod. 221

1790 Septemvrie 10. Constantin Chiriac din satul Tăbâcești dă cu bezmân un loc, din Bârlad, lui Ionciu, croitoru, și lui Costantin Botezatu,—cu câte 15 lei pe an. 225

1791 Aprilie 3. Gheorghie Costandachi biv vel spatar, pentru o casă din târgul Bârladului și 900 lei primește în schimb dela părintele Ioan (Dumitroviciu) părțile de moșie ce acesta le avea la Lungești, Movileni și Iapurești. 226

1792 Decemvrie 10. Măsurile luate în Moldova, pe timpul Domniei lui Alexandru Moruzi, pentru cruțarea și sporirea pădurilor, publicate apoi în țară și de urmașul său, Mihai Vodă Suțu, în 1793. 227

1794 Iunie 19. Frații Costantin și Ioan Praja lasă de bună voia lor deplin stăpân pe un loc de casă, la mahala, pe preotul Manolachi Cocul. 231

1795 Aprilie 23. Constantin Chiricu din satul Tăbârcești, ținutul Tutovei, dă cu bezmăn un loc, din târgul Bârladului, lui Ioniță Popa, cu câte 15 lei pe an. 232

1796 Decemvrie 7. Mai mulți răzăși de moșia Bursucii, din Bălăbănești, împuternicesc pe Alexandru Vârgolici și Ion Vârgolici ca să ceară la Isprăvnicie hotarnici, cari să le deosebiască părțile lor din moșia Bursucii, de acele ale popei Dumitrachi și a neamului acestuia, spre a se statornici liniștea între dânșii. 234

1798 Mai 20. Ierodiaconul Simeon Bogescu cu neamurile lui dau logofătului Ioan Cârjă părțile ce le aveau în moșiile

Rădeştii şi Telegii, din ţinutul Covurluiului, primind dânşii în schimb dela Cârjă o parte din moşia Voineştii, de pe Tutova, cum şi o sumă de bani. 236

1798 August 25. Alexandru Ioan Calimah voevod scrie Ispravnicilor de Tutova să cerceteze pricina de încălcare de moşie dintre Vasile Miclescu şi răzăşii de Româneşti, de pe Jaravăţ. 239

1799 August 21. Alegerea şi hotărârea locurilor de dughene, ce le avea Ioniţă Popa cupeţul (negustorul) în târgul Bârladului, pe Uliţa Veche, ce merge spre apus dela capul podului (celui mare), cumpărată dela preotul Grigorie Angheluţă, fostul protopop. 240

1799 Decemvrie 20. Constantin Alexandru Ispilant voevod pune în vedere postelnicului Toader Duca ca la 10 Ianuarie (1800) să se afle la Divan (în Iaşi) spre a sta în judecată cu Crâste Strâtilă biv postelnicel de la ţinutul Tutovii, pentru nişte ţigani. 243

1801 Octomvrie 17. Alexandru Neculai Suţul voevod porunceşte ca, pe temeiul drepturilor ce are Toader Duca biv postelnicelul, să fie apărat de toate dăjdiile visteriei, cum şi de alte havalele şi angării. 243

1802 Iunie 20. Alexandru Suţu, Domnul Moldovei şi al ţării Româneşti, rândueşte pe biv vel stolnicul Vasile Boteanul ca ispravnic la ţinutul Cârligăturii, împreună cu Alexandru Hrisoverghi, punându-le în vedere că leafa îşi vor lua cu începere dela 1 Iulie viitor, de oarece foştii ispravnici au strâns şi sfertul pe Iunie. 245

1803 Maiu 28. Alexandru Costandin Moruz voevod Domnul Moldovei dispune înfiinţarea la Bârlad a unei şcoale pentru limba elinească şi limba moldovenească. 246

1804 Maiu 30. Postelnicelul Ioan Vârgoliciu să plânge lui Vodă în contra lui Ene, feciorul lui popa Strătulat, din Bălăbăneşti, şi alteru de a acestuia deacolo, pentru o fântână şi pentru un bou. 250

1806 Aprilie 20. Răspunsul Mitropolitului Veniamin Costache, la scrisoarea biv vel stolnicului Vasile Boteanul, din Bârlad, prin care acesta solicita călugăria. 253

1807 August 10. Pavalachi Duca răscumpără nouă dughene de pe Uliţa nouă, vândute de moşul său, Ilie Gheuca, şi acum le vinde şi el vătavului Gheorghe Oprişan,—drept 2242 lei 20 parale, adecă cu aceiaşi sumă cu care le răscumpărase. 254

1808 Ianuarie 9. Isprăvnicia Tutovei scrie căpitanului de târg că, în timp de 6 luni, să publice în oraş spre ştiinţa celor ce ar avea drept de a rescumpăra cele două dughene

din Uliță Nouă, cumpărate de Gheorghe Oprişan, şi dacă vreunii se vor arăta cu cereri de respumpărare, să fie îndătoriți a să înfățişă la Isprăvnicie. 256

1808 Iunie 6. Isprăvnicia Tutovei însărcineză pe doi locuitori din satul Bogdana, ca să cerceteze pricina ivită între alți 2 săteni, deacolo, în privința facerei unei fântâni. 257

1809 Noemvrie 17. Isprăvnicia Tutovii scrie poroşnicului Gheorghie Portasă şi lui Hagi Iordachi Iftimiu să cerceteze pricina dintre Gheorghie Oprişan şi Eni Bungean, pentru locurile lor învecinate din Ulița Nouă, dând și mărturie hotarnică dupre obiceiu. 258

1809 Noemvrie 17. Mărturia hotarnică de cum s'au măsurat şi s'au hotărât în puterea scrisorilor, pricina dintre vatavu Gh. Oprişan şi Eni Bungean, pentru locurile d-lor din Ulița Nouă. 259

1813 Noemvrie 19. Maria, fata lui Lazăr Vidră, cu soțul ei Ioan Huştiu, vinde o bucată de loc, începător din malul gârlei ce vine din târg, lui Gheorghie Nedelcu, drept 150 lei. 261

1814 Martie 6. Gheorghie Lazăr cu frații săi vinde lui Gheorghie Nedelcu un loc ce merge cu măsoriştea din gârla (Beşleagăi) în gios despre Neculai Doftorul, pe lângă drumul ce vine dela Podul cel mare, drept 220 lei. 262

1814 Octomvrie 28. Isprăvnicia Tutovei scrie telalului de târg că Iliana Portăsoae voind a-şi vinde prin mezat o dugheană de pe Ulița Mare, să se facă cuvenitele publicații, în curgere de 40 zile, pe toate ulițile şi prin toate mahalalele târgului Bârlad. 264

1815 Aprilie 1. Elena Portosoae vinde biv vel medelnicerului Gheorghie Oprişan o dugheană din Ulița Nouă drept 1700 lei. 266

1815 Octomvrie 6. Scrisoarea dată lui Dumitru Lazăr de Epitropii moşii târgului Bârlad, pentru veşnica stăpânire a locului ce are din mahalaua de mijloc. 268

1816 Iulie 15. Raportul hotarnicilor, Costachi Conachi agă și Petrache Negre ban, prin care arată Măriei Sale lui Vodă cele constatate cu prilejul însărcinării ce li s'a dat de a hotără moşiile Dealu-mare, Fruntişenii şi Balomireştii. 269

1819 August 20. Ispravnicia Tutovei, la cerirea căpitanului Antohi Duca, însărcinează anume hotarnici, cari să facă măsoriștea și alegere moșiei Rădenii, de pe Tutova. 276

1823 Ianuarie 30. Dela Visterie către Isprăvnicia Tutovei. 280

1823 Iunie 30. Ioan Sandu Sturza voevod volniceşte pe stolnicul Toader Corodeanul ca să meargă la Bârlad pentru a cerceta cele jăluite de lăcultorii târgoveţi asupra nedreptăţilor ce li-au făcut scriitorii şi strângătorii banilor ajutorinţilor de arnă, fiind apucaţi acum să plătească din nou. 280

1823 Mai 29. Ioan Sandu Sturza voevod scrie biv vel banului Păvălachi Duca ca, în înţelegere cu hatmanul Gheorghie Brăescu, să procedeze la îndeplinirea poruncei ce li s'a dat. 281

1823 Octomvrie 7. Ioan Sandu Sturza voevod scrie biv vel banului Pavlică Duca ca, în afară de catagrafia plăcută ce a făcut la ţinutul Covurluilui, să caute a face o pătrunzătoare cercetare şi asupra jafurilor şi altor asupriri a locuitorilor dela ocolaşi şi zapcii, atât cele mai vechi, cât şi cele mai noui. 282

1824 Maiu 18. Banul Pavăl Duca se jeluеşte lui Vodă că a făcut o moară pe apa Bârladului, din jos de acel oraş, în urma contractului încheiat cu Casa Obştiei şi că acum acea moară i s'a luat de vornicu Ioan Paladi, pentru care Măria Sa rânduеşte cercetare la faţa locului. 284

1824 Iulie 29. Ioan Sandu Sturza voevod rânduеşte pe Pavalache Duca biv vel ban să cerceteze pricina ivită între paharnicul Iordache Oprişan şi locuitorii din Măgiurcani (Iveşti) şi cei din Ciocani, pentru bani şi zile muncă. 286

1824 Septemvrie 27. Ioan Sandu Sturza voevod împuterniceşte pe slujbaşii vădrari de la ţinutul Tutovei ca să fie volnici a lua şi a strânge venitul vădrăritului, după regula făcută pentru anul respectiv. 288

1825 Fevruarie 20. Invoiala făcută între meşterii lemnari, Toader Haulică şi Ioniţă Braşoveanu, cu biv vel paharnicul Gheorghie Oprişan, pentru lucrul cherestelii trebuincioase la casele ce acesta face în târgul Bârladului. 293

1825 August 13. Visteria scrie lui Pavel Duca, drept răspuns la înştiinţarea făcută acelei autorităţi, că e drept să plătească banii analoghisiţi de boerii rânduiţi pentru binalile ce dânsul are în Bârlad. 295

1825 Octomvrie 15. Ioan Sandu Sturza voevod, la jăluirea târgoveţilor Bârlădeni, acei din partea de jos sau de miazăzi a oraşului, de a se regula şi pentru partea aceia de târg un meidian, unde să se adune carele şi lumea ce aduce felurite lucruri de vânzare, ca şi dânşii să poată face alejverişuri, hotărăşte ca, afară de meideanul dela Biserica Gospod, să fie şi locul acela cumpărat de dânşii dela visternicul Canta. 296

1825 Noemvrie 10. Visteria scrie cătră Isprăvnicia Tutovei în privința scutelnicilor aflători în satele Chetreni și Cârlomănești, cum și în privința a ce trebue să plătească locuitorii din Morenii și Bujorenii, ce se țineau de Bârlad. 300

1826 Iulie 19. Visteria scrie către Isprăvnicia Tutovii ca scutelnicii banului Pavăl Duca, din mahalaua Morenii și Bujorenii, din târgul Bârladului, în afară de banii șferturilor și ai răsurilor, să nu fie supărați cu alte havalele. 301

1829 Maiu 17. Isprăvnicia Tutovei rândueşte pe stolnicul Nistor Zorilă, pentru ocolu Târgului, ca să așeze carantine spre pază de boala ciumei. 302

1830 Martie 5. Isprăvnicia Tutovei scrie stolnicului Nistor Zorilă, epistatul carantinilor dela Ocolu Târgului, ca să raporteze celor în drept de două ori pe săptămână pentru starea sănătății ocolului. 303

1831 Aprilie 25. (Ispravnicul) Neculai Jora vel spatar atestează că căpitanul Gheorghie Hârlacu și-au îndeplinit toate însărcinările ce i s'au dat de Isprăvnicie în vremea trecerei oștirilor rusești cu osârdie și mare silință. 304

Bârlad, 1831 Maiu 21. Isprăvnicia județului Tutova adeverește serviciile și actele filantropice ale spițărului Iohan Kraus, ginerile răposatului spițer și vice consul austriac, Samoil Engelleiter,—în scopul de a i se cunoaște și în mod oficial meritele, și deci a-și puteà câștiga, la vreme căzutele răsplătiri. 305

Eși, 1832 Maiu 24. Comitetul Sănătății din Principatul Moldovei scrie doftorului Lafari, medicul orașului Bârlad, ca să dea știință în mod regulat de numărul bolnavilor și morților, din acel oraș. 306

1833 Maiu 8. Adeveritoare încredințare din partea mai multor boeri, prin care se spune că Dumitrachi Duca este fiul banului Pavăl Duca și acesta a fost frate cu săvârșitul din viață Gheorghe Duca, trăitor acesta de a stânga Prutului, la satul Siliștea, ținutul Hotinului. 308

Siliștea (în Basarabia) 1833 Septemvrie 28. Iuliga Graniecoschi, soacra mortului Gheorghie Duca, adeverește despre cele prevăzute de dânsul în Testament,—trei părți de avere fiicei sale, Ecaterina, și o a patra parte pentru 3 nepoți ai săi, fii ai lui Pavel Duca, din Bârlad. 310

1834 Februarie 10. Starostia Kesar-Krăeștii Aghenții, din Bârlad, prin acest act, adeverește și reproduce în el publica-

ția, ce s'a făcut în oraș, în anul 1826 August în 23, că doftorul Neculai Lafari nu este adus în acest oraș numai pentru boeri, ci pentru tot norodul și că de la cei săraci n'a pretinderisit nici o plată. 311

1835 Ianuarie 12. Preotul Ioan din Corodești și preotul Maxim din Micești, chemați fiind de vornicii de poartă și având porunca Protoereului și a Judecătoriei, pun sub jurământ pe răzășii din Micești pentru partea de moșie Sioneasă. 313

1840 Decemvrie 17. Mihail Grigorie Sturza voevod hărăzește lui Dimitrie Duca, membru al judecătoriei din Vasluiu, rangul de vel sardar. 314

1853 Noemvrie 30. Sărdarul Nedelcu, Oprișan vinde o dugheană, din Ulița Cojocărească, neguțitorului Toma Beldie în preț de 4000 lei. 315

Iași, 1905 Ianuarie 10. Scrisoarea și avizul domnului Teohari Antonescu, profesor de Arheologie la Universitatea din Iași, asupra uneltelor de piatră și de bronz, ce sunt arătate în Istoria com. Bogdana, și pe temeiul cărora susține că com. Bogdana, din jud. Tutova, este locuită de ființe omenești de vre-o 4000 de ani. 317

Bârlad, 1923 Ianuarie 28. Legenda întemeerei satului Bălăbănești și alte informațiuni din vremea de pe urmă, în deosebi de familia Bălăban, comunicate de d-l Inginer Inspector silvic, I. E. Bălăban din Bârlad. 320

Anul 1844. Lista documentelor înfățoșate la Divanul Domnesc, din Iași, în anul 1844, de către răzășii de Românești (com. Bălăbănești-Tutova) în procesul ce au avut cu Ruxanda Miclescu, soția răposatului postelnic Matei Costachi. 328

Adaos

Iași, 1629 (7137) Apriil 8. Necoară hatmanul și părcălab Sucevei, cu giupâneasa sa Teodosia, dăruesc nepoților lor Ionașco și Dumitrașco moșiile Bicani și Balasinești pe Simila, cum și părți de ocină din Cepești și Horgești pe Bogdana, toate în ținutul Tutovei. 336

Iași, 1632 (7140) Iunie 4. Alexandru Iliaș voevod, la jăluirea giupânesei răposatul hatman Necoară în potriva lui Sava din Ceucàni, care îi împresura moșia ce dânsa avea în Ceucani, râduește cercetare la fața locului. 337

1729 (7237) Iulie 7. Ioan Grigorie Ghica voevod scrie biv vel medelniceriului Vasile Sturza ca să hotărască și să aleagă partea feciorilor lui Pavăl Ursuleț din Ceucani și Stănuești, ținutul Tutovei. 339

1737 (7245) Iulie 8. Grigorie Ghica voevod scrie boerului

Vasile Sturza biv vel stolnic ca să cerceteze pricina dintre postelnicul Ioan Ursuleț și stolnicul Ioan Bogdan pentru satul Ceucani și Siliștea Stănuești ce sânt în ținutul Tutovei. 340

1738 (7246) Iunie 6. Raportul către Vodă a stolnicului Vasile Sturza în pricina dintre postelnicul Ioan Ursuleț și stolnicul Ioan Bogdan, pentru moșiile Ceucani și Stănuești, din ținutul Tutovei. 343

1793 Februarie 29. Judecata făcută dintre spatariul Costantin Paladi și vechilul mănăstirii Necoriță din Iași, pentru părți de moșie din Bicani și Balasinești, de pe Simila, jud. Tutovei, în care, pe temeiu scrisorilor, vechilul mânăstirii este rămas. 345

Indreptarea greşelilor de tipar

Pagina	Rândul	In loc de	Să se cetească
13	28	1528 (7036) Mai 18	1546 (7054) Mai 13 pag. 25.
21	6	12	14
60	3	plasa	planşa
61	27	Ios	Ias
127	23	Neagui	Neagul
137	27	Bârlăşeşti	Bârlăleşti
170	24	iniţiativa	imitaţia
173	12	Cătăţue	Cetăţue
175	9	am	au
195	28	ca-au	ce-au
Paginaţia coalei	18	173-188	283-288
202	23	pricin	pricina
238	23	Conta	Canta
268	7	1915	1815
268	25	1915	1816
336	2	CLXXXIX	CXC